รายงานผลการติดตาม

การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

คำนำ

การจัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม ประมวลผล และติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ เพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่ระบุไว้ในรายงานสถานการณ์ฯ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้รับทราบในคราวประชุมพิจารณารายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีถัดไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการจัดส่งข้อมูลมายังสำนักงานฯ ด้วยดี จึงขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถาบันการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูล และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและติดตามผลการดำเนินงานต่อโครงการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในปีต่อๆ ไปได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

		หน้า
	บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ ๑	**บทนำ**	
	๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑ – ๑
	๑.๒ วัตถุประสงค์	๑ – ๒
	๑.๓ เป้าหมาย	๑ – ๒
	๑.๔ วิธีการศึกษา เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล	๑ – ๒
บทที่ ๒	**สรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑**	
	๒.๑ ภาพรวมการเปลี่ยนแปลง	๒ – ๑
	๒.๒ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา	๒ – ๒
	๒.๓ ประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๑	๒ – ๗
	๒.๔ บทสรุป การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒ – ๘
	Infographic รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑	๒ – ๑๔
บทที่ ๓	**ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**	
	๓.๑ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน	๓ – ๒
	๓.๒ ทรัพยากรแร่	๓ – ๑๑
	๓.๓ พลังงาน	๓ – ๑๗
	๓.๔ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	๓ – ๒๘
	๓.๕ ทรัพยากรน้ำ	๓ – ๔๓
	๓.๖ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	๓ – ๔๙
	๓.๗ ความหลากหลายทางชีวภาพ	๓ – ๕๙
	๓.๘ สถานการณ์มลพิษ	๓ – ๖๘
	๓.๙ สิ่งแวดล้อมชุมชน	๓ – ๙๔
	๓.๑๐ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม	๓ – ๙๙
	๓.๑๑ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ	๓ – ๑๐๒
บทที่ ๔	**ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**	๔ – ๑
ภาคผนวก		

บทสรุป ผู้บริหาร

บทสรุปผู้บริหาร

ผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้มาจาก (๑) สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ๑๑ สาขา ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม (๒) มาตรการระยะสั้นและระยะยาว ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม และ (๓) ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ทำให้มีข้อเสนอแนะฯ ที่ได้ประมวลผลแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๑๑๙ ข้อเสนอแนะ

การติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๑๑๑ หน่วยงาน เพื่อขอให้รายงานผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะฯ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑๙ ข้อเสนอแนะ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะในภาพรวม จำนวน ๑๑๑ ข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ ๙๓ ของข้อเสนอแนะทั้งหมด โดยได้ดำเนินโครงการทั้งสิ้น จำนวน ๓๔๕ โครงการ และยังไม่ได้ดำเนินการ จำนวน ๘ ข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ ๗ ของข้อเสนอแนะทั้งหมด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รายงานผลการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะฯ จำนวน ๑๑๑ ข้อเสนอแนะ ตามสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ๑๑ สาขา พบว่า มีการดำเนินโครงการตามข้อเสนอแนะฯ ทุกข้อ ครบร้อยละ ๑๐๐ ของข้อเสนอแนะทั้งหมด จำนวน ๘ สาขา ได้แก่ (๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน (๒) พลังงาน (๓) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (๔) ทรัพยากรน้ำ (๕) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๖) ความหลากหลายทางชีวภาพ (๗) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และ (๘) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

ขณะที่การดำเนินโครงการตามข้อเสนอแนะฯ ร้อยละ ๗๐ - ๙๐ ของข้อเสนอแนะทั้งหมด มีจำนวน ๓ สาขา ได้แก่ (๑) ทรัพยากรแร่ (๒) สถานการณ์มลพิษ และ (๓) สิ่งแวดล้อมชุมชน มีเพียงบางข้อเสนอแนะที่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากเป็นข้อเสนอแนะที่ต้องมีการดำเนินโครงการในพื้นที่ขนาดใหญ่ข้ามเขตพื้นที่การปกครองของจังหวัด เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่เหมืองแร่ รวมถึงต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน และมีกระบวนการศึกษาเฉพาะ เช่น การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment; SEA) เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ หรือทรัพยากรน้ำ รวมทั้งโครงการที่ต้องใช้ความรู้ซับซ้อน ใช้อุปกรณ์ วิธีการ และเทคโนโลยีเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ดังกล่าว มีปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ (๑) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบางเรื่องยังขาดนโยบายการดำเนินงาน หรือไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน (๒) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามข้อกำหนดของผังเมือง ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสม (๓) ประชาชนยังขาดความรู้และความเข้าใจกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ ประชาชนที่อาศัยใกล้พื้นที่แนวป่า หรือพื้นที่ชายฝั่งทะเลทำให้มีการกระทำผิดกฎหมาย รวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้ไม่มีการป้องกันร่างกายที่ถูกต้องและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ (๔) การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอ เพื่อกวดขันให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย (๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีการจัดการปัญหาขยะและน้ำเสียชุมชนได้อย่างเหมาะสม จากการขาดงบประมาณการก่อสร้างและดำเนินการตลอดจนขาดบุคลากรที่จะมาบริหารจัดการระบบดังกล่าว (๖) การประยุกต์ผลการวิจัย และนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการทรัพยากรแร่ ชายฝั่ง และการจัดการมลพิษ ยังอยู่ในระดับต่ำ และควรเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (๗) ระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีพัฒนาให้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้วางแผนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (๘) เครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ไม่ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพ ให้ร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ

แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีดังนี้

๑) จัดทำหรือกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแต่ละประเด็นหรือสาขา เพื่อให้หน่วยงานมีแนวทางการปฏิบัติงานชัดเจน และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกัน

๒) พัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีองค์ความรู้ด้านผังเมือง เพื่อให้การบังคับใช้ที่ดินเป็นไปตามกรอบที่ผังเมืองกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม

๓) สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในเรื่องกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความตระหนักและปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงมีความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐานมลพิษ เพื่อให้ประชาชนป้องกันและเฝ้าระวังมลพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๔) บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การทำประมงผิดกฎหมาย การบุกรุกพื้นที่ป่า และการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะให้มีระบบการจัดการขยะมูลฝอย และระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖) ส่งเสริมการทำวิจัย และนวัตกรรม ให้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อช่วยลดการใช้ทรัพยากร สร้างมูลค่าเพิ่ม หรือลดมลพิษในการผลิต

๗) พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์

๘) สนับสนุนเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความเข้มแข็ง รวมถึงสนับสนุนเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน อาทิ อุปกรณ์เตือนภัย

ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้นำไปประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๓ ด้วยแล้ว

บทที่ ๑

บทนำ

บทที่ ๑
บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีภารกิจในการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี ตามมาตรา ๑๓ (๑๓) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้นำเสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ พร้อมมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายงานความคืบหน้าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในปีก่อนหน้า รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยตรง ในการเสนอรายงานสถานการณ์ฯ ครั้งต่อไป

การเสนอรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้คณะรัฐมนตรี ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตลอดจนกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน โดยสาระสำคัญของรายงานสถานการณ์ฯ นอกจากประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังนำเสนอข้อมูลสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ๑๑ สาขา ประกอบด้วย (๑) ทรัพยากรดิน (๒) ทรัพยากรแร่ (๓) พลังงาน (๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (๕) ทรัพยากรน้ำ (๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๗) ความหลากหลายทางชีวภาพ (๘) สถานการณ์มลพิษ (คุณภาพอากาศระดับเสียง คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง คุณภาพน้ำบาดาล และขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและสารอันตราย) (๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน (๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และ ๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ตลอดจนประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญในแต่ละปี ในรายงานดังกล่าวยังได้มีการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ผ่านมาสำนักงานนโยบายฯ ได้ติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับที่ผ่านมา จำนวน ๒ ครั้ง คือ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘ และ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานของหน่วยงานต่างๆ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ระบุไว้ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบายฯ ในระยะที่ผ่านมาทั้งสองครั้ง สำนักงานนโยบายฯ ได้รวบรวม ประมวลผล และจัดทำรายงานผล รวมทั้งระบุปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ และนำเสนอรายงานต่อคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อทราบ

การติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ สำนักงานนโยบายฯ ได้ประสานขอรับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น จากนั้นจึงนำข้อมูลมาประมวลผล และจัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รวมทั้งรายงานปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปดำเนินงาน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ในปีต่อๆ ไป ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ พร้อมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับประกอบการรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรีได้รับทราบ

๒) เพื่อนำข้อคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไขในการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือการกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป

๑.๓ เป้าหมาย

คณะรัฐมนตรีได้รับทราบผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ รวมทั้ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในการดำเนินการ

๑.๔ วิธีการศึกษา เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

๑) รวบรวมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยนำมาจำแนกรูปแบบในการติดตามออกเป็น

(๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา จำนวน ๑๑ รายสาขา

(๒) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในมาตรการระยะสั้น และมาตรการระยะยาว ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญจากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) การบริหารจัดการแร่ (ทรัพยากรแร่) (๒) ป่าในเมือง (สิ่งแวดล้อมชุมชน) และ (๓) ขยะทะเล (สถานการณ์มลพิษ)

๒) จัดทำแบบฟอร์มการรายงานผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ เพื่อจัดส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ระบุในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการรายงานผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในระยะที่ผ่านมา

๓) จัดกลุ่มของข้อมูลที่จะใช้นำเสนอผลการติดตามการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา จำนวน ๑๑ สาขา ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่เป็นสาขาเดียวกันรวมเข้าด้วยกัน

(๒) นำประเด็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากมาตรการระยะสั้นและระยะยาวในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรายสาขา นำไปรวมกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขาในข้อ (๑)

(๓) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ประเด็น ไปรวมกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา โดยประเด็นการบริหารจัดการแร่ รวมอยู่ในสาขาทรัพยากรแร่ ประเด็นป่าในเมือง รวมอยู่ในสาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน และประเด็นขยะทะเล รวมอยู่ในสาขาสถานการณ์มลพิษ ในข้อ (๑)

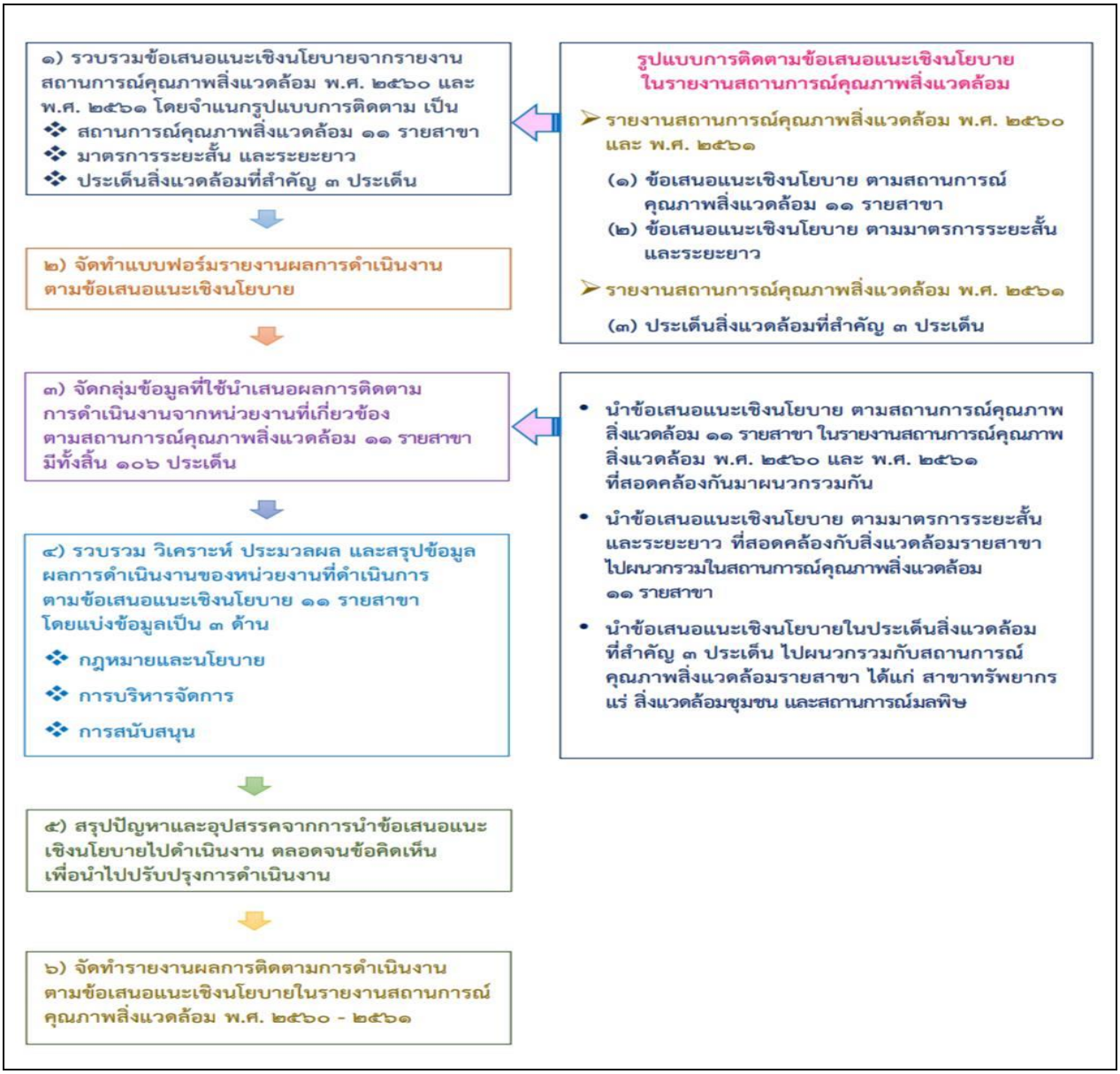
ทำให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ใช้สำหรับการรายงานผลการติดตามการดำเนินงานในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑๙ เรื่อง

๔) รวบรวม วิเคราะห์ ประมวลผล และสรุปข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากนั้นนำไปรายงานผลในสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขาที่ได้จัดเตรียมไว้ในข้อ ๓) ทั้งนี้ การสรุปผลการดำเนินงานดังกล่าวได้รายงานไว้ในแต่ละสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา โดยแบ่งข้อมูลที่ได้รับเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมายและนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุน

๕) สรุปปัญหาและอุปสรรคจากการนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปดำเนินงาน ตลอดจนข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขาในระยะต่อไป

๖) จัดทำรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ เสนอต่ออนุกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณา และเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ทั้งนี้ ขั้นตอนการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ แสดงดังภาพที่ ๑ – ๑

ภาพที่ ๑ - ๑ ขั้นตอนการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒

สรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม

Comfor
INN

บทที่ ๒
สรุปสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ และเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ตามลำดับ โดยในรายงานสถานการณ์ฯ ได้มีข้อมูลการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศ พร้อมสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสิ่งแวดล้อมรายสาขา และประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ดังนี้

๒.๑ ภาพรวมการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า เศรษฐกิจไทยปรับตัวดีขึ้นโดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ การนำเข้าและส่งออกสินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศลดลง และมีภาวะดุลการค้าเกินดุลลดลง สำหรับการท่องเที่ยว พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเช่นกัน นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีนโยบายและมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย อาทิ โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในพื้นที่ ๓ จังหวัด (จ. ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา) สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พบว่า จำนวนประชากรค่อนข้างคงที่ อย่างไรก็ตาม ในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า กลุ่มผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า ทำให้ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมด้านการบริการสุขภาพและสวัสดิการ ในส่วนของสถานการณ์สุขภาพที่เกิดจากมลพิษและสิ่งแวดล้อม พบว่า มีผู้ป่วยจากสารกำจัดศัตรูพืชเพิ่มขึ้น แต่มีผู้ป่วยจากโรคระบบทางเดินหายใจที่มีสาเหตุหลักมาจากมลพิษทางอากาศลดลง ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ผ่านการกำหนดนโยบายและมาตรการสำคัญๆ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการมีส่วนร่วมกับประชาคมโลกในการขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนและดำเนินมาตรการด้านต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ในด้านสังคม ยังคงมีการขับเคลื่อนไปสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งจากภาครัฐที่มีการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อาทิ การรณรงค์

ในเรื่องการลดขยะพลาสติก และจากกระแสสังคมโดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่ทำให้สังคมตื่นตัวเกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สถานการณ์และการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลกและภูมิภาค ที่ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญ รวมทั้งประเทศไทย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น พื้นที่ป่าไม้ทั่วโลกมีอัตราลดลง การประสบภาวะขาดแคลนน้ำและไม่สามารถเข้าถึงน้ำสะอาด ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ และปัญหาขยะทะเล

๒.๒ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขาของประเทศไทย ในช่วง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ สรุปได้ ดังนี้

๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน โดยในด้าน*ทรัพยากรดิน* พบว่า จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดิน ในส่วนของดินที่มีปัญหาทางการเกษตร ซึ่งมีเนื้อที่ร้อยละ ๑๗.๔๔ ของเนื้อที่ประเทศ ได้รับการฟื้นฟูให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น ส่วนด้าน*การใช้ที่ดิน* ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ พบว่า สัดส่วนการใช้ที่ดินส่วนใหญ่ที่ดินถูกนำไปใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ร้อยละ ๕๕.๔๑ ของเนื้อที่ประเทศ รองลงมา คือ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่เบ็ดเตล็ด และพื้นที่น้ำ ตามลำดับ เมื่อเทียบกับในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ พบว่า มีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ในการปลูกไม้ยืนต้นเพิ่มขึ้น และพื้นที่นาข้าวและนาร้างลดลง นอกจากนี้ ได้มีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของเกษตรกร และการรุกล้ำป่าสงวนแห่งชาติหรือการบุกรุกที่ดินของรัฐ และการถือครองที่ดินของประเทศ ซึ่งประเทศไทยยังคงประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านสินทรัพย์และการถือครองที่ดิน โดยกลุ่มผู้ที่ถือครองที่ดินมากที่สุด มีส่วนแบ่งการถือครองที่ดินมากกว่าร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนผู้ถือครองที่ดินน้อยที่สุด มีส่วนแบ่งการถือครองที่ดินเพียง ร้อยละ ๑.๒ ของที่ดินทั้งหมดเท่านั้น

๒) ทรัพยากรแร่ จากข้อมูลกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า มูลค่าการผลิต การใช้ และการส่งออกแร่ มีมูลค่าลดลง จาก พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยแร่ที่มีมูลค่าการผลิตและการใช้สูงที่สุด คือ หินปูน ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ และอุตสาหกรรมก่อสร้าง และแร่ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุด คือ โลหะดีบุก ในขณะที่มูลค่าการนำเข้าแร่ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยแร่ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงที่สุด คือ ถ่านหินบิทูมินัส อย่างไรก็ตาม พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวนประทานบัตรเหมืองแร่เปิดดำเนินการลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยอยู่ในพื้นที่ภาคกลางมากที่สุด

๓) พลังงาน จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศไทยมีการผลิตพลังงานลดลง จาก พ.ศ. ๒๕๕๙ เนื่องจากแหล่งก๊าซธรรมชาติสำคัญในอ่าวไทยมีการผลิตลดลง เช่นเดียวกับลิกไนต์ที่มีแนวโน้มการผลิตลดลง และไม่มีแหล่งสัมปทานใหม่เพิ่มเติม จึงยังคงมีการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการใช้ โดยส่วนมากเป็นการนำเข้าน้ำมันดิบ นอกจากนี้ การใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเป็นการใช้น้ำมันสำเร็จรูปมากที่สุด ซึ่งการใช้พลังงานส่งผลให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยเฉพาะก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ อย่างไรก็ตาม ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลดลง ร้อยละ ๐.๑๔ จาก พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเป็นการลดลงในภาคการผลิตไฟฟ้า ซึ่งมีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และส่วนหนึ่งเนื่องจากปริมาณการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนเข้าระบบมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยจากข้อมูลกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ระบุว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศไทยมีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๕ นอกจากนี้ ประเทศไทยมีประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น และมีการใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้น

๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า สถานการณ์*ป่าไม้* จากข้อมูลกรมป่าไม้ ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ ๑๐๒.๑๖ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๓๑.๕๘ ของพื้นที่ประเทศ ซึ่งค่อนข้างคงที่ เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๕๙ และจำนวนคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้ลดลง เนื่องจากมีการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีการปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง อีกทั้งในส่วนของไฟป่า พบว่า มีพื้นที่เสียหายลดลง โดยจากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พบจุดความร้อนสะสมทั้งประเทศไทย ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ลดลง ร้อยละ ๔๒.๒๒ จาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลการปฏิบัติงานดับไฟป่าของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่มีจำนวนการดับไฟป่าและพื้นที่เสียหายลดลง นอกจากนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๖๑ มีการจัดตั้งป่าชุมชนทั้งสิ้น ๑๑,๑๑๔ หมู่บ้าน เนื้อที่ประมาณ ๖,๐๘๕,๑๘๘ ไร่ ๑ งาน ๕๘ ตารางวา โดยภาคเหนือมีเนื้อที่ป่าชุมชนมากที่สุด และมีการดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับสถานการณ์*สัตว์ป่า* จากข้อมูลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ (ณ เดือนกรกฎาคม) มีจำนวนสัตว์ป่าทั้งหมด ๑,๙๕๐ ชนิด จำแนกเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๓๕๔ ชนิด นก ๑,๐๑๒ ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน ๔๑๓ ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๑๗๒ ชนิด โดยจัดเป็นสัตว์ป่าสงวน ๑๙ ชนิด และสัตว์ป่าคุ้มครอง มากกว่า ๑,๓๐๔ ชนิด โดยมีคดีเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายในการค้าสัตว์ป่าลดลง ในขณะที่มีการปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ป่า ๓๗ ชนิด จำนวน ๒,๘๕๕ ตัว เพื่อเป็นการเพิ่มประชากรและช่วยรักษาระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืน

๕) ทรัพยากรน้ำ จากข้อมูลกรมชลประทาน ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า มีปริมาณฝนสะสมรายปีสูงกว่าค่าปกติ คิดเป็นร้อยละ ๒๗ และสูงกว่า พ.ศ. ๒๕๕๙ สำหรับปริมาณน้ำท่าทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำของประเทศไทย มีปริมาณเฉลี่ยทั้งปีลดลงเล็กน้อย ในส่วนของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่ามีปริมาตรน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น จาก พ.ศ. ๒๕๖๐ สำหรับ*ทรัพยากรน้ำบาดาล* พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำบาดาลใช้การเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ โดยเป็นการใช้เพื่อเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้เพื่ออุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรม ตามลำดับ

๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จากการสำรวจของกรมประมง พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ และจากการสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พบว่า สถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่ง ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะ เป็นระยะทางประมาณ ๗๐๔.๔๔ กิโลเมตร เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่มีพื้นที่ประมาณ ๖๑๙.๐๐ กิโลเมตร โดยมีพื้นที่ชายฝั่งได้รับการดำเนินการแก้ไขแล้ว เป็นระยะทาง ๕๕๘.๗๑ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๓๑ ของพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะทั้งหมด ในส่วนของสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีจำนวน ๓๗๗ ตัว เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่มีจำนวน ๒๙๖ ตัว สำหรับสถานการณ์ปะการังฟอกขาว ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่พบรายงานการฟอกขาวของปะการังในบริเวณน่านน้ำไทย นอกจากนี้ แหล่งหญ้าทะเลตามชายฝั่งทะเลในน่านน้ำไทย โดยรวมในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ ยังมีความอุดมสมบูรณ์ ร้อยละ ๘๐ และในส่วนของขยะทะเล พบว่า ปริมาณขยะทะเลจากทั้งในทะเลและชายหาด ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีปริมาณลดลง

๗) ความหลากหลายทางชีวภาพ จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัดของประเทศไทย มีจำนวน ๓๒๓ ชนิด เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีจำนวน ๒๗๓ ชนิด โดยเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกราน มีจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะที่สัตว์มีกระดูกสันหลังที่อยู่ในสถานภาพชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ใน พ.ศ. ๒๕๕๙ เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๖ จำนวน ๑๔ ชนิด ประกอบด้วย ปลา จำนวน ๖ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม จำนวน ๕ ชนิด และนก จำนวน ๓ ชนิด สำหรับสถานการณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่ามีแนวโน้มคงสภาพ เนื่องจากทรัพยากรที่สำรวจได้ยังคงมีสภาพสมบูรณ์ คงความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของพื้นที่ รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค

๘) สถานการณ์มลพิษ พบว่า *คุณภาพอากาศ* ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ เกินค่ามาตรฐานในพื้นที่เมืองที่มีการจราจรหนาแน่น เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่เสี่ยงต่อการเผาในที่โล่ง อย่างไรก็ตาม ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน มีค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ส่วนสถานการณ์หมอกควันและจุดความร้อนสะสม ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน จำนวนวันที่ปริมาณฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน และจุดความร้อนสะสมลดลง สำหรับกรุงเทพมหานคร

ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน พบเกินค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่ช่วงกลางเดือนมกราคมจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยมีสาเหตุหลักมาจากยานพาหนะ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินงาน จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งดำเนินมาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงมาตรฐานก๊าซคาร์บอนไดซัลไฟด์ในบรรยากาศโดยทั่วไป

ระดับเสียง พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ ระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยพื้นที่ริมถนนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีระดับเสียงเฉลี่ย ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีบางจุดตรวจวัดที่เกินค่ามาตรฐาน ส่วนบริเวณพื้นที่ทั่วไปมีระดับเสียงเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ในขณะที่บริเวณริมถนนในพื้นที่ต่างจังหวัด มีระดับเสียงเฉลี่ยใกล้เคียงกับ พ.ศ. ๒๕๕๙ และในบริเวณพื้นที่ทั่วไป มีระดับเสียงเฉลี่ยลดลง

คุณภาพน้ำผิวดิน พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ และอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมลดลง โดยไม่มีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีมากและเสื่อมโทรมมาก ทั้งนี้ คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินที่ดีที่สุดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทิ แม่น้ำสงคราม และลำชี *คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง* ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีแนวโน้มดีขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ และเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมากลดลง โดยแหล่งน้ำทะเลที่มีคุณภาพดีที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อ่าวสะพลี และอ่าวทุ่งวัวแล่น จ. ชุมพร ทะเลแหวก และหาดต้นไทร เกาะพีพี จ. กระบี่ และช่องแสมสาร จ. ชลบุรี ตามลำดับ ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลให้คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งดีขึ้น เนื่องจากการบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ บริเวณชายฝั่งทะเลและการป้องกันและลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษจากบนฝั่ง ส่วนคุณภาพน้ำทะเลมีความเสื่อมโทรม เนื่องจากเป็นพื้นที่รองรับน้ำเสียที่มาจากแหล่งชุมชนแหล่งอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ *คุณภาพน้ำบาดาล* ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยทั่วไปยังคงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ใช้บริโภคได้ แต่บางพื้นที่มีปริมาณแร่ธาตุสูงเกินเกณฑ์มาตรฐาน สภาพปัญหาของคุณภาพน้ำบาดาลโดยทั่วไป พบว่า มีเหล็กและแมงกานีสในปริมาณที่สูง ทำให้ต้องมีระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่ที่มีปัญหา

สำหรับ *ขยะมูลฝอย* ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีปริมาณที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ประมาณ ๒๗.๓๗ ล้านตัน เพิ่มขึ้น จาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่มีปริมาณ ๒๗.๐๖ ล้านตัน อย่างไรก็ตาม มีปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง และขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดอย่างไม่ถูกต้องมีปริมาณลดลง ในขณะที่ *ของเสียอันตราย* พบว่า ของเสียอันตรายชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๕๓,๒๙๐.๖๐ ตัน ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ สำหรับของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม มีปริมาณกากอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบ

การจัดการลดลง ในส่วนของ*มูลฝอยติดเชื้อ* มีปริมาณเพิ่มขึ้น ในขณะที่ *สารอันตราย* มีการนำเข้าสารอันตรายทางการเกษตรเพิ่มขึ้น โดยนำเข้าสารกำจัดวัชพืชมากที่สุด ส่วนสารอันตรายภาคอุตสาหกรรมมีการนำเข้าลดลง

๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน ประชากรในกรุงเทพมหานครและในเขตเทศบาล ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยจำนวนประชากรที่เข้าสู่เมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ ชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานครมีจำนวนลดลง สำหรับพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อประชากรเพิ่มขึ้น โดยมีพื้นที่สีเขียวเท่ากับ ๖.๔๓ ตารางเมตรต่อคน แต่ยังคงต่ำกว่ามาตรฐานขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดไว้เท่ากับ ๙ ตารางเมตรต่อคน

๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม พบว่า สถานการณ์*สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ* ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา น้ำตก ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณวรรณา และถ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ในระดับดี และหน่วยงานภาครัฐมีแผนดำเนินการจัดทำเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์รายประเภท ให้ครบทั้ง ๑๐ ประเภท โดยส่วนที่เหลือ ได้แก่ เกาะ แก่ง ชายหาด ซากดึกดำบรรพ์ โป่งพุร้อน และแหล่งน้ำ

สำหรับ *สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม* พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีการประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตพื้นที่โบราณสถานเพิ่มเติม จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งเพิ่มเติมจากที่มีการประกาศไว้แล้ว จำนวน ๒,๐๘๕ แห่ง และมีการประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่าเพิ่มเติม จำนวน ๔ เมือง โดยเพิ่มเติมจากที่ประกาศไปแล้ว จำนวน ๒๗ เมือง

๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ โดยในด้าน*การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ* พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ สูงกว่าค่าปกติ ๐.๔ องศาเซลเซียส ส่วนปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปี ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ สูงกว่าค่าปกติประมาณ ร้อยละ ๒๗ และในส่วนของระดับน้ำทะเล พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับน้ำทะเลที่ตรวจวัด ณ สถานีเกาะหลัก จ. ประจวบคีรีขันธ์ สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง ๒.๖๖ เมตร เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับน้ำทะเล ณ สถานีเกาะตะเภาน้อย จ. ภูเก็ต สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง ๒.๔๐ เมตร โดยลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ข้อมูลล่าสุด ใน พ.ศ. ๒๕๕๖) รวมทั้งสิ้น ๓๑๘.๖๖ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ลดลงจาก พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยภาคพลังงานมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด

ในส่วนของสถานการณ์ด้าน*ภัยพิบัติ* พบว่า ใน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเหตุการณ์ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวมากที่สุด

๒.๓ ประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๑

ประเด็นสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่สำคัญ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๓ ประเด็น ได้แก่ ป่าในเมือง ขยะทะเล และการบริหารจัดการแร่ อันเป็นประเด็นที่มีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเป็นที่สนใจของสังคม สรุปได้ ดังนี้

๑) ป่าในเมือง เป็นแนวทางหนึ่งที่เป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองเพื่อช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนเมือง อันเกิดจากความแออัดของเมือง ที่มีจำนวนประชากร สิ่งปลูกสร้าง และกิจกรรมต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้เมืองมีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลง พื้นที่ทางธรรมชาติลดลง อุณหภูมิสูงขึ้น และเกิดปรากฏการณ์โดมความร้อน รวมทั้งขาดแคลนพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และการดำรงชีวิตของประชาชนในเมือง รัฐบาลได้ริเริ่มโครงการป่าในเมือง “สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย” ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานต่างๆ ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในความรับผิดชอบตามโครงการป่าในเมืองฯ ให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์และคืนความสุขให้กับประชาชน โดยให้ความสำคัญทั้งพื้นที่ทางธรรมชาติและกึ่งธรรมชาติ พื้นที่ต้นไม้ใหญ่ และพื้นที่เพื่อการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งสามารถจัดการพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ในด้านนันทนาการ และอื่นๆ ควบคู่กันไป โดยมีเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าในเมืองไม่น้อยกว่า ๒๔๖,๐๐๐ ไร่ ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้พื้นที่ป่าในเมืองเพื่อใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การปั่นจักรยาน เล่นกีฬา ออกกำลังกาย ชมพันธุ์ไม้และนิทรรศการศึกษาเรียนรู้ และจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน สินค้าตลาดชุมชน และชมดนตรีพื้นบ้านหรือดนตรีในสวน เป็นต้น

๒) ขยะทะเล เป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจจากสังคม เนื่องจากส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งต่อระบบนิเวศ สัตว์ทะเล การประมงและการเดินเรือ และปัญหาขยะพลาสติกในทะเลได้รับความสนใจทั่วโลก โดยประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ทิ้งขยะพลาสติกลงในทะเล โดยขยะทะเลส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติกและขวดเครื่องดื่ม (พลาสติกและแก้ว) ซึ่งพบมากที่สุดในพื้นที่ปากอ่าวไทยตอนบน ส่วนใหญ่เป็นขยะที่มาจากกิจกรรมชายฝั่ง กิจกรรมการประมงและการเดินเรือ และขยะจากการบริโภคของประชาชนซึ่งทิ้งขยะไม่ถูกที่และการจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม ทำให้ขยะบางส่วนตกลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง แล้วไหลลงสู่ทะเล

ขยะทะเลส่งผลกระทบต่อสัตว์ทะเลซึ่งกินขยะทะเลเข้าไป ทำให้ในระยะยาวเกิดการสะสมสารพิษ หรือการสะสมของพลาสติกโมเลกุลขนาดเล็ก และผลกระทบในระยะสั้น หากเกิดการอุดตันในทางเดินอาหารของสัตว์ทะเลจนเป็นสาเหตุให้เสียชีวิต นอกจากนี้ ยังอาจทำให้เกิดภาวะติดเชื้อ ส่วนผลกระทบอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การยึดพันกับร่างกายภายนอกของสัตว์ทะเล ส่งผลให้สัตว์ทะเลดำรงชีวิตด้วยความยากลำบาก หรือไม่สามารถหายใจได้ จนเป็นเหตุให้เสียชีวิตเช่นกัน

๓) การบริหารจัดการแร่ ประเทศไทยมีทรัพยากรแร่ที่มีมูลค่าสูง ซึ่งได้ถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ คิดเป็นมูลค่าร้อยละ ๒.๖ - ๓.๙ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยมีกลไกหลักในการดำเนินการ คือ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างรายได้แก่ประเทศ บนฐานการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าการประกอบกิจการเหมืองแร่ จะสามารถป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้อย่างเต็มที่ เนื่องจาก หากเกิดผลกระทบก็จะส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลหรือเกิดการต่อต้าน ที่จะนำไปสู่การเสียโอกาสในการจัดการนำทรัพยากรแร่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยในบางพื้นที่เป็นปัญหาที่สั่งสมมายาวนาน

๒.๔ บทสรุป การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลต่อสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งพบว่าใน พ.ศ. ๒๕๖๑ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมหลายสาขามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ได้แก่ **ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน** พบว่า ดินที่มีปัญหาทางการเกษตรได้รับการฟื้นฟูให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น และมีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง **ทรัพยากรแร่** พบว่า การผลิตและการใช้แร่ลดลง **พลังงาน** พบว่า การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นและประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น **ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า** พบว่า การเกิดไฟป่าลดลง และมีการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง **ทรัพยากรน้ำ** พบว่า ปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น **ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** พบว่า ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น **สถานการณ์มลพิษ** พบว่า ระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินและคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีเพิ่มขึ้น และการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น **สิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน** พบว่า สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อคนในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น และจำนวนชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครลดลง **สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม** พบว่า แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา น้ำตก ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณวรรณา และถ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับดี และอุทยานธรณีสตูล ได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นอุทยานธรณีโลก

ในขณะเดียวกัน พบว่า บางสาขามีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ **พลังงาน** พบว่า การนำเข้าและใช้พลังงานเพิ่มขึ้น **ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** พบว่า การกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น และจำนวนสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเพิ่มขึ้น **ความหลากหลายทางชีวภาพ** พบว่า ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มี

แนวโน้มรุกรานเพิ่มขึ้น **สถานการณ์มลพิษ** พบว่า คุณภาพอากาศเกินค่ามาตรฐานในพื้นที่เมืองที่มีการจราจรหนาแน่น เขตอุตสาหกรรม และพื้นที่เสี่ยงต่อการเผาในที่โล่ง ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น การนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น และมีการนำเข้าสารอันตรายภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น และ**การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ** พบว่า เหตุการณ์ภัยพิบัติเพิ่มขึ้น

การคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

การคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต แบ่งออกเป็น ๒ ระยะ ได้แก่ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว สรุปได้ ดังนี้

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น

จากสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ในประเด็นที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ สถานการณ์ขยะทะเล ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ทะเลเสียชีวิต และส่งผลให้เกิดการเกยตื้นของสัตว์ทะเลหายาก รวมทั้งปริมาณของเสียอันตราย โดยเฉพาะขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ตลอดจนขยะมูลฝอยชุมชนยังคงมีปริมาณเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์และมีการกำจัดได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งพบว่าพื้นที่ที่ถูกกัดเซาะมีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ มีจำนวนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วและที่มีแนวโน้มรุกรานเพิ่มขึ้น ซึ่ง ๓ ประเด็นดังกล่าว ควรเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑) ขยะทะเล ที่พบและเป็นปัญหาในหลายประเทศ คือ ขยะประเภทพลาสติก เนื่องจากใช้เวลาในการย่อยสลายนาน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ทิ้งขยะพลาสติกลงทะเล ซึ่งพบขยะทะเลมากที่สุดในพื้นที่ปากอ่าวไทยตอนบน โดยเป็นพื้นที่รองรับขยะจากแม่น้ำต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นขยะประเภทรีไซเคิลได้ เช่น ขวดพลาสติก และขวดแก้ว เป็นต้น ทั้งนี้ มาจากกิจกรรมชายฝั่ง และการพักผ่อนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ขยะทะเลเป็นขยะที่เกิดจากขยะมูลฝอยจากการบริโภคของประชาชน ซึ่งมาจากการทิ้งขยะไม่ถูกที่ ขยะตกค้าง และการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร พฤติกรรมการบริโภค และประสิทธิภาพในการจัดการขยะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ขยะทะเลอีกส่วนหนึ่ง มาจากกิจกรรมบริเวณชายหาด เรือประมง ท่าเทียบเรือ และกิจกรรมจากการเดินเรือ โดยขยะทะเลส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศ ดังจะเห็นได้จากการพบสัตว์ทะเลหายากเกยตื้น จากการกินขยะทะเล และถูกพันยึดภายนอกร่างกาย ในพื้นที่ทะเลอ่าวไทยและอันดามัน

แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค เพื่อลดการเกิดขยะพลาสติก รวมถึงการรณรงค์เลิกใช้ถุงพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง และการสร้างจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง ในการลดและคัดแยกขยะ ทั้งจากชุมชน

บริเวณชายหาด และเรือประมง รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมการเดินเรือ ตลอดจนการเก็บรวบรวมไม่ให้ขยะเกิดการตกค้าง และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี นอกจากนี้ ควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เส้นทางน้ำ ตั้งแต่ต้นทางจนถึงพื้นที่ปากแม่น้ำสายหลักที่ไหลลงสู่อ่าวไทยตอนบน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะที่ไหลมายังปากแม่น้ำและออกสู่ทะเล

พื้นที่ดำเนินการเร่งด่วน คือ จังหวัดที่มีปริมาณขยะทะเลมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ จ. สมุทรปราการ สงขลา ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช และปัตตานี รวมทั้ง พื้นที่ปากแม่น้ำสายหลักที่ไหลลงสู่อ่าวไทยตอนบน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณ จ. สมุทรปราการ แม่น้ำแม่กลอง บริเวณ จ. สมุทรสงคราม แม่น้ำท่าจีน บริเวณ จ. สมุทรสาคร และแม่น้ำบางปะกง บริเวณ จ. ฉะเชิงเทรา

๒) มลพิษจากของเสียอันตราย ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และของเสียอื่นๆ จากชุมชน ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เกิดของเสียอันตรายเพิ่มมากขึ้น มีการทิ้งปะปนกับขยะทั่วไป และได้รับการกำจัดอย่างไม่ถูกวิธี นอกจากนี้ ยังมีกากของเสียอุตสาหกรรมที่ต้องการการกำจัดด้วยวิธีการเฉพาะ หรือการนำกลับมาใช้ใหม่อย่างเหมาะสม ที่ผ่านมา ได้ประสบปัญหาการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ และการลักลอบทิ้งกากของเสียอันตราย ซึ่งได้สร้างปัญหาการปนเปื้อนของสารอันตรายออกสู่สภาพแวดล้อมไปตามลำดับ

๓) การกัดเซาะชายฝั่ง ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การสร้างสิ่งปลูกสร้างในทะเล และการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน ตลอดจนการได้รับผลกระทบจากสิ่งก่อสร้าง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทับถมของตะกอน การสูญเสียแนวชายหาดและพื้นที่ชายฝั่ง การเกิดตะกอนทับถมบนหญ้าทะเลและปะการัง รวมทั้งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในบริเวณนั้น นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งที่ถูกกัดเซาะดังกล่าว ตลอดจนระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยว

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว

กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคและค่านิยมของสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง และในกรณีที่เศรษฐกิจยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในกระบวนการผลิตเพิ่มมากขึ้น จนอาจเกินศักยภาพการทดแทนของธรรมชาติ และปล่อยของเสียจนเกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จึงควรมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและแก้ไข

ปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่นโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังคงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาประเทศต่อไป ย่อมส่งผลให้มีการจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศเป็นรายสาขา และการพัฒนาเครื่องมือทางกฎหมายและมาตรการอื่นๆ เพื่อใช้ในการกำกับและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่างๆ ได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากสถานการณ์และปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ได้นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ โดยแบ่งออกเป็นมาตรการระยะสั้น ซึ่งควรดำเนินการในช่วง ๑ - ๒ ปี และมาตรการระยะยาวในช่วง ๓ - ๑๐ ปี ดังนี้

มาตรการระยะสั้น ประกอบด้วย ๓ มาตรการ

๑) การพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นช่องทางในการเชื่อมต่อและสื่อสาร ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อสารกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายหรือผู้สนใจทั่วไป เพื่อช่วยในการติดตามประเมินผลและสะท้อนสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อมต้องรองรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและแผนที่สำคัญของประเทศ	**๒) การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม** ควรมีการทบทวน และปรับปรุงเครื่องมือการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยเฉพาะการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง การจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรประเภทต่างๆ อย่างบูรณาการ การจัดทำผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้มาตรการควบคุมมลพิษและคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และแก้ไขปัญหาขยะทะเล และการกัดเซาะชายฝั่ง ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างและระบบของศาลด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม	**๓) การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม** ควรมีมาตรการและข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และตามศักยภาพ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงพื้นที่ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ โดยกำหนดมาตรการเฉพาะพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อลดและควบคุมการปล่อยมลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อม

มาตรการระยะยาว ประกอบด้วย ๓ มาตรการ

๑) การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต เพื่อให้เยาวชนและประชาชนได้มีความรู้และตระหนักต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เกิดการปรับพฤติกรรม และร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อวิถีการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงเกิดความร่วมมือกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากสถานศึกษา หน่วยงานราชการ ชุมชนเมืองที่มีความพร้อมแล้วขยายผลให้กว้างขึ้น โดยอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	**๒) การป้องกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพการรองรับของพื้นที่** ควรมีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถเกิดขึ้นใหม่และฟื้นตัวได้เอง ด้วยการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ และไม่ให้มีการใช้ทรัพยากรที่มากเกินขีดความสามารถในการทดแทนของระบบนิเวศ **การศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจหมุนเวียน**ทั้งเทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี ควรร่วมกับภาคเอกชนที่จะเป็นผู้นำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ในเชิงพาณิชย์ และชุมชนที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมให้ต่อยอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากรพลังงาน และลดมลพิษ	**๓) การพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน** ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกัน และคณะกรรมการชุดต่างๆ อย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันและเหมาะสม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนการร่วมลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่

Infographic

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

รายงานสถานการณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐

การบริหารจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลง
ทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์
คุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐

สถานการณ์และการดำเนินการ
ด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลก และภูมิภาค

▲ **สถานการณ์ดีขึ้น** : พลังงาน (การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพการใช้พลังงานสูงขึ้น) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มดีขึ้น จำนวนคดีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ลดลง) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ปะการังฟอกขาวฟื้นตัวดีขึ้น ปริมาณสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นลดลง) มลพิษ (คุณภาพอากาศดีขึ้น คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินดีขึ้น คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งดีขึ้น ขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์และได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น)

▼ **สถานการณ์เสื่อมโทรมลง** : ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน (มีการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ (อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีสูงขึ้น เกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยเพิ่มขึ้น)

สาขาที่ต้องเร่ง
ดำเนินการ ๓ อันดับแรก

ทรัพยากรป่าไม้ :
การจัดการพื้นที่ป่าไม้

สถานการณ์มลพิษ :
การจัดการขยะมูลฝอย
และของเสียอันตราย

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ :
การลดก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน
อุตสาหกรรม การเกษตร และประชาชน

การคาดการณ์แนวโน้มในอนาคต

ระยะสั้น (๑-๒ ปี) คาดว่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวโน้มที่จะถูกทำให้เสื่อมโทรมลง เนื่องจากการพัฒนาประเทศเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ในส่วนของแนวโน้มระยะยาว (๓ ปี ขึ้นไป) รัฐบาลมีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และการปฏิรูปประเทศ อันเป็นกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งหมายถึง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศในอนาคต จะถูกยกระดับให้มีศักยภาพไปพร้อมๆ กับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ระยะสั้น

1. การปรับปรุงและผลักดันกฎหมาย
2. การขับเคลื่อนนโยบายและแผนไปสู่การปฏิบัติ
3. การสร้างจิตสำนึก

ระยะยาว

1. การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เครื่องมือทางด้านเศรษฐศาสตร์
2. การวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์และการดำเนินงานระดับโลกและภูมิภาค

ประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ๓ ประเด็น
- ป่าในเมือง
- ขยะทะเล
- การบริหารจัดการแร่

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑

สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา

สถานการณ์ดีขึ้น

- ดินที่มีปัญหาทางการเกษตร ได้รับการฟื้นฟูให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมเพิ่มขึ้น
- มีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- การผลิตและการใช้แร่ลดลง
- การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น
- ประสิทธิภาพการใช้พลังงานเพิ่มขึ้น
- การเกิดไฟป่าลดลง
- มีการจัดตั้งป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- ปริมาณน้ำใช้การในอ่างเก็บน้ำ ส่วนใหญ่เพิ่มขึ้น
- ทรัพยากรประมงมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น
- ระดับเสียงบริเวณพื้นที่ริมถนนและพื้นที่ทั่วไป ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน
- คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินและคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งอยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดีเพิ่มขึ้น
- การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและการนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น
- สัดส่วนพื้นที่สีเขียวต่อคนในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น
- จำนวนชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครลดลง
- แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทภูเขา น้ำตก ธรณีสัณฐานและภูมิลักษณวรรณา และถ้ำ ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับดี
- อุทยานธรณีสตูล ได้รับการประกาศจากยูเนสโกให้เป็นอุทยานธรณีโลก

สถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง

- การกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น
- จำนวนสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเพิ่มขึ้น
- ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้วและชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกรานเพิ่มขึ้น
- ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้น
- การนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้น
- การนำเข้าสารอันตรายภาคเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น
- เหตุการณ์ภัยพิบัติเพิ่มขึ้น

แนวโน้มสถานการณ์ในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น

ประเด็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงที่ควรเร่งดำเนินการ ๓ ลำดับแรก ได้แก่ ขยะทะเล มลพิษจากของเสียอันตราย และการกัดเซาะชายฝั่ง โดยควรมีการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนี้

ขยะทะเล : สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง ในการลดและคัดแยกขยะ ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะไหลลงทะเล

มลพิษจากของเสียอันตราย : ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้มีจุดรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน เพื่อรวบรวมและนำไปจัดการอย่างเหมาะสม รวมทั้งเพิ่มมาตรการอนุญาตและติดตามตรวจสอบการประกอบกิจการและการนำเข้าของเสียอันตรายอย่างเคร่งครัด

การกัดเซาะชายฝั่ง : วางแผนและศึกษาวิจัยรูปแบบและวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่

การเปลี่ยนแปลงในระยะยาว

กรณีเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคและค่านิยมของสังคมที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง และเกิดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมลดลง

กรณีเศรษฐกิจยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรในกระบวนการผลิตมากขึ้น จนอาจเกินศักยภาพการทดแทนของธรรมชาติ และปล่อยของเสียเกินความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จึงควรมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

กรณีนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้รับการคุ้มครองและฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพดี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มาตรการระยะสั้น (๑-๒ ปี)

- การพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม
- การใช้เครื่องมือที่เหมาะสมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม
- การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม

มาตรการระยะยาว (๓-๑๐ ปี)

- การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- ศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจหมุนเวียน
- การป้องกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกินศักยภาพการรองรับของพื้นที่
- การพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

บทที่ ๓

ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บทที่ ๓

ผลการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่ปรากฏตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ และการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้รายงานผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์ฯ จำนวน ๑๑๑ หน่วยงาน ตามแบบฟอร์มที่กำหนด และหน่วยงานได้ส่งผลการดำเนินงานมายังสำนักงานฯ ระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๓ และมีการประมวลผล ระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน ๒๕๖๓

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ และได้รับข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ โดยหน่วยงานได้มีการดำเนินงานสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ตามสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ๑๑ สาขา และรวมข้อเสนอแนะที่ได้จาก (๑) สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขาในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ของแต่ละรายสาขา (๒) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากมาตรการระยะสั้นและระยะยาวในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ และ (๓) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๑ ทำให้มีประเด็นข้อเสนอแนะทั้งสิ้น จำนวน ๑๑๑ เรื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม จำนวน ๓๔๕ โครงการ

ผลการติดตามการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ สำนักงานฯ ได้แบ่งกลุ่มของการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเหล่านั้นตามลักษณะของโครงการหรือกิจกรรมออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการดำเนินการเกี่ยวข้องกับด้านกฎหมายและนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุน ดังนี้

๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๗ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๗ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๐ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ดำเนินการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยจัดให้มีการวางผังเมืองในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการทางวิชาการ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**เพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาลของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการตามแนวทางการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน
- **กรมโยธาธิการและผังเมือง**วางและจัดทำผังเมืองรวม เพื่อเป็นกรอบชี้นำการพัฒนาด้านกายภาพในระดับเมืองและชนบท การพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้องกับเมือง หรือชนบท ให้ดียิ่งขึ้น ในด้านสุขลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกัน ความขัดแย้งในการ

ใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงได้วางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด โดยจัดทำกฎกระทรวงให้มีผังเมืองรวมจังหวัด (ปรับปรุงครั้งที่ ๑) ๗๓ จังหวัด

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**ได้พัฒนาระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ โดยพัฒนาระบบติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน และระบบเชื่อมโยงข้อมูลเชิงพื้นที่ทางด้านที่ดินและทรัพยากรดิน พร้อมเผยแพร่ สร้างความรู้และทำความเข้าใจต่อแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ดำเนินการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยกำหนดพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โดยการวางผังจัดรูปที่ดิน จัดระบบชลประทาน จัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา ปรับระดับพื้นที่ บำรุงดิน วางแผนการผลิต และจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**ขับเคลื่อนนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำ (ร่าง) แผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะเร่งด่วนในลักษณะบูรณาการ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมโยธาธิการและผังเมือง**ได้วางผังระบายน้ำจังหวัดใน ๒๕ ลุ่มน้ำ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงอุทกภัยของพื้นที่ สิ่งปลูกสร้างและโครงสร้างพื้นฐานที่กีดขวางทางน้ำ ที่มีผลต่อการระบายน้ำของชุมชนเมือง พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้แก่ เกษตรกรมีศักยภาพสามารถพัฒนาการผลิต และพึ่งพาตนเองได้ (Smart Farmer) กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพากันเอง (Smart Group) และกลุ่มธุรกิจทางด้านเกษตร มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพากันเอง (Smart Enterprise)

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**ได้ประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และติดตามการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตและพึ่งพาตนเองได้ โดยส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต การวางแผน และจำหน่ายผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมที่ดิน**ได้ออกคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ทั้งดิน น้ำ และพืช ได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์โดยร่วมบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในด้านวิชาการ ด้านส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- **กรมพัฒนาที่ดิน**ได้พัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย เพื่อเพิ่มศักยภาพให้หมอดินอาสาทั่วประเทศสามารถปฏิบัติงานในการดูแลรักษาและพัฒนาทรัพยากรที่ดินเพื่อการเกษตร ร่วมกับเกษตรกรในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิต/ศึกษา/ดูงาน ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมฯ ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรในพื้นที่
- **สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**ได้ประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการดินโดยการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านศักยภาพดิน ข้อมูลดินเสื่อมโทรม และเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาที่ดิน**ได้วิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนางานวิจัยของกรมพัฒนาที่ดิน ให้สามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรดินได้อย่างแท้จริง และนำงานวิจัยด้านพัฒนาที่ดินถ่ายทอดสู่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาดิน ลดระดับความยากจน และพึ่งพาตนเองในสภาพที่ผลผลิตปลอดภัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและเป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมถึงการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัย

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมพัฒนาที่ดิน**สร้างนิคมการเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานรองรับนโยบายปรับโครงสร้างภาคการเกษตร เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร รองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ ครอบคลุมนักศึกษาเกษตรกร และผู้สนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมพัฒนาที่ดิน**ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และป้องกันการสูญเสียหน้าดิน ด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำให้มีการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมกับการปลูกพืช รวมถึงได้พัฒนาพื้นที่เฉพาะ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิต ให้เหมาะสมต่อการผลิตข้าวหอมมะลิในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ครอบคลุม ๕ จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร และมหาสารคาม และส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางสารเคมีทางการเกษตร เพื่อพัฒนาเตรียมความพร้อมเกษตรกรเป็นรายบุคคลสู่การผลิตในระบบเกษตร

อินทรีย์ และปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยว ดินกรด ดินเค็ม โดยการใช้วัสดุปรับปรุงดินร่วมกับการใช้พืชปุ๋ยสด

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาที่ดิน**ได้รองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำและปลูกไม้ยืนต้นรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่การเกษตร ลดการเผาพื้นที่เกษตรบนพื้นที่โล่งเตียน เป็นการช่วยบรรเทาภาวะโลกร้อน และมลพิษทางอากาศ และเพื่อให้เกษตรกรชาวเขาได้เรียนรู้การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ดำเนินการในพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือ พร้อมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รู้ถึงประโยชน์จากการไถกลบตอซังให้แก่เกษตรกร
- **สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม**ส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศในแปลงเกษตรสร้างแหล่งปัจจัยสี่ในการดำรงชีพ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔ ภาค
- **สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**ได้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย แนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่/สินค้า เพื่อประกอบการจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม รวมทั้งการติดตามประเมินผล ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ตลอดกระบวนการแก่บุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่
- **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์ ได้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันดินโลก (World Soil Day) ในพื้นที่บริเวณที่ตั้งสำนักงาน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการใช้เครื่องมือหรือมาตรการทางการเงิน และการคลัง อาทิ เพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระจายที่ดินให้มีการใช้ประโยชน์สูงสุดตามศักยภาพดินและสร้างความเป็นธรรมในสังคม สนับสนุนการจัดสรรที่ดินทำกินแบบมีเงื่อนไข เพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน พร้อมเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ดินและทรัพยากรดิน และสร้างกลไกให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง**ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อเป็นเครื่องมือจัดเก็บรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นการกระตุ้นให้เจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนำที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างมาใช้ประโยชน์

- **กรมธนารักษ์** ได้ปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ (One Map) เพื่อแก้ไขปัญหาการทับซ้อนของแนวเขตที่ดินของรัฐ จากการประกาศแนวเขตการใช้ประโยชน์ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมที่ดิน**ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท เพื่อเร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ โดยให้ครอบครองการทำประโยชน์ แต่มิให้เป็นกรรมสิทธิ์ โดยกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมที่ดินนำที่ดินสาธารณะที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วมาดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุกตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนด
- **กรมพัฒนาที่ดิน**บริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของพืชเศรษฐกิจ ตามกลุ่มชุดดิน การใช้ปัจจัยการผลิตได้แก่ การใช้ปุ๋ย การใช้แรงงาน ฯลฯ การศึกษาทัศนคติและวิสัยทัศน์ของเกษตรกรในการพัฒนาแก้ไขปัญหา ความต้องการด้านการตลาด

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนผ่านการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน จัดทำกฎกระทรวงให้มีผังเมืองรวมจังหวัด การวางและจัดทำผังเมืองรวม การวางผังระบายน้ำจังหวัดใน ๒๕ ลุ่มน้ำ การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ ด้านการดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ได้มีการติดตามประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อพัฒนาเกษตรกรไปสู่ Smart Farmer รวมถึงได้ออกคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ พัฒนาหมอดินอาสา การวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและป้องกันการสูญเสียหน้าดิน การสร้างนิคมการเกษตรเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงาน การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ การใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะที่มีการบุกรุก การปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ (One Map) และการส่งเสริมการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การดำเนินงานในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ป่าชายเลน และที่ดินสงวนเพื่อกิจการในนิคมสร้างตนเองยังไม่มีแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้แนวทางการดำเนินงานตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ เกิดประสิทธิภาพและสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จึงควรเร่งติดตามผล และนำไปประชุมหารือร่วมกับฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ และคณะอนุกรรมการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนต่อไป

๒) ท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผังเมือง และการระบายน้ำโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในสายงานที่เกี่ยวข้อง เช่น วิศวกร สถาปนิก และนายช่าง ซึ่งไม่มีความรู้และประสบการณ์ในงานประกอบกับงานด้านการผังเมือง และการระบายน้ำเป็นสาขาวิชาชีพเฉพาะ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีบุคลากรในด้านเหล่านี้ รวมถึงให้ได้รับความรู้ผ่านการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้สม่ำเสมอ

๓) ปัจจุบันข้อมูลมีความหลากหลายซับซ้อน มีการบูรณาการกัน รวมถึงเชื่อมโยงกับภูมิภาค ประเทศเพื่อนบ้าน ข้อมูลภายในประเทศที่เกี่ยวกับกรอบนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องข้อมูลรายสาขา เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมือง คมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน และ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อมีการ UPDATE ข้อมูลที่ทันสมัย สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการร่วมกัน และการสร้างช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในด้านการวางผังนโยบาย เพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมและมีความเข้าใจ การผ่านระบบสารสนเทศของกรมโยธาธิการและผังเมือง สังคมออนไลน์ เฟซบุ๊ก จัดทำแผ่นพับเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

๔) ภารกิจที่เกี่ยวข้องในด้านที่ดินและทรัพยากรดินมีหลายหน่วยงาน หลายกระทรวง ซึ่งมีทั้งภารกิจการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนี้ ยังพบความไม่ชัดเจนของหน่วยงานต่อการดำเนินงานตามภารกิจ กับการดำเนินงานตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ รวมถึงช่องทาง และเงินงบประมาณที่สนับสนุนการดำเนินงาน ดังนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบให้รอบด้าน ครบทุกมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมถึงความมั่นคงของประเทศ สำหรับแนวทางด้านการสนับสนุน ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจง ประชาสัมพันธ์ และสร้าง

ความเข้าใจต่อแนวทางการดำเนินงาน กระบวนการช่องทางการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ และขั้นตอนในการจัดทำ (ร่าง) แผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศระยะเร่งด่วน ซึ่งจะเป็นแผนที่จะใช้ในการขอรับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

๕) การวางผังนโยบายระดับประเทศ มีบริบทการวิเคราะห์และบูรณาการข้อมูลที่มีความสลับซับซ้อนมาก ทั้งบริบทภายนอกประเทศในการวิเคราะห์แนวโน้มเศรษฐกิจโลก ภาวะโลกร้อน การแพร่ระบาดของโรค กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ และการวิเคราะห์สถานการณ์ภายในประเทศ ข้อมูลหลากหลายสาขาที่ต้องมาบูรณาการร่วมกัน ซึ่งต้องมีระบบวิธีการจัดเก็บและการนำเข้าข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการกำหนดวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องใช้เทคนิคที่หลากหลายในการแสดงผลการวิเคราะห์และบูรณาการให้เป็นแผนที่แผนผังเชิงพื้นที่ ดังนั้น ควรมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล กระบวนการจัดเก็บ และมีระบบการวิเคราะห์และประมวลผลให้มีความทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน การสร้างความเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานบนระบบฐานข้อมูลเดียวกัน การสื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการ และเพิ่มช่องทางของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น รวมทั้งการปรับปรุงข้อมูลการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสถานการณ์ของประเทศให้ทันสมัย

๖) การขาดความเข้าใจในการนำผังนโยบายระดับประเทศไปสู่การปฏิบัติ เนื่องจากการวางผังนโยบายระดับประเทศเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หน่วยงานรัฐต้องนำกรอบนโยบาย มาตรการ แผนงาน โครงการไปถือปฏิบัติ ซึ่งต้องมีการหารือร่วมกันอย่างใกล้ชิด เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารและพัฒนาเมือง วิธีการปฏิบัติ รวมทั้งกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานของแต่ละแผนงานร่วมกัน ดังนั้น ควรกำหนดให้มีหน่วยประสานงานร่วมระหว่างกรมผู้ดูแลผังกับหน่วยงานรัฐที่นำผังไปปฏิบัติ โดยให้มีการติดตามประสานงานอย่างใกล้ชิด มีการประสานงาน เสนอแนะ และให้คำแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติตามผังนโยบายระดับประเทศมีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ

๗) การจัดทำโครงการได้กำหนดจำนวนกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายต่อปีสูง ทำให้ยากต่อการพัฒนาเชิงคุณภาพ การพัฒนาขาดความต่อเนื่องเพราะส่งเสริมเพียงปีละ ๑ พื้นที่ งบประมาณสนับสนุนค่อนข้างจำกัด การเกิดภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม แล้ง ไฟไหม้ เป็นต้น และบางพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และมีการเรียกคืนงบประมาณ ดังนั้น ควรเพิ่มจำนวนหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนโครงการ และควรดำเนินการบางเรื่องในพื้นที่เดิมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

๘) ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ดังนั้น ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สหกรณ์จังหวัด ได้ร่วมชี้แจงทำความเข้าใจและสนับสนุนการดำเนินงานให้แก่ราษฎรในพื้นที่

๙) การแก้ไขปรับปรุงแนวเขตที่ดินราชพัสดุบางแปลงยังไม่มีแนวเขตที่ชัดเจน จึงไม่สามารถส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการของหน่วยงานรัฐที่ดูแลที่ดินได้ ดังนั้น ควรเร่งรัดแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินที่ราชพัสดุที่ยังไม่ชัดเจน เพื่อสามารถจัดส่งข้อมูลรูปแบบที่ราชพัสดุเพิ่มเติมให้กับคณะกรรมการโดยได้จัดทำโครงการพัฒนาชุดข้อมูลภูมิศาสตร์ที่ราชพัสดุ

๒) ทรัพยากรแร่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๗ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๕ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๙ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ โดยการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งแร่ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาแหล่งแร่อย่างถูกหลักวิชาการ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านการสำรวจและข้อมูลทางวิชาการ และสร้างแรงจูงใจด้านการสำรวจแร่ และพัฒนาแหล่งแร่ขนาดใหญ่ รวมทั้งเร่งรัดการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรธรณี**ได้ดำเนินการเพื่อจัดหาแหล่งแร่เศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับรองรับการพัฒนาประเทศ คือ (๑) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีในภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ได้แก่ แร่ควอตซ์ จังหวัดราชบุรี แร่โพแทช จังหวัดนครราชสีมา แร่ทองคำ จังหวัดชลบุรี - ระยอง และธาตุหายาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ (๒) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และ (๓) จัดหาและกำหนดเขตแหล่งแร่เศรษฐกิจของประเทศ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศ ได้แก่ แร่ควอตซ์ จังหวัดเพชรบุรี แร่โพแทช จังหวัด

ชัยภูมิ แร่ทองคำ จังหวัดลพบุรี - นครสวรรค์ และธาตุหายาก จังหวัดแม่ฮ่องสอน - ตาก และจัดหาแหล่งทรัพยากรธรณี เพื่อการพัฒนาพื้นที่โครงการขนาดใหญ่ภาครัฐ แบ่งเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม พื้นที่ EEC และแหล่งทรายในทะเล จังหวัดชลบุรี - ระยอง

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**มีการเพิ่มมูลค่าแร่แบไรต์ด้วย Magnetic Separator เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และได้ศึกษาคุณสมบัติทางฟิสิกส์และเคมีของแร่แบไรต์ทั้งแร่ป้อนและผลิตภัณฑ์จากกระบวนการแต่งแร่ คุณลักษณะของแหล่งแร่ วิธีการทำเหมือง และการบริหารจัดการวัตถุดิบ เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์แร่ให้ได้ตามมาตรฐานการนำไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทรัพยากรแร่ของประเทศในอนาคต พัฒนาศักยภาพประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีบทบาทในกระบวนการบริหารจัดการแร่ สามารถรักษาและใช้สิทธิและหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ข้อมูลและข้อเท็จจริงด้านทรัพยากรที่ถูกต้องและชัดเจน และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายภาคประชาชน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**ได้ดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน และพัฒนาทักษะในการร่วมดูแล เฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ คือ (๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ ๒๑ จังหวัด และส่งเสริมผู้ประกอบการเหมืองแร่ “โครงการพี่สอนน้อง” โดยนำผู้ประกอบการที่ดี ๒ ราย เป็นพี่เลี้ยงหรือตัวอย่างให้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ ๘ จังหวัด และจัดสร้างเครือข่ายภาคประชาชนใหม่ ๙ เครือข่าย ในพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น ปราจีนบุรี มุกดาหาร นครพนม และบึงกาฬ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน และพัฒนาทักษะในการร่วมดูแล เฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่เกิดเป็นเครือข่ายภาคประชาชน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการบริหารจัดการแร่ มีการจำแนกเขตแหล่งแร่ประเภทต่างๆ ตามหลักวิชาการ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการพัฒนาแหล่งแร่ตามมาตรฐานที่กำหนดพื้นที่แหล่งแร่ จัดสรรการใช้พื้นที่ที่สามารถนำแร่ออกมาใช้ได้ พร้อมกับการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและตัวเหมืองไปพร้อมกับการนำออกมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งควบคุมการผลิตให้เหลือเป็นของเสียน้อยที่สุด เพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**ได้ดำเนินการ คือ (๑) ส่งเสริมการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณพื้นที่เหมืองแร่อันจะเป็นการสร้างพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบเหมือง (๒) การเพิ่มประสิทธิภาพหินเพอร์ไลต์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบน้ำหนักเบาและกันความร้อน เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ เวลา ขนาดของเม็ดแร่ และอัตราการขยายตัวในการเผาและ (๓) การออกแบบกระบวนการเพิ่มคุณภาพหินแกรนิตฝุ่นเพื่อใช้ทดแทนทรายก่อสร้าง กรณีศึกษาโรงโม่หินแกรนิต ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง และตราด ให้สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมผลิตคอนกรีตได้ และศึกษาหาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ในการเพิ่มคุณภาพหิน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการบริหารจัดการแร่ โดยกำหนดค่ามาตรฐานมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดในพื้นที่เสี่ยงที่เป็นแหล่งกำเนิดจากสถานประกอบการเหมืองแร่และธุรกิจต่อเนื่องจากเหมืองแร่ให้เข้มข้นกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และทบทวนมาตรการในการจัดการและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่ประกาศเขตควบคุมมลพิษ และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมควบคุมมลพิษ** มีการปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตของโรงโม่ บดย่อยหิน เพื่อปรับปรุงค่ามาตรฐานฯ ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน และขยายแหล่งกำเนิดให้ครอบคลุมโรงแต่งแร่ โดยการศึกษาทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สำรวจ เก็บข้อมูล และตรวจวัดการระบายฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี (จังหวัดสระบุรีมีข้อมูลเป็นปัจจุบันแล้ว) กำหนดร่างมาตรฐานฯ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณา

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีคณะทำงานร่วมภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการตรวจสอบการทำงานของโรงงานและตรวจสภาพอุปกรณ์การป้องกันและบำบัดมลพิษให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และเป็นไปตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงกำกับติดตามให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่**ได้มีการจัดทำ “คู่มือหลักเกณฑ์การ ประเมินและตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน” เพื่อใช้ในการตรวจประเมินสถานประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานประกอบการ

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรแร่

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการจัดหาแหล่งทรัพยากรธรณี การกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพแร่และแหล่งแร่เศรษฐกิจของประเทศ การจัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อพัฒนาพื้นที่โครงการขนาดใหญ่ภาครัฐ การสนับสนุนข้อมูลวิชาการและพัฒนาแหล่งแร่ขนาดใหญ่ การเพิ่มมูลค่าแร่แบไรต์ สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญ การเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการ “พี่สอนน้อง” ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เหมืองแร่ การสร้างพื้นที่กันชน (Buffer Zone) การศึกษาประสิทธิภาพหินเพอร์ไลต์ใช้เป็นวัตถุดิบน้ำหนักเบาและกันความร้อนในการเผา และการศึกษาทบทวนข้อมูลของโรงโม่ บด ย่อยหิน และตรวจวัดการระบายฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิต และโรงแต่งแร่ เพื่อปรับปรุงค่ามาตรฐานควบคุมการระบายฝุ่นละออง และเทคโนโลยีในปัจจุบัน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ปัจจุบันแร่แบไรต์มีมูลค่าต่ำลงมากโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์แร่แบไรต์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกและราคาน้ำมันโลกที่ผกผันในช่วง ๒ - ๓ ปีที่ผ่านมา ทำให้ต้องชะลอการลงทุนเพื่อปรับปรุงแก้ไขกระบวนการแต่งแร่ตามผลสำเร็จและข้อเสนอแนะ

ของโครงการนี้ ดังนั้น ภาครัฐควรนำนวัตกรรมวัตถุดิบเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาให้กับภาคเอกชนและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรแร่ ซึ่งเป็นฐานวัตถุดิบที่สำคัญของภาคอุตสาหกรรม และเป็นการใช้ทรัพยากรของประเทศอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มุ่งให้เกิดการหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และควรมีการเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลโครงการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ช่องทางสื่อออนไลน์ การจัดทำคลิปวีดีโอสำหรับการเข้าชมย้อนหลัง การจัดทำ Infographic เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา เป็นต้น

๒) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่รับผิดชอบเรื่องภารกิจถ่ายโอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการรายงาน และผู้มารับผิดชอบใหม่ไม่เข้าใจในภารกิจที่ถ่ายโอน การติดตามให้คำแนะนำ เกี่ยวกับภารกิจที่ถ่ายโอนได้ไม่ทั่วถึง และการติดตามให้คำแนะนำเครือข่ายภาคประชาชนที่ได้จัดตั้งไว้ทำได้ไม่ทั่วถึง เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ดังนั้น ควรเพิ่มงบประมาณในการติดตามให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ อปท. เกี่ยวกับภารกิจที่ถ่ายโอน และเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อให้มีการแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง หรือจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและการดำเนินงาน เรื่องภารกิจถ่ายโอน ผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๓) ผู้ประกอบการไม่ได้เข้าร่วมโครงการด้วยสาเหตุต่างๆ ส่งผลให้เกิดการขาดการผลักดันการพัฒนาการเชิงบูรณาการในแนวนโยบายที่จะต้องปฏิบัติ ดังนั้น ควรสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการตลอดจนมีส่วนสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมอบรมโครงการ CSR-DPIM ในแต่ละปี และสร้างแรงจูงใจด้วยการกำหนดสิทธิประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการฯ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ได้รับทราบ ผลักดันให้เกิดการพัฒนาการเชิงบูรณาการในแนวนโยบายที่จะประยุกต์แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้เป็นเกณฑ์กำหนดให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ต้องปฏิบัติ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจและสิ่งที่สถานประกอบการจะได้รับหากเข้าร่วมโครงการและผ่านเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม และการประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดของโครงการฯ ให้เจ้าหน้าที่ และสถานประกอบการ ได้ทำความเข้าใจและรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ

๔) โครงการเตาเผาที่ใช้ในการทดลองเผาแร่เพอร์ไลต์ยังไม่ค่อยเหมาะสม เนื่องจากแร่เพอร์ไลต์ต้องเผาที่อุณหภูมิสูงในระยะเวลาสั้นๆ แต่ในการทดลองนี้ได้เลือกใช้เตาที่มีอยู่ในกลุ่มนวัตกรรมอุตสาหกรรมแร่ ซึ่งเป็นเตาที่ใช้เผาในงานเซรามิก มีข้อจำกัดด้านการตั้งอุณหภูมิและการหยิบตัวอย่างทดลองเข้า - ออกเตาได้สะดวกและรวดเร็ว ทำให้เสี่ยงอันตราย และควบคุมอุณหภูมิในการทดลองได้ค่อนข้างยากลำบาก เพอร์ไลต์หลังการเผามีน้ำหนักเบามาก ทำให้ในการทดลองมีสูญเสียบางส่วนทำให้การทดลองด้อยกว่าที่ควร ดังนั้น ควรจะมีการ

จัดหาเตาเผาประสิทธิภาพสูง ที่สามารถเผา ณ อุณหภูมิสูงได้ และสามารถหยิบตัวอย่างทดลองเข้า - ออก เตาเผาได้สะดวก รวดเร็วและปลอดภัย และควรจะมีการเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลโครงการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ช่องทางสื่อออนไลน์ การจัดทำคลิปวีดิโอสำหรับการเข้าชมย้อนหลัง

๕) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่เก็บตัวอย่างหินฝุ่นได้ครบทุกโรงโม่หินในพื้นที่เป้าหมาย ทำให้คุณภาพหินฝุ่นที่นำมาใช้ในการออกแบบ อาจจะมีความคลาดเคลื่อน ผลการศึกษาที่ได้ยังไม่ถูกเผยแพร่ออกไปในวงกว้าง เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านสื่อเผยแพร่และช่องทางประชาสัมพันธ์ ที่มีเพียงเอกสารวิชาการ ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการนำองค์ความรู้นี้ไปใช้กับโรงโม่หินแกรนิตในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งยังสามารถพัฒนาไปใช้กับโรงโม่หินชนิดต่างๆ ได้อีกด้วย ทั้งนี้ ภาครัฐควรนำผลการศึกษานี้ไปบรรจุในแผนการส่งเสริมการประกอบการด้วยแนวคิดของ Circular Economy และควรเพิ่มช่องทางในการเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลโครงการที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น ช่องทางสื่อออนไลน์ การจัดทำคลิปวีดิโอสำหรับการเข้าชมย้อนหลัง การจัดทำ Infographic เพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา

๓) พลังงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการพลังงาน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๙ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๙ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๔๕ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับการดำเนินการ **๙ ข้อ**

หน่วยงานที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ **๑๑ หน่วยงาน**

โครงการที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ **๔๕ โครงการ**

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดยการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมรูปแบบการอนุรักษ์พลังงานต่างๆ ได้แก่ โครงการสำนักงานสีเขียว อาคารประหยัดพลังงาน การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการดำเนินการ อาทิ การมอบรางวัล ประกาศเกียรติคุณ การลดหย่อนภาษี

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้บริหารศูนย์ประสานงานการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน สำหรับอาคารสร้างใหม่หรือดัดแปลงอาคารที่มีขนาดพื้นที่ใช้สอยรวมตั้งแต่ ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ๙ ประเภทอาคาร ได้แก่ สถานศึกษา สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า สถานบริการ โรงมหรสพ ในพื้นที่ทั่วประเทศ
- **กรมสรรพสามิต**มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ตามการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการผลิตรถยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยานยนต์ ในพื้นที่ทั่วประเทศ และการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้วเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการกำจัดและรีไซเคิลแบตเตอรี่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้ดำเนินการ คือ (๑) การประกวดบ้านจัดสรรเพื่อการอนุรักษ์พลังงานดีเด่น เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นผู้ประกอบการบ้านจัดสรรให้ออกแบบบ้านประหยัดพลังงาน และการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อบ้าน และเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ประหยัดพลังงานในบ้านอยู่อาศัย (๒) การบริหารศูนย์ประสานงานการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อให้บริการตรวจประเมินและรับรองแบบอาคารภาครัฐตามมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งผลักดันให้หน่วยงานต่างๆ ได้ทราบถึงความคุ้มค่าในการออกแบบอาคารที่ประหยัดพลังงาน (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยพัฒนาโปรแกรมการประเมินค่าการอนุรักษ์พลังงาน ให้อยู่ในรูป web based พร้อมพัฒนาฟังก์ชั่นการทำงาน การประมวลผลให้แสดงรูปภาพได้ชัดเจนมากขึ้นในพื้นที่ทั่วประเทศ และ (๔) การขยายผลติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจ เพื่อการพัฒนาแนวทาง หลักเกณฑ์ และรายละเอียดการติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานให้มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น การพัฒนาคู่มือและเครื่องมือ และการจัดทำแผนปฏิบัติการติดฉลากประสิทธิภาพการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจ และแนวทางการพัฒนาอาคารธุรกิจสู่ (Zero Energy Building ; ZEB) และการให้คำปรึกษาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า (Electric Facilitator) ตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดยการสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประหยัดพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานให้มากขึ้น หรือเทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงาน แนวทางการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสะอาด อาทิ การลดหย่อนภาษี

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมสรรพสามิต**มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ตามการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการผลิตรถยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน ในกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยานยนต์ทั่วประเทศ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค**มีการจัดทำข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์ (Common Technical Specification for Smart Meter) ภายใต้การดำเนินการร่วมกันระหว่าง ๒ หน่วยงาน คือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) เพื่อจัดทำข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์ ระหว่าง กฟภ. และ กฟน. ตลอดจนการจัดหาสมาร์ทมิเตอร์
- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ให้คำปรึกษาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์พลังงานความร้อน (Heat Facilitator) ตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงงาน/อาคารควบคุม มีการปรับปรุงและการใช้งานในระบบความร้อนอย่างมีประสิทธิภาพและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคลากรให้สามารถดำเนินการด้วยตัวเอง รวมทั้งกระจายองค์ความรู้ การให้คำปรึกษา แนะนำหลักการเพื่อขยายผลไปยังหน่วยงานอื่นต่อไป และการบำรุงรักษา ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อบกพร่องของอุปกรณ์เพื่อสรุปหาแนวทางปรับปรุง ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ดำเนินการโครงการ Energy Efficiency Technology and Innovation เพื่อวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยการวิเคราะห์การใช้พลังงานในแต่ละส่วน และขั้นตอนการผลิต เพื่อประเมินศักยภาพการประหยัดพลังงาน และศึกษาถึงการใช้พลังงานให้ประหยัดคุ้มค่ามากที่สุด

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ (AEDP2015) ในด้านการส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงานจากแหล่งเชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนต่างๆ โดยการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนและใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้ดำเนินการ คือ (๑) การจัดทำระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสาน ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้าจากระบบสายส่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การเสริมสร้างความมั่นคงทางไฟฟ้าโดยใช้พลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์ ทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล (๒) การส่งเสริมระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์สำหรับชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อส่งเสริมการใช้งานระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์กับกลุ่มชุมชนเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในท้องถิ่น (๓) การสนับสนุนการลงทุนติดตั้งใช้งานระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อให้การสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน และผู้สนใจลงทุน โดยกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อลดการใช้

พลังงานจากน้ำมันในกระบวนการอบแห้ง และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ (๔) การจัดทำโครงการสนับสนุนการจัดตั้งโครงข่ายก๊าซชีวภาพเพื่อการหุงต้มในชุมชน ทดแทนการใช้ก๊าซ LPG ในชุมชนที่มีฟาร์มเลี้ยงสุกร ๕ ชุมชน ทั่วประเทศ และส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนขึ้นในชุมชน (๕) การถ่ายทอดและเผยแพร่การใช้พลังงานทดแทน (๒ หลักสูตร) คือ การใช้พลังงานชีวมวล และการใช้พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานเครือข่าย ได้มีความรู้ความเข้าใจในด้านพลังงานพลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ และ (๖) การจัดทำโครงการสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในภาคความร้อน เพื่อให้การสนับสนุนวิสาหกิจพลังงานทดแทนชุมชนที่มีความพร้อมให้สามารถผลิตเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพป้อนภาคอุตสาหกรรมได้อย่างยั่งยืน และให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร และผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SME) ที่มีความต้องการใช้เชื้อเพลิงพลังงานทดแทนพลังงานจากฟอสซิลได้ใช้พลังงานทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**จัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ (PDP 2018) เพื่อเป็นแผนหลักในการจัดหาพลังงานไฟฟ้าของประเทศให้เพียงพอกับความต้องการใช้ เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศรวมถึงจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดยควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานกองทุนพัฒนาไฟฟ้า และระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยกองทุนพัฒนาหรือฟื้นฟูท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๓ ครอบคลุมในด้านการจัดสรรเงินกองทุนฯ การให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า และโครงการชุมชนโดยรอบโรงไฟฟ้า เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับ และเป็นธรรม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**ได้ดำเนินการ คือ (๑) ศึกษาระบบบริหารจัดการระบบไมโครสมาร์ทกริดและระบบสมาร์ทกริด เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลการผลิตและการใช้พลังงานไฟฟ้าในนิคมอุตสาหกรรมของพื้นที่เป้าหมาย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก โดยใช้หลักการทางวิศวกรรมถึงโอกาส/แนวทางการบริหารจัดการระบบ เพื่อให้ได้แผนดำเนินงาน (Scenario) หลายรูปแบบที่รองรับการผลิตกระแสไฟฟ้าที่มีสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนที่สูง มีการใช้ระบบกักเก็บพลังงาน และการบริหารจัดการการใช้พลังงานของผู้ใช้ไฟฟ้า และ (๒) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการการใช้พลังงาน (xEMS) และมาตรการ DR เน้นใช้เทคโนโลยี IoT

เพื่อลดความต้องการไฟฟ้าสูงสุดและลดการใช้พลังงานเป็นระบบที่เชื่อมโยงกับแนวทางการดำเนินการสมาร์ทซิตี้ด้านพลังงาน พร้อมทั้งได้จัดทำข้อเสนอแนะประเด็นทางกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเชิงนโยบายที่ผลักดันการดำเนินการไมโครสมาร์ทกริดในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ทั้งในภาคการผลิต ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคขนส่ง และการบริโภค ผ่านมาตรการและโครงการต่างๆ ที่เกิดจากการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)** ได้ส่งเสริมเครื่องจักรอุปกรณ์ประสิทธิภาพสูง และวัสดุเพื่อการอนุรักษ์พลังงานโดยการติดฉลาก เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ประสิทธิภาพสูงด้วยวิธีการติดฉลาก การเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและกลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ประสิทธิภาพสูงที่ได้รับฉลากของ พพ. การเน้นย้ำให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจในการเลือกซื้อโดยเน้นเรื่องประสิทธิภาพการใช้พลังงาน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้ดำเนินการ คือ (๑) สนับสนุนการเพิ่มสัดส่วนการใช้น้ำมันไบโอดีเซลให้สูงขึ้น เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการปรับปรุงคุณภาพไบโอดีเซล B10 เป็นเชื้อเพลิงทางเลือก และ (๒) การส่งเสริมระบบการจัดการพลังงานในระดับสากล (ISO 50001) เพื่อพัฒนาต่อยอดการดำเนินการจัดการพลังงานตามมาตรฐานประเทศไทยไปสู่ระบบการจัดการพลังงานในระดับสากล สำหรับอาคารและโรงงานควบคุม
- **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**ได้ดำเนินการ คือ (๑) ขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไอน้ำของหม้อน้ำด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ ที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อนด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ โดยมีเป้าหมายการรวบรวมข้อมูลผลการประหยัดที่เกิดขึ้น หลังการติดตั้งระบบควบคุมแบบอัตโนมัติ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินศักยภาพด้านการอนุรักษ์พลังงานในอุตสาหกรรมที่ใช้หม้อน้ำและหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อนในระดับประเทศต่อไป (๒) ลดการใช้พลังงานในภาครัฐ เพื่อกระตุ้นให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการและจังหวัด ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำลดการใช้พลังงาน

- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**มีการจัดการของเสียเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบโจทย์การจัดการขยะมูลฝอย โดยเน้นการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) รวมถึงเทคโนโลยีในการกำจัดขยะปลายทางอย่างถูกสุขลักษณะ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สนับสนุนการวิจัยและการผลิตเทคโนโลยีด้านพลังงานต่างๆ ในประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นของการวิจัยไทยให้สามารถแข่งขันกับการนำเข้าเทคโนโลยีด้านพลังงานจากต่างประเทศได้

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้ศึกษาและทดสอบสัดส่วนการผสมน้ำมันดีโซฮอล์ที่เหมาะสม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ไบโอดีเซลเป็นตัวประสาน (Emulsifier) ในน้ำมันดีโซฮอล์ เพื่อป้องกันการแยกชั้น และการหาอัตราส่วนผสมที่เหมาะสมของเชื้อเพลิงดีโซฮอล์สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ดีเซล
- **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**สนับสนุนการศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงาน ในเชิงพื้นที่และวิจัยเชิงประเด็น โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่นั้นๆ จำนวน ๗ แม่ข่าย ได้แก่ (๑) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ งานวิจัยภาคเหนือ ๑๗ จังหวัด (๒) มหาวิทยาลัยขอนแก่น งานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑๖ จังหวัด (๓) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี งานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑๑ จังหวัด (๔) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ งานวิจัยพื้นที่ภาคกลาง ๙ จังหวัด (๕) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ งานวิจัยพื้นที่ภาคใต้ ๑๔ จังหวัด (๖) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย งานวิจัยพื้นที่กรุงเทพมหานคร และ (๗) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี งานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันตก ๙ จังหวัด
- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ได้ดำเนินการ คือ (๑) การพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพแบบบูรณาการ เพื่อแปรสภาพชีวมวลการเกษตร เป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ สารเคมี และวัสดุมูลค่าสูง เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาเทคโนโลยีในการกำจัดสีให้ครอบคลุมทั้งภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการรายย่อย และวิสาหกิจชุมชน ทำให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์โดยมีมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และ (๒) การขนส่งอัจฉริยะสำหรับการพัฒนาเมือง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์จริงในการแก้ปัญหาการขนส่งของประเทศโดยเฉพาะในเขตเมือง (Urban Area) โดยยึดหลักการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

- **กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม** โดยกองพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีการยกระดับประสิทธิภาพสถานประกอบการด้วยเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ เพื่อส่งเสริมสถานประกอบการและบุคลากรให้มีความพร้อมด้านหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานหมุนเวียนในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในพื้นที่ที่ยังไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง หรือยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพไฟฟ้า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้ดำเนินการ คือ (๑) พัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำชุมชน เพื่อให้ราษฎรที่ไม่มีไฟฟ้าใช้อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลจากระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคให้มีไฟฟ้าใช้ และ (๒) การใช้ศักยภาพพลังงานน้ำซึ่งเป็นพลังงานหมุนเวียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนของประเทศ ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการพลังงาน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**มีการอนุรักษ์พลังงานจากการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ประกอบการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยแนวทางการสะสมคะแนน (Energy Point) เพื่อรับแลกสิทธิประโยชน์ ด้านพลังงาน รวมทั้งการขอรับเงินสนับสนุนการลงทุนปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์ ร้อยละ ๓๐ ของเงินลงทุน แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อแห่ง โดยมีเป้าหมายผู้ประกอบการ SMEs เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๕๐๐ แห่ง และเกิดผลประหยัดพลังงาน ๖,๐๐๐ toe
- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**ได้ดำเนินการ (๑) พัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านโบอ่อง หมู่ที่ ๒ ตำบลปิล๊อก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ด้วยพลังงานทดแทน เพื่อส่งเสริมให้มีไฟฟ้าใช้ในพื้นที่ห่างไกลหรือขาดแคลนพลังงานด้วยเทคโนโลยีพลังงานทดแทน การเป็นแหล่งสาธิต ส่งเสริมและขยายผลการใช้งานระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์และระบบกักเก็บและจ่ายพลังงานไฟฟ้า และ (๒) การสนับสนุนเพื่อเปลี่ยนหัวเผาหม้อไอน้ำไปเป็นหัวเผาที่ใช้เชื้อเพลิงชีวมวล ในโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้หม้อไอน้ำ ขนาดไม่เกิน ๑๐ ตันต่อชั่วโมงในพื้นที่ทั่วประเทศ จำนวน ๑๕ แห่ง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมการจัดการข้อมูลร่วมกัน เพื่อสร้างโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะในพื้นที่ใกล้เคียงกันสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งไฟฟ้า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **การไฟฟ้านครหลวง**ได้จัดหาและติดตั้งระบบ SCADA/EMS/DMS ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ควบคุมอุปกรณ์ระยะไกลที่สถานีไฟฟ้าหรือจุดจ่ายไฟลูกค้าที่อยู่ห่างไกลออกไป เพื่อทดแทนระบบเดิมที่หมดอายุและเสื่อมสภาพ โดยได้มีการพัฒนาเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลค่าวัดและสถานะต่างๆ ของอุปกรณ์รับจ่ายพลังงานไฟฟ้า ณ จุดเชื่อมต่อ และมีการบูรณาการให้เชื่อมโยงข้อมูลร่วมกับ โครงการ Smart Metro Gird (ระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ครอบคลุมพื้นที่นำร่องย่านธุรกิจของกรุงเทพมหานคร
- **สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดลำพูน เพื่อติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ โครงข่ายระบบไฟฟ้าพร้อมระบบเก็บสะสมพลังงานในแบตเตอรี่ และระบบสูบน้ำในพื้นที่ชุมชนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ พื้นที่จังหวัดลำพูน (๔ โครงการ ใน ๔ พื้นที่) คือ ชุมชนบ้านปงผาง ชุมชนบ้านผาด่าน ชุมชนบ้านแม่สะแง๊ะ อำเภอแม่ทา และ บ้านโฮ่ง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะสั้น โดยมีการพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จำเป็น ช่วยในการติดตามประเมินผลและสะท้อนสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นช่องทางในการเชื่อมต่อและสื่อสาร ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อสารกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายหรือผู้สนใจทั่วไป เพื่อช่วยในการติดตามประเมินผลและสะท้อนสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อมต้องรองรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและแผนสำคัญๆ ของประเทศ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๕ ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและการจราจร** มีการติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการในภาคการขนส่ง รวม ๓ มาตรการ คือ (๑) มาตรการพัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ภายใต้แผนแม่บทในการพัฒนาระบบขนส่งที่ยั่งยืนและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับรถไฟฟ้า

สายสีเขียว รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน รถไฟฟ้าสายสีม่วง (ช่วงบางใหญ่ - บางซื่อ) และรถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (๒) มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบิน ในส่วนของเที่ยวบินภายในประเทศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) และ (๓) มาตรการเก็บภาษีสรรพสามิตจากอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการติด Eco - sticker ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการติดตามประเมิน การใช้พลังงานที่ลดได้จากมาตรการภาคขนส่ง และทำการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานของยานยนต์ จากมาตรการเก็บภาษีสรรพสามิตจากอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการติด Eco - sticker

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะยาว โดยการศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจหมุนเวียน การส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม ทั้งเทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุนาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากร พลังงาน และลดมลพิษ รวมทั้งการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชและชีวมวล นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยให้ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนที่จะเป็นผู้นำองค์ความรู้ดังกล่าว ไปใช้ในเชิงพาณิชย์ และชุมชนที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมให้ต่อยอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะในภาคเกษตรที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการขยะ รวมทั้งการให้ความสำคัญในการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้วัสดุต่างๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ ได้มีโอกาสถูกนำมาเข้าสู่วงจรการผลิตอย่างต่อเนื่อง ลดการเกิดของเสียออกนอกระบบการผลิต และเกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **การรถไฟแห่งประเทศไทย**ได้สร้างรถไฟทางคู่สายใต้ช่วงนครปฐม - ชุมพร เพื่อเพิ่มศักยภาพการให้บริการด้านระบบราง สนับสนุนการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า รองรับจำนวนผู้โดยสารและปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้นสูงซึ่งสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ และแผนการพัฒนาต่างๆ ของรัฐบาล ที่สนับสนุนให้มีการใช้ระบบขนส่งระบบราง เพื่อช่วยลดอุบัติเหตุทางถนน ลดมลพิษ ลดต้นทุนการขนส่งสินค้า และสามารถประหยัดการใช้พลังงานของประเทศในระยะยาว

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาพลังงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการตามแผนอนุรักษ์พลังงาน (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙) และนโยบายรัฐบาล โดยได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ การจัดตั้งกองทุนการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว การประกวดบ้านจัดสรรเพื่อการอนุรักษ์พลังงานดีเด่น ศูนย์ประสานงานการออกแบบอาคารเพื่ออนุรักษ์พลังงาน

การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การขยายผลฉลากข้อมูลการใช้พลังงาน การจัดสรรงบประมาณ การวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการสร้างแรงจูงใจ การให้คำปรึกษาให้โรงงาน/อาคารควบคุม การดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การส่งเสริมลดการใช้พลังงาน การสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทน การจัดทำระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสาน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และหลักเกณฑ์วิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๒ (มาตรฐาน BEC) กับอาคารสร้างใหม่ที่มีขนาดพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ซึ่งสถานภาพปัจจุบันยังไม่สามารถบังคับใช้ได้ ดังนั้น จึงได้ปรับปรุงและยกร่างกฎกระทรวงกำหนดประเภท หรือขนาดของอาคาร และมาตรฐานหลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ขณะนี้อยู่ระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๒) จำนวนห้องทดสอบค่าประสิทธิภาพพลังงานของผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการยังมีน้อย แนวทางบริหารจัดการระบบไมโครกริดไม่สามารถใช้ข้อมูลที่แม่นยำจากการตรวจวัดและการพยากรณ์ภาระโหลดของผู้ใช้มาบริหารการผลิตให้เกิดประโยชน์ การเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนทำให้ผู้ใช้กระแสไฟฟ้าไม่สามารถลดการใช้ไฟฟ้าลงได้ การบริหารจัดการการใช้พลังงาน (xEMS) การตอบสนองความต้องการไฟฟ้าตามมาตรการ ความร่วมมือลดการใช้ไฟฟ้า การวางแผนระบบย่อยต่างๆ ของการพัฒนาเมืองให้เป็น Smart City ดังนั้น ควรส่งเสริม สนับสนุน เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาห้องทดสอบ

๓) การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับแบตเตอรี่ และอาจมีความทับซ้อนกันในข้อกฎหมายของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับแบตเตอรี่ และอาจมีความทับซ้อนกันในข้อกฎหมายของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับแบตเตอรี่ และศึกษากฎหมายของหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) รถ Power Car สร้างเสร็จแล้ว แต่ยังมิได้นำออกใช้งานเพราะต้องดัดแปลงรถที่จะนำมาพ่วงอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ใช้งานเป็นริ้วขบวนที่ใช้พลังงานร่วมกันอย่างสมบูรณ์ การใช้พลังงานจากเครื่องยนต์จากรถ Power Car ที่ปล่อยควันไอเสียอยู่ จนกว่าระบบทั้งหมดจะใช้พลังงานไฟฟ้าในการขับเคลื่อน ดังนั้น เครื่องยนต์ในรถ

Power Car ต้องไม่ปล่อยควันจากการเผาไหม้เครื่องยนต์เข้าไปห้องโดยสาร และเครื่องยนต์ต้องการใช้พลังงานที่สะอาดตลอดเวลา

๕) การใช้ Biodiesel ยังอยู่ในขั้นตอนการทดสอบหาการสึกหรอ คุณภาพของน้ำมันเครื่อง ก่อนทดสอบการใช้งานกับ B20 ดังนั้น การใช้ Biodiesel ควรมีการทดลองร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

๖) กรณีการจัดทำ Prototype เป็นไปตามกรอบความร่วมมือระหว่าง กฟภ. กฟน. และ บริษัทผู้ผลิต พบว่าข้อมูลบางส่วนเป็นลิขสิทธิ์ของบริษัทผู้ผลิต ทำให้การขยายการติดตั้งสมาร์ทมิเตอร์มีข้อจำกัด ดังนั้น ควรมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการวิจัย ศึกษา ออกแบบ และผลิต Prototype โดย กฟภ. และ กฟน. เพื่อให้สมาร์ทมิเตอร์มีลักษณะ และคุณสมบัติตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับการดำเนินการของการไฟฟ้าในต่างประเทศ

๗) กรณีโครงการทดสอบในรถยนต์บนเส้นทางจริงบนถนน ๑๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร เจอปัญหาเครื่องยนต์ขัดข้อง และความร่วมมือจากบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ เนื่องจากเชื้อเพลิงดีโซฮอล์ ไม่ได้ถูกออกแบบให้ใช้กับเครื่องยนต์ดีเซลปัจจุบัน ดังนั้น ควรมีการปรับเปลี่ยนชิ้นส่วนเครื่องยนต์ จนสามารถวิ่งทดสอบได้ครบระยะ ๑๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร มีการหารือกับบริษัทผู้ผลิตรถยนต์เป็นระยะ พร้อมนำเสนอแนวทางการปรับเปลี่ยนเครื่องยนต์สำหรับ Specialized Sector ไม่ใช่สำหรับ General Public และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานฉบับสมบูรณ์

๘) สถานประกอบการบางแห่ง ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูล/หลักฐานการลงทุนในการดำเนินมาตรการอนุรักษ์พลังงานได้ ดังนั้น โรงงานควรมีการติดตั้งมิเตอร์วัดปริมาณการใช้ไอน้ำกับชุดแลกเปลี่ยนความร้อนให้ครอบคลุม และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยบันทึกข้อมูลเพื่อสะดวกในการนำวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพการใช้พลังงานความร้อนไอน้ำต่อหน่วยการผลิตได้ง่ายยิ่งขึ้น พร้อมแนะนำและถ่ายทอดวิธีการคำนวณและตรวจสอบข้อมูลที่นำมาคำนวณหาปริมาณวัตถุดิบและการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตในแต่ละสายการผลิต (Production Line) เช่น วัดปริมาณคอนเดนเสทในแต่ละสายการผลิต (Production Line) แทน

๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๑ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๑๑ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๒ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๕๗ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๗) โดยปรับปรุงกฎหมายที่มีความขัดแย้งทำให้เกิดช่องว่าง หรืออุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้เสนอพื้นที่ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล เพื่อยกระดับพื้นที่อนุรักษ์ให้มีความสำคัญในระดับนานาชาติ และประยุกต์ใช้หลักการ เครื่องมือที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ป่าอนุรักษ์อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**มีการจัดการพื้นที่คุ้มครองที่เป็นมรดกโลก มรดกแห่งอาเซียนและพื้นที่คุ้มครองข้ามพรมแดนระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานระยะที่ ๒ เพื่อบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองที่เป็นมรดกโลก มรดกแห่งอาเซียนและพื้นที่คุ้มครองข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ ให้ได้ตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ (๑) พื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติ (๒) พื้นที่เตรียมการนำเสนอเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ (๓) พื้นที่อุทยานมรดกแห่งอาเซียน และ (๔) พื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่มีพื้นที่เชื่อมต่อหรือประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๗) โดยปรับปรุงระบบการดูแลรักษาป่าไม้ โดยให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**ได้ดำเนินการ คือ (๑) สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเผาในที่โล่งและหมอกควัน เพื่อสร้างจิตสำนึกกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก การเสริมสร้างเครือข่ายและภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างบูรณาการ และการพัฒนากลไกและสนับสนุนให้เกิดการลดปัญหาการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน (๒) การรณรงค์สร้างจิตสำนึก เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน และ (๓) การพัฒนาเครือข่ายองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายองค์กรเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาศักยภาพและบทบาทขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ
- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ (๑) เสริมสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันไฟป่าและเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน และ (๒) การจัดตั้งหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางด้านป่าไม้ให้กับราษฎร ให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และเห็นคุณค่าของทรัพยากร

- **กรมป่าไม้**ได้ดำเนินการ คือ (๑) จัดทำแผนงานยุทธศาสตร์อนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ จัดตั้งโครงการปกป้องผืนป่าและร่วมพัฒนาป่าไม้ให้ยั่งยืน เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่า พัฒนาสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ภายใต้หลักการความสมดุลและยั่งยืนและแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๒) ครูป่าไม้ด้านการฟื้นฟูป่า เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของป่าไม้ในการป้องกันและบรรเทาภัยจากการบุกรุกพื้นที่ป่า ภัยพิบัติ ดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก ให้กับเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เขาสูงชันที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภัยพิบัติ ดินถล่ม และน้ำป่าไหลหลาก (๓) สร้างป่า สร้างรายได้ เพื่อพื้นที่ป่าซึ่งปัจจุบันราษฎรอยู่อาศัยทำกินโดยการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ได้รับการฟื้นฟูส่งผลให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว การยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ และสามารถอยู่ร่วมกับป่า ได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน และฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร (๔) อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) เพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (๕) ราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า เพื่อถ่ายทอดพระราชปณิธาน และความห่วงใยพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ให้ราษฎรในพื้นที่ร่วมกันดูแลรักษาป่าไม้เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะ โดยการสร้างจิตสำนึกร่วมกันของเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรในพื้นที่ การให้ราษฎรผู้ผ่านการฝึกอบรมได้ขยายผลต่อ และจัดตั้งองค์กรราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ในชุมชนที่อยู่ในหรือรอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อเป็นเครือข่ายในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า และ (๖) กิจกรรมพัฒนาวนศาสตร์ชุมชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานป่าชุมชน และวนเกษตร การจัดทำแหล่งเรียนรู้ในมิติด้านการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยกลยุทธ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนรวม
- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้จัดกิจกรรมภายใต้โครงการป่าในเมือง “ถิ่นปลาทูดูป่าชายเลน” จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเป็นการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนให้คงความสมบูรณ์ พัฒนาเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศทรัพยากรป่าชายเลน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารจัดการป่าชายเลนให้เกิดความสมบูรณ์และยั่งยืน และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- **สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ** โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ได้ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ “ปลูกป่าร่วมทำความดีเพื่อพ่อ” เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้บุคลากร นักศึกษา และนักเรียน ได้ศึกษาเรียนรู้แนวพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยผลักดันการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. .... เร่งรัดการออกร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ....

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมป่าไม้**ดำเนินการผลักดันการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน
- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้จัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๖ ฉบับ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๗๕ ฉบับ เพื่อให้มีกฎหมายที่มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและเป็นปัจจุบัน สามารถนำไปใช้บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการอนุรักษ์ สงวน และคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยผลักดันการออกมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ (๑) แก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรที่มีอยู่ก่อนแล้วภายในเขตป่าอนุรักษ์ ให้สามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมและถูกกฎหมาย และกำหนดให้มีขอบเขตพื้นที่ทำกินหรือที่อยู่อาศัยของราษฎรที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายอันจะเป็นการป้องกันมิให้การบุกรุกที่ดินเพิ่มได้ และ (๒) ปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ

(SMART Patrol System) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการใช้ระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ การสร้างระบบตรวจติดตามและประเมินผลในด้านการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ มีข้อมูลเชิงสถิติและแผนที่ ทั้งเรื่องปัจจัยคุกคาม ปัจจัยด้านนิเวศ เพื่อใช้สำหรับการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนาและขยายผลพื้นที่กันชนรอบเขตป่าไม้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบป่าชุมชน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้จัดทำแนวเขตที่แน่นอนของสวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์ เพื่อกำหนดแนวเขตพื้นที่ปัจจุบันให้เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน
- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)** ได้ดำเนินการ (๑) สำรวจตรวจสอบพื้นที่ป่าชุมชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นป่าชายเลนชุมชน เพื่อติดตามตรวจสอบป่าชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ทช. และตรวจสอบและติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎร ผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินตามนโยบายคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ (คทช.) และ (๒) ฟื้นฟูและปลูกป่าในพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อให้มีพื้นที่ป่าไม้ในประเทศทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเศรษฐกิจไม้ ในส่วนของป่าชายเลนเพิ่มจาก ๑.๕๓ ล้านไร่ เป็น ๑.๕๘ ล้านไร่ โดยมีเป้าหมายการปลูกฟื้นฟูเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน ปีละไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ไร่ ในพื้นที่จังหวัดตราด จันทบุรี ระยอง สุราษฎร์ธานี เพชรบุรี นครศรีธรรมราช และจังหวัดระนอง
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย ได้มีการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า ระดับจังหวัด (คปป.จ) และระดับอำเภอ (คปป.อ) เพื่อสนองนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดประชุม คปป.จ. และ คปป.อ บูรณาการในการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนสร้างแนวร่วมในการป้องกันรักษาป่า และกำกับติดตามผลการดำเนินการด้านป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ การบุกรุกพื้นที่ การฟื้นฟู การแก้ไขปัญหา และการสร้างจิตสำนึก
- **กรมส่งเสริมสหกรณ์**ได้ดำเนินการ (๑) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในรูปแบบสหกรณ์ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และการตลาดในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และ (๒) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในรูปแบบ

สหกรณ์ และส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และการตลาดในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ภูเขาหัวโล้น และพื้นที่ที่ยึดคืนจากการทวงคืนผืนป่า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมป่าไม้**ได้ดำเนินการ (๑) จัดทำแนวกันไฟเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันไฟป่า เพื่อจัดทำแนวกันไฟเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันไฟป่า (๒) ฟื้นฟูป่า ตามมาตรา ๒๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพื้นที่ที่ถูกบุกรุก เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมที่มีผู้บุกรุกให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งเป็นการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าแปลงเดิมซ้ำอีก และส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ (๓) ฟื้นฟูป่าต้นน้ำเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อป้องกันรักษาพื้นที่ป่า ในพื้นที่รอบฐานปฏิบัติการฟื้นฟูป่า ๑๔ จังหวัดภาคเหนือ เพิ่มพื้นที่ป่า/พื้นที่สีเขียว ในพื้นที่รอบฐานปฏิบัติการฟื้นฟูป่า ๑๔ จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยการน้อมนำแนวพระราชดำริ มาใช้ในการป้องกันรักษาป่า สร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น และ (๔) ฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ ลดความสูญเสียของชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาน้ำท่วม และเป็นการฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพที่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะกำหนดให้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าอย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ คือ (๑) แก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า เพื่อให้ช้างป่าและสัตว์ป่ามีที่อยู่อาศัย แหล่งหากินตามธรรมชาติที่สมบูรณ์อย่างพอเพียง การหาวิธีการที่จะให้ทั้งราษฎรและสัตว์ป่าสามารถอยู่อาศัยร่วมกันได้ การติดตามป้องกันมิให้ช้างป่าและสัตว์ป่าออกไปนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และแก้ไขปัญหา มิให้ช้างป่าและสัตว์ป่าถูกทำร้าย หรือได้รับอันตรายจนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหากออกไปนอกพื้นที่ และเพื่อให้ช้างป่า สัตว์ป่า และราษฎรที่อาศัยอยู่ชิดหรือใกล้เคียงกับพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า สามารถใช้พื้นที่หากินร่วมกันได้อย่างสมเหตุสมผลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ๔ แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๓๔ แห่ง และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑๐ แห่ง และ (๒)

การแก้ไขปัญหาลิงรบกวนประชาชน เพื่อควบคุมจำนวนประชากรของลิงและลดปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากลิง ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ราชบุรี ลพบุรี อำนาจเจริญ มหาสารคาม เลย ประจวบคีรีขันธ์ สงขลา ภูเก็ต และพัทลุง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่า และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมป่าไม้**มีการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ เพื่อพัฒนากฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการป่าไม้ โดยเฉพาะการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประเด็นการแก้ไขมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ทำให้ไม้ทุกชนิดบนที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง ตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้ามอีกต่อไป ในการทำไม้และเคลื่อนย้ายไม้ สามารถทำได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งหากเจ้าของไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิ์ครอบครองมีความประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองไม้ดังกล่าวก็สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**ได้มีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (จังหวัดสุโขทัย) เพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน จัดประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดิน (จังหวัดสุโขทัย) โดยร่วมสำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่ดินในพื้นที่ที่จะจัดให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ในระดับจังหวัด มีการร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ครอบครองที่ดินและรายชื่อผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัยในระดับจังหวัด และสรุปผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติทราบ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจ และการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้อนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อสงวนพื้นที่ป่าชายเลนแห่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดเพชรบุรี โดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศน์ป่าชายเลนแหลมผักเบี้ยให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์และก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ

อย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน และการเพิ่มพื้นที่ป่าตามนโยบายของรัฐบาล นอกจากนี้ ได้จัดกิจกรรมภายใต้โครงการป่าในเมือง (สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย) ณ บริเวณป่าชายเลนหาดหว้าขาว บ้านบ่อนอก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อสงวนพื้นที่ป่าชายเลนแห่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

- **กรมป่าไม้**ได้ฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ (ลุ่มน้ำ) ระยะที่ ๑ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่เสื่อมโทรม คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ระบบนิเวศ และเพิ่มศักยภาพในการอนุรักษ์ดินและน้ำของพื้นที่อนุรักษ์ เพิ่มความสามารถในการกักเก็บน้ำไว้ในดินลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และทำให้มีน้ำไหลในลำธารสม่ำเสมอตลอดปี การเร่งรัดการฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่เสื่อมโทรม ให้มีพื้นที่ป่าไม้รวมทั้งประเทศร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมป่าไม้**ได้ดำเนินการ คือ (๑) เพาะชำกล้าไม้ เพื่อฟื้นฟูสภาพเขาสูงชันที่เสื่อมโทรมกลับคืนสู่สภาพป่าธรรมชาติ (๒) เพาะชำกล้าไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว (๓) ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจ การพัฒนาอาชีพและรายได้ประชาชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ของเอกชนทั่วประเทศ และเพิ่มสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรผู้ปลูกสวนป่า ด้านกฎระเบียบ ด้านวิชาการ ด้านการผลิต การจัดการ และใช้ประโยชน์จากสวนป่า ให้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพด้านป่าไม้ (๔) ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจ การสนับสนุนด้านวิชาการในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (๕) ส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่าเป็นอาชีพที่มั่นคง สนับสนุนการผลิตไม้ให้เพียงพอต่อความต้องการไม้ใช้สอยภายในประเทศ และรองรับอุตสาหกรรมที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบ (๖) ส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจของเอกชนที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม การส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เต็มศักยภาพ และการเพิ่มผลผลิตไม้เศรษฐกิจและไม้ใช้สอย สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร และ (๗) ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๒ เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ สำหรับผลิตไม้ เพื่อการใช้สอยให้เพียงพอภายในประเทศ และสร้างรายได้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การสร้างอาชีพด้านป่าไม้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น และการเพิ่มจำนวนต้นไม้ที่จะดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยสร้างสมดุลธรรมชาติ
- **องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้**ได้ส่งเสริมเกษตรกรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจเพื่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงจากการปลูกป่าเศรษฐกิจโดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งทำการเกษตรชนิดอื่นๆ ไม่ได้ผลหรือได้ผลผลิตต่ำ และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ โดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม

ที่ดินทำกินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ป่าชุมชนที่ถูกทิ้งร้าง ที่หัวไร่ปลายนา ฯลฯ ให้กลายเป็นป่าเศรษฐกิจที่สามารถให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ (One Map) ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐให้มีความชัดเจน อันจะส่งผลต่อการป้องกันและระงับการบุกรุกหรือเข้าถือครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมพัฒนาที่ดิน**ได้พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อจัดทำฐานข้อมูลปรับปรุง บริการ วิจัยและประยุกต์ใช้แผนที่ โดยการสำรวจและจัดทำแผนที่และข้อมูลภูมิสารสนเทศสนับสนุนงานด้านการพัฒนาที่ดิน การให้บริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่และบริการตรวจสอบแปลงที่ดิน และการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการสำรวจและทำแผนที่
- **กรมป่าไม้**ได้ดำเนินการ (๑) กิจกรรมจัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อจัดทำแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติในภูมิประเทศจริงให้ชัดเจนทั่วประเทศ และสร้างความร่วมมือการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของราษฎรในท้องถิ่น (๒) ปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินและฐานข้อมูลป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อดำเนินการประชาพิจารณ์ราษฎรที่อาจได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ ฉบับใหม่ ภายหลังจากการจัดแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงป่าสงวนแห่งชาติให้เป็นไปตามการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ (One Map) และ (๓) ปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินและฐานข้อมูลป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อดำเนินการประชาพิจารณ์ราษฎรที่อาจได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติฉบับใหม่ ภายหลังจากการจัดทำแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐมาตราส่วน ๑: ๔,๐๐๐ (One Map) แล้วเสร็จ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมที่ดิน**มีการรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เพื่อให้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน มีแนวเขตที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตรวจสอบได้ชัดเจน สามารถใช้แก้ไขปัญหาการบุกรุก ลดข้อพิพาทเกี่ยวกับแนวเขตที่ดิน อันจะทำให้การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และฐานข้อมูลที่ดินฯ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้ดำเนินการคือ (๑) จัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) นำที่ดินของรัฐที่มีผู้ครอบครองอยู่อาศัยมาจัดระเบียบ เพื่อลดการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลนในพื้นที่ชุมชนในเขตป่าชายเลน ในจังหวัดสมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ และ (๒) ตรวจสอบแปลงที่ดินเพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้ชุมชนและการบริการด้านการอนุญาตในพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อให้การจัดการที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ยากไร้พัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- **สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ**มีการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ (One Map) เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐที่ครอบคลุมทุกหน่วยงาน โดยแนวเขตที่ดินดังกล่าวต่อกันสนิท ไม่ทับซ้อน หรือมีช่องว่าง และกำหนดให้ที่ดินของรัฐหนึ่งแห่งมีหนึ่งหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ อันจะส่งผลทำให้การบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจน รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเรื่องการบุกรุกและครอบครองที่ดินของรัฐ และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในภาครัฐเกี่ยวกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและที่ดิน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมที่ดิน**มีการสนับสนุนคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จังหวัดในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินการด้านการจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่ คทช. กำหนด ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม
- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้จัดทำแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะยาว โดยการพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง จนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

สัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนให้มีการร่วมลงทุน ในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)** ได้จัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล เพื่อรวบรวมความคิดเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน การเสนอแลกเปลี่ยนนโยบายของขบวนสภาองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมกับพรรคการเมือง การประมวลความคิดเห็นข้อเสนอแนะ การประมวลสรุปปัญหาที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดต่างๆ การร่วมกันระดมแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การคลี่คลายปัญหาร่วมกัน การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายร่วมกับภาคส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำข้อเสนอเชิงนโยบายและปัญหาที่ประชาชนประสบเสนอต่อรัฐมนตรี และประมวลสังเคราะห์ข้อเสนอทางนโยบายที่สำคัญ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินงานตามแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๗) ด้านปรับปรุงกฎหมาย ได้มีการเสนอพื้นที่สงวนชีวมณฑล เพื่อยกระดับพื้นที่อนุรักษ์ให้มีความสำคัญระดับนานาชาติ การจัดการพื้นที่คุ้มครองที่เป็นมรดกโลก มรดกแห่งอาเซียนและพื้นที่คุ้มครองข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ การประยุกต์ใช้หลักการเครื่องมือ ที่ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น ด้านการปรับปรุงระบบการดูแลรักษาป่าไม้ ได้มีการเสริมสร้างให้เครือข่ายและภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันอย่างบูรณาการ ส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน การอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศ ผลักดันการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้มีกฎหมายที่มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งผลักดันการออกมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินใน

พื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้มีการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ตามมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ และการปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่อุทยานแห่งชาติตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SMART Patrol System) การตรวจสอบและติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎร ผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) การป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า ระดับจังหวัด (คปป.จ) และระดับอำเภอ (คปป.อ) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในรูปแบบสหกรณ์ และส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ด้านการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม ภูเขาหัวโล้น และพื้นที่จากการทวงคืนผืนป่า ได้มีการจัดทำแนวกันไฟ และฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่ถูกบุกรุกให้คืนความอุดมสมบูรณ์ มีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่า และมีการพัฒนากฎหมาย เพื่อไม่ให้มีกฎหมายและระเบียบเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการป่าไม้

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) บางพื้นที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานฝังหลักเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ เนื่องจากราษฎรในพื้นที่ไม่ยอมรับและไม่ยินยอมให้มีเครื่องหมายแสดงแนวเขตในพื้นที่จริง และขาดเครื่องมือสำรวจรังวัดที่ทันสมัย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่โดยการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนรอบพื้นที่ป่าที่จะดำเนินการ และปรับแผนการดำเนินงานในพื้นที่ปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบันโดยการจัดหาเครื่องมือรังวัด GNSS ๒ ความถี่ให้เพียงพอ

๒) โครงการหลายโครงการเป็นการดำเนินงานภายใต้หลักวิชาการ กฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชนทางอ้อม การทำความเข้าใจกับประชาชนจำเป็นต้องใช้ระยะเวลา และบุคลากรต้องมีความเข้าใจบริบทของการจัดการพื้นที่ด้วย ดังนั้น ควรส่งเสริมให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญหรือตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์มากขึ้น ร่วมกับการสร้างค่านิยมการเคารพกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอนุรักษ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้ ความคุ้นเคย และยอมรับกฎระเบียบ

๓) พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าทำให้การปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินการตามแผนปฏิรูปและกฎหมาย ไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาการดำเนินการที่กำหนด จึงต้องปรับเปลี่ยนกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามสถานการณ์ของการอนุมัติงบประมาณ ส่งผลให้ระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ ในแต่ละพื้นที่อนุรักษ์สั้นลง รวมทั้งการจัดทำแนวเขตกันไฟในพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนงานเตรียมความพร้อมในการป้องกันไฟป่า

๔) การดำเนินโครงการต่างๆ มีสาเหตุความล่าช้า เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๕) ทบวงการเมือง ผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาตามกฎหมายไม่ให้ความร่วมมือในการสำรวจตรวจสอบข้อมูลที่ดินฯ และไม่แสดงความประสงค์รังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อสำนักงานที่ดินพื้นที่ และไม่สามารถนำชี้แนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ เนื่องจากสภาพที่ดินเปลี่ยนแปลงไม่คงสภาพเดิม ดังนั้น ควรกำชับหน่วยงานที่มีอำนาจดูแลรักษาที่ดินฯ ให้ความสำคัญกับนโยบายในการจัดทำแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ พร้อมแสดงความประสงค์ขอรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

๖) กรณีการกำหนดพื้นที่ป่าชุมชน ชาวบ้านขาดความเข้าใจในการดำเนินโครงการ เนื่องจากไม่ทราบว่าพื้นที่นี้เป็นป่าชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง ควรมีการชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ สร้างความตระหนักในการจัดการป่าชุมชนให้ราษฎรได้รับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

๗) เมื่อได้มีการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินเสร็จเรียบร้อย อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการออกเอกสารสิทธิในที่ดินของรัฐให้แก่ประชาชนไปแล้ว และหน่วยงานของรัฐอาจมีภารกิจงานเพิ่มมากขึ้นในการตรวจพิสูจน์การออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ควรเร่งรัดขับเคลื่อนการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบที่ดินของรัฐไปดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและแผนที่แนบท้ายกฎหมายดังกล่าวให้สอดคล้องกับแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐฯ (One Map) อันจะส่งผลต่อการป้องกันและระงับการบุกรุกหรือเข้าถือครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในภาครัฐเกี่ยวกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและที่ดิน

๘) ปัญหาการเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศ ฝนไม่ตกตามฤดูกาลเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง แห้งแล้งยาวนาน การเกิดภาวะเสี่ยงจากการเกิดไฟไหม้แปลงปลูกป่า ปัญหาสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงจำพวก วัว ควาย ของราษฎรในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงเลี้ยงแบบปล่อยเข้ามาหากินในพื้นที่แปลงปลูกป่า ทำให้ต้นไม้ตายหรือไม่เจริญเติบโต ปัญหาไฟไหม้แปลงปลูกป่า บางพื้นที่แปลงปลูกป่าอยู่ใกล้หรือติดกับพื้นที่ทำกินของราษฎรหรืออยู่ในบริเวณที่ราษฎรใช้พื้นที่ในการเก็บหาของป่า และจากสภาพอากาศที่แห้งแล้งหรือมีวัชพืชหนาแน่น อาจทำให้เกิดไฟป่าในฤดูแล้งจากการจุดไฟของราษฎร ทำให้ต้นไม้ตายหรือชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ต้องมีการวางแผนปฏิบัติงาน

ให้สอดคล้องกับฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง และเตรียมความพร้อมหากเกิดสถานการณ์ด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ และควรคัดเลือกชนิดพันธุ์ไม้สำหรับการปลูกป่า ให้มีจำนวนเพียงพอ คุณภาพดี และเหมาะสมกับป่าธรรมชาติดั้งเดิม จะช่วยให้การฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมมีประสิทธิผลสูงสุด

๙) กรณีปัญหาไฟป่าและหมอกควัน โดยรูปแบบ หรือแนวทางการดำเนินการป้องกันไฟป่า ลดหมอกควันของหน่วยงานราชการ ยังใช้ศักยภาพของภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนัก ดังนั้น ควรขยายผลการดำเนินงานในรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๐) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการอุดหนุนหมู่บ้านเครือข่ายไม่ครอบคลุมทุกเครือข่าย เครื่องมือดับไฟป่าไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานดับไฟ และไม่มีประสิทธิภาพในการดับไฟที่รุนแรงได้ ประกอบกับสมาชิกเครือข่ายส่วนใหญ่ยังต้องประกอบอาชีพหลักของตนเอง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายเท่าที่ควร ดังนั้น สนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนหมู่บ้านเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกเครือข่าย สนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่าที่มีประสิทธิภาพและทันสมัยกว่าเดิม และจัดสรรงบประมาณเข้ามาสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเครือข่าย และเพิ่มความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑๑) กิจกรรมส่งเสริมมีหลายกิจกรรม แต่บุคลากร งบประมาณและอุปกรณ์สนับสนุนมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เกษตรกรมีความต้องการให้รัฐสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมนอกเหนือจากการสนับสนุนกล้าไม้ เจ้าของสวนป่าจำนวนหลายแปลงมีที่อยู่อาศัยต่างถิ่น และไม่มีผู้ดูแลประจำสวนป่า เจ้าหน้าที่ไม่สามารถสอบถามข้อมูลหรือให้คำแนะนำได้ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์และสร้างประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีความใกล้ชิดกับเกษตรกร จึงควรได้รับการพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถสนับสนุนและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๑๒) ยานพาหนะและอุปกรณ์ในการดำเนินงานไม่เพียงพอ เช่น รถยนต์ GPS คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องพิมพ์ วัสดุสำนักงาน ฯลฯ พื้นที่ของเกษตรกรอยู่ห่างไกลทางสาธารณะ ทำให้ยากต่อการดำเนินงาน และเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้น ควรจัดทำเอกสารแผ่นพับวีการดูแลรักษาตลอดจนขั้นตอนการขอขึ้นทะเบียนสวนป่า และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเห็นควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายให้เอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกรที่จะเป็น

การขออนุญาตแปรรูปไม้จากสวนป่า ควรสนับสนุนงบประมาณด้านยานพาหนะในการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ออกไปประชาสัมพันธ์กับชาวบ้าน

๑๓) การดำเนินงานตามโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชนที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เต็มศักยภาพ และสร้างรายได้จากไม้ที่ปลูกให้แก่เกษตรกร แต่เกษตรกรบางส่วนยังความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับปลูกไม้เศรษฐกิจร่วมกับพืชเกษตร ทำให้เกษตรกรขาดความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกไม้เศรษฐกิจร่วมกับพืชเกษตร และระบบวนเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีความใกล้ชิดกับเกษตรกร จึงควรได้รับการพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถสนับสนุนและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๑๔) เกษตรกรต้องการกล้าไม้ชนิดเดียว ทำให้กล้าไม้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เกษตรกรต้องการกล้าไม้ปลูกแต่ไม่มีหลักฐานที่ดิน ทำให้มีปัญหาเวลาปลูกแล้วตัดไม่ได้ ดังนั้น ควรแนะนำเกษตรกรปลูกต้นไม้แบบผสมผสาน/วนเกษตร เพื่อป้องกันโรคและแมลง และให้คำปรึกษาด้านการจัดการสวนป่า ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แจ้งข่าวสารด้านต่างๆ ควรมีการขยายผลโครงการ โดยการเพิ่มพื้นที่มากขึ้นเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมโครงการได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการ เพราะเป็นโครงการที่ช่วยสร้างรายได้แก่ประชาชน และผู้เชี่ยวชาญควรพูดกับชาวบ้านผู้เข้าร่วมโครงการอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำร่วมแก้ไขปัญหาตลอดเวลา

๕) ทรัพยากรน้ำ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๘ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๘ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๘ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในระยะต่อไป โดยการจัดตั้งกลไกในการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกระดับ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมทรัพยากรน้ำ**ได้พัฒนากลไกองค์กรบริหารจัดการน้ำทุกระดับ เพื่อพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบในระดับประเทศ และระดับลุ่มน้ำ ประกอบด้วยการเสนอแนะนโยบาย แผน มาตรการ และติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิชาการกำหนดมาตรฐานและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำ และให้คำปรึกษาด้านเทคนิควิชาการพัฒนาระบบข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ
- **สำนักงานทรัพยากรน้ำ**ได้จัดตั้งกลไกการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกระดับ เพื่อจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกระดับ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะต่อไป โดยศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการติดตั้ง และเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบเฝ้าระวังเตือนภัยจากพิบัติภัยทางธรรมชาติและรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) คือ สสภ. ที่ ๘ (ราชบุรี) สสภ. ที่ ๑๑ (นครราชสีมา) และ สสภ. ที่ ๖ (นนทบุรี) ได้ดำเนินการ คือ (๑) ลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤตและจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสายหลัก (บูรณาการน้ำ) เพื่อให้แม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำ ในพื้นที่วิกฤติคุณภาพน้ำพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ ๑ - ๑๖ มีคุณภาพดีขึ้น เป็นการเตรียมพร้อมในการจัดการต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการควบคุม ป้องกันและลดการแพร่กระจายมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดมลพิษการเกษตรและชุมชน และเพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดการส่วนร่วมจัดทำแผนลด แก้ไขมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤติ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล**มีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงแรงดันน้ำใต้ดิน การอัดตัวและทรุดตัวในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อศึกษาผลกระทบของการสูบน้ำบาดาลที่มีต่อแรงดันน้ำใต้ดิน และพฤติกรรมทางด้านการทรุดตัวของแผ่นดิน และสร้างฐานข้อมูลในการบริหารจัดการสูบน้ำบาดาล เพื่อควบคุมการทรุดตัวของแผ่นดิน และการศึกษาการใช้สัญญาณคลื่นเรดาร์ระยะไกล ในการติดตามการทรุดตัวของแผ่นดินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อหาอัตราการทรุดตัวของแผ่นดินในพื้นที่วิกฤตการณ์น้ำบาดาล และแผ่นดินทรุด

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการน้ำในเชิงพื้นที่ โดยขยายผลจากกรณีแบบอย่างที่ดีและสร้างกลไกให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรน้ำ**มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และบริหารจัดการน้ำ เพื่ออนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน สนับสนุนการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต แก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย รวมถึงการรักษาสมดุลระบบนิเวศและพื้นที่ชุ่มน้ำ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อุทกภัยและภัยแล้งได้ และได้รับผลกระทบน้อยลง โดยการปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและปฏิทินการเพาะปลูก การมีอาชีพเสริมในช่วงที่เกิดน้ำท่วมตามฤดูกาล การมีสระน้ำประจำไร่นาเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมพัฒนาที่ดิน**ได้ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน และในพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง บรรเทาปัญหาภัยแล้ง โดยการขุดสระน้ำในไร่นา และเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกัน และมีกระบวนการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมตามศักยภาพและวัตถุประสงค์

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** ได้จัดทำทำเนียบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ภายใต้แนวคิด “ศาสตร์พระราชา นำพาน้ำยั่งยืน” เพื่อจัดทำ Best Practice และคัดเลือกโครงการที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและขยายผล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้จัดระบบเส้นทางน้ำ ผังน้ำ และประกาศเขตพื้นที่เส้นทางน้ำ เพื่อรักษาเส้นทางน้ำในพื้นที่ให้ยังคงความสามารถในการระบายน้ำได้เหมือนเดิม รวมทั้งกำหนดให้การพัฒนาโครงการต่างๆ ในพื้นที่ต้องรักษาเส้นทางน้ำและแหล่งน้ำเดิมเอาไว้

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** ได้จัดทำผังน้ำ เพื่อกำหนดเป็นแผนที่หรือแผนผังระบบเส้นทางน้ำซึ่งเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงทางออกสู่พื้นที่แหล่งน้ำ ทะเล หรือทางออกทางน้ำระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะยาว โดยการพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง จนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนให้มีการร่วมลงทุน ในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงบประมาณ**มีระบบกลไกด้านงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการจัดทำโครงสร้างแผนงานที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ตามข้อ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการเพื่อให้เกิดกลไกด้านงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการกำหนดแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน ๘ แผนงาน ประกอบด้วย (๑) แผนงานพื้นฐานด้านการจัดการน้ำ และสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (๒) แผนงานยุทธศาสตร์อนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ (๓) แผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ และภัยพิบัติ (๔) แผนงานบูรณาการจัดการปัญหาที่ดินทำกิน (๕) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม (๖) แผนงานบูรณาการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๗) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และ (๘) แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน)

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดให้มีการวางผังลุ่มน้ำ/กำหนดเขต (Zoning) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก และลุ่ม

น้ำสาขา ๒๕๔ ลุ่มน้ำทั่วประเทศ เพื่อกำหนดกรอบการใช้ที่ดิน พื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม และพื้นที่ที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำสูง เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** ได้ศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment; SEA) ๕ ลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางประกง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก เพื่อพัฒนาทางเลือกของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมในบริบทของลุ่มน้ำ ที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน
- **กรมโยธาธิการและผังเมือง** ได้จัดทำการวางผังการระบายน้ำจังหวัดในลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี เพื่อจัดทำผัง (ร่าง) ระบบการระบายน้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำ มาตราการทางผังเมือง ทั้งที่ใช้สิ่งก่อสร้าง และไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ประกอบกันอย่างเป็นระบบ และ (ร่าง) แผนหลักการป้องกัน และบรรเทาอุทกภัย

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรน้ำ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านการจัดตั้งกลไกได้มีการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการทุกระดับ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน การพัฒนากลไกองค์กรบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการในระดับประเทศและระดับลุ่มน้ำ ด้านเฝ้าระวังและรองรับการเปลี่ยนแปลง ได้มีการควบคุม ป้องกันและลดการแพร่กระจายมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดมลพิษการเกษตรและชุมชน การติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำคลองในพื้นที่วิกฤติ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงแรงดันน้ำใต้ดิน การอัดตัวและทรุดตัวในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล การศึกษาการใช้สัญญาณคลื่นเรดาร์ระยะไกลในการติดตามการทรุดตัวของแผ่นดิน ด้านการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำในเชิงพื้นที่ ได้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย การรักษาสมดุลระบบนิเวศและพื้นที่ชุ่มน้ำ ด้านการปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและปฏิทินการเพาะปลูก บรรเทาปัญหาอุทกภัยและเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง ได้ก่อสร้างแหล่งน้ำ การขุดสระน้ำในไร่นา ในไร่นานอกเขตชลประทาน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ขอบเขตของลุ่มน้ำ ครอบคลุมขอบเขตการปกครองหลายจังหวัด อาจเกิดความสับสนในการบริหารจัดการ รวมทั้งอยู่ระหว่างการจัดทำประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตลุ่มน้ำใหม่ ตามมาตรา ๒๕ ซึ่งต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำตาม พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๕ ทดแทนคณะกรรมการลุ่มน้ำชุดเดิมจาก ๒๕ ลุ่มน้ำ คงเหลือ ๒๒ ลุ่มน้ำ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการประเด็นการจัดการน้ำเสียร่วมกัน

๒) การขยายผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอาจมีข้อจำกัดจากความแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นที่ รวมทั้งวิถีชีวิตและภูมิสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรประยุกต์รูปแบบที่มีความสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาน้ำให้เหมาะสมกับพื้นที่

๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๑๒ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๘ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกาศเขตจังหวัดทางทะเล อาทิ พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และการประกาศเขตจังหวัดทางทะเลให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขตประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ตามบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งกฎหมายภายในให้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982)

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมประมง**มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ (FMP) มีแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและใช้การควบคุม พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ (NPOA - IUU) เพื่อการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนในประเทศไทย และป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU ของกองเรือประมงไทย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ**ได้จัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลแผนที่ทะเลแบบเบ็ดเสร็จ สำหรับใช้เพื่อประกอบการบริหารจัดการผลิตแผนที่ทางทะเลของกรมอุทกศาสตร์ ให้แก่ผู้ใช้บริการแผนที่เดินเรือ และแผนที่เดินเรืออิเล็กทรอนิกส์ของกรมอุทกศาสตร์ ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลและน่านน้ำไทย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนาการบริหารจัดการและองค์กร อาทิ จัดทำนโยบายชาติทางทะเล โดยการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดจากแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ และจัดทำแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลเพื่อการบริหารกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายองค์กรระดับชุมชนในจังหวัดชายทะเล

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมเจ้าท่า**ได้ออกระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยวิธีการออกหนังสือรับรองผู้ให้บริการรับของเสียจากเรือประเภทขยะและกากของเสียต่างๆ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อรองรับของเสียจากเรือ อันเป็นการป้องกันการทิ้งขยะและกากของเสียลงสู่ทะเล

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมเจ้าท่า**จัดกิจกรรมภายใต้โครงการอาสาวารี เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปในเรื่อง ความปลอดภัยทางน้ำ มลพิษทางน้ำ ช่องทางการแจ้งเหตุ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้กำหนดมาตรการในการจัดการขยะทะเล โดยควบคุมการทำกิจกรรมบริเวณชายฝั่ง อาทิ การทำประมง การท่องเที่ยว การเดินเรือ และการขนถ่ายสินค้ากลางทะเล เป็นต้น ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในทะเล และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมประมง**มีการกวดขันตรวจตรา ป้องปรามผู้กระทำผิดตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไข พ.ศ. ๒๕๖๐ การเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช ๒๔๕๖ เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะ และมีการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศ การทิ้งเทวัสดุเหลือใช้ลงทะเล เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามข้อกำหนดของ IMO ในการเททิ้งวัสดุเหลือใช้ลงสู่ทะเลอย่างถูกต้องเหมาะสม

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมเจ้าท่า**ได้จัดหาเรือขจัดคราบน้ำมันลำใหม่ทดแทนเรือลำเดิม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขจัดคราบน้ำมัน และจัดฝึกอบรมหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานขจัดคราบน้ำมันเบื้องต้น เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษน้ำมันการดำเนินการขจัดคราบน้ำมันที่ถูกต้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้จัดทำและประกาศแผนที่การใช้ประโยชน์ทางทะเลของชาติ (National Marine Use Map) ในลักษณะของผังรวมทะเล (One Marine Map) โดยการนำข้อมูลการใช้ประโยชน์/กิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในทะเลมาซ้อนทับกัน อาทิ เขตพื้นที่ทหาร เขตสัมปทานก๊าซธรรมชาติ เขตปะการังเทียมเขตอนุรักษ์คุ้มครองทางทะเล

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักนายกรัฐมนตรี กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่ง** ได้จัดทำพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลกระทบต่อป่าชายเลน หญ้าทะเล และปะการัง จากการประกอบกิจการต่างๆ เช่น การประมง และธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งการสร้างความตระหนักในการปกป้องและรักษาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชายเลน หรือฟื้นฟูแนวปะการัง เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมประมง**ได้ดำเนินการ (๑) จัดกิจกรรมการบริหารจัดการประมงโดยชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลง และกำหนดแผนในการควบคุมการใช้ประโยชน์ บริหารจัดการ จัดทำเขตอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรประมงบริเวณชุมชนชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนช่วยกันดูแลรักษาอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและคุ้มค่า เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่น และ (๒) จัดกิจกรรมบริหารจัดการพื้นที่ปะการังเทียม เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมงทะเลของประเทศไทยให้มีความอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเป็นที่หลบภัย วางไข่ และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนเช่นเดียวกับแนวปะการังธรรมชาติ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้ดำเนินการ คือ (๑) ธนาคารปูชุมชนท่าดินแดง อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พื้นที่ทางทะเลฝั่งอันดามัน และ (๒) อนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งโดยการจัดวางซั้งกอ ซั้งเชือก บ้านปลา เพื่อสนับสนุนชุมชนชายฝั่ง ตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เพื่อสร้างแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ เพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ทะเลและชายฝั่ง
- **กรมประมง**ได้ดำเนินการ (๑) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมง เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง การให้คำปรึกษาแก่ชุมชนประมงท้องถิ่น การเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง เพื่อทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และ (๒) การเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเผยแพร่ความรู้กฎหมาย ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้แก่สมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่สมัครเข้ารับการฝึกอบรม โดยแต่งตั้งผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมให้เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อให้สามารถระดมกำลังเสริมในการปฏิบัติงานตามกฎหมายเข้ามาช่วยปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบของตนได้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการสำรวจข้อมูลและการศึกษาวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลทั้งภายในและภายนอกน่านน้ำไทย เพื่อให้มีข้อมูลที่ทันสมัยในการติดตามประเมินผลและบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาให้เกิดความยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้ดำเนินการ (๑) จัดทำรายงานการสำรวจประเมินสถานภาพปะการังและหญ้าทะเล/ คู่มือการฟื้นฟูแนวปะการัง เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูล องค์ความรู้ด้านปะการัง และหญ้าทะเลให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (๒) สำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมทางทะเลร่วมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต เพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างต่างประเทศ ในการสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำ การทราบชนิด การแพร่กระจายของทรัพยากรสัตว์น้ำและข้อมูลทางสมุทรศาสตร์ในน่านน้ำของสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต และเพื่อหาแหล่งประมงใหม่ เป็นข้อมูลสนับสนุนให้กับชาวประมงไทยที่สนใจในการทำประมงนอกน่านน้ำ
- **กรมประมง**มีการศึกษาแพลงก์ตอนพืชและคุณภาพน้ำบริเวณน่านน้ำไทย เพื่อศึกษาองค์ประกอบชนิด ความชุกชุม และการแพร่กระจายของแพลงก์ตอนพืช คุณภาพน้ำทางกายภาพ และเคมี และความสัมพันธ์ระหว่างแพลงก์ตอนพืชกับคุณภาพน้ำ ในแต่ละจุดเก็บตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ศึกษาวิจัยและดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันและฟื้นฟูชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะ เพื่อเป็นกลไกการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ โดยมุ่งเน้นการศึกษาโครงสร้างที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องจากการป้องกันและฟื้นฟูการกัดเซาะชายฝั่ง

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้ดำเนินการ (๑) จัดทำแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง (๒) การบูรณาการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด เพื่อให้พื้นที่ชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง ได้รับการบริหารจัดการ และเพื่อแก้ไขและป้องกัน บรรเทาความเดือดร้อนของชุมชนในพื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง (๓) การจัดทำแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และ (๔) การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล เพื่ออนุรักษ์ คุ้มครอง ป้องกัน และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล คุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเล และสนับสนุนการเจริญเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนา เครื่องมือ กฎระเบียบ ในการบริหารจัดการให้สามารถเชื่อมโยงการปฏิบัติงานกับสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ส่วนภูมิภาคได้อย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือและบูรณาการทำงานของภาคส่วนต่างๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมกับชุมชน เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของแนวปะการัง สัตว์ทะเลหายาก คืนความสมบูรณ์ต่อท้องทะเลไทย

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กับเยาวชน การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผลกระทบจากขยะทะเลต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กับเยาวชน และเพื่อประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในการจัดการทุกส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะสั้น โดยการคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม ด้วยสภาพพื้นที่ของประเทศซึ่งมีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญในการเป็นแหล่งอาหารแหล่งวัฒนธรรม และแหล่งมรดกของประเทศ บางพื้นที่มีความอ่อนไหวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม หากเกิดความเปลี่ยนแปลงใดๆ ในเชิงลบ ก็ต้องใช้เวลาหรือยากที่จะฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น ย่านชุมชนเก่า ศาสนสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณสถาน แหล่งศิลปกรรม พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชายฝั่ง พื้นที่ทางทะเล และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หายาก หรือใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น จึงจำเป็นต้อง มีมาตรการและข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ในแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และตามศักยภาพ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงพื้นที่ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่โดยกำหนดมาตรการเฉพาะพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อลดและควบคุมการปล่อยมลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล เพื่อเผยแพร่ความรู้ และรณรงค์ให้ประชาชนทั่วโลกผ่านเครือข่ายเกี่ยวกับวันทะเลโลก เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้ประชาชนหันมาใส่ใจร่วมกันอนุรักษ์ท้องทะเล เพื่อลดปริมาณขยะในทะเล ไม่ให้เกิดผลกระทบกับแหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะยาว โดยการพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง จนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนให้มีการร่วมลงทุน ในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้การกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเล เพื่อเตรียมการจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อขับเคลื่อนผลักดันให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะยาว โดยการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือการบริโภคที่ยั่งยืน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อม หากผู้บริโภคมีข้อมูลและมีความตระหนักในการบริโภคโดยระมัดระวัง ก็จะส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรและพลังงานเท่าที่จำเป็น และลดของเสียจากการบริโภคลงให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งพฤติกรรมของผู้บริโภคจะได้รับอิทธิพลจากการศึกษาและเรียนรู้จากสังคมและสื่อต่างๆ ในการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน จึงต้องเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วยการนำเสนอถึงผลกระทบ แนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงการสร้างความตื่นตัวแก่ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้จัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมายตามหลักวิชาการ เพื่อลดขยะที่เกิดจากแหล่งชุมชน ชายฝั่ง ชายหาด เรือประมงพื้นบ้าน โดยการจัดทำมาตรการในพื้นที่เป้าหมาย

ข้อเสนอแนะกำหนดในมาตรการระยะยาว โดยการป้องกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกินศักยภาพการรองรับของพื้นที่ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องป้องกันการเกิดปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถเกิดขึ้นใหม่และฟื้นตัวได้เอง และมีการนำทรัพยากรมาใช้ในระดับที่สามารถเกิดขึ้นมาทดแทนได้ทัน ซึ่งจะช่วยให้มีทรัพยากรนั้นไว้ใช้อย่างยั่งยืน ช่วยป้องกันทรัพยากรที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมไม่เกิดการลุกลามจนทำให้สภาวะสิ่งแวดล้อมเสียสมดุลไป ตลอดจนการบำบัดฟื้นฟูสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กลับมาอยู่ในสภาพที่ดีขึ้นและเหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์ต่อไป ให้ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ และปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ หากต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ ก็ควรมีมาตรการควบคุมไม่ให้มีการใช้ทรัพยากรที่มากเกินขีดความสามารถในการทดแทนของระบบนิเวศ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้มีความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในระดับภูมิภาค : พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อติดตามสถานภาพทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลที่มีความสำคัญระดับชาติ ประเมินพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตามเกณฑ์ความสำคัญทางนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ และติดตามข้อมูลของนกน้ำ นกอพยพ และนกหายากใกล้สูญพันธุ์ ในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ศึกษาวิจัยการแพร่กระจายของไมโครพลาสติกในสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เช่น ชายหาด ตะกอนดินในปากแม่น้ำ ชายฝั่ง และในมวลน้ำ เป็นต้น เพื่อความเข้าใจต่อสถานการณ์การปนเปื้อนของไมโครพลาสติกและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้มีการศึกษาไมโครพลาสติกในน้ำและตะกอนดิน บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน เพื่อให้ทราบการแพร่กระจายและการปนเปื้อนในแหล่งธรรมชาติ

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982) ได้จัดทำแผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ เพื่อการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนในประเทศไทย และป้องกันแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU จัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลแผนที่ทะเลแบบเบ็ดเสร็จครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทะเลและน่านน้ำไทย ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร มีการออกระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยวิธีการออกหนังสือรับรองผู้ให้บริการรับของเสียจากเรือประเภทขยะและกากของเสียต่างๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ การให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปในเรื่องความปลอดภัยทางน้ำ มลพิษทางน้ำ ช่องทางการแจ้งเหตุ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านการสร้างความตระหนัก ได้มีการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการประมงโดยชุมชน การจัดการพื้นที่ปะการังเทียม การอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่ง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ด้านการสำรวจข้อมูลและการศึกษาวิจัยทางทะเลทั้งภายในและภายนอกน่านน้ำไทย ได้จัดทำรายงานการสำรวจประเมินสถานภาพปะการังและหญ้าทะเล/คู่มือการฟื้นฟูแนวปะการัง สำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมทางทะเลร่วมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต การเผยแพร่องค์ความรู้ การพัฒนาศักยภาพเครือข่าย

อาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ได้มีการศึกษาไมโครพลาสติกในน้ำและตะกอนดิน บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน เพื่อให้ทราบการแพร่กระจายและการปนเปื้อนในแหล่งธรรมชาติ

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ท่าเทียบเรือบางแห่ง ยังไม่อนุญาตให้ผู้รับกำจัดกากของเสียเข้าไปให้บริการแก่เรือ ดังนั้น ควรออกคำสั่งให้ท่าเทียบเรือจัดให้มีบริการรับกำจัดขยะและกากของเสียจากเรือ

๒) จำนวนเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ควรขอสนับสนุนกำลังคนเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เพิ่มเติม และทดแทนตำแหน่งที่ว่างลงให้เพียงพอ

๓) ช่วงเวลาในการสำรวจรวบรวมข้อมูลในพื้นที่มีระยะเวลาสั้นและเป็นช่วงฤดูที่คลื่นลมในมหาสมุทร ไม่เหมาะสมต่อการสำรวจฯ ทำให้เป็นปัญหากับการสำรวจรวบรวมข้อมูล ดังนั้น ควรต้องมีการเตรียมความพร้อมของทุกฝ่ายและมีการวางแผนการทำงานให้สมบูรณ์ก่อนดำเนินการสำรวจ

๔) ขาดกำลังเจ้าหน้าที่เฉพาะด้าน เช่น ด้านภูมิศาสตร์และสารสนเทศ ด้านธรณีวิทยา ด้านวิชาการ ป่าไม้ เป็นต้น ขาดแผนงานส่งเสริม และการสร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่ชุมชนชายฝั่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม เฝ้าระวัง และแจ้งข้อมูลในรูปแบบเครือข่าย ขาดการบูรณาการ ขาดการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก ขาดระบบฐานข้อมูล และระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพที่จะเชื่อมโยงให้ข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕) ขาดแผนงานศึกษา วิจัยและทดลอง การสร้างนวัตกรรม เช่น เทคนิคการปลูกป่าชายเลน ป่าชายหาด หลังแนวไม้ไผ่ชะลอคลื่น เป็นต้น ดังนั้น ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจ้างเหมาบริการและหาเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยี ที่ทันสมัยเข้ามาสำรวจ จัดทำแผนงานด้านการส่งเสริมฯ ตามมาตรา ๑๖ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการแก้ไขปัญหา จัดประชุม เวที เพื่อชี้แจงให้ความรู้ ความเข้าใจ นโยบายการแก้ปัญหาการกัดเซาะชางฝั่งของหน่วยงานส่วนกลางให้แก่คณะกรรมการจังหวัด หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนชายฝั่ง จัดทำระบบฐานข้อมูล และเผยแพร่ในระบบสารสนเทศของกรม ทช. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูลเพื่อการวางแผน และการตัดสินในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และส่งเสริมวิจัยท้องถิ่น เพื่อเอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

๖) ชุมชนประมงมีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ เมื่อเกิดความอุดมสมบูรณ์ ปริมาณสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นมีชาวประมงจากต่างถิ่นเข้ามาทำการประมงโดยไม่ได้รับอนุญาตและฝ่าฝืนกฎ กติกาของชุมชน และใน

บางพื้นที่เกิดภัยแล้ง ปริมาณน้ำลดลงมาก ทำให้การดำเนินการตามแผนงานชุมชนประมงเกิดความล่าช้า ดังนั้น ควรเสริมสร้างกลุ่มอาสาสมัครเครือข่ายเฝ้าระวังการทำการประมงในแหล่งน้ำของชุมชน และติดป้ายประชาสัมพันธ์กฎ กติกาชุมชน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงให้ชุมชนประมงพื้นที่ข้างเคียงเข้าร่วมโครงการฯ

๗) การปฏิบัติงานควบคุม เฝ้าระวัง และปราบปราม ในบางพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและอันตราย ดังนั้น ผู้ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถแจ้งเบาะแสการทำประมงผิดกฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ได้โดยไม่จำเป็นต้องออกปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากในบางพื้นที่มีความเสี่ยง

๗) ความหลากหลายทางชีวภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๖ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๖ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๑ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงชีวิตซึ่งความสามารถในการให้บริการทางระบบนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้โดยสร้างแรงจูงใจและกระบวนการมีส่วนร่วม ระยะที่ ๒ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า และเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่า โดยสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ การเพิ่มจำนวนต้นไม้ป่าในการกักเก็บคาร์บอน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่า การเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ป่า ให้สามารถปรับตัวพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและลดการพึ่งพิงป่า เพื่อความอยู่รอดของชุมชนและทรัพยากร และการดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความตกลงปารีสในส่วนที่เกี่ยวกับภาคป่าไม้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เสริมสร้างสมรรถนะและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กระทรวงศึกษาธิการ**ได้จัดทำโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ท้องถิ่นภายในโรงเรียนและชุมชน และการส่งเสริมการดำเนินโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเป็นต้นแบบสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียนได้
- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**ได้ดำเนินการ (๑) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสนับสนุนภารกิจของชุมชนชายฝั่ง เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หน้าบ้านใครหน้าบ้านมัน (Save Marine for My Life) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และบทบาทหน้าที่ของภาคประชาชนในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสงวนอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเล และ (๒) อนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าชายเลนโดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการและเงื่อนไขในการให้อนุญาตเสริมสร้างอาชีพให้กับชุมชนชายฝั่ง การสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกให้โรงเรียน สถาบันการศึกษา ชุมชน เห็นถึงระดับความเสี่ยงของการคงอยู่ของพันธุ์พืชในท้องถิ่นและอนุรักษ์พันธุกรรมชีวภาพชายฝั่งทะเลแบบมีส่วนร่วม และการเพิ่มความหลากหลายพันธุกรรมชีวภาพชายฝั่งทะเล โดยดำเนินการร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน
- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**ได้ดำเนินการ (๑) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจและสร้างแนวร่วมภาคประชาชนให้เข้ามาเป็นเครือข่ายอาสาสมัคร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และการเสริมสร้างศักยภาพ ขีดความสามารถและความเข้มแข็งของเครือข่ายอาสาสมัครในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และ (๒) การพัฒนาเครือข่ายองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาศักยภาพและบทบาทขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ (๑) การเผยแพร่สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างจิตสำนึกของทุกภาคส่วน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการเผยแพร่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และ (๒) การรวบรวมข้อมูลชนิดและการตอบสนองต่อเหยื่อล่อของผีเสื้อกลางวัน ในพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ เพื่อรวบรวมข้อมูลการปรากฏชนิดของผีเสื้อกลางวันในกลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ และการหาความสัมพันธ์ระหว่างอาหารที่ใช้เป็นเหยื่อล่อกับผีเสื้อกลางวันชนิดต่างๆ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน ในการส่งเสริม และเผยแพร่ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ (๑) พัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามอนุสัญญา CITES โดยใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) โดยสามารถจำแนกชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่พบว่ามีการค้าระหว่างประเทศบ่อยๆ (๒) การศึกษา วิจัย เพื่อทราบถึงความหลากชนิดของเห็ดป่าและราทำลายแมลงในพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ การศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ของเห็ดโดยชุมชนรอบพื้นที่ และเพื่อศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียและต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดจากเห็ดป่าและราทำลายแมลง การจัดเก็บและอนุรักษ์สายพันธุ์เห็ดป่าและราทำลายแมลงในรูปของ in vitro culture เพื่อการศึกษาต่อยอดและใช้ประโยชน์ การศึกษามูลค่าทางเศรษฐกิจของเห็ดที่ได้จากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พร้อมปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เห็ดตามธรรมชาติ การจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดที่นำมาใช้ประโยชน์โดยชุมชน และการเผยแพร่องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเห็ดและราทำลายแมลงให้แก่เจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ (๓) การฝึกอบรมเพื่อรวบรวมข้อมูลอนุกรมวิธานที่ได้จากการศึกษาและฝึกอบรม ทำให้ทราบข้อมูลความหลากหลายของทรัพยากรแมลง โดยสามารถนำข้อมูลความหลากหลายมาใช้ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (๔) การศึกษาสัณฐานวิทยาและความสัมพันธ์ด้านวงศ์วานวิวัฒนาการระดับโมเลกุลของเห็ดสกุล Russula ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของประเทศไทย เพื่อจำแนกชนิดเห็ดในสกุล Russula ด้วยเทคนิคอณูชีววิทยาโมเลกุล และรวบรวมข้อมูลลำดับนิวคลีโอไทด์ของเห็ดในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และศึกษาความสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการ และเพื่อเก็บรักษาตัวอย่างเห็ดให้เป็นระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ (๕) การวิจัยเรื่อง ความหลากหลายของแมลงที่มีประโยชน์ภายหลังการฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่เสื่อมสภาพและการใช้

ประโยชน์ของชุมชน เพื่อศึกษาความหลากชนิดของแมลงที่มีประโยชน์ในพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพที่ได้รับการฟื้นฟู โดยเปรียบเทียบข้อมูลกับพื้นที่ป่าธรรมชาติ (๖) การวิจัยเรื่อง ความหลากหลายและโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูนเพื่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น (Endermic species) เพื่อศึกษาความหลากชนิด ความสัมพันธ์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น กับปัจจัยแวดล้อมในลำธารต้นน้ำเขาหินปูน และการหาแนวทางส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแมลงอย่างยั่งยืน (๗) การศึกษาความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินและคุณภาพน้ำทางชีวภาพของลำธารในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ เพื่อศึกษาความหลากชนิดของสัตว์ ความสัมพันธ์ของสัตว์กับปัจจัยแวดล้อมในลำธารต้นน้ำเขาหินปูน และการหาแนวทางส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแมลงอย่างยั่งยืน (๘) การวิจัยเรื่อง ความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินและคุณภาพน้ำทางชีวภาพของลำธารในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ศึกษาโครงสร้างชุมชนสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารต้นน้ำในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ และความสัมพันธ์กับแหล่งอาศัย และการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณลำธารต้นน้ำในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ด้วยสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดิน และ (๙) การสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพรเพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่อนุรักษ์ ดำเนินการปลูกอนุรักษ์พืชสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์หรือสวนรุกขชาติ และจัดการองค์ความรู้ที่ได้ให้มีความถูกต้องตามหลักพฤกษอนุกรมวิธาน และพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงงานวิจัยและอนุกรมวิธาน ที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้สำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่อนุรักษ์ ดำเนินการปลูกอนุรักษ์พืชสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์หรือสวนรุกขชาติ และจัดการองค์ความรู้ที่ได้ให้มีความถูกต้องตามหลักพฤกษอนุกรมวิธาน และพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ (๑) ศึกษาความทรุดโทรมและการฟื้นฟูไม้ยางนาธรรมชาติในพื้นที่วนอุทยานนครไชยบวร เพื่อศึกษาความทรุดโทรมและการฟื้นฟูไม้ยางนาธรรมชาติในพื้นที่วนอุทยานนครไชยบวรเพื่อสำรวจและติดตามความเปลี่ยนแปลงของไม้ยางนาที่มีชีวิตและที่ตายไปอย่างเป็นระบบ การพัฒนาเทคนิคการฟื้นฟูไม้ยางนาที่ทรุดโทรมให้แข็งแรงสมบูรณ์ขึ้น และเพื่อลดอัตราการตายตาม

ธรรมชาติของไม้ยางนาในปัจจุบัน (๒) การศึกษาอนุกรมวิธานพืช เพื่อศึกษาจำแนกระบุชนิดและทบทวนพรรณพืชที่มีท่อลำเลียง (vascular plants) ในประเทศไทย ที่มีประมาณ ๑๐,๐๐๐ ชนิด พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลพรรณไม้ป่าของประเทศไทยสามารถนำไปอ้างอิงในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ หรือขั้นประยุกต์ในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพืช (๓) การจำแนกสายพันธุ์แอคติโนมัยสีทจากดินในกลุ่มป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่ และทดสอบความสามารถในการผลิตเอนไซม์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่มีโมเลกุลขนาดใหญ่ การทดสอบความสามารถในการสร้างสารอินโดลอะซิติกแอซิด ไซเดอโรฟอร์ และการละลายฟอสเฟต และเพื่อจัดเก็บและอนุรักษ์สายพันธุ์แอคติโนมัยสีทในรูปของ in vitro culture (๔) การศึกษาข้อมูลด้านนิเวศวิทยาและลักษณะทางพันธุกรรมของแมลงคุ้มครองบางชนิดในภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อศึกษาข้อมูลด้านนิเวศวิทยาของแมลงคุ้มครองบางชนิด และการรวบรวมข้อมูล DNA Barcoding ของแมลงคุ้มครองในพื้นที่อนุรักษ์ภาคเหนือ (๕) ฝึกอบรมหลักสูตรการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวางแผนการประเมินคุณภาพน้ำเบื้องต้นได้ การให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด และเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด (๖) การสำรวจความหลากหลายชนิด และเขตการแพร่กระจายของด้วงมูลสัตว์ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ กลุ่มป่ามรดกโลก เพื่อสำรวจความหลากหลายชนิดของด้วงมูลสัตว์ในระบบนิเวศป่าที่แตกต่างกันในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ และแสดงเขตการแพร่กระจายของด้วงมูลสัตว์ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ และการคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซ่าเพื่อการฟื้นฟูป่าเสื่อมสภาพและเป็นแหล่งอาหารของชุมชน การศึกษาความหลากชนิดของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาในพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติศรีน่านโดยการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาและความสัมพันธ์ทางลักษณะชีวโมเลกุล และรายงานหากพบเห็ดชนิดใหม่ (New species) การคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงเส้นใยบริสุทธิ์ของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาแต่ละชนิด และ (๗) การคัดเลือกสายพันธุ์ของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาที่ส่งเสริมการเจริญของกล้าไม้ป่า และศึกษาความสามารถของสายพันธุ์เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาที่คัดเลือกในระดับเรือนทดลองและสภาพธรรมชาติ เพื่อการฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ที่เสื่อมสภาพ

- **กรมป่าไม้**มีการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่อิงฝั่งขวา และป่าแม่งาว จังหวัดเชียงราย และป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ธิ แม่ตีบ แม่สาร จังหวัดลำพูน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และการพัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ โดยถอดองค์ความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้ในเชิงพาณิชย์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน ส่งเสริมการสร้างรายได้ ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมการท่องเที่ยว**ได้ให้เงินอุดหนุนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- **กรมการพัฒนาชุมชน**ได้สร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ เพื่อสร้างและพัฒนาทักษะทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพครัวเรือน และเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ
- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้ดำเนินการ (๑) การวิจัยการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมสภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมสภาพในพื้นที่อุทยานศรีน่าน จังหวัดน่าน โดยมีการเพิ่มให้ชุมชนต้นแบบอยู่ร่วมกับป่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมสภาพหลังการฟื้นฟู และการนำรูปแบบการจัดการคนอยู่ร่วมกับป่าในพื้นที่ต้นแบบไปใช้ในพื้นที่อนุรักษ์แห่งอื่นๆ และ (๒) การเผยจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการเผยแพร่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- **สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา**ได้อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โดยการถอดบทเรียนศูนย์การเรียนภูมิปัญญาไทยของครูภูมิปัญญาไทยที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อยอดเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาไทย รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของภูมิปัญญาไทย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครองใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ทั้งการพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ การทำบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ แหล่งตัวอย่าง รวมถึงการสนับสนุนการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช**ได้จัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (Protected Area Committee : PAC) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติได้รับทราบนโยบายและแนวทางการทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด การให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติได้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะมีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงาน และติดตามประเมินผลในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติสู่ความยั่งยืน

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาความหลากหลายทางชีวภาพ

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพได้จัดทำโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนชายฝั่ง การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าชายเลนโดยชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครภาคประชาชน การพัฒนาเครือข่ายองค์กรเอกชนและองค์กรชุมชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมถึงการรวบรวมข้อมูลชนิดของผีเสื้อกลางวัน ด้านการจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามอนุสัญญา CITES การวิจัยความหลากหลายของแมลงและการใช้ประโยชน์ของชุมชน การวิจัยความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูน การศึกษาความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินและคุณภาพน้ำของลำธาร การสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร การศึกษาการฟื้นฟูไม้ยางนาธรรมชาติ การศึกษาอนุกรมวิธานพืช การจำแนกสายพันธุ์แอคติโนมัยสีทจากดิน การศึกษาข้อมูลด้านนิเวศวิทยาและลักษณะทางพันธุกรรมของแมลงคุ้มครองในภาคเหนือของประเทศไทย การฝึกอบรมการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด การสำรวจความหลากหลายของด้วงมูลสัตว์ การคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซ่า การจัดทำฐานข้อมูลในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ผลตอบแทนที่ชุมชนจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ต้องใช้ระยะเวลานานจึงจะเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ดังนั้น จึงควรได้รับการสนับสนุนการเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลานานและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และพื้นฐานความขัดแย้งเดิมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบพื้นที่ มีผลต่อความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของภาครัฐ เช่น หากปลูกต้นไม้ป่าในพื้นที่ทำกินของตัวเองแล้วอาจจะโดนยึดพื้นที่คืน เป็นต้น ดังนั้น เร่งสร้างความชัดเจนทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการชุมชนในพื้นที่ป่า

อนุรักษ์ เพื่อเป็นกรอบในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้ตรงกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่และชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และสนับสนุนนโยบายการเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นทุน เช่น การกำหนดให้ต้นไม้เป็นทรัพย์สินสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันได้ เป็นต้น

๒) หมอสมุนไพรที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลให้และเป็นผู้นำทางในการค้นหาพืชสมุนไพรหาได้ยาก และส่วนใหญ่มีอายุมาก สุขภาพไม่แข็งแรง ทำให้ต้องใช้เวลาในการติดตามค้นหาตัว ดังนั้น การเข้าหากลุ่มหรือเครือข่ายผู้มีข้อมูลหมอสมุนไพรพื้นบ้านในพื้นที่เป้าหมาย โดยถ่ายทอดหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ที่มีที่ตั้งสำนักงานในต่างจังหวัดใกล้เคียงพื้นที่เป้าหมาย ลงพื้นที่ไปค้นหาหมอสมุนไพรพื้นบ้านและเตรียมการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อให้มีความพร้อมเมื่อเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานส่วนกลางลงไปปฏิบัติงานร่วมกัน

๓) คุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพตามแนวทางสัมมาชีพ และการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ ควรส่งเสริมให้มีการประสานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเสริมองค์ความรู้เพื่อเป็นผู้ประกอบการ

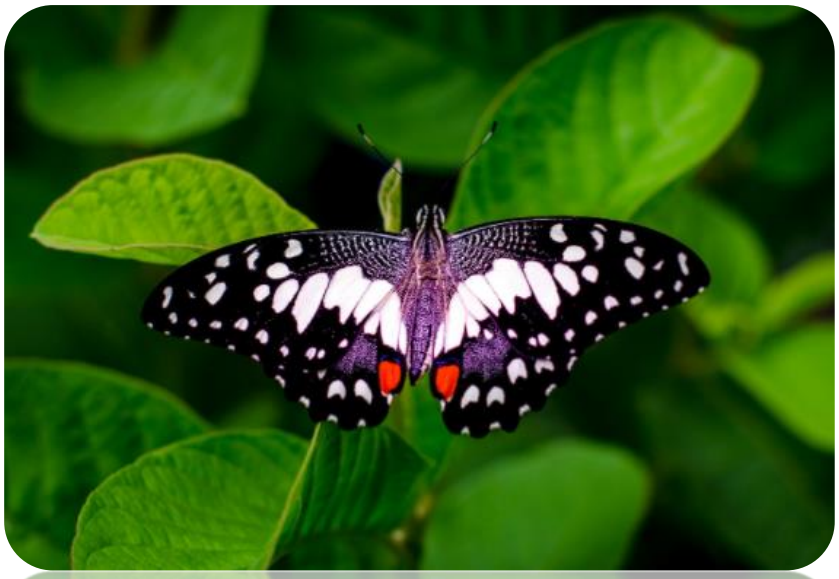
๔) การพัฒนาศักยภาพเครือข่าย อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ยังไม่ครอบคลุมจำนวนสมาชิกเครือข่ายที่มีอยู่ทั้งหมด และหลักสูตรยังขาดความหลากหลาย และการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และความต้องการของประชาชนทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของรัฐและประชาชนเกิดปัญหา ขาดความไว้วางใจ ดังนั้น ควรหาวิธีการ รูปแบบ พัฒนาเครื่องมือที่จะช่วยให้เครือข่าย ทสม. ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และควรมีการพัฒนานโยบายและมาตรการที่ชัดเจน ในการสนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันที่ชัดเจน ระหว่างชุมชนเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกำหนดมาตรการ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๕) บางโครงการมีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพียง ๕ ปี ซึ่งกิจกรรมบางกิจกรรมอาจยังไม่สามารถเห็นผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ล้วนต้องใช้งบประมาณและระยะเวลาพอสมควรในการดำเนินการ ดังนั้น ควรจัดสรรงบประมาณ เช่น กองทุนหมู่บ้าน สำหรับส่งเสริมประชากรในชุมชนให้เลิกการใช้เคมีเกษตร และใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพทดแทน ควรส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ปลอดจากการใช้เคมีเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้าน และส่งเสริมให้มีการระบายผลผลิตของโครงการเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกของชุมชนที่ร่วมโครงการ

๖) ข้อมูลที่จัดเก็บและรวบรวมด้านพฤกษศาสตร์ป่าไม้ เป็นศาสตร์ที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ และชุดข้อมูลมีจำนวนมาก บุคลากรทั้งข้าราชการประจำและลูกจ้างมีจำนวนจำกัด ควรพัฒนาบุคลากรด้านพฤกษศาสตร์ป่าไม้ เพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานในทุกระดับ ควรมีแผนงานระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อ

พัฒนาหอพรรณไม้ ให้มีความพร้อมทั้งอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆ รองรับการจัดเก็บรวบข้อมูลทรัพยากรพืชของประเทศไทย และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือภายในหน่วยงานเพื่อได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

๗) เนื่องจากมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19) ทำให้ไม่สามารถ จัดเก็บข้อมูลความหลากหลายของเห็ดป่าและราทำลายแมลงและการใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น หากสถานการณ์ COVID – 19 ดีขึ้นจะมีการเร่งดำเนินการ

๘) สถานการณ์มลพิษ

๘.๑) คุณภาพอากาศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพอากาศ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๗ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๖ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๒๐ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เร่งรัดจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม (แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยึดกรอบนโยบายรัฐบาล และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง โดยได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง
  **(หมายเหตุ ปัจจุบัน ปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ยกเลิก (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้ว)

ข้อเสนอแนะกำหนดมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก เช่น การลดจำนวนพาหนะในเขตเมือง โดยกำหนดให้ขยายพื้นที่ และจำกัดเวลารถบรรทุกดีเซลเข้าในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการจัดการจราจรให้คล่องตัว เป็นต้น และรายงานข้อมูลสู่สาธารณะอย่างทันท่วงที รวมทั้ง ควรมีการคาดการณ์และแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้และสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะสื่อมวลชน ถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ผลกระทบการดำเนินงาน วิธีการป้องกันและแก้ไข ตลอดจนการขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเผยแพร่ไปยังประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมมีมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานในช่วงปลายปีของทุกปี (พ.ย. - มี.ค.) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยใช้มาตราการลดมลพิษจากการจราจร ๗ มาตรการ ลดฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง ๕ มาตรการ และ ๒ มาตรการเพิ่ม
- **กรมควบคุมมลพิษ**ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ในภาพรวมของประเทศ และในพื้นที่วิกฤต โดยการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในทุกภาคส่วน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมควบคุมมลพิษ**มีการปรับปรุงระบบรายงานคุณภาพอากาศ เว็บไซต์และโมบายแอพพลิเคชั่น Air4Thai
- **สำนักงานตำรวจแห่งชาติ** โดย สภ.โพธารามมีการอำนวยความสะดวกจราจร เพื่อลดปัญหาการจราจร มลพิษในเขตพื้นที่

ข้อเสนอแนะกำหนดให้บังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาทิ การตรวจวัดและตรวจจับรถที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ผ่านการตรวจสภาพรถยนต์ประจำปี ขยายพื้นที่การตรวจสอบ ตรวจจับ และห้ามใช้รถยนต์ควันดำให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และบังคับใช้กฎหมายที่มีความเข้มงวด และลงโทษผู้กระทำผิดที่ละเลยการตรวจสภาพรถที่ปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อม **กองบังคับการตำรวจจราจร กรมขนส่งทางบก และองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)** ได้ดำเนินการตรวจจับรถควันดำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อควบคุมและลดจำนวน

รถยนต์ปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน และลดปริมาณมลพิษทางอากาศ (ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

- **กรมการขนส่งทางบก**มีการบังคับใช้กฎหมายและส่งเสริมความปลอดภัยบนท้องถนนด้วยเครื่องตรวจวัดควันดำ
- **กรมควบคุมมลพิษ**มีการตรวจสอบ ตรวจจับ และห้ามใช้รถยนต์ควันดำ เพื่อดูแล ควบคุม และบังคับใช้กฎหมายกับรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ให้ระบายมลพิษ (ควันดำ) ออกสู่สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เฝ้าระวังสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน รวมทั้งแจ้งเตือนประชาชน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ตลอดจนรณรงค์ และขอความร่วมมือในการลดการเผาตอซัง ตอข้าว หญ้า และวัชพืช ในพื้นที่ที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง พร้อมทั้งส่งเสริมการเกษตรปลอดการเผา และสนับสนุนการใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**มีการพัฒนาทักษะหมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา พัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน
- **กระทรวงสาธารณสุข** โดยกรมอนามัยได้เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่วิกฤติมลพิษทางอากาศ กรณีหมอกควัน ๙ จังหวัดภาคเหนือ กรุงเทพมหานคร และสระบุรี
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม ได้เฝ้าติดตามระวังสถานการณ์คุณภาพอากาศ และประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อควบคุม กำกับดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ที่มีฝุ่นละออง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ อาทิ การสนับสนุนการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบการขนส่งที่เป็นมิตรภายในเมือง การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตยานพาหนะ การรณรงค์และสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรการทางภาษีการปล่อยมลพิษจากยานพาหนะ (Carbon Tax) อย่างจริงจัง การเก็บค่าธรรมเนียมเข้าพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น เพื่อควบคุมปริมาณยานพาหนะเข้าในพื้นที่เขตเมือง

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง**มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) การลดอัตราภาษีสรรพสามิตรถยนต์นั่งแบบพลังงานไฟฟ้า และการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล B10 และ B20
- **กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**มีการพัฒนาผู้ขับขี่รถบรรทุกเพื่อการประหยัดพลังงานในธุรกิจการขนส่งสินค้า และศึกษาทดสอบการใช้น้ำมันไบโอดีเซลบี 10 เพื่อศึกษาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น พร้อมทั้งรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีเรื่องการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมในภาคอุตสาหกรรม โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการใช้เทคโนโลยีสะอาด เน้นให้ผู้ผลิตใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าและปลอดภัยต่อมนุษย์ในกระบวนการผลิต ซึ่งจะส่งผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในระยะยาว ทั้งในการประหยัดต้นทุนการผลิตและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสะอาดในภาคอุตสาหกรรม ควบคู่กับมาตรการด้านภาษี เช่น การลดหย่อนภาษีให้กับโรงงานที่สามารถลดการปล่อยมลพิษได้ตามเป้าหมาย เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง**มีการลดอัตราอากรขาเข้า เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม โดยประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพอากาศ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินมาตรการในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง โดยการตรวจจับรถควันดำ แก้ปัญหาการจราจรติดขัด จัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือประชาชนในการป้องกันปัญหาการเผาในที่โล่ง มีการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่วิกฤติมลพิษทางอากาศ และการปรับปรุงระบบรายงานคุณภาพอากาศ เว็บไซต์และโมบายแอพพลิเคชั่น Air4Thai

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ปัจจุบันสำนักงานขนส่งจังหวัดแต่ละแห่งมีเครื่องตรวจวัดควันดำระบบความทึบแสง (Opacity) ใช้งานเพียงจังหวัดละ ๑ ชุด ทำให้จังหวัดที่มีขนาดพื้นที่กว้างมากหรือมีปริมาณรถโดยสารหรือรถบรรทุกวิ่งผ่านเส้นทางภายในจังหวัดจำนวนมาก ไม่สามารถตรวจวัดควันดำรถได้ทั่วถึง ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประสิทธิภาพจึงควรจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

๒) ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ จึงควรขยายศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา และยกระดับเป็นชุมชนปลอดการเผาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

๓) รูปแบบ หรือแนวทางการดำเนินการป้องกันไฟป่า ลดหมอกควัน ของหน่วยงานราชการ ยังใช้ศักยภาพของภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนัก ควรขยายผลการดำเนินงานในรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ไฟป่าอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ประชาชนยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับค่า PM_{10}/$PM_{2.5}$/Air Quality Index และความตระหนักถึงผลกระทบต่อสุขภาพ จึงควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสุขภาพและมลพิษทางอากาศ แก่ ประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และสื่อมวลชน โดยทำคู่มือ ชุดความรู้ หลักสูตร สื่อ เรื่องมลพิษอากาศและสุขภาพ ได้แก่ เรื่องแหล่งข้อมูลคุณภาพอากาศ การปฏิบัติตน การใช้หน้ากากป้องกันฝุ่นที่ถูกต้อง การออกกำลังกายที่เหมาะสมในช่วงวิกฤติหมอกควัน และรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบต่อสุขภาพจากภาวะหมอกควัน การใช้หน้ากากป้องกันฝุ่น และลด/งดการเผาอย่างต่อเนื่อง

๘.๒) ระดับเสียง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านระดับเสียง ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๕ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๔ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๙ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เร่งรัดการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม (แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยึดกรอบนโยบายรัฐบาล และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง โดยได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง
  **(หมายเหตุ ปัจจุบัน ปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ยกเลิก (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้ว)

ข้อเสนอแนะกำหนดให้บังคับใช้มาตรการและกฎหมายอย่างเข้มงวด ควบคุมแหล่งกำเนิดเสียง เช่น การใช้รถบนท้องถนน โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของมลพิษทางเสียง รวมถึงความเข้มงวดในตรวจจับยานพาหนะที่ก่อให้เกิดเสียงดังเกินมาตรฐานและตรวจวัดระดับเสียงพาหนะก่อนต่อทะเบียนประจำปี

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมควบคุมมลพิษ**ได้จัดทำร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดระดับเสียงของรถจักรยานยนต์ (ฉบับปรับปรุง) เพื่อนำไปบังคับใช้กับรถจักรยานยนต์ใช้งานที่ใช้ในทาง รวมถึงการตรวจสภาพรถประจำปีเพื่อต่อทะเบียน และจัดทำร่างมาตรการการแก้ไขปัญหามลพิษด้านสารเบนซีน ก๊าซโอโซน และเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ติดตามตรวจสอบ วิเคราะห์ระดับเสียงจากแหล่งต่างๆ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลจากแหล่งกำเนิดทุกประเภท รวมทั้ง บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียง และส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมได้มีกิจกรรมการตรวจวัดระดับเสียงจากปลายท่อไอเสียเรือโดยสารในคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และวัดมลพิษทางเสียงจากรถสองแถว เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมปัญหามลพิษทางเสียง
- **กรมควบคุมมลพิษ**จัดทำคำแนะนำทางวิชาการ เรื่อง เกณฑ์ระดับเสียงที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบท่าอากาศยาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบในการวางแผนการใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ ยังได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำมาตรฐานระดับเสียงจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ
- **สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**ได้รณรงค์ ประชาสัมพันธ์การใช้เสียงในพื้นที่ชุมชน เพื่อควบคุมมลพิษเสียงในเขตชุมชน และกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมาย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการ ควรเลือกใช้เครื่องจักรหรือเครื่องมือต่างๆ ที่เกิดเสียงดังรบกวนน้อยที่สุด การส่งเสริมการใช้วัสดุดูดซับเสียงกับเครื่องจักร การสร้างแรงจูงใจต่างๆ อาทิ การลดภาษีสำหรับอุปกรณ์เครื่องจักรที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียง

การดำเนินงานด้านการการบริหารจัดการ

- **สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง**ได้ส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม โดยการลดอัตราอากรขาเข้า

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านระดับเสียง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการตามมาตรการและกฎหมายในการควบคุมแหล่งกำเนิดเสียง โดยการตรวจวัดระดับเสียงจากปลายท่อไอเสียเรือโดยสารในคลอง วัดมลพิษทางเสียงจากรถสองแถว จัดทำคำแนะนำและมาตรฐานระดับเสียงจากแหล่งต่างๆ มีการส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการใช้เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม และมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การใช้เสียงในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) แหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงมีหลากหลายประเภท ข้อมูลพื้นฐานยังมีอยู่น้อยเกินไป ดังนั้น ควรสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม โดยนำสถิติเรื่องร้องเรียนมาพิจารณาร่วมด้วย รวมถึงศึกษาแนวทางการกำหนดมาตรฐานของต่างประเทศที่มีอยู่ในปัจจุบัน

๘.๓) คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๖ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๖ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนใหม่ หรือปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียเดิมที่มีอยู่ เพื่อป้องกันและควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งชุมชนก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำผิวดินสาธารณะ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมโรงงานอุตสาหกรรม** ได้จัดทำประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานผลิตเยื่อและโรงงานผลิตกระดาษ พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการฟอก ขัด หรือเคลือบสีหนังสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อปรับปรุงการกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากการประกอบกิจการโรงงาน ให้มีค่ามาตรฐานและวิธีการตรวจสอบน้ำทิ้งจากโรงงานที่เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนใหม่ หรือปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียเดิมที่มีอยู่ เพื่อป้องกันและควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งชุมชนก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำผิวดินสาธารณะ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักการระบายน้ำได้จ้างที่ปรึกษา สำรวจ และออกแบบระบบรวบรวมน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียธนบุรี เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียของน้ำในคูคลองต่างๆ ในพื้นที่เขตบางพลัด เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ และพื้นที่บางส่วนของเขตตลิ่งชัน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้จัดให้มีระบบจัดการน้ำเสียรวมให้ครอบคลุมเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เมืองเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักการระบายน้ำจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียมีนบุรี ระยะที่ ๑ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียคลองต่างๆ ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สำรวจพื้นที่ที่แม่น้ำไหลผ่านในเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม ทั้งขนาดใหญ่ กลาง เล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียที่ไม่ได้มาตรฐาน และเฝ้าระวังติดตามคุณภาพน้ำ และจัดทำระบบคาดการณ์คุณภาพน้ำและเตือนภัยวิกฤติคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคได้มีการติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวัง วิเคราะห์ และประเมินแหล่งกำเนิดมลพิษและคุณภาพแหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤต โดยทำการเก็บตัวอย่างน้ำและตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งพัฒนาระบบการประเมินความสามารถในการรองรับมลพิษได้ของลำน้ำ
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) ได้ติดตามประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน และระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคารในพื้นที่ จ. ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และฉะเชิงเทรา
- **กรมควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** มีการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อรักษาและยกระดับคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินให้มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะกำหนดให้จัดเก็บค่าจัดการน้ำเสีย จากองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อการประปาหรือจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อนำรายได้ไปจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและบริหารจัดการคุณภาพน้ำตามหลักผู้ได้ประโยชน์เป็นผู้จ่าย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักการระบายน้ำได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียในพื้นที่บริการบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายให้แม่น้ำ คู คลอง ที่เป็นแหล่งรองรับน้ำเสียมีคุณภาพที่ดีขึ้น รวมถึงต้องการให้ประชาชนที่ก่อให้เกิดน้ำเสีย และก่อมลพิษสู่แหล่งน้ำ ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย และยังเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สนับสนุนให้มีการนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ไปใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับชนิดและประเภทของกิจกรรม เพื่อลดปริมาณการระบายน้ำเสียและของเสียลงสู่สิ่งแวดล้อม โดยให้บุคลากรที่มีความรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัยและพัฒนาที่สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงให้แก่สถานประกอบการ ชุมชน สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**มีการวิจัยประสิทธิภาพในการบำบัดเชื้อจุลินทรีย์ของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในประเทศไทยเพื่อการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในภาคการเกษตร และมีการศึกษาประสิทธิภาพการแยกไขมันในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด
- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษสี จากอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ น้ำตาล และสีฟอกย้อมในระดับอุตสาหกรรมและชุมชน เพื่อการจัดการที่ยั่งยืน

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการตามข้อกำหนดที่ให้เข้มงวดกับการตรวจน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ โดยการจัดทำประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานผลิตเยื่อและโรงงานผลิตกระดาษ พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการฟอก ขัด หรือเคลือบสีหนังสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๑

จัดทำโครงการระบบจัดการน้ำเสียรวม โดยการจัดจ้างที่ปรึกษา สำรวจ และออกแบบระบบรวบรวม และบำบัดน้ำเสีย มีการติดตามประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน ติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษและคุณภาพแหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤต มีการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อให้แหล่งมีคุณภาพที่เหมาะสม และได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียในพื้นที่บริการบำบัดน้ำเสีย

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ข้อมูลทางชลศาสตร์ เช่น ข้อมูลปริมาณน้ำ หรืออัตราการไหล จำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่มีความต่อเนื่องยาวนาน ต้องได้รับความร่วมมือจากสถานีตรวจวัดปริมาณน้ำในพื้นที่ที่มีสถานีของกรมชลประทานติดตั้งอยู่ แต่ในบางจุดที่ไม่มีสถานีติดตั้งอยู่ หน่วยงานต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จึงใช้ระยะเวลาในการพัฒนามากขึ้น เพื่อการพัฒนาแบบจำลองคุณภาพน้ำมีความน่าเชื่อถือ ควรมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือการจ้างที่ปรึกษาในการพัฒนาร่วมกัน

๒) ระบบรวบรวมน้ำเสียหลายพื้นที่ชำรุด ไม่สามารถรวบรวมน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ ระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนทุกแห่งมีการเชื่อมท่อน้ำเสียจากบ้านเรือนเข้าสู่ระบบรวบรวมน้ำเสีย ไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่ให้บริการบำบัดน้ำเสีย ดังนั้น จึงควรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสียชุมชน โดยสนับสนุนการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียให้สามารถบำบัดได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๓) ควรส่งเสริมให้มีการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด พื้นที่ที่ติดกับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และเขตควบคุมมลพิษโดยจัดหาระบบบำบัดน้ำเสียเบื้องต้น อาทิ ถังดักไขมันในอาคารบ้านเรือน ติดตั้งบ่อเกรอะโดยเฉพาะบ้านเรือนริมแม่น้ำ เพื่อลดปัญหาความสกปรกของน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่สิ่งแวดล้อม และควรออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้อาคารที่อยู่อาศัย และร้านอาหารที่อยู่ริมแม่น้ำจะต้องติดตั้งถังบำบัดน้ำเสีย สำเร็จรูป/ถังดักไขมันก่อนระบายน้ำออกสู่สิ่งแวดล้อม

๔) หน่วยงานส่วนกลางควรทบทวนกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้มีการเก็บค่าบำบัดน้ำเสีย ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และควรประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนรับทราบข้อมูลแนวทางในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย

๕) การพัฒนาระบบประเมินความสามารถในการรองรับมลพิษของลำน้ำ (Carrying capacity) ด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เป็นลักษณะงานที่ใช้วิชาการขั้นสูง จำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการดำเนินการ ดังนั้น ในการพัฒนาระบบฯ ควรจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง

๘.๔) คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๔ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๓ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๘ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนาระเบียบ กฎหมาย เกี่ยวกับการจดทะเบียนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง และการจดทะเบียนฟาร์มทั้งระบบ พร้อมการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมประมง**ได้ออกประกาศกรมประมง ได้แก่ (๑) ประกาศกรมประมง เกี่ยวกับการแจ้งการประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องแจ้งการประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประกาศฯ ฉบับดังกล่าว (ฉบับที่ ๒) (ฉบับที่ ๓) (ฉบับที่ ๔) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (๒) ประกาศกรมประมง เกี่ยวกับข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องปฏิบัติ (การกำหนดชนิดและปริมาณของยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายอื่นใดที่ห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ/การจัดการน้ำทิ้งหรือของเสียจากการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ/การป้องกันมิให้น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรั่วไหลออกจากที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) พ.ศ. ๒๕๖๒ และ (๓) แผนการปฏิบัติงาน กิจกรรมเฝ้าระวังการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภทหอยทะเลในพื้นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในทุกชุมชนเมืองที่มีประชากรหนาแน่นโดยเฉพาะที่ตั้งอยู่ริมน้ำ โดยมีการปรับรูปแบบการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ที่ขาดความพร้อม และให้หน่วยงานที่มีความพร้อมร่วมดำเนินการ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** ได้มีการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ เพื่อรักษาและยกระดับคุณภาพน้ำให้มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรักษาสิ่งแวดล้อม และผู้ประกอบการมีการจัดการน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเล รวมทั้งจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมและเพียงพอ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมการท่องเที่ยว**ได้มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพัฒนาระเบียบ กฎหมาย เกี่ยวกับการจดทะเบียนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง และการจดทะเบียนฟาร์มทั้งระบบ โดยออกประกาศกรมประมง ได้แก่ (๑) ประกาศกรมประมง เกี่ยวกับการแจ้งการประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องแจ้งการประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประกาศฯ ฉบับดังกล่าว (๒) ประกาศกรมประมง เกี่ยวกับข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องปฏิบัติ (การกำหนดชนิดและปริมาณของยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายอื่นใดที่ห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ/การจัดการน้ำทิ้งหรือของเสียจากการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ/การป้องกันมิให้น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรั่วไหลออกจากที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) พ.ศ. ๒๕๖๒ และ (๓) แผนการปฏิบัติงาน กิจกรรมเฝ้าระวังการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภทหอยทะเลในพื้นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และมีการจัดการคุณภาพน้ำให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์

๘.๕) คุณภาพน้ำบาดาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพน้ำบาดาล ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๒ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๑ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีมาตรการควบคุมปริมาณการใช้น้ำบาดาลอย่างเข้มงวด โดยจะต้องขออนุญาตและได้รับการอนุญาตก่อนทุกครั้งเพื่อให้เกิดความสมดุล และป้องกันอันตรายจากการทรุดตัวของพื้นดิน และออกมาตรการควบคุมคุณภาพน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่ พร้อมเฝ้าระวังการปนเปื้อนต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำบาดาลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภาครัฐต้องใช้มาตรการในการควบคุม ติดตามตรวจสอบ การบังคับใช้กฎหมาย ต่อการกระทำผิดต่างๆ อันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลอย่างเข้มงวด ตลอดจนออกมาตรการควบคุมพื้นที่แอ่งน้ำบาดาล และกำหนดนโยบายการจัดการน้ำบาดาลอย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างสมดุล รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังหรือเครือข่ายรักษ์น้ำบาดาล

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมทรัพยากรน้ำบาดาล**ดำเนินการสำรวจบ่อน้ำบาดาลเดิมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาลทั่วประเทศ และจัดทำระบบติดตามเฝ้าระวังระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตุการณ์ และเพื่อกำหนดแนวทางการใช้น้ำบาดาล หรือข้อเสนอแนะ แผน มาตรการด้านการอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล ควบคุม และป้องกันผลกระทบที่มีต่อแหล่งน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลให้แก่เครือข่ายในพื้นที่แอ่งเจ้าพระยาตอนล่าง

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านคุณภาพน้ำบาดาล

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการในการควบคุมปริมาณการใช้น้ำบาดาล และเฝ้าระวังการปนเปื้อนต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพน้ำ โดยการสำรวจบ่อน้ำบาดาล จัดทำระบบติดตามเฝ้าระวังระดับน้ำบาดาล และคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลให้แก่กลุ่มเครือข่าย

๘.๖) ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสถานการณ์มลพิษ ด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๑๘ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๑๗ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๓ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๓๘ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ขับเคลื่อนโรดแมปการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และ ขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงบประมาณ**จัดทำงบประมาณในลักษณะแผนงานบูรณาการการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการดำเนินการส่งเสริมการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางแหล่งกำเนิด และการนำไปใช้ประโยชน์ การเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บ ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างและที่เกิดใหม่ ของเสียอันตราย และขยะติดเชื้อ การเพิ่มศักยภาพการจัดการกากอุตสาหกรรม การพัฒนากฎ ระเบียบ มาตรการและแนวทางปฏิบัติ กำกับ ดูแล บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ตลอดจนควบคุมมลพิษในพื้นที่เขตแนวทางควบคุมมลพิษ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มีการประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด

- **กรมควบคุมมลพิษ**ได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยจัดประชุมคณะอนุกรรมการฯ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ได้แก่ การส่งเสริมความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบและอันตรายจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในชุมชนอย่างครบวงจร การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ได้มีการจัดการของเสียเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) รวมถึงใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะปลายทางอย่างถูกสุขลักษณะ
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มีการใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในการรักษาดินและน้ำ
- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** สร้างวินัยและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยการเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจ การจัดการขยะต้นทาง ณ แหล่งกำเนิด การลดปริมาณขยะชุมชน การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย
- **กรมประชาสัมพันธ์**สร้างการรับรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม โดยการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านขยะและสิ่งแวดล้อม
- **กรมควบคุมมลพิษ**มีการสนับสนุนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชนอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ออกมาตรการห้ามดำเนินการสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่มีการเทกองกลางแจ้งภายใน ๕ ปี (No Open Dump)

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๘ (ราชบุรี) มีการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ โดยยกระดับการจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองท้องถิ่น และติดตามประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะกำหนดให้กำหนดมาตรการหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น เช่น มาตรการห้ามนำบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายยากเข้าพื้นที่ หรือสนับสนุนการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ เฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นชายหาดและเกาะ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมกำจัดขยะจากนักท่องเที่ยว รวมทั้งรณรงค์ลดขยะจากต้นทาง เช่น การให้ส่วนลดเมื่อนำถุงผ้าหรือถุงพลาสติกใช้แล้วมาซื้อสินค้า เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มีการรณรงค์ทำความสะอาดชายหาด เพื่อลดปริมาณขยะชายฝั่งทะเล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะทะเลบริเวณอ่าวไทยและอันดามัน กำหนดมาตรการจัดการขยะทะเลในจังหวัดชายทะเล และทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ ๒๓ จังหวัดชายทะเล พร้อมทั้งบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนการทิ้งขยะลงทะเล รวมถึงกิจกรรมชายฝั่ง เช่น การทำประมง การท่องเที่ยว และการขนถ่ายสินค้ากลางทะเล เป็นต้น รวมทั้งบ้านเรือน และสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ริมลำน้ำ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมประมง**มีการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุม ติดตาม และเฝ้าระวังการทำประมงของเรือประมง (Monitoring Control and Surveillance : MCS) ทั้งในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**มีการบริหารจัดการขยะทะเลในพื้นที่จังหวัดชายฝั่ง ในการลดผลกระทบที่เกิดต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล และมีการกำหนดมาตรการในการจัดการขยะทะเล
- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** โดยสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ ได้จัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมายตามหลักวิชาการ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ได้แก่ การเสริมสร้างสมรรถนะให้กับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อ การกำหนดรูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสม ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัดให้เป็นมาตรฐานที่ถูกต้อง และมีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม การสนับสนุนการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อสร้างเครือข่ายในการเก็บรวบรวม จัดเก็บ บำบัดหรือกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมอนามัย**ได้พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการมูลฝอยตามกฎหมายสาธารณสุข เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนการบริหารจัดการมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงกฎหมายด้านการจัดการมูลฝอยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมได้ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้และแนวทางในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้กับสถานบริการการสาธารณสุขทุกขนาด ทุกประเภท ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจจะเกิดมูลฝอยติดเชื้อ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรมีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมควบคุมมลพิษ**ได้ยกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการดำเนินงานตามแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒) ได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศกากอุตสาหกรรม โดยการสร้างและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการขนส่งกากอุตสาหกรรม (GPS) ให้มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกากอุตสาหกรรมในโรงงาน เพื่อลดปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ต้องกำจัด โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ภาคอุตสาหกรรมในการจัดการกากอุตสาหกรรมตามหลัก 3R การสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มสัดส่วนเงินรางวัลจากค่าปรับผู้ลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม สำหรับประชาชนผู้แจ้งแบะแส รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีหรือเงินสนับสนุน ในการแปรรูปกากอุตสาหกรรมเป็นพลังงานไฟฟ้า สำหรับโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรม เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมโรงงานอุตสาหกรรม**ได้มีการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม โดยนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มศักยภาพในการจัดการกากอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สร้างความรู้ ความเข้าใจในการลดขยะที่แหล่งกำเนิด สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนคัดแยกขยะ และลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมถุงพลาสติก ตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) การห้ามร้านค้าที่ตั้งในส่วนราชการใช้ถุงพลาสติก เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมเก็บขนและกำจัด โดยกำหนดตามปริมาณที่ทิ้ง เพื่อกระตุ้นให้ลดขยะที่แหล่งกำเนิดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด** มีกิจกรรมทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก เพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว ลดใช้โฟม

- **สำนักวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย**ได้จัดตั้งศูนย์ต้นแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีฝึกอบรม การเรียนรู้การคัดแยกขยะพลาสติก เพื่อเพิ่มมูลค่าขยะพลาสติกเหลือทิ้งอย่างครบวงจรในหน่วยงานระดับท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและขยะพลาสติกในชุมชนเพื่อการบูรณาการอย่างยั่งยืน
- **สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด** มีการส่งเสริมการลด คัดแยกขยะที่ต้นทาง และนำไปใช้ประโยชน์ (ZERO WASTE)
- **สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** มีโครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean & Green City) เพื่อให้จังหวัดมีการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ให้เป็นระบบแบบแผน มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล
- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมมีการรับบริจาคพลาสติกชนิดอ่อน ถุงและฟิล์มพลาสติกที่ใช้แล้ว นำมารีไซเคิลเป็นเม็ดพลาสติกและนำไปผลิตเป็นถุงใช้ซ้ำ (ถุงวน) เป็นการใช้พลาสติกให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกที่จะออกสู่สิ่งแวดล้อม และลดปริมาณขยะทั่วไปที่เข้าสู่ระบบกำจัด

ข้อเสนอแนะเผยแพร่ข้อมูลปริมาณขยะทะเลของประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้และรับผิดชอบร่วมกัน และกำหนดมาตรการจัดการขยะทะเลในจังหวัดชายทะเล โดยให้จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดนำร่องในการทำ Roadmap จัดการขยะทะเลรายจังหวัด และสนับสนุนเรื่องการตลาด การประชาสัมพันธ์ให้กับภาคเอกชนในการนำขยะทะเล อาทิ ขวดพลาสติก มาผลิตเป็นสินค้า

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้จัดทำโครงการบริหารจัดการขยะทะเลเพื่อสร้างความตระหนักและส่งเสริมเครือข่ายประชาชน ในการให้ความรู้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในการจัดการขยะทะเลอย่างเป็นรูปธรรม และโครงการเก็บขยะชายหาดสากล เพื่อดำเนินการเก็บขยะบนพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการส่งเสริมนโยบายการผลิตไฟฟ้าจากขยะในการสร้างกลไกอัตราราคารับซื้อไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะ (ทั้งที่เป็นประเภทขยะชุมชนและขยะอุตสาหกรรม) โดยคำนึงถึงผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (Very Small Power Producer: VSPP) และการส่งเสริมการลงทุนสำหรับเอกชนที่ลงทุนในกิจการการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากขยะมูลฝอย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน** ได้จัดทำโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในแบบ SPP Hybrid Firm โดยมีการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก สามารถคิดกำลังผลิตรวมได้ ๔๓๔.๖๐ เมกะวัตต์

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการผลักดันให้มีการใช้ระบบเอกสารกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) โดยกำหนดเป็นกฎหมายบังคับใช้ และมีการกำกับดูแลให้มีการบังคับใช้ระบบการติดตามตรวจสอบการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอนามัย**ได้พัฒนาระบบกำกับติดตามการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) เพื่อใช้ในการควบคุมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อทั้งระบบ ซึ่งระบบสามารถแสดงข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นและที่ได้รับการกำจัด รวมทั้งหน่วยงานที่เข้ามารับทำการเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครให้มีเขตละ ๑ ศูนย์ เป็นอย่างน้อย รวมทั้งในจังหวัดต่างๆ ให้มีอย่างน้อย ๑ ศูนย์ เพื่อเป็นการนำร่อง และสนับสนุนให้ผู้ผลิตออกแบบสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สะอาดปราศจากสารเคมีอันตรายที่มีอายุยาวนานขึ้นสามารถรีไซเคิลได้ง่ายและปลอดภัย

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมสรรพสามิต**ได้การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการกำจัดและรีไซเคิลแบตเตอรี่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- **กรมควบคุมมลพิษ**ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับคืนโทรศัพท์มือถือจากประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่างๆ นำกลับไปรีไซเคิล เป็นการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการกากของเสียอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสร้างให้เกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เพิ่มศักยภาพในการจัดการเหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยด้านมลพิษที่เกิดจากสารเคมีและวัตถุอันตรายต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรม อาทิ การสร้างแผนปฏิบัติการเหตุฉุกเฉิน และอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน ตลอดจนการฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการฯ เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับเหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยได้อย่างทันท่วงที

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมควบคุมมลพิษ**ได้จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ คู่มือแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีระดับจังหวัด และคู่มือการปกป้องประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ความสำคัญกับการพิจารณาขึ้นทะเบียนกลุ่มวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีความปลอดภัย โดยพิจารณากลุ่มที่มีความเป็นพิษน้อยเป็นลำดับสำคัญ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมวิชาการเกษตร**ได้จัดทำทะเบียนวัตถุอันตรายกลุ่มที่มีความเป็นพิษน้อย เพื่อได้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีความปลอดภัยสูงต่อเกษตรกร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้จัดหาแนวทางและมาตรการที่เป็นรูปธรรมทางกฎหมายและมาตรการจูงใจที่จะนำไปสู่การลดการปลดปล่อยมลพิษตกค้างยาวนานจากกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมและกิจกรรมต่างๆ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์และระบบกำจัดสารเคมีเป็นพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมจากภาคเกษตรกรรม
- **สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง**มีมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (R&D) เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการกำจัดขยะมูลฝอยและบำบัดของเสียอันตรายหรือเพิ่มประสิทธิภาพให้ดีขึ้น โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชน และสามารถดำเนินการใช้ได้จริง เหมาะสมกับชนิดและปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ตั้งแต่การคัดแยกขยะด้วยเครื่องจักรอัตโนมัติ การใช้เทคโนโลยีการลดความชื้นในขยะที่มีความชื้นสูงและให้ความร้อนน้อย และเทคโนโลยีการแปลงขยะชุมชนและขยะอุตสาหกรรมที่ไม่อันตรายเป็นเชื้อเพลิงคุณภาพดีในการนำไปผลิตไฟฟ้า

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**มีการศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากแหล่งทิ้งขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประเมินการแพร่กระจายและการปนเปื้อนของสารพิษอันตรายจากแหล่งทิ้งขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ และศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสถานการณ์มลพิษ ด้านขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการขับเคลื่อนโรดแมปการจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) การจัดการขยะต้นทาง มีการพัฒนาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามแหล่งท่องเที่ยวมีการรณรงค์การลดขยะบริเวณชายฝั่งทะเล ด้านขยะมูลฝอยติดเชื้อ ได้มีการให้ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องและเป็นไปแนวทางเดียวกัน มีการพัฒนาระบบกำกับติดตามการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) ในการควบคุมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ด้านขยะอิเล็กทรอนิกส์ ได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. .... มีการจัดตั้งกองทุนบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว มีการศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากแหล่งทิ้งขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ และศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ และด้านสารอันตราย ได้มีการจัดทำทะเบียนวัตถุอันตรายกลุ่มที่มีความเป็นพิษน้อย พัฒนาผลิตภัณฑ์และระบบกำจัดสารเคมีที่มีพิษตกค้างในภาคเกษตรกรรม มีการจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย คู่มือแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีระดับจังหวัด และคู่มือการปกป้องประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ควรมีการศึกษาเพื่อนำไปสู่การแก้ประกาศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายที่มีพิษน้อย

๒) หน่วยงานขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโครงการ ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้มีการบูรณาการทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓) การดำเนินงานด้านการจัดการขยะ ต้องอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลเป็นรูปธรรมได้อย่างแท้จริง และดำเนินงานโดยเฉพาะการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการลดการใช้ถุงพลาสติกอย่างต่อเนื่อง และกำหนดมาตรการทางกฎหมาย ด้านแรงจูงใจ หรือมาตรการทางด้านเศรษฐศาสตร์ เพื่อเป็นกลไกในการส่งเสริมการลดปริมาณขยะจากต้นทางที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

๔) ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ร้านค้างดรับแก้วและภาชนะส่วนตัว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค จึงทำให้การลดใช้พลาสติกไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

๕) สถานที่กำจัดขยะที่ถูกหลักวิชาการในแต่ละจังหวัดมีไม่เพียงพอรองรับขยะที่เกิดขึ้น จึงทำให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดการขยะปลายทางที่ถูกสุขลักษณะได้ ทำให้มีปัญหาขยะตกค้างสะสมเพิ่มขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดงบประมาณในการจัดการขยะต้นทาง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและกำจัดในสถานที่ที่ถูกสุขาภิบาล

๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๘ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๗ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๒๐ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้มีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ (๑) การปฏิรูปด้านการผังเมือง ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. .... (๒) ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรมโยธาธิการและผังเมือง**มีการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เมืองและชนบท ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเป็นระบบและเหมาะสม ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และบทบาทของจังหวัด

ข้อเสนอแนะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ หรือแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน บรรจุในแผนพัฒนาของท้องถิ่นในระยะ ๔ ปี และพัฒนาป่าในเมืองในพื้นที่ที่รับผิดชอบ มีการจัดทำแผนและงบประมาณอย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญต่อการดูแลรักษาแหล่งน้ำและ

ความหลากหลายทางชีวภาพไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่ดีของเมืองและเอื้อให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมมีการสนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนามาตรฐานและรูปแบบของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองสีเขียว และขยายรูปแบบการพัฒนาเมืองที่มีการดำเนินการนำร่องอยู่แล้ว เช่น เมืองเชิงนิเวศ เมืองน่าอยู่ เมืองคาร์บอนต่ำ หรือเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นต้น ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพสู่มาตรฐานของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการจัดทำรายการมาตรฐานตัวชี้วัดเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจัดทำทำเนียบเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย พร้อมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนของอาเซียน

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะได้จัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่ง เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง และการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน เพื่อยกระดับขีดความสามารถของท้องถิ่น หน่วยงาน เครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง
- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**จัดทำเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองยั่งยืน และพัฒนายกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล
- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อม **และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** ได้มีโครงการ Green Bangkok และ Green city เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และพัฒนาฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียว

- **สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล**มีการส่งเสริมเขตเมืองอัจฉริยะ ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) Smart Environment (๒) Smart Energy (๓) Smart Mobility (๔) Smart Economy (๕) Smart Governance (๖) Smart People (๗) Smart Living
- **สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๕ (ภูเก็ต) ได้ส่งเสริมการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

ข้อเสนอแนะกำหนดให้พัฒนาพื้นที่ป่าในเมืองในระดับจังหวัด ให้มีความสอดคล้องกับผังเมืองรวม โดยให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน สถานศึกษา และภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้ครอบคลุมพื้นที่ป่าธรรมชาติ พื้นที่ปลูกต้นไม้ พื้นที่พัฒนา ซึ่งมีไม้ยืนต้นเป็นองค์ประกอบ โดยกำหนดรูปแบบการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยมีการตั้งคณะทำงานในระดับพื้นที่ เพื่อร่วมวางแผนการจัดการพื้นที่ การบำรุงรักษา การจัดกิจกรรม และการกระจายประโยชน์สู่ชุมชน จัดตั้งกองทุนในการพัฒนาพื้นที่ป่าในเมือง รวมทั้งพิจารณาจัดกิจกรรมพื้นที่ป่าในเมืองแต่ละพื้นที่ โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นๆ ของเมือง เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญ การศึกษาเรียนรู้ การท่องเที่ยวเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น เพื่อเพิ่มคุณค่าให้ป่าในเมือง ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** ได้ทำการเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการสวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย โครงการส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน โครงการเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อพัฒนาสู่ชุมชนต้นแบบคาร์บอนต่ำ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ศึกษาและพัฒนาการใช้เทคโนโลยี พัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวทั่วประเทศ เพื่อการสำรวจ รายงาน ตรวจสอบ และเฝ้าระวัง พื้นที่สีเขียวอย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะได้มีการพัฒนาเครื่องมือและกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง โดยจัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ให้ทันสมัย

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมมีการจัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เพิ่มความเข้มงวดตามกฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้มากขึ้น เนื่องจากยังพบป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมายอยู่ ส่งผลกระทบให้เกิดความเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อยู่อาศัยใกล้เคียง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น** ได้ดำเนินการเร่งด่วน โดยการกำหนดให้ป้ายโฆษณาทุกประเภทมีเลขควบคุมเป็นระบบเดียว และจัดให้มีช่องทางที่เหมาะสมสำหรับแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณา หรือสิ่งอื่นใดที่รุกล้ำทางสาธารณะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข้อเสนอแนะสร้างแรงจูงใจให้เอกชนเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์หรือการให้รางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ หรือโล่รางวัล

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้ขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน โดยแนวทางมาตรการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเมืองที่มีศักยภาพนำเสนอเข้ารับรางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๔

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสิ่งแวดล้อมชุมชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการปฏิรูปด้านการผังเมือง โดยการวางและจัดผังเมืองรวมจังหวัดมีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ หรือแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มีการจัดทำเมืองสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การส่งเสริมเขตเมืองอัจฉริยะ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน โดยผ่านโครงการต่างๆ เช่น สวนป่าประชารัฐ Green Bangkok Green City เป็นต้น ได้ขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน โดยกำหนดแนวทางมาตรการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเมืองที่มีศักยภาพนำเสนอเข้ารับรางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และได้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่

สีเขียวของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งได้มีการกำหนดให้ป้ายโฆษณาทุกประเภทมีเลขควบคุมเป็นระบบเดียว และจัดให้มีช่องทางสำหรับแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณา หรือสิ่งอื่นใดที่รุกล้ำทางสาธารณะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการดูแลบำรุงรักษา และปลูกซ่อมต้นไม้ที่ตายในปีถัดๆ ไป

๒) ขนาดกล้าไม้ที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมป่าไม้ มีขนาดเล็ก ทำให้อัตราการตายค่อนข้างสูง จำเป็นต้องได้รับการดูแล รักษา ด้วยความระมัดระวัง จึงควรคัดเลือกกล้าไม้ค้างปี หรือมีขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่มาปลูก และในการคัดเลือกสถานที่ปลูกป่าควรพิจารณาเลือกพื้นที่ที่มีผู้ดูแลรักษา และแหล่งน้ำสำรอง หรือเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตของต้นไม้ในระยะแรก

๓) การดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว ป่าในเมือง ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการปฏิบัติ ดูแลรักษา ใช้ประโยชน์ และจัดสรรงบประมาณ รวมทั้ง การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของเพื่อให้ได้พื้นที่สีเขียวที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน จึงควรสร้างแรงจูงใจและความตระหนักให้ประชาชนในชุมชน เอกชน หน่วยงานภาครัฐเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่

๔) งบประมาณในการดำเนินการไม่มีเพียงพอที่จะขยายพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง ในพื้นที่อื่นที่มีความต้องการสร้างพื้นที่สีเขียวในพื้นที่สาธารณะ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและมีเป้าหมายที่หลากหลายมากขึ้น และควรเป็นโครงการระยะยาวให้ประชาชนคัดเลือกพันธุ์ไม้ที่ต้องการและส่งเสริมการเพาะพันธุ์กล้าไม้ และลงมือปลูก รวมถึงดูแลรักษาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนกับเจ้าหน้าที่ สร้างความยั่งยืนให้กับพื้นที่สีเขียว

๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๓ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๑๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ผลักดันให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเป็นไปอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นพื้นที่ต้นแบบ (Model) ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทน้ำตกอย่างมีส่วนร่วม และมีโครงการเงินอุดหนุนหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ๗๖ จังหวัด เพื่อสนับสนุนหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ที่เป็นเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ในการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม
- **กรมศิลปากร**มีการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อสร้างและขยายผลเครือข่ายองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจฯ ของกรมศิลปากรซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลาง ไปสู่หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์เพิ่มเติม จาก พ.ศ. ๒๕๓๒ ให้ครอบคลุมแหล่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน และครบทุกประเภท พร้อมดำเนินการประเมินตามเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ให้ครอบคลุมทุกแหล่ง รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม และประยุกต์ พัฒนาระบบแจ้งเตือนเมื่อแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมถูกคุกคามจากภัยธรรมชาติและมนุษย์

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**โดยกองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมได้ปรับปรุงฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ของประเทศ และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาเมืองเก่าอย่างยั่งยืน
- **กรมศิลปากร**มีการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี เพื่อคุ้มครองโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฯ และเพื่อเสนอประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **กรมทรัพยากรธรณี**มีการศึกษา วิจัย และประเมินคุณค่าแหล่งธรณีวิทยา เพื่อคัดเลือกให้อยู่ในบัญชีรายชื่อแหล่งอนุรักษ์ทางธรณีวิทยา และจัดทำปรับปรุงฐานข้อมูลของแหล่งธรณีวิทยาเพื่อจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้สนับสนุนให้นักท่องเที่ยว และประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณรอบแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**มีการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าเพื่อพัฒนาบุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าอย่างยั่งยืน

- **กรมศิลปากร**มีกิจกรรมการรณรงค์ดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม มีอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกรัก หวงแหน และเห็นคุณค่าความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น และมีการอบรมถวายความรู้พระสังฆาธิการและฆราวาสให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเกี่ยวกับ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และข้อกำหนด กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล รักษา มรดกวัฒนธรรมที่อยู่ภายในวัด
- **กรมทรัพยากรธรณี**มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา โดยการจัดทำแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาทางวิชาการ

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม โดยการจัดทำพื้นที่ต้นแบบในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทน้ำตก มีการสำรวจและขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี สร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) และมีการปรับปรุงฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ แหล่งธรณีวิทยา แหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ของประเทศ และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเมืองเก่าอย่างยั่งยืน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) การดำเนินงานในลักษณะให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟูแหล่งโบราณสถานแหล่งโบราณคดี ควรจะต้องดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดร่วมมือในระยะยาวและยั่งยืน ประชาชนและชุมชนในพื้นที่จะมีความตระหนักในความเป็นเจ้าของแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม

๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ที่รวบรวมได้จากรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ มีจำนวน ๖ ข้อ มีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว จำนวน ๖ ข้อ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๓ หน่วยงาน ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ จำนวน ๒๓ โครงการ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับการดำเนินการ **๖ ข้อ**

หน่วยงานที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ **๑๓ หน่วยงาน**

โครงการที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ **๒๓ โครงการ**

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ (๑) การปฏิรูปการดำเนินการด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยและแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมเมืองคาร์บอนต่ำ ดังนี้ ๑) การปฏิรูปการดำเนินการภาคการเกษตร ได้แก่ วิจัยและพัฒนาการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการน้ำในนาข้าว การเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อลดก๊าซมีเทน วิจัยและพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์พืช/สัตว์น้ำ ให้ได้ผลผลิตสูง ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศ ๒) การปฏิรูปการดำเนินการภาคการจัดการน้ำและภัยพิบัติ ได้แก่ เร่งจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อผลกระทบและเสี่ยงต่ออุทกภัยและภัยแล้งให้ครอบคลุมทุกระดับ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการเตรียมรับมือกับอุทกภัยที่มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ระบบนิเวศ และชุมชน (๒) การปฏิรูปการดำเนินการภาคป่าไม้ ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ: เร่งฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๓) การปฏิรูปการดำเนินการภาคสาธารณสุข: พัฒนางานศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากปัจจัยทางภูมิอากาศต่อวัฏจักรชีวิตของแมลงและเชื้อโรคต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**ได้จัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานระยะยาวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ และเสนอแนวทางการดำเนินงานใน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๒) การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และ (๓) การสร้างขีดขีดความสามารถด้านการบริการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และได้จัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation Plan: NAP) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการประเด็นด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุม ๖ สาขาสำคัญ ได้แก่ (๑) การจัดการน้ำ (๒) การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร (๓) การท่องเที่ยว (๔) สาธารณสุข (๕) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ (๖) การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมป่าไม้**มีศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์ (พื้นที่โครงการสวนกลางมหานครทั้งหมด) เพื่ออนุรักษ์พื้นที่สีเขียวที่เป็นสวนดั้งเดิม และสภาพป่าไม้ดั้งเดิมของพื้นที่ไว้ และปลูกต้นไม้เสริม ทั้งต้นไม้ธรรมชาติและไม้ผล พร้อมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสวนศรีนครเขื่อนขันธ์และภายในชุมชนเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม
- **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย**ได้มีการฟื้นฟู บูรณะแหล่งน้ำเดิมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย โดยการขุดลอกปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขิน และมีโครงการป้องกันและลดผลกระทบจากน้ำท่วม น้ำป่าไหลหลากและโคลนถล่มโดยใช้โครงสร้างขนาดเล็กที่เหมาะสมด้านวิศวกรรม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรดำเนินการเร่งรัดดำเนินการเพื่อจัดทำแผนการสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓

การดำเนินงานที่ด้านการบริหารจัดการ

- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**มีการจัดแสดงนิทรรศการและกิจกรรมคู่ขนาน (Side Event) ผลการดำเนินงานของประเทศไทยในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๔ (COP24) การจัดทำแผนการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และการจัดทำ Platform เบื้องต้นเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนและเสริมศักยภาพการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ ใน ๓ สาขาหลัก ได้แก่ พลังงานและขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรม และการจัดการของเสีย

การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและนโยบาย

- **กรุงเทพมหานคร** โดยสำนักสิ่งแวดล้อมมีการเสริมสร้างศักยภาพองค์กรเพื่อการดำเนินงานตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานครว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ (Project for Strengthening Institutional Capacity for the implementation of Bangkok Master Plan on Climate Change 2013 - 2023) ประกอบด้วยแผนการดำเนินงานครอบคลุม ๕ ด้าน (๑) การขนส่งที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้พลังงานทางเลือก (๓) การจัดการขยะและการบำบัดน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ (๔) การวางผังเมืองสีเขียว (๕) แนวทางปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญเร่งด่วน (Priority Project) และสอดคล้องตามแผนแม่บทฯ มาจัดทำรายงานการทบทวนผลการดำเนินงานแบบองค์รวม (Comprehensive Review)
- **สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร**มีการติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการในภาคการขนส่ง โดยรวบรวมข้อมูลผลการคำนวณก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรใช้เทคโนโลยีในการสำรวจ รายงาน ติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังภัยพิบัติธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมถึงการเผยแพร่ทางวิชาการ การถ่ายทอด และเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สำรวจและประเมินรอยเลื่อนที่มีพลัง การติดตั้งเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นดินเพื่อการศึกษา วิจัย ประเมินภัยพิบัติแผ่นดินไหว การสำรวจวิจัยหลุมยุบ การจำแนกเขตหมู่บ้านเสี่ยงภัย ดินถล่ม และการทำแผนที่หมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่ม ทั้งนี้ เพื่อให้มีฐานความรู้ในการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนการจัดการและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย การวางผังเมืองและชุมชน การวางโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การอนุรักษ์ทางธรณีวิทยา และการท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา วางแผนการจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย โดยการจัดทำมาตรการ และแนวทางการแก้ปัญหาพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย การตรวจสอบพื้นที่เกิดธรณีพิบัติภัย และการเสริมบทบาทประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการ

ลดผลกระทบจากธรณีพิบัติภัย เช่น การสร้างมวลชนสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน การประชุมรับฟังความคิดเห็น การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย และการอบรมหลักสูตรเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย เป็นต้น รวมถึง การซ้อมทบทวนแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่มในจังหวัดที่ได้จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่มไปแล้วนานเกินกว่า ๑ ปี และการประสานแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย เช่น การประกาศแจ้งเตือนภัยดินถล่มให้แก่อาสาสมัครเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่ม เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมอุตุนิยมวิทยา**มีโครงการอุตุนิยมวิทยาพบผู้ประสบภัยจากสภาวะอากาศ โดยสำรวจจำนวนของผู้ประสบภัย และรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ประสบภัยที่มีต่อการเตือนภัยจากสภาวะอากาศผ่านช่องทางต่างๆ และโครงการปรับปรุงสถานีตรวจวัดแผ่นดินไหวระยะที่ ๑ และ ๒ และการให้บริการข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหว
- **สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลภูมิอากาศเชิงพิกัดรายละเอียดสูงด้านภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของไทย และต้นแบบของการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตร ป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมทั้งการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศในเขตอุตสาหกรรม รวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการเกษตร ทรัพยากรน้ำ และป่าไม้ในประเทศ
- **กรมทรัพยากรธรณี**มีการพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการธรณีพิบัติภัยเพื่อรองรับสถานการณ์ธรณีพิบัติภัยได้ทันที และประเมินสถานภาพพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย
- **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย**มีการจัดทำคู่มือประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับพื้นที่ โครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการฝึกอบรมเครือข่ายอาสาสมัครเตือนภัย “มิสเตอร์เตือนภัย” และโครงการสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ควรจัดทำข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้องและรอบด้าน เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อผนวกในหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับชั้น

การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

- **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม**จัดทำคู่มือ Climate Change Education เพื่อผลักดันให้มีการสอดแทรกเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลงในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม

- **กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**ได้เผยแพร่ความรู้ เสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการรับรองวันเยาวชนอาเซียนเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ (ASEAN Declaration on the Adoption of the ASEAN Youth in Climate Action and Disaster Resilience Day) เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ในประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติและปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการรับรองวันเยาวชนอาเซียนเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

ข้อเสนอแนะกำหนดให้ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกในกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มผู้บริโภคทั้งประชาชนทั่วไปในเขตเมือง รวมถึงในพื้นที่เกษตรกรรม โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และรับผิดชอบร่วมกันกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค

การดำเนินงานด้านการสนับสนุน

- **การเคหะแห่งชาติ**ดำเนินโครงการ“Accelerating Construction of Energy Efficient Green Housing Units, Thailand” เพื่อส่งเสริมการก่อสร้างบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาพรวมประเทศ
- **กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม**มีการสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมมุ่งสู่อุตสาหกรรมสีเขียวโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ
- **กรมทรัพย์สินทางปัญญา**มีมาตรการกำกับติดตามการใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง โดยรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรร่วมกันลดการใช้พลังงาน
- **การไฟฟ้านครหลวง**ได้พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรคาร์บอนต่ำ เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้ไฟฟ้าในองค์กร

สรุปการติดตามการดำเนินงานสาขาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามแผนการสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ โดยการเข้าร่วมและแสดงนิทรรศการและกิจกรรมคู่ขนาน (Side Event) ผลการดำเนินงานของประเทศไทยในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๔ (COP24) มีการจัดทำ Platform เบื้องต้นเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนและเสริมศักยภาพการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประจำปี

งบประมาณ ๒๕๖๓ การติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกโดยคำนวณก๊าซเรือนกระจกจากภาคการขนส่งของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ในภาคพลังงาน มีการส่งเสริมการก่อสร้างบ้านประหยัดพลังงาน รณรงค์ในการใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลภูมิอากาศเชิงพิกัดรายละเอียดสูงด้านภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของไทย และต้นแบบของการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตร ป่าไม้และแหล่งน้ำ นอกจากนี้ ได้มีการจัดทำคู่มือ Climate Change Education โดยสอดแทรกเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลงในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาอุปสรรค จากการดำเนินโครงการ ดังนี้

๑) กิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยยังมีอยู่ค่อนข้างน้อย ควรเผยแพร่และสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้กับสังคมไทยทุกระดับ

๒) ไม่มีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนที่พื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อผลกระทบและความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ บางที่บางจุดยังขาดข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมและมีรายละเอียดต่ำ จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลอื่นๆ ประกอบจึงจะสามารถเตือนภัยได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

๓) ในปัจจุบันจำนวนเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติภาคประชาชนยังมีไม่ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัยทั่วประเทศ จึงควรขยายกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติภาคประชาชนในกลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อเพิ่มศักยภาพการแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ และควรมีการดำเนินการอบรมทบทวนองค์ความรู้ กระบวนการ ขั้นตอน การแจ้งเตือนภัยให้กับเครือข่าย การแจ้งเตือนภัยพิบัติภาคประชาชนที่ผ่านการอบรมแล้ว รวมถึงการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม เทคโนโลยี และเครื่องมือที่ทันสมัยในการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยให้เป็นปัจจุบันและมีความตระหนักในการดูแล รักษาอุปกรณ์การเตือนภัยในพื้นที่

บทที่ ๔

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

บทที่ ๔
ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุผลตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ในบทที่ผ่านมา พบว่า หลายหน่วยงานได้นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่กำหนดไว้ไปดำเนินการ พร้อมรายงานปัญหาและอุปสรรคของโครงการหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ นอกจากนี้ หน่วยงานหลายแห่งได้ดำเนินโครงการสอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ โดยบางโครงการเป็นโครงการระยะสั้น และหลายๆ โครงการเป็นโครงการต่อเนื่องหลายปี อย่างไรก็ตาม โครงการที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ รวมถึงโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ หรือบางโครงการอาจเป็นเพียงแผนการดำเนินงาน เนื่องจากมีข้อจำกัดที่จะต้องดำเนินงานในเรื่องต่างๆ อาทิ กฎระเบียบ กระบวนการดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณ และด้านอื่นๆ ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้ควรได้รับการปรับปรุง เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไปมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น และในบทนี้จึงได้สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในภาพรวม สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ แต่มีปัญหาและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการดำเนินงานโครงการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ได้แก่ (๑) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบางเรื่องยังขาดนโยบายการดำเนินงาน ทำให้ไม่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน (๒) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการตามข้อกำหนดของผังเมืองและระบบการระบายน้ำ ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่ไม่สอดคล้องกับผังเมืองที่กำหนด (๓) ประชาชนยังขาดความรู้และความเข้าใจกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ ประชาชนที่อาศัยใกล้พื้นที่แนวป่า หรือพื้นที่ชายฝั่งทะเลทำให้มีการกระทำผิดกฎหมาย รวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้ไม่มีการป้องกันร่างกายที่ถูกต้องและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ (๔) การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอ เพื่อกวดขันให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย (๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีการจัดการปัญหาขยะและน้ำเสียชุมชนได้อย่างเหมาะสม จากการขาดงบประมาณการก่อสร้างและดำเนินการ ตลอดจนขาดบุคลากรที่จะมาบริหารจัดการระบบดังกล่าว (๖) การประยุกต์ผลการวิจัย และนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการทรัพยากรแร่ ชายฝั่ง และการจัดการมลพิษ ยังอยู่ในระดับต่ำ เพื่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (๗) ระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังไม่มีพัฒนาให้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้วางแผน

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (๘) เครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ไม่ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพ ให้ร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ

แนวทางแก้ไขปัญหา และข้อคิดเห็นที่ควรดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อให้การจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

๑) ควรจัดทำหรือกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแต่ละประเด็นหรือสาขาให้มีความชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ลดการดำเนินงานซ้ำซ้อนกัน และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันได้มีประสิทธิภาพ

๒) ควรพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีองค์ความรู้ด้านผังเมือง เพื่อให้การบังคับใช้ที่ดินเป็นไปตามกรอบที่ผังเมืองกำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการอนุญาตพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปตามสีของผังเมือง เพื่อป้องกันการเกิดความขัดแย้งในการพัฒนาในอนาคต รวมถึงการจัดวางระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการสอดคล้องและรองรับการพัฒนาเมือง

๓) สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ ชุมชนที่อยู่ติดแนวป่าควรได้รับทราบเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องการบุกรุกพื้นที่ป่า การตัดไม้ เก็บของป่า ล่าสัตว์ เผาป่า ไฟป่า หรือหมอกควัน ตลอดจนการปลูกป่า ชุมชนชายฝั่งควรได้รับทราบกฎหมายเกี่ยวกับการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการจับสัตว์น้ำ เพื่อให้เกิดความตระหนักและปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงมีความเข้าใจเกณฑ์มาตรฐานมลพิษ อาทิ เกณฑ์ของดัชนีคุณภาพอากาศ น้ำเสีย เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนป้องกันและเฝ้าระวังมลพิษที่เกิดขึ้นและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๔) บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การทำประมงโดยใช้อุปกรณ์การจับสัตว์น้ำผิดกฎหมาย หรือจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ การลักลอบตัดไม้หรือการบุกรุกพื้นที่ป่า การลักลอบจับสัตว์ป่า การปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

๕) เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการจัดการขยะมูลฝอยที่ควรมีระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นในเขตเมือง ควรมีระบบรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อรวบรวมน้ำเสียไปบำบัดในระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อให้น้ำทิ้งที่ปล่อยออกมามีคุณภาพน้ำดีขึ้น รวมถึงการปล่อยอากาศเสียจากแหล่งกำเนิดทั้งโรงงานอุตสาหกรรม และยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์

๖) ส่งเสริมการทำวิจัย และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับสถาบันการศึกษา ให้สามารถนำผลการวิจัยและนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ ด้านทรัพยากรแร่ ช่วยลดการใช้ทรัพยากร สร้างมูลค่าเพิ่ม หรือลดมลพิษในการผลิต ด้านการกัดเซาะชายฝั่งที่ใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ชายฝั่ง ทำให้ลดการกัดเซาะและเพิ่มพื้นที่ชายฝั่ง ด้านมลพิษ อาทิ การศึกษาแบบจำลองคุณภาพน้ำและอากาศ

๗) พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำข้อมูลและสามารถใช้ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันได้ อาทิ ข้อมูลด้านน้ำ ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า ชายฝั่ง แร่ธาตุ ขยะ อากาศ รวมถึงข้อมูลภูมิสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นพื้นที่ต่างๆ ด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๘) สนับสนุนเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นช่องทางในการปฏิบัติงาน และสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน อาทิ เครือข่ายชุมชนชายฝั่งเพื่อป้องกันการลักลอบทำประมงในพื้นที่ชายฝั่ง เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ และเครือข่ายเฝ้าระวังและเตือนภัยพิบัติ รวมถึงสนับสนุนเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงาน อาทิ อุปกรณ์เตือนภัย

ภาคผนวก

ผลการติดตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน					
กฎหมาย นโยบาย					
บริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและเป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมถึงการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัย	**กรมพัฒนาที่ดิน** **โครงการสร้างนิคมการเกษตร** **วัตถุประสงค์** ๑) เพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานรองรับนโยบายปรับโครงสร้างภาคการเกษตร เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ๒) รองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ ครอบคลุมนักศึกษาเกษตรกร และผู้ที่สนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม ๓) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ๑) จัดและพัฒนาที่ดิน ตลอดจนแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรม ให้เหมาะสมกับการปลูกพืชหลักในนิคมการเกษตร ๒) สร้างโอกาสการให้ความรู้ช่วยเหลือเพื่อปรับโครงสร้างการผลิต ๓) พัฒนากลไกการรวมกลุ่มจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ **ผลผลิต** นิคมการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและปรับปรุงบำรุงดิน	✓			
ดำเนินการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) โดยกำหนดพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โดยการวางผังจัดรูปที่ดิน จัดระบบชลประทาน จัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา ปรับระดับพื้นที่ บำรุงดิน วางแผนการผลิต และจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองบริหารจัดการที่ดิน **โครงการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไปสู่การปฏิบัติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะเร่งด่วน ในลักษณะบูรณาการ โดยผ่านการมีส่วนร่วมจากภาคีผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง **กิจกรรม** การดำเนินโครงการได้มีการจัดทำร่างแผนบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะเร่งด่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการ ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนปฏิบัติการฯ ระยะเร่งด่วน โดยกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการ คือ การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านที่ดินและทรัพยากรดิน รวม ๔ ครั้ง เพื่อให้เกิดการบูรณาการโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและนำไปสู่ความสมบูรณ์ในการจัดทำแผน ซึ่งมีการจัดประชุมโดยสรุปดังนี้	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	(๑) ครั้งที่ ๑ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความเห็นปัญหาสถานการณ์ที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ณ ห้องกมลพร โรงแรม เดอะ สุโกศล กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์และประเด็นปัญหาในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (๒) ครั้งที่ ๒ การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ณ ห้องประชุม ๔๐๑ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็น ๕ กลุ่มภารกิจ ได้แก่ ๑) ด้านการดูแลพื้นที่อนุรักษ์และที่ดินของรัฐ ๒) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๓) ด้านการครอบครองและจัดกรรมสิทธิ์ ๔) ด้านที่อยู่อาศัย และ ๕) ด้านผังเมือง (๓) ครั้งที่ ๓ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และร่างแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะเร่งด่วน ณ ห้องแซฟไฟล์ ๑ - ๒ โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กรุงเทพมหานคร (๔) ครั้งที่ ๔ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และร่างแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะเร่งด่วน ณ ห้องประชุมกมลทิพย์ โรงแรมเดอะ สุโกศล กรุงเทพมหานคร **ผลผลิต** ๑) ร่าง แผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ๒) ร่าง แผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะเร่งด่วน				
ดำเนินการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ดังนี้ - จัดให้มีการวางผังเมืองในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการทางวิชาการ	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองบริหารจัดการที่ดิน **โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาลของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ โดยสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ บรรลุเป้าหมายการดำเนินการด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง และชัดเจน ๒) เพื่อรับทราบและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถดำเนินการตามแนวทางที่เป็นอำนาจหน้าที่อย่างถูกต้องชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ๓) เพื่อสร้างความเข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด รวมถึงประชาชนในพื้นที่ดำเนินการ อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน **กิจกรรม** ๑) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมายที่ดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน จำนวน ๔ ครั้ง ได้แก่ (๑) ภาคเหนือ ณ โรงแรมเวียงอินน์ อ. เมืองเชียงราย จ. เชียงราย (๒) ภาคกลาง ณ โรงแรมพบทะเล	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	รีสอร์ท จ. ตราด (๓) ภาคใต้ ณ โรงแรมเรือรัษฎา จ. ตรัง (๔) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ โรงแรมสุนีย์ แกรนด์ โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี ๒) ลงพื้นที่เป้าหมายติดตามการดำเนินงานการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน และจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ จำนวน ๔ ครั้ง ได้แก่ (๑) ภาคเหนือ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยสัก และป่าแม่กกฝั่งขวา จ. เชียงราย (๒) ภาคกลาง ในพื้นที่ที่สาธารณประโยชน์ตะกาดหนองเหี่ยง จ. ตราด (๓) ภาคใต้ ในพื้นที่ป่าชายเลน จ. ตรัง (๔) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงภูโหล่น จ. อุบลราชธานี **ผลผลิต** การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานระดับจังหวัด สามารถขับเคลื่อนได้อย่างสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ได้รับความเข้าใจในการดำเนินการ อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากแนวทางการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ อย่างกว้างขวางทุกกลุ่มจังหวัด ทั้งการจัดคนลง และการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ โดยทุกภาคส่วนสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างถูกต้องและชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนฯ พร้อมแนวทางการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงให้มีความชัดเจนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป				
	กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการวางและสนับสนุนด้านการผังเมือง** **วัตถุประสงค์** วางและจัดทำผังเมืองรวม เมือง/ชุมชน เพื่อเป็นกรอบชี้นำการพัฒนา ทางด้านกายภาพในระดับเมืองและชนบท โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้องกับเมือง หรือชนบท ให้ดียิ่งขึ้นซึ่งสุขลักษณะ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคม และการขนส่ง ความปลอดภัยของประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมเพื่อดำรงรักษา หรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี หรือบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศที่งดงาม หรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ **กิจกรรม** ๑) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ๒) เตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ เครือข่ายร่วมบูรณาการ และเกษตรกร ๓) อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔ ภาค ๔) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการ และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ ๕) อบรมให้ความรู้เกษตรกร และศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบวนเกษตร การจัดการผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด ๖) สนับสนุนปัจจัยการผลิต และกล้าไม้ยืนต้นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการ ๗) ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่ร่วมกันกำหนดไว้ ๘) เก็บข้อมูลและติดตามประเมินการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๙) จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ให้คำแนะนำ ๑๐) การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** วางและจัดทำผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน **๒) โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด** **วัตถุประสงค์** มีผังเมืองรวมระดับจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่เมืองและชนบท ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเป็นระบบและอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ บทบาทของจังหวัด **กิจกรรม** จัดทำกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัด (ปรับปรุงครั้งที่ ๑) ๗๓ จังหวัด **ผลผลิต** กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัด (ปรับปรุงครั้งที่ ๑) ๗๓ จังหวัด **๓) โครงการวางนโยบายระดับประเทศ** **วัตถุประสงค์** กำหนดกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และเป็นแผนผังกายภาพควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เป็นแผนผังชี้นำการพัฒนาพื้นที่ของประเทศ ที่มีการบูรณาการข้อมูลรายสาขาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ การพัฒนาเมือง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน พร้อมกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ มาตรการ การบริหารจัดการผัง และแนวทางการนำผังไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงบริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ **กิจกรรม ๑) ขั้นตอนการวางผังนโยบายระดับประเทศ** **(๑) วิเคราะห์สถานการณ์และทิศทางการพัฒนาประเทศ**ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากบริบทภายนอกประเทศ ทั้งเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDG) ผลกระทบจากภาวะโลกร้อน การเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และบริบทภายในประเทศทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ประชากร เศรษฐกิจ การเติบโตของเมือง และการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน **(๒) จัดทำวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และผังแนวคิดการใช้พื้นที่ประเทศ** จากการวิเคราะห์และบูรณาการสถานการณ์การพัฒนาประเทศ ที่แสดงศักยภาพ ปัญหา ข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่รายสาขา ร่วมกับการวิเคราะห์ประเด็นท้าทายระดับโลกและประเทศ เพื่อแสดงศักยภาพการพัฒนาประเทศในองค์รวม และกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	(๓) จัดทำกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ประเทศพร้อมจัดทำผังโครงสร้างประเทศ ที่จะเป็นแนวนโยบายการพัฒนาและแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินหลัก แกนการเชื่อมโยงการพัฒนาประเทศพื้นที่เศรษฐกิจและพื้นที่พิเศษ การพัฒนาเมืองและระบบเมือง โครงข่ายคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานพร้อมกำหนดกรอบการพัฒนาภาคต่างๆ ของประเทศ ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันอย่างยั่งยืน **(๔) จัดทำนโยบายรายสาขา พร้อมมาตรการและวิธีการดำเนินการ** เพื่อเป็นแนวทาง วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการให้แก่หน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ **(๕) จัดทำวิธีการนำผังนโยบายระดับประเทศไปสู่การปฏิบัติ**เพื่อนำแผนงาน โครงการ มาตรการ และวิธีการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในนโยบายรายสาขา มากำหนดกลไกการบริหารจัดการ รูปแบบการลงทุน บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้องเข้ามาดำเนินการ เป็นต้น **(๖) ประกาศผังนโยบายระดับประเทศในราชกิจจานุเบกษา**โดยนำผังนโยบายระดับประเทศเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานพิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้หน่วยงานรัฐไปดำเนินการ **(๗) ทบทวนผังนโยบายระดับประเทศ ทุก ๕ ปี** เป็นการวิเคราะห์สถานภาพของผังถึงความสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และทรัพยากรธรรมชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ด้วยการติดตามความก้าวหน้าของผังในระยะ ๓ ปีแรกที่มีการประกาศใช้ผัง ปีที่ ๔ เป็นการประเมินประสิทธิภาพนโยบาย และปีที่ ๕ เป็นการทบทวนผังนโยบายระดับประเทศ **๒) การประชุมคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ** กำหนดให้มีการประชุม ๒ ครั้ง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยครั้งที่ ๑ เรื่อง กรอบนโยบายการใช้พื้นที่ประเทศ และครั้งที่ ๒ เรื่อง ผังนโยบายระดับประเทศทั้งฉบับเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา **๓) การจัดประชุมการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง** เพื่อให้การวางผังนโยบายระดับประเทศคำนึงถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบและประชาสัมพันธ์การดำเนินการวางผังให้ทราบโดยวิธีการที่หลากหลายทั่วถึง และเกิดการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและภูมิภาคทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหรือผู้แทนภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำกลุ่มอาชีพ และกลุ่มอื่นๆ ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาพื้นที่ จึงกำหนดให้มีการมีส่วนร่วม ๓ รูปแบบ คือ (๑) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการระดมความเห็นทุกภาคส่วนให้ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยกำหนดให้มีการประชุม ๓ ครั้ง เพื่อรับฟังปัญหาความต้องการความคาดหวัง รวมถึงร่างวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ และร่างกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ของประเทศ (๒) การประชุมระดมความเห็นเฉพาะด้าน เป็นการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงาน ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำนโยบายรายสาขา เพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับร่วมกัน (๓) การสัมมนาทางวิชาการ เป็นการเผยแพร่ผังนโยบายระดับประเทศที่ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้สาธารณชนได้รับทราบและนำไปปฏิบัติใช้				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต มีผังนโยบายระดับประเทศ พ.ศ. ๒๕๘๐ ที่เป็นกำหนดกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านการใช้พื้นที่ การพัฒนาเมืองและชนบท โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่พิเศษ และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้หน่วยงานของรัฐไปดำเนินการ **๔) โครงการวางและจัดทำผังนโยบายระดับภาค** **วัตถุประสงค์** ๑) วางผังภาคให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ๒) จัดทำผังนโยบายระดับภาคที่สอดรับกับผังนโยบายระดับประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาและดำรงรักษาพื้นที่ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและระบบเมือง การคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคสาธารณูปการและอื่นๆ ที่เหมาะสม พร้อมกำหนดนโยบาย มาตรการ และวิธีการดำเนินการในการนำผังไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการผังเมืองอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ๓) เพื่อชี้นำการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพให้กับกลุ่มจังหวัด และเมือง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ให้มีความสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน **กิจกรรม ๑) ขั้นตอนการดำเนินงานการวางผังนโยบายระดับภาค** (๑) ศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงการพัฒนาระดับภูมิภาค ประเทศ และภาค นโยบายยุทธศาสตร์ กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดบทบาทความสำคัญของการพัฒนาภาค (๒) ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการพัฒนาต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาพื้นที่แสดงให้เห็นศักยภาพ ปัญหา ข้อจำกัด เช่น กายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท เศรษฐกิจ ประชากร และโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น พร้อมการคาดประมาณในอนาคต (๓) บูรณาการการวิเคราะห์ข้อมูลรายสาขา และวิเคราะห์ศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ (๔) การจัดทำวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ ร่างผังแนวคิด ทิศทางและเป้าหมาย การพัฒนาภาค (๕) การจัดทำกรอบนโยบายการใช้พื้นภาคและแผนภาพรวม ด้านการอนุรักษ์ การพัฒนาในด้านต่างๆ (๖) จัดทำผังนโยบายการพัฒนาภาค พร้อมแผนผังการพัฒนาแต่ละด้าน เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบเมืองและชุมชน คมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ เป็นต้น (๗) ยกร่างผังนโยบายระดับภาค (๘) การปรับปรุงร่างผังนโยบายระดับภาค (๙) ประกาศผังนโยบายระดับภาค ในราชกิจจานุเบกษา				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	(๑๐) ติดตามความคืบหน้า การดำเนินการตามนโยบาย (๑๑) ประเมินผลผังนโยบาย (๑๒) ทบทวนผังนโยบายระดับภาค **๒) การประชุมคณะกรรมการ** การประชุมคณะกรรมการนโยบายผังเมืองแห่งชาติ เพื่อเห็นชอบต่อผังนโยบายระดับภาค และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา **๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง** ตาม พ.ร.บ. ผังเมือง มาตรา ๙ จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นกับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำหรือผู้แทนภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป ประกอบด้วย (๑) ประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ อย่างน้อย ๓ ครั้ง ได้แก่ - ครั้งที่ ๑ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ศักยภาพ โอกาส และทิศทางการพัฒนาภาค - ครั้งที่ ๒ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างวิสัยทัศน์และกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ภาค - ครั้งที่ ๓ เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างผังภาค (๒) ประชุมกลุ่มย่อย จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยตามกรอบนโยบายการใช้พื้นที่ภาค ร่างผังนโยบาย แผนผัง และแผนงานโครงการ ร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในระดับกลุ่มจังหวัดอย่างน้อย กลุ่มจังหวัดละ ๓ ครั้ง (๓) ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสนอผลการวางผังภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เสร็จสมบูรณ์ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติแล้ว ต่อทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนท้องถิ่น และตัวแทนภาคประชาชน (๔) จัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น การจัดทำ Website สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ฯลฯ รวมทั้งจัดทำวีดิทัศน์ และเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการและสร้างความรู้ความเข้าใจของการวางผังภาค **ผลผลิต** มีผังนโยบายระดับภาค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและดำรงรักษาพื้นที่ที่มีขอบเขตเกินหนึ่งจังหวัด ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและชนบท การคมนาคมขนส่ง การสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการสาธารณะ รวมทั้งการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป				
ลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการใช้เครื่องมือหรือมาตรการทางการเงิน และการคลัง อาทิ เพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระจายที่ดิน	**สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง** **โครงการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเป็นเครื่องมือจัดเก็บรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ๒) เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนำที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างมาใช้ประโยชน์	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ให้มีการใช้ประโยชน์สูงสุดตามศักยภาพดินและสร้างความเป็นธรรมในสังคม สนับสนุนการจัดสรรที่ดินทำกินแบบมีเงื่อนไข เพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน พร้อมเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ดินและทรัพยากรดิน และสร้างกลไกให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียม	**กิจกรรม** ๑) จัดทำร่างพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. .... ๒) พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป **ผลผลิต** ๑) พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ยกเว้นการจัดเก็บภาษีสำหรับการใช้ประโยชน์บางประเภท เช่น กรณีเจ้าของซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรม จะได้รับการยกเว้นการจัดเก็บภาษี ใน ๓ ปีแรก และปีต่อๆ ไป จะได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีในแต่ละเขต อปท. ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท หรือกรณีเอกชนนำทรัพย์สินให้ทางราชการเพื่อใช้เป็นสาธารณประโยชน์ก็จะได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีในแต่ละเขต อปท. ไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท หรือกรณีเอกชนนำทรัพย์สินให้ทางราชการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ก็จะได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานภาษี เป็นต้น ๒) พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้รกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าการนำที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างมาใช้ประโยชน์ และหากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นเวลา ๓ ปีต่อเนื่องกัน อัตราภาษีก็จะเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๐.๓ ทุกๆ ๓ ปี				
	กรมธนารักษ์ **โครงการการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ (one map)** **วัตถุประสงค์** เพื่อแก้ไขปัญหาการทับซ้อนของแนวเขตที่ดินของรัฐ จากการประกาศแนวเขตการใช้ประโยชน์ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นรูปธรรมโดยแนวเขตที่ดินของรัฐจะต้องต่อกันสนิทไม่ทับซ้อนหรือมีช่องว่าง และกำหนดให้ที่ดินของรัฐ **กิจกรรม** กรมธนารักษ์ได้ดำเนินการจัดส่งข้อมูลรูปแปลงที่ดินราชพัสดุให้กับคณะกรรมการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ (one map) และได้ยืนยัน เพื่อที่การใช้ประโยชน์ของกรมธนารักษ์เป็นพื้นที่ทั้งหมด ๑๐,๓๕๖,๒๑๑.๘๐ ไร่ **ผลผลิต** ได้มีการแก้ไขปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐโดยกำหนดให้ที่ราชพัสดุเป็นชั้นข้อมูลที่อยู่บนสุดของทุกหน่วยงาน และหากปรากฏว่ามีพื้นที่ของรัฐประเภทอื่นที่มีอยู่ชั้นล่างของที่ราชพัสดุหน่วยงานนั้นจะต้องกั้นแนวเขตออกให้เป็นที่ราชพัสดุ	✓	✓	✓	
การบริหารจัดการ					
ลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการใช้เครื่องมือหรือมาตรการทางการเงิน และการคลัง อาทิ เพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการกระจายที่ดินให้มีการใช้ประโยชน์สูงสุดตามศักยภาพดินและสร้างความเป็นธรรมในสังคม สนับสนุนการจัดสรรที่ดินทำกินแบบมีเงื่อนไข เพื่อป้องกันการเปลี่ยน	**กรมที่ดิน** **โครงการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเร่งรัดการจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ โดยให้ครอบครองการทำประโยชน์ แต่มิให้เป็นกรรมสิทธิ์ โดยกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้กรมที่ดินนำที่ดินสาธารณะที่ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วมาดำเนินการตามโครงการบริหารจัดการการใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่มีการบุกรุก	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
มือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน พร้อมเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ดินและทรัพยากรดิน และสร้างกลไกให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียม	๒) เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท โดยจัดที่ดินให้ชุมชนในลักษณะแปลงรวม อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เป็นกลุ่มหรือชุมชนตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) กำหนดในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม ๓) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินโดยถูกต้องและเป็นการเพิ่มศักยภาพและโอกาสแก่คนจน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** จัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ โดยให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน แต่มิให้เป็นกรรมสิทธิ์ โดยจัดในลักษณะแปลงรวม ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม **ผลผลิต** สามารถจัดสรรที่ดินทำกินให้กับประชาชน จำนวน ๒,๒๔๓ แปลง ๑,๙๔๘ ครัวเรือน ใน ๒๐ พื้นที่ ๖ จังหวัด (จ. เชียงราย ปราจีนบุรี ร้อยเอ็ด สุพรรณบุรี สุรินทร์ และอุทัยธานี				
	กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของพืชเศรษฐกิจ ตามกลุ่มชุดดิน ๒) เพื่อศึกษาสถานภาพโดยทั่วไปของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๓) ศึกษาการใช้ปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ การใช้ปุ๋ย การใช้แรงงาน ฯลฯ ๔) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาแรงงานด้านการเกษตร ๕) เปรียบเทียบและประเมินผลผลิตตามกลุ่มชุดดิน ๖) เพื่อศึกษาทัศนคติและวิสัยทัศน์ของเกษตรกรในการพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรตลอดจนความต้องการของชุมชน ๗) ศึกษาด้านการตลาดและความต้องการของตลาด ๘) เพื่อกำหนดชนิดของผลผลิตทางการเกษตรที่มีศักยภาพทั้งทางด้านชีวภาพ กายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม **กิจกรรม** ๑) สำรวจและจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจหลัก ๒) สำรวจและจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ๓) แผนการใช้ที่ดินระดับจังหวัด ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ **ผลผลิต** ฐานข้อมูลเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้องและแม่นยำ **๒) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร** **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มีศักยภาพ มีความเหมาะสมในการผลิตพืช และใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม กรมพัฒนาที่ดินส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่แปลงเกษตรกร ส่งเสริมและสาธิตปัจจัยการผลิตในการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้เกษตรกรสามารถสร้างผลผลิตพืชได้ดี ควบคู่ไปกับการลดต้นทุนการผลิตด้วย **ผลผลิต** เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินได้รับการพัฒนาคุณภาพดินให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน				
บริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและเป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมถึงการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัย	**กรมพัฒนาที่ดิน** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน** **วัตถุประสงค์** เพื่อป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่มีความวิกฤตต่อการสูญเสียหน้าดิน เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ ให้มีการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ถูกต้องเหมาะสมกับการปลูกพืช และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ๑) รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก ๒) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน ๓) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่สูง ๔) โครงการถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวงและพัฒนาศักยภาพชุมชนบนพื้นที่สูง ๕) การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย **ผลผลิต** พื้นที่ทางการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ **๒) โครงการการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิต ให้เหมาะสมต่อการผลิตข้าวหอมมะลิในทุ่งกุลาร้องไห้ ๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิในทุ่งกุลาร้องไห้ **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการโดยก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการปรับปรุงพื้นที่นา เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสม กับการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิเพื่อการส่งออก และเพื่อบรรเทาสภาวะน้ำท่วม โดยการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลดความเสียหายที่เกิดกับต้นข้าว และในสภาวะฝนทิ้งช่วง สามารถนำน้ำที่อยู่ในคลองระบายน้ำทิ้งมาใช้ได้นอกจากนี้ยังช่วยลดการแพร่กระจายของพื้นที่ดินเค็มด้วย ๒) งานบำรุงรักษาอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยซ่อมแซมบำรุงรักษางานที่ได้ก่อสร้างเดิม ที่ชำรุดทรุดโทรมตามอายุและสภาพการใช้งานหรือเพื่อซ่อมแซมบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในพื้นที่ที่ดำเนินการไปแล้วเพื่อนำกลับมาใช้ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการผลิตข้าวหอมมะลิในทุ่งกุลาร้องไห้ต่อไป **ผลผลิต** พื้นที่ทางการเกษตรเฉพาะพื้นที่ได้รับการอนุรักษ์ดินและน้ำ	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาเตรียมความพร้อมเกษตรกรเป็นรายบุคคลสู่การผลิตในระบบเกษตรใช้สารอินทรีย์ หรือระบบเกษตรอินทรีย์ตามความเหมาะสมของเกษตรกรแต่ละรายต่อไป ๒) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการผลิตสารอินทรีย์เพื่อลดใช้สารเคมีทางการเกษตรให้กับกลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการจัดตั้งไว้แล้ว โดยจะพิจารณากลุ่มที่มีความเข้มแข็งเพื่อให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพิ่มเติมให้กับกลุ่มเกษตรกร **กิจกรรม** ๑) โครงการพัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมที่เข้มแข็ง ๒) โครงการสนับสนุนต่อยอดกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร ๓) สนับสนุนผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด./ ส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสด/ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยสูตรพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี/ รณรงค์งดเผาฟางและตอซังพืช ๔) ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน **ผลผลิต** พื้นที่การเกษตรได้รับการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี				
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำเนินการผลิตและพึ่งพาตนเองได้ โดยส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต การวางแผนและจำหน่ายผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่	**กรมที่ดิน** **โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ทั้งดิน น้ำ และพืช ได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์โดยร่วมบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในด้านวิชาการ ด้านส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เพื่อพัฒนาฟื้นฟูเกษตรกร ให้สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมถึงการร่วมกันแก้ปัญหาในพื้นที่ด้วย **กิจกรรม** ดำเนินการในออกคลินิกเกษตรเคลื่อนที่เพื่อให้บริการเกษตรกรทั่วประเทศให้เข้าถึงบริการงานพัฒนาที่ดินใน ๒ กิจกรรม คือ (๑) ให้บริการวิเคราะห์ดิน โดยการนำตัวอย่างดินที่มีปัญหามาวิเคราะห์ดินอย่างละเอียดมากในห้องปฏิบัติการ และการบริการวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่ของหน่วยวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๒ เขต และคลินิกดินเคลื่อนที่ของสถานีพัฒนาที่ดิน จะออกบริการตรวจสอบศักยภาพของดินในพื้นที่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรทราบถึงลักษณะของดินในพื้นที่ของตนเองมีลักษณะความเป็นกรด - ด่างอย่างไร หรือปริมาณธาตุอาหารพืชมากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบและวิเคราะห์แล้ว จะสามารถนำไปแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง พร้อมให้คำแนะนำในการเลือกปลูกพืช และใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับดินและพืช และการจัดการดินอย่างเหมาะสม (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร โดยการสนับสนุนสารเร่ง พด. เพื่อผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ **ผลผลิต** เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและบริการด้านการพัฒนาที่ดิน	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กรมพัฒนาที่ดิน ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มศักยภาพให้หมอดินอาสาทั่วประเทศ สามารถปฏิบัติงานในการดูแลรักษาและพัฒนาทรัพยากรที่ดินเพื่อการเกษตร ร่วมกับเกษตรกรในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาทรัพยากรที่ดินเพื่อการเกษตร ๓) เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้แกหมอดินอาสา **กิจกรรม** ดำเนินการโดยอบรมหมอดินอาสาและหมอดินน้อยเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ การใช้ผลิตภัณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดินและการใช้เครื่องมือตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย พร้อมทั้งสนับสนุนให้จัดทำแปลงสาธิตในพื้นที่หมอดินอาสาเพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นและผู้สนใจมาดูงาน **ผลผลิต** หมอดินอาสาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน **๒) โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้เป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิต/ ศึกษา/ดูงาน ด้านการพัฒนาที่ดิน โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมฯ ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ให้สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านพัฒนาที่ดินได้โดยง่าย ๒) เพื่อเป็นศูนย์ เครือข่าย (Node) ให้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้การดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอด/สาธิต/ ศึกษา/ดูงาน และเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่ และเป็นเครือข่าย (Node) ให้แก่โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๒) สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ของหมอดินอาสา ที่มีศักยภาพในการจัดทำแปลงสาธิตโดยหมอดินอาสาต้องสามารถเป็นวิทยากรได้ นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ให้แก่หมอดิน และเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการที่จะเข้าไปเรียนรู้/ศึกษา/ดูงาน โดยจะต้องเดินทางเข้าไปได้โดยสะดวก อยู่ใกล้ถนนและเส้นทางคมนาคมสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกสบาย **ผลผลิต** ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินได้รับการพัฒนา	✓			
บริหารจัดการทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ เป้าหมายที่ ๒ ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคง	**กรมพัฒนาที่ดิน** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและลดโลกร้อน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ และปลูกไม้ยืนต้นรักษาสภาพแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในพื้นที่การเกษตร และเพื่อรณรงค์เสริมสร้างความรู้และพัฒนาบุคลากร เกษตรกร บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยความร่วมมือทุกภาคส่วนให้สามารถเตรียมพร้อมในการรองรับกับภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและเป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน รวมถึงการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัย	๒) เพื่อลดการเผาพื้นที่เกษตรบนพื้นที่โล่งเตียน เป็นการช่วยบรรเทาภาวะโลกร้อนได้ในระดับหนึ่ง และบรรเทามลพิษทางอากาศ และเพื่อให้เกษตรกรชาวเขาได้เรียนรู้การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน ดำเนินการในพื้นที่ ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จ. เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา ลำปาง ลำพูน และแพร่ ๓) เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รู้ถึงประโยชน์จากการไถกลบตอซัง เป็นการสาธิตวิธีการไถกลบตอซังที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เกษตรกร เพื่อเกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้ และลดการเกิดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาตอซัง ซึ่งทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น **กิจกรรม** ๑) โครงการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว ๒) โครงการลดการเผาพื้นที่โล่งเตียน เพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน ๓) โครงการรณรงค์ไถกลบตอซังเพื่อบรรเทาภาวะโลกร้อน ๔) พัฒนากลไกการรวมกลุ่มจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ **ผลผลิต** พื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ **๒) โครงการปรับปรุงคุณภาพดิน** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยว ดินกรด ดินเค็ม โดยการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนเพื่อการเกษตร) ร่วมกับการใช้พืชปุ๋ยสด รวมทั้งการปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้มีสภาพเหมาะสมสามารถทำนา ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น **กิจกรรม** ๑) การพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยว เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงแก้ไขดินเปรี้ยว ดินกรด ให้มีสภาพเหมาะสม สามารถทำนา ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ให้ได้ผลผลิตสูงขึ้น โดยการใช้วัสดุปรับปรุงดิน (ปูนเพื่อการเกษตร) ร่วมกับการใช้พืชปุ๋ยสด ๒) ปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ดินกรด ดำเนินการทั่วประเทศ ดำเนินการส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด โดยการจัดหาปูนเพื่อการเกษตร (โดโลไมท์) ให้เกษตรกรที่ทำการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ในอัตรา ๐.๕ ตัน : ๑ ไร่ โดยเกษตรกรนำไปหว่านรอบโคนต้นไม้ เพื่อช่วยปรับสภาพความเป็นกรดของดิน ๓) ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม ดำเนินการโดย ๓.๑) ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตข้าวในพื้นที่ดินเค็มน้อยและปานกลาง ดำเนินการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการจัดหาเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด (โสนอัฟริกัน) นำไปสนับสนุนให้เกษตรกรนำไปปลูกและไถกลบก่อนการปลูกข้าว พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ/น้ำหมักชีวภาพร่วมด้วย เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตข้าว และจะต้องดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ดินเค็มอย่างต่อเนื่อง ๓.๒) ปลูกไม้ยืนต้นเพื่อป้องกันการแพร่กระจายดินเค็ม โดยการฝึกอบรมเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาและแก้ไขพื้นที่ดินเค็มเกษตรกรในโครงการ ปรับรูปแปลงนา และสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งการปรับปรุงบำรุงดิน ดำเนินการที่ ต. เมืองเพีย อ. บ้านไผ่ จ. ขอนแก่น ๓.๓) ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มแบบบูรณาการในพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย ดำเนินการโดย				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	- ฟื้นฟูพื้นที่ดินเค็มจัดด้วยการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็มและหญ้าชอบเกลือ โดยการปรับรูปแปลงพร้อมทำระบบระบายน้ำ ควบคุมระดับน้ำใต้ดิน เพื่อฟื้นฟูสภาพดินเค็มจัดและปลูกต้นกระถินออสเตรเลียและหญ้าดิ๊กซี่ - จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจบนคันนา ดำเนินการในพื้นที่ดินเค็มปานกลาง โดยการปรับแปลงนาและส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ยืนต้นทนเค็ม บนคันนาเพื่อช่วยลดระดับน้ำใต้ดินเค็ม - การควบคุมระดับน้ำใต้ดินเค็ม ทั้งบนผิวดินและใต้ผิวดิน โดยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การปรับรูปแปลงนา พร้อมวางระบบชะล้างเกลือ และควบคุมระดับน้ำใต้ดินเค็มเพื่อปลูกข้าว - การป้องกันการเพิ่มเติมระดับน้ำใต้ดินเค็มบนพื้นที่เนินรับน้ำ โดยการใช้น้ำจากบ่อขุดหรือบ่อบาดาลที่มีน้ำใต้ดินคุณภาพดีที่ไม่อยู่ลึกเกินไป เพื่อให้เกษตรกรประกอบการเกษตรได้อย่างยั่งยืน **ผลผลิต** พื้นที่ทางการเกษตรได้รับการปรับปรุงคุณภาพดิน				
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม **โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน** **วัตถุประสงค์** เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศในแปลงเกษตร สร้างแหล่งปัจจัยสี่ในการดำรงชีพ และเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตปฏิรูปที่ดิน **กิจกรรม** ๑) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ๒) เตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ เครือข่ายร่วมบูรณาการ และเกษตรกร ๓) อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔ ภาค ๔) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการ และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ ๕) อบรมให้ความรู้เกษตรกร และศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบวนเกษตร การจัดการผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด ๖) สนับสนุนปัจจัยการผลิตและกล้าไม้ยืนต้นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการ ๗) ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่ร่วมกันกำหนดไว้ ๘) เก็บข้อมูลและติดตามประเมินการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ๙) จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ให้คำแนะนำ ๑๐) การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** ๑) ผลผลิตเชิงปริมาณ : พื้นที่ ๔๕,๐๐๐ ไร่/ปี ได้รับการส่งเสริมการผลิตในระบบวนเกษตร ๒) ผลผลิตเชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่เป้าหมาย มีการปรับเปลี่ยนสู่ระบบวนเกษตรอย่างยั่งยืน ๓) ผลผลิตเชิงสัมฤทธิ์ : ลดต้นทุนการผลิต ลดรายจ่าย มีรายได้หมุนเวียน มีความมั่นคงด้านอาหาร มีแหล่งอาหารปลอดภัย สร้างงาน ลดการย้ายถิ่น เกิดเครือข่ายความร่วมมือ พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการฟื้นฟูอนุรักษ์	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร **โครงการการพัฒนาเกษตรอินทรีย์** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย แนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่/สินค้า เพื่อประกอบการจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการ แนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในภาพรวม รวมทั้งการติดตามประเมินผล ๒) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ตลอดกระบวนการแก่บุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ พร้อมทั้ง ชี้แจงกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ๓) ศึกษาต้นแบบเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จทางด้านเกษตรอินทรีย์ และผู้ประกอบธุรกิจอินทรีย์ โดยการถอดบทเรียนและจัดทำเอกสารเผยแพร่ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่หันมาทำเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น **กิจกรรม** ๑) การดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาศักยภาพของ ศพก. ๔๘๒ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย ศพก. ให้มีความพร้อมในการให้บริการการถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตรด้านต่างๆ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๒) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีภารกิจในการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการที่สำคัญของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายโครงการ และการเปรียบเทียบก่อนและหลังมีโครงการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างทางสถิติ สรุปผลการประเมินในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ (๑) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ศพก. มีความพร้อมในการให้บริการด้านการเกษตรแก่เกษตรกร มีการประสานงาน และบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ และคณะกรรมการ คณะทำงานช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานในจังหวัด ได้ร่วมกันกำหนดหลักสูตรเรียนรู้ให้สอดคล้องกับประเด็น การพัฒนาและความต้องการของชุมชน ให้เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ตลอดฤดูการผลิต (๒) ด้านกิจกรรม พบว่า มีการวิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นสถานที่ให้บริการข่าวสาร บริการด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นสถานที่รับเรื่องร้องเรียนของ เกษตรกรในชุมชน และมีการปรับปรุงและพัฒนาแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องของการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้ง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรผู้นำ ศพก.	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	(๓) ด้านผลผลิต พบว่า ศพก. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ เอกสารวิชาการ/ข้อมูลข่าวสาร และแผ่นป้ายองค์ความรู้ การพัฒนาศูนย์เครือข่าย และการพัฒนาเกษตรกรผู้นำ ศพก. (๔) เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้านต่อ ศพก. และศูนย์เครือข่าย (๕) เกษตรกรที่เข้ารับบริการในศูนย์ฯ มีความพึงพอใจต่อการเข้าใช้บริการด้านต่างๆ ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่เกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ องค์ความรู้ของเกษตรกรต้นแบบ (๖) การประสานงาน และบูรณาการกันระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายทั้งในระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ สามารถดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ทั้งนี้ รายงานการประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ เผยแพร่ใน http://oaezone,oae.go.th/view/23/index/TH-TH **ผลผลิต** ๑) รายงานการศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ๒) รายงานการศึกษาเปรียบเทียบการผลิต การตลาด ชาอินทรีย์ และชาทั่วไป ๓) รายงานการศึกษาต้นแบบเกษตรกรและผู้ประกอบธุรกิจอินทรีย์ จำนวน ๑ เล่ม ๔) รายงานผลการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ๕) เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์และแนวทางการขับเคลื่อน จำนวน ๔ ครั้งใน ๔ ภูมิภาค จำนวน ๗๒๕ คน ๖) มีรหัสสถิติต่อท้ายพิกัดศุลกากรของสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพื่อเก็บข้อมูลการนำเข้าและส่งออก จำนวน ๕ ชนิดสินค้า ได้แก่ ชา มะพร้าวอ่อน กะทิ มังคุด และทุเรียน ตามประกาศกรมศุลกากรที่ ๔๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑				
	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ **โครงการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ฮักแพงดิน ครั้งที่ ๑** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันดินโลก (World Soil Day) ในสำนักงาน ๒) เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ บำรุงดินบริเวณสำนักงาน ๓) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและสานสัมพันธ์ของบุคลากร **กิจกรรม** ๑) ขุดดินเตรียมแปลง ใส่ปุ๋ยบำรุงดิน ๒) ปลูกผักสวนครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง **ผลผลิต** ๑) ผักสวนครัวไว้รับประทานช่วงกลางวัน และนำไปทำอาหารที่บ้าน ๒) ได้ใช้ประโยชน์จากดินและบำรุงดิน	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ดำเนินการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ดังนี้ จัดให้มีการวางผังเมืองในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการทางวิชาการ	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองบริหารจัดการที่ดิน **๑) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ** **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาระบบติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ และเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน และระบบเชื่อมโยงข้อมูลเชิงพื้นที่ทางด้านที่ดินและทรัพยากรดินระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ที่ได้ดำเนินการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ **กิจกรรม** ๑) การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน ในรูปแบบ Web - Based Application ประกอบด้วย (๑) ระบบติดตามผลการดำเนินงานการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (๒) ระบบรายงานผลตัวชี้วัดตามประเด็นยุทธศาสตร์ ภายใต้นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ๒) พัฒนาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน ที่ได้ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๓) ระบบติดตามผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล ในรูปแบบ Mobile Application ๔) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ใช้งานระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน ภายใต้โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ (ระยะที่ ๒) โดยมีผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของคณะอนุกรรมการฯ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน ๗๐ คน เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมแซฟไฟร์ ชั้น ๒ โรงแรมเซ็นจูรี่พาร์ค กรุงเทพมหานคร ๕) ดำเนินการให้หน่วยงานในคณะอนุกรรมการฯ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ รายงานผลและติดตามผลการดำเนินงานจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนผ่านระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน ๖) จัดฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุม ๒๐๒ อาคาร สผ. โดยมีเจ้าหน้าที่ สผ. เข้าร่วมฝึกอบรม จำนวน ๑๐ คน ๗) จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้งานระบบ (User Manual) และคู่มือสำหรับผู้ดูแลระบบงาน (Administrator) **ผลผลิต** ระบบติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ภายใต้ระบบสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน จำนวน ๑ ระบบ **๒) โครงการส่งเสริมศักยภาพการขับเคลื่อนแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเผยแพร่ สร้างการรู้ และทำความเข้าใจต่อแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการขับเคลื่อนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านที่ดินและทรัพยากรดินในระดับจังหวัด ได้นำยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน ภายใต้แผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ไปดำเนินงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ **กิจกรรม** ๑) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเผยแพร่ สร้างการรับรู้ และความเข้าใจต่อ (ร่าง) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้ง การรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการเพื่อการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินในระดับจังหวัด (ร่าง) คู่มือ แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน รวมทั้ง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการดำเนินการ โดยมีการประชุมในระดับภูมิภาค จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้ (๑) ภาคกลาง : จ. นครปฐม (๒๐ เมษายน ๒๕๖๑) (๒) ภาคเหนือ : จ. เชียงใหม่ (๒๓ เมษายน ๒๕๖๑) (๓) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จ. ขอนแก่น (๒๖ เมษายน ๒๕๖๑) (๔) ภาคตะวันออก : จ. ชลบุรี (๓๐ เมษายน ๒๕๖๑) (๕) ภาคใต้และภาคใต้ชายแดน : จ. สงขลา (๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑) ๒) การส่งเสริมศักยภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ โดยคัดเลือก จ. สงขลา เป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อเป็นตัวแทนพื้นที่ที่ครอบคลุมประเด็นปัญหาในเรื่องที่ดินและทรัพยากรดินที่หลากหลาย ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน จ. สงขลา ในรูปแบบคณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน จ. สงขลา โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เป็นประธานคณะทำงาน ผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๑ หน่วยงาน เป็นคณะทำงาน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสงขลา ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา และเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ๓) จัดทำ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการเพื่อการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในระดับจังหวัด เพื่อกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติในระดับจังหวัด จำแนกตามรายยุทธศาสตร์ ๖ ยุทธศาสตร์ ๔) จัดทำ (ร่าง) คู่มือ แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน เพื่อเป็นคู่มือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านที่ดินและทรัพยากรดินนำไปประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในระดับจังหวัด ๕) จัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน จ. สงขลา ในระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔) สรุปดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สงวนและคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำลำธารและอนุรักษ์ป่าไม้เพื่อความสมดุลทางธรรมชาติ (๒ กลยุทธ์ และ ๑๐ แผนงาน/โครงการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการที่ดินของรัฐด้วยธรรมาภิบาล (๒ กลยุทธ์ และ ๓ แผนงาน/โครงการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาและเสริมสร้างการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีคุณภาพและยั่งยืน (๕ กลยุทธ์ และ ๓๕ แผนงาน/โครงการ)				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ (๒ กลยุทธ์ และ ๕ แผนงาน/โครงการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จัดที่ดินทำกินให้ประชาชนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (๓ กลยุทธ์ และ ๑๖ แผนงาน/โครงการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ บูรณาการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินอย่างมีประสิทธิภาพ (๒ กลยุทธ์ และ ๑ แผนงาน/โครงการ) **ผลผลิต** ๑) (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการเพื่อการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ในระดับจังหวัด ๒) (ร่าง) คู่มือ แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน ๓) เอกสารผลการดำเนินงานการส่งเสริมศักยภาพในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ๔) แนวทางการดำเนินงาน ภายใต้แผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) (จ. สงขลา : พื้นที่นำร่อง)				
ดำเนินการตามร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ดังนี้ กำหนดพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โดยการวางผังจัดรูปที่ดิน จัดระบบชลประทาน จัดสร้างถนน หรือทางลำเลียงในไร่นา ปรับระดับพื้นที่ บำรุงดิน วางแผนการผลิต และจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรที่มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละพื้นที่	**กรมโยธาธิการและผังเมือง** **โครงการวางผังระบายน้ำจังหวัดใน ๒๕ ลุ่มน้ำ** **วัตถุประสงค์** ศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงอุทกภัยของพื้นที่ สิ่งปลูกสร้างและโครงสร้างพื้นฐานที่กีดขวางทางน้ำ ที่มีผลต่อการระบายน้ำของชุมชนเมือง พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา จัดทำแผนหลักการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ผังระบบการระบายน้ำ ผังระบบโครงสร้างพื้นฐาน และข้อเสนอแนะผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังที่โล่ง และผังโครงการคมนาคมขนส่ง ให้สอดคล้องกับแผนการบริหารจัดการอุทกภัย กำหนดมาตรการทางผังเมืองเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ทั้งมาตรการใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง อย่างเป็นระบบที่สัมพันธ์กันทั้งพื้นที่ชุมชน/เมือง พื้นที่จังหวัด พื้นที่ลุ่มน้ำหลัก และลุ่มน้ำสาขา พร้อมจัดทำโครงการปรับปรุงระบบการป้องกันน้ำท่วม การบรรเทาอุทกภัย การระบายน้ำ และการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่จังหวัด **กิจกรรม** ๑) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ๒) เตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ เครือข่ายร่วมบูรณาการ และเกษตรกร ๓) อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๔ ภาค ๔) ประชาสัมพันธ์ชี้แจงโครงการ และคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ ๕) อบรมให้ความรู้เกษตรกร และศึกษาดูงานเกี่ยวกับระบบวนเกษตร การจัดการผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด ๖) สนับสนุนปัจจัยการผลิตและกล้าไม้ยืนต้นที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการ ๗) ดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่ร่วมกันกำหนดไว้ ๘) เก็บข้อมูลและติดตามประเมินการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ๙) จัดกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ให้คำแนะนำ	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑๐) การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** วางและสนับสนุนด้านการผังเมือง (ผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน และผังเมืองรวมจังหวัดทั่วประเทศ)				
ดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ดังนี้ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ได้แก่ เกษตรกรมีศักยภาพ สามารถพัฒนาการผลิต และพึ่งพาตนเองได้ (Smart Farmer) กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพากันเอง (Smart Group) และกลุ่มธุรกิจทางด้านเกษตร มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพากันเอง (Smart Enterprise)	**สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๐ และ ปี ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล **กิจกรรม** ๑) การดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาศักยภาพของ ศพก. ๘๘๒ ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย ศพก. ให้มีความพร้อมในการให้บริการการถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตรด้านต่างๆ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจ ๒) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีภารกิจในการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการที่สำคัญของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายโครงการ และการเปรียบเทียบก่อนและหลังมีโครงการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างทางสถิติ สรุปผลการประเมินในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ (๑) ภาพรวมของ ศพก. พบว่า ได้รับการพัฒนาอาคารเอนกประสงค์เพื่อการเรียนรู้ ได้รับการประเมิน ความพร้อมจากคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำจังหวัด เพื่อนำไปสู่การจัดระดับการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมได้อย่างสมบูรณ์ การพัฒนาองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบ และการพัฒนา ฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ (๒) ด้านการให้บริการด้านองค์ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และบริการด้านต่างๆ ทางการเกษตรแก่เกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเรื่องการลดต้นทุนการผลิต วิธีการปลูกพืช/ดูแลรักษาพืชตามความเหมาะสมของพื้นที่ การทำบัญชี การทำประมง และด้านปศุสัตว์ (๓) ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกร แบ่งเป็น การนำความรู้ไปใช้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต เทคนิคการผลิตของเกษตรกร และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในกระบวนการผลิต (๔) ด้านการนำความรู้ไปใช้ของเกษตรกร (๕) ประเมินผลความพอใจของเกษตรกรผู้ใช้บริการ ศพก. พบว่า เกษตรกรที่เข้ารับบริการใน ศพก. มีความพึงพอใจต่อการเข้าใช้บริการด้านต่างๆ และประเด็นที่เกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ องค์ความรู้ของ เกษตรกรต้นแบบ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ทั้งนี้ รายงานการประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เผยแพร่ใน http://oaezone.oae.go.th /view/23/index/TH-TH **ผลผลิต** รายงานการประเมินผลโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ฉบับ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ **๒) โครงการการติดตามการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ปี ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer **กิจกรรม** ๑) โครงการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer คือ มีรายได้รวมภาคการเกษตร ไม่ต่ำกว่า ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี และมีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการ ผลผลิตและการตลาด มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบ ต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และมีความภูมิใจในความเป็นเกษตรกร โดยเป็นการทำงานในรูปแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๒) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีภารกิจในการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการที่สำคัญของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ติดตามภาพรวมทั้งประเทศของโครงการการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmmer โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างทางสถิติในพื้นที่ จ. สมุทรสงคราม ราชบุรี และกาญจนบุรี ในประเด็น ดังนี้ (๑) การผ่านเกณฑ์คุณสมบัติการเป็น Smart Farmer (๒) การได้รับการพัฒนาโดยการถ่ายทอดความรู้ ศึกษา ดูงาน และได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต (๓) การนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์และผลที่ได้รับ (รายละเอียดตามรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ http://oaezone.oae.go.th) **ผลผลิต** รายงานผลการติดตาม ภายใต้รายงานผลการดำเนินงานโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ				
๒) ทรัพยากรแร่					
กฎหมาย/ นโยบาย					
กำหนดค่ามาตรฐานมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดในพื้นที่เสี่ยงที่เป็นแหล่งกำเนิดจากสถานประกอบการเหมืองแร่และธุรกิจต่อเนื่องจากเหมืองแร่ให้เข้มข้นกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษ	**กรมควบคุมมลพิษ** **โครงการการปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตของโรงโม่ บด ย่อยหิน** **วัตถุประสงค์** ปรับปรุงค่ามาตรฐานฯ ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน และขยายแหล่งกำเนิดให้ครอบคลุมโรงแต่งแร่			✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
จากแหล่งกำเนิดที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และทบทวนมาตรการในการจัดการและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่ประกาศเขตควบคุมมลพิษ และการสนับสนุนด้านงบประมาณ	**กิจกรรม** ดำเนินการศึกษาทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สำรวจ เก็บข้อมูล และตรวจวัดการระบายฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตของโรงโม่ บด ย่อยหิน และโรงแต่งแร่ เพิ่มเติม ในพื้นที่ จ. ชลบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี (จ. สระบุรี มีข้อมูลเป็นปัจจุบันแล้ว) กำหนดร่างมาตรฐานฯ รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนำเสนอในคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป **ผลผลิต** มาตรฐานควบคุมการระบายฝุ่นละอองจากกระบวนการผลิตของโรงโม่ บด ย่อยหิน				
การบริหารจัดการ					
ควรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ โดยการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งแร่ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาแหล่งแร่อย่างถูกหลักวิชาการ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านการสำรวจและข้อมูลทางวิชาการ และสร้างแรงจูงใจด้านการสำรวจแร่ และพัฒนาแหล่งแร่ขนาดใหญ่ รวมทั้งเร่งรัดการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม	**กรมทรัพยากรธรณี** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการจัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจัดหาแหล่งแร่เศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับรองรับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ๒) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพแร่และแหล่งแร่ **กิจกรรม** ๑) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดหาแหล่งแร่เศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ แร่ควอตซ์ จ. ราชบุรี แร่โพแทช จ. นครราชสีมา แร่ทองคำ จ. ชลบุรี - ระยอง และธาตุหายาก จ. แม่ฮ่องสอน - เชียงใหม่ ๒) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาพื้นที่โครงการขนาดใหญ่ภาครัฐ ๓) การขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารจัดการแร่ จัดทำ (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ **ผลผลิต** ๑) รายงานข้อเสนอการบริหารจัดการทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ ๒) รายงานการประเมินสถานภาพด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีเพื่อบริหารจัดการเฉพาะในพื้นที่เป้าหมาย ๓) (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ **๒) โครงการจัดหาและกำหนดเขตแหล่งแร่เศรษฐกิจของประเทศ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนบริหารจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการแร่แห่งชาติ (คนร.) ๒) จัดหาแหล่งแร่เศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับรองรับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ๓) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ศักยภาพแร่และแหล่งแร่ **กิจกรรม** ๑) การขับเคลื่อนการบริหารจัดการแร่ภายใต้กลไกคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ ๑.๑) การจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแร่ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ๑.๒) การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ คนร. และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑.๓) การขับเคลื่อนนโยบาย/แนวทางการบริหารจัดการหินอุตสาหกรรม ๒) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดหาแหล่งแร่เศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ แร่ควอตซ์ จ. เพชรบุรี แร่โพแทช จ. ชัยภูมิ แร่ทองคำ จ. ลพบุรี - นครสวรรค์ และธาตุหายาก จ. แม่ฮ่องสอน - ตาก ๓) จัดหาแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาพื้นที่โครงการขนาดใหญ่ภาครัฐ แบ่งเป็นแหล่งหินอุตสาหกรรม พื้นที่ EEC และแหล่งทรายในทะเล จ. ชลบุรี - ระยอง ๔) จัดประชุมด้านการกำหนดหลักเกณฑ์การจำแนกทรัพยากรแร่ของประเทศไทย ๓ ครั้ง ได้แก่ (๑) การประชุมแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ (Technical Meeting) เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ (๒) การประชุมระดมความคิดเห็นการกำหนดเป้าหมาย (Focus Group) เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และ (๓) การประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Public Hearing) เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมโกลเด้นทิวลิป ซอฟเฟอรีน กรุงเทพมหานคร. **ผลผลิต** ๑) รายงานข้อเสนอการบริหารจัดการทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ ๒) รายงานการประเมินสถานภาพด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีเพื่อบริหารจัดการเฉพาะในพื้นที่เป้าหมาย				
ให้มีคณะทำงานร่วมภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในการตรวจสอบการทำงานของโรงงานและตรวจสภาพอุปกรณ์การป้องกันและบำบัดมลพิษให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และเป็นไปตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงกำกับติดตามให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐	**กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่** **โครงการจัดทำหลักเกณฑ์การประเมินผลและตรวจวัดประสิทธิภาพสถานประกอบการตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)** **วัตถุประสงค์** ๑). เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของสถานประกอบการเหล่านั้นตาม หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ๒) เพื่อให้สถานประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานสามารถนำหลักเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดที่จัดทำขึ้น ไปใช้ในการประเมินการดำเนินงานตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ๓) เพื่อการพัฒนาและยกระดับการดำเนินงานของสถานประกอบการ สำหรับเป็นฐานในการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ รองรับ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ **กิจกรรม** การยกร่างมาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อจัดทำ “คู่มือหลักเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน” **ผลผลิต** ร่าง “คู่มือหลักเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน”				✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
ควรมีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ โดยการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งแร่ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาแหล่งแร่อย่างถูกหลักวิชาการ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านการสำรวจและข้อมูลทางวิชาการ และสร้างแรงจูงใจด้านการสำรวจแร่ และพัฒนาแหล่งแร่ขนาดใหญ่ รวมทั้งเร่งรัดการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม	**กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่** ✓ **โครงการการเพิ่มมูลค่าแร่แบไรต์ด้วย Magnetic Separator เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางฟิสิกส์และเคมีของแร่แบไรต์ทั้งแร่ป้อนและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกระบวนการแต่งแร่ ของ บริษัท พีแอนด์เอส แบไรท์ ไมนิ่ง จำกัด ๒) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของแหล่งแร่แบไรต์ วิธีการทำเหมือง และการบริหารจัดการวัตถุดิบของ บริษัท พีแอนด์เอส แบไรท์ ไมนิ่ง จำกัด ๓) เพื่อศึกษาหาแนวทางการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์แร่แบไรต์ให้ได้ตามมาตรฐานการนำไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ๔) เพื่อศึกษาและออกแบบกระบวนการที่จะใช้เป็นต้นแบบในการผลิตแร่แบไรต์สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ **กิจกรรม** บริษัท พีแอนด์เอส แบไรท์ ไมน์นิ่ง จำกัด เป็นผู้ประกอบการเหมืองแร่และโรงแต่งแร่ ทำการผลิตแบไรต์เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมจุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ประสบปัญหาการควบคุมคุณภาพทำให้แร่แบไรต์ที่ผลิตได้มีการเจือปนของเฟอริกออกไซด์เกินกว่า ๐.๒๕ เปอร์เซ็นต์ไม่ผ่านเกณฑ์การนำไปใช้งานในอุตสาหกรรมได้ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จึงได้ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพแร่แบไรต์ดังกล่าว และจากการวิเคราะห์คุณสมบัติแร่ในห้องปฏิบัติการ พบว่า การเจือปนของเฟอริกออกไซด์เกิดจากมลทินจำพวกแร่เหล็กที่ประกอบอยู่ในวัตถุดิบแร่ และมี Liberation size หรือขนาดอนุภาค ที่แร่เหล็กแตกตัวออกจากแร่แบไรต์ที่ ๔๘ เมช หรือ ๒๑๒ ไมครอน จึงมีแนวคิดในการนำวิธีการแต่งแร่โดยอาศัยคุณสมบัติการติดแม่เหล็กและการนำไฟฟ้ามาทดสอบเพื่อแยกมลทินแร่เหล็กออกจากแร่แบไรต์ และจากการทดสอบ พบว่า การปรับปรุงคุณภาพแร่แบไรต์ด้วยเครื่อง Magnetic Separator สามารถลดมลทินแร่เหล็กเหลือเพียง ๐.๒๕ %Fe_2O_3 ซึ่งมีค่าไม่เกินเกณฑ์การซื้อขายที่ลูกค้ากำหนด และมีประสิทธิภาพในการกำจัดมลทินแร่เหล็กเท่ากับ ๙๔.๔๐% ซึ่งสูงกว่าการแยกแร่ด้วยเครื่อง Electrostatic Separator และหากบริษัทฯ มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการแต่งแร่แล้วจะสามารถลดความสูญเสียในการนำแร่แบไรต์ที่ผลิตได้ในแหล่งแร่ของบริษัทฯ ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๘๔๐ ล้านบาท กองนวัตกรรมวัตถุดิบและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้จัดสัมมนาเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวให้แก่ ผู้ประกอบการและผู้สนใจ จำนวน ๑๒๐ คน ในงานสัมมนาวิชาการประจำปี ๒๕๖๒ เรื่อง “Innovation in Raw Materials Conference ๒๐๑๙ : Circular Economy” เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๒ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีรีไซเคิล กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อ. พระประแดง จ. สมุทรปราการ **ผลผลิต** ๑) องค์ความรู้คุณลักษณะของแร่แบไรต์ที่เป็นมาตรฐานในการนำไปใช้งานในอุตสาหกรรมต่างๆ	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) แนวทางการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์แร่แบไรต์ให้ได้ตามมาตรฐานการนำไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ๓) กระบวนการที่จะใช้เป็นต้นแบบในการผลิตแร่แบไรต์สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ๔) การวิจัยการเพิ่มคุณภาพแร่แบไรต์ด้วยการใช้ Magnetic separator สามารถช่วยแก้ไขปัญหาให้บริษัทฯ และเป็นการเพิ่มมูลค่าแร่ได้ประมาณ ๘๔๐ ล้านบาท				
การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญในการพัฒนาทรัพยากรแร่ของประเทศในอนาคต พัฒนาศักยภาพประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีบทบาทในกระบวนการบริหารจัดการแร่ สามารถรักษาและใช้สิทธิและหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ข้อมูลและข้อเท็จจริงด้านทรัพยากรที่ถูกต้องและชัดเจน และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายภาคประชาชน	**กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ควรระวังจากการทำเหมืองแร่ ตลอดจนสร้างความรู้และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติหน้าที่มีส่วนร่วมดูแลเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่เกิดเป็นเครือข่ายภาคประชาชนในท้องถิ่น ๒) เพื่อเสริมสร้างความรู้และให้การสนับสนุน ตลอดจนความช่วยเหลือด้านวิชาการและเทคนิค แก่เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ๓) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการโดยใช้กระบวนการพี่สอนน้อง ๔) เพื่อเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการเหมืองแร่ หน่วยงานในท้องถิ่น และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่ในท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและตัดสินใจร่วมกันมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันและมีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน **กิจกรรม ในปี ๒๕๖๐** ๑) ดำเนินการกระตุ้นการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนเดิมที่ได้สร้างไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๙ จำนวน ๕๗ เครือข่าย ในพื้นที่ จ. กำแพงเพชร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท ชุมพร ตราด ตาก นครสวรรค์ น่าน ปราจีนบุรี ระยอง ลำพูน สระแก้ว สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี และอุตรดิตถ์ ๒) ดำเนินการติดตามให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจการดูแลสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ จำนวน ๖๐ แห่ง ในพื้นที่ จ. กำแพงเพชร จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท ชุมพร ตราด ตาก นครสวรรค์ น่าน นครศรีธรรมราช ปราจีนบุรี ระยอง เลย ลำปาง ลำพูน สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี และอุตรดิตถ์ ๓) ดำเนินการจัดการฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้แก่ภาคผู้ประกอบการเหมืองแร่ “โครงการพี่สอนน้อง” โดยนำผู้ประกอบการที่ดี จำนวน ๒ ราย ได้แก่ บริษัท มินเนอรัลรีซอร์สเซส ดีเวลลอปเม้น จำกัด จ. ระนอง และจากบริษัท สยามสโตน แอ๊กกริเกรท จำกัด จ. เชียงใหม่ มาเป็นพี่เลี้ยงหรือตัวอย่างให้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องคัทลียา ๒ - ๓ โรงแรมฟรายเดย์ จ. อุตรดิตถ์ มีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวนทั้งสิ้น ๕๔ คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่อบต./ทต. ในพื้นที่ จ. อุตรดิตถ์	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	จำนวน ๔ คน ผู้ประกอบการในพื้นที่ จ. เชียงใหม่ น่าน พิษณุโลก แพร่ สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จำนวน ๓๓ คน เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรม จ. แพร่ และอุตรดิตถ์ จำนวน ๕ คน สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เขต ๕ จ. พิษณุโลก จำนวน ๓ คน และเจ้าหน้าที่จากสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม จำนวน ๙ คน ซึ่งผู้ประกอบการที่เข้าร่วมการฝึกอบรมได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมเป็นอย่างมาก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการที่มาเป็นวิทยากร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง ๔) ดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น” และมอบประกาศนียบัตรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ซึ่งผู้ที่ได้รับรางวัลมีการส่งรายงานตามภารกิจที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้ถ่ายโอนมาอย่างสม่ำเสมอ ในวันที่ ๑๔ - ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๒๗๐ คน ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๗๓ คน เจ้าหน้าที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด จำนวน ๕๘ คน เจ้าหน้าที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่จำนวน ๒๒ คน และเจ้าหน้าที่สำนักบริหารสิ่งแวดล้อมจำนวน ๑๗ คน ซึ่งเจ้าหน้าที่ อปท.มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินภารกิจด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิธีการ ขั้นตอนในการรายงานตามภารกิจที่ถ่ายโอนของ กพร. และส่งรายงานได้ตรงตามรอบระยะเวลา นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนายังได้รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่อง พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **กิจกรรม ในปี ๒๕๖๑** ๑) จัดอบรมเครือข่ายภาคประชาชน จำนวน ๙ เครือข่าย ในพื้นที่ จ. อุบลราชธานี ๒) จัดอบรมผู้ประกอบการในหัวข้อ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์การบริหารกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในลักษณะพี่สอนน้อง จ. สุราษฎร์ธานี ๓) จัดสัมมนาผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เพื่อทบทวนภารกิจและปรับปรุงวิธีการปรับกระบวนทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และมอบรางวัล อปท. นักพัฒนา ดูแลสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่ ณ กรุงเทพฯ จำนวน ๑๖๐ ราย ๔) ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๙ แห่ง ในพื้นที่ จ. ปราจีนบุรี ระยอง เลย ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองบัวลำภู และอุดรธานี และกระตุ้นการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนเดิมที่ได้สร้างไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ จำนวน ๒๕ เครือข่ายในพื้นที่ จ. เลย ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองบัวลำภู และอุดรธานี และจัดสร้างเครือข่ายภาคประชาชนใหม่ จำนวน ๙ เครือข่าย ในพื้นที่ จ. ขอนแก่น ปราจีนบุรี มุกดาหาร นครพนม และบึงกาฬ **ผลผลิต** ๑) อปท. ฝ.พร. ได้รับการส่งเสริมทางด้านวิชาการและเทคนิคในการปฏิบัติงานที่ได้รับถ่ายโอน จำนวน ๑๖๐ คน ๒) ประชาชนได้รับการถ่ายทอดในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่ จำนวน ๕๐ แห่ง ๓) ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอปท. ที่ได้รับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม (พี่สอนน้อง) จำนวน ๖๑ คน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) อปท./เครือข่ายภาคประชาชนที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา เกี่ยวกับภารกิจที่ถ่ายโอน และการรายงานการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีการทำเหมืองแร่ จำนวน ๕๔ แห่ง **๒) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ควรระวังจากการทำเหมืองแร่ ตลอดจนสร้างความรู้และพัฒนาทักษะในการปฏิบัติหน้าที่มีส่วนร่วมดูแลเฝ้าระวังผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่เกิดเป็นเครือข่ายภาคประชาชนในท้องถิ่น ๒) เพื่อเสริมสร้างความรู้และให้การสนับสนุน ตลอดจนความช่วยเหลือด้านวิชาการและเทคนิคแก่เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม ๓) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ประกอบการโดยใช้กระบวนการพี่สอนน้อง ๔) เพื่อเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการเหมืองแร่ หน่วยงานในท้องถิ่น และประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่ในท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและตัดสินใจร่วมกันมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันและมีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน **กิจกรรม** ๑) จัดอบรมเครือข่ายภาคประชาชน ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบุเปือย ต. บุเปือย อ. น้ำยืน จ. อุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ มีเครือข่ายฯ เข้าร่วม จำนวน ๙ เครือข่าย จำนวน ๕๐ คน และศึกษาดูงานในพื้นที่ประทานบัตรเหมืองแร่และโรงโม่หิน บริษัท ส. เขมราฐอินดัสตรี้ จำกัด ต. สีวิเชียร อ. น้ำยืน จ. อุบลราชธานี ๒) จัดอบรมผู้ประกอบการ ในหัวข้อ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์การบริหารกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในลักษณะพี่สอนน้อง ที่โรงแรมแก้วสมุย รีสอร์ท อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีบริษัท ปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ผาทองทุ่งสง จำกัด เป็นผู้บรรยาย มีผู้เข้าร่วม จำนวน ๖๑ ราย ๓) จัดสัมมนาผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เพื่อทบทวนภารกิจและปรับปรุงวิธีการปรับกระบวนทัศน์ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และมอบรางวัล อปท. นักพัฒนา ดูแลสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่ ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๖๐ ราย ๔) ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒๙ แห่ง ในพื้นที่ จ. ปราจีนบุรี ระยอง เลย ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองบัวลำภู และอุดรธานี และกระตุ้นการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนเดิมที่ได้สร้างไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ จำนวน ๒๕ เครือข่าย ในพื้นที่ จ. เลย ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มุกดาหาร นครพนม บึงกาฬ หนองบัวลำภู และอุดรธานี และจัดสร้างเครือข่ายภาคประชาชนใหม่ จำนวน ๙ เครือข่าย ในพื้นที่ จ. ขอนแก่น ปราจีนบุรี มุกดาหาร นครพนม และบึงกาฬ **ผลผลิต** ๑) อปท. ฝ.พร. ได้รับการเสริมสร้างทางด้านวิชาการและเทคนิคในการปฏิบัติที่ได้รับถ่ายโอน จำนวน ๑๖๐ คน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ประชาชนได้รับการถ่ายทอดในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่ จำนวน ๕๐ คน ๓) ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอปท.ที่ได้รับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม (พี่สอนน้อง) จำนวน ๖๑ คน ๔) อปท./เครือข่ายภาคประชาชนที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว ได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา เกี่ยวกับภารกิจที่ถ่ายโอน และการรายงานการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีการทำเหมืองแร่ จำนวน ๕๔ แห่ง				
ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ มีการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักบรรษัทภิบาล ควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น ตลอดจนสร้างเครือข่ายความรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มธุรกิจต่างๆ	**กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่** มีการดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (CSR-DPIM) เพิ่มมากขึ้น ๒) เพื่อให้มีสถานประกอบการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย CSR-DPIM เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๓) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ได้มีความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานตามมาตรฐาน CSR-DPIM เบื้องต้น (CSR-DPIM Beginner) ๔) เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม และเผยแพร่มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (CSR-DPIM) ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ๕) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ต่อกลุ่มชุมชนท้องถิ่นโดยรอบสถานประกอบการ ๖) เพื่อส่งเสริมบุคลากรของสถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ ในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม **กิจกรรม** ๑) ประชาสัมพันธ์โครงการ (Kick off) โดยการจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้เรื่องมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR-DPIM) ให้แก่ผู้ประกอบการและผู้สนใจทั่วไป และจัดพิธีมอบรางวัลการส่งเสริมอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้มีมาตรฐานสากลเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม ให้แก่สถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ที่ผ่านเกณฑ์การดำเนินงานตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ประจำปี ๒๕๕๙ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน ๑๘๙ คน และประจำปี ๒๕๖๐ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น จำนวน ๒๔๙ คน ๒) จัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ คัดเลือกผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการในปี ๒๕๖๐ ดำเนินการฝึกอบรมแบบ Group Training จำนวน ๖ ครั้ง ดำเนินการทวนสอบในพื้นที่ ๒ ครั้ง และประเมินผลการดำเนินการตามมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR-DPIM) ซึ่งมีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน ๒๒ แห่ง และผ่านการประเมิน ๒๑ แห่ง ๓) จัดกิจกรรมเครือข่าย CSR-DPIM (CSR-DPIM Network) ในลักษณะ Group Training เพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงาน การจัดทำรายงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับเครือข่าย CSR-DPIM และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้าน	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ความรับผิดชอบต่อสังคม (Show & Share) มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๑๐๙ คน นอกจากนี้ มีผู้ประกอบการเครือข่ายจัดทำรายงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนในลักษณะ Self-Assessment Report ตามกรอบการจัดทำรายงานของ CSR-DPIM จำนวน ๑๑๐ แห่ง ๔) ฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจให้กับสถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ ที่ยังไม่ได้รับทราบถึงมาตรฐาน CSR-DPIM (CSR-DPIM Beginner) เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจถึงมาตรฐาน CSR-DPIM เบื้องต้น เกี่ยวกับหัวข้อหลักด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม ๑๐๔ คน จาก ๔๓ สถานประกอบการ **ผลผลิต** ๑) สถานประกอบการอุตสาหกรรมแร่ นำมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่ (CSR-DPIM) ไปปฏิบัติจำนวน ๒๑ แห่ง ๒) สถานประกอบการที่เป็นสมาชิก CSR-DPIM Network เข้าร่วมการอบรมในลักษณะ Group Training จำนวน ๓๔๕ คน ๓) ผู้ประกอบการที่ได้รับการอบรม CSR-DPIM Beginner จำนวน ๑๐๔ คน **๒) โครงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเข้าสู่มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว** **วัตถุประสงค์** ๑) ส่งเสริม แนะนำและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานดำเนินกิจกรรมที่จะช่วยยกระดับและพัฒนาการประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ๒) ผลักดันให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐาน ยกระดับมาตรฐานการประกอบการของตนสู่มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว (Green Mining) ๓) เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและมีการประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** ให้คำแนะนำ อบรมให้ความรู้ รวมถึงการตรวจประเมินสถานประกอบการตามมาตรฐานเหมืองแร่ สีเขียวโดยคณะอนุกรรมการพิจารณาคัดเลือกเหมืองแร่สีเขียว อันจะส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ตลอดจนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน **ผลผลิต** สถานประกอบอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานได้รับการตรวจประเมินตามมาตรฐานเหมืองแร่สีเขียวและผ่านเกณฑ์มาตรฐานเหมืองแร่สีเขียว				
จำแนกเขตแหล่งแร่ประเภทต่างๆ ตามหลักวิชาการ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการพัฒนาแหล่งแร่ตามมาตรฐานที่กำหนดพื้นที่แหล่งแร่ จัดสรรการใช้พื้นที่ที่สามารถนำแร่ออกมาใช้ได้พร้อมกับการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและตัวเหมืองไป	**กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในบริเวณพื้นที่เหมืองแร่อันจะเป็นการสร้างพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบเหมือง รวมถึงการสร้างทัศนียภาพที่ดีโดยรวม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาสภาวะโลกร้อน	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
พร้อมกับการนำออกมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งควบคุมการผลิตให้เหลือเป็นของเสียน้อยที่สุด เพื่อลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ	๒) เพื่อสร้างบุคลากรในสถานประกอบการที่ทำหน้าที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมเหมืองแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** ดำเนินการรวบรวมและศึกษาข้อมูลประทานบัตรและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่ ปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานผู้ประกอบการในพื้นที่ประทานบัตรที่เปิดการ ณ ปัจจุบัน ตามข้อกำหนดของมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในเรื่องการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ทำเหมือง เช่น การปลูกต้นไม้ตามข้อกำหนด รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงพื้นที่และการจัดทำแผนดำเนินงานปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่ทำเหมืองแร่ ติดต่อประสานงานกับกรมป่าไม้เพื่อข อความอนุเคราะห์กล้าไม้สำหรับการสนับสนุนให้แก่ผู้ประกอบเพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ ติดตามเร่งรัดและให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการในการปรับและจัดเตรียมพื้นที่เตรียมดิน และเตรียมกล้าไม้ในพื้นที่ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งประสานงานในการรับกล้าไม้จากสถานีเพาะชำกล้าไม้หรือศูนย์ส่งเสริมการปลูกป่าในจังหวัด ติดตามผู้ประกอบการให้ดำเนินการปลูกและบำรุงรักษาพันธุ์ไม้ พร้อมสนับสนุนวัสดุการเกษตรที่จำเป็นต่อการเพาะปลูก โดยเฉพาะในการบำรุงรักษา เช่น สารอุ้มน้ำ และรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการและจัดทำรายงานเพื่อการติดตามผลและเผยแพร่ต่อไป **ผลผลิต** จำนวนสถานประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม จำนวน ๖๔ ราย และมีสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๓๗ ราย **๒) โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพหินเพอร์ไลต์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบน้ำหนักเบาและกันความร้อน** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิ เวลา และอัตราการขยายตัวของเพอร์ไลต์ในการเผา ๒) ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของเม็ดแร่ และอัตราการขยายตัวของเพอร์ไลต์ในการเผา **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการเผาหินเพอร์ไลต์ (Perlite) เพื่อใช้เป็นวัสดุที่มีน้ำหนักเบาและกันความร้อน โดยทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการขยายตัวหินเพอร์ไลต์ อุณหภูมิที่เผา เวลาในการเผา และขนาดเม็ดเพอร์ไลต์ที่นำไปเผา เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปเพิ่มประสิทธิภาพการเผาและลดต้นทุนด้านการเผาเพอร์ไลต์ที่ค่อนข้างสูง ๒) จัดสัมมนาเผยแพร่องค์ความรู้การศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการเผาหินเพอร์ไลต์ ให้แก่ผู้ประกอบการ จำนวน ๑๒๐ คน **ผลผลิต** ๑) องค์ความรู้เกี่ยวกับเพอร์ไลต์และกระบวนการเผาหินเพอร์ไลต์ ๒) นำองค์ความรู้ไปใช้ปรับปรุงกระบวนการผลิตและแก้ไขปัญหา ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ประมาณ ๒๐ ล้านบาท/ปี ๓) ผู้ประกอบการบางรายสนใจนำเพอร์ไลต์ไปแทนวัตถุเดิม เพื่อเพิ่มคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ เช่น ฐานรองสินค้า				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการการออกแบบกระบวนการเพิ่มคุณภาพหินแกรนิตฝุ่นเพื่อใช้ทดแทนทรายก่อสร้าง กรณีศึกษาโรงโม่หินแกรนิต ในพื้นที่ จ. ชลบุรี ระยอง และตราด **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มคุณภาพหินแกรนิตฝุ่น ในพื้นที่ จ. ชลบุรี ระยอง และตราด ให้สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมผลิตคอนกรีตได้ ๒) เพื่อศึกษาหาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ในการเพิ่มคุณภาพหินแกรนิตฝุ่น **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการศึกษากระบวนการเพิ่มคุณภาพหินแกรนิตฝุ่น ในพื้นที่ จ. ชลบุรี ระยอง และตราด ในการคัดขนาดหินแกรนิตฝุ่นให้มีขนาดระหว่างตั้งแต่ ๑๐๕ ไมครอน ถึง ๑.๗ มิลลิเมตร ซึ่งเป็นมาตรฐานที่กำหนดในงานก่อสร้างตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย โดยเลือกใช้อุปกรณ์ ได้แก่ Trommel Screen, Spiral Classifier, Belt Conveyor และ Water Pump รวมทั้งประเมินค่าใช้จ่ายในการเพิ่มคุณภาพ ได้แก่ เงินลงทุนเบื้องต้น และค่าใช้จ่ายแปรผัน ระยะเวลาคืนทุน ราคาขายต่ำสุดที่ทำให้โครงการมีความเป็นไปได้ในทางเศรษฐศาสตร์ ๒) จัดสัมมนาเผยแพร่องค์ความรู้กระบวนการเพิ่มคุณภาพหินแกรนิตฝุ่น ในพื้นที่ จ. ชลบุรี ระยอง และตราด ให้แก่ผู้ประกอบการ จำนวน ๑๒๐ คน **ผลผลิต** ๑) ได้แนวทางการปรับปรุงคุณสมบัติหินฝุ่นเพื่อใช้ทดแทนทรายหยาบในการผสมคอนกรีต ๒) ได้กระบวนการที่จะใช้เป็นต้นแบบในการปรับปรุงคุณสมบัติหินฝุ่นแทนทรายหยาบ สำหรับใช้ในการผสมคอนกรีต และผลการศึกษาลดต้นทุนผลผลิต ๓) ผู้ประกอบการบางรายสนใจนำเพอร์ไลต์ไปแทนวัตถุเดิม เพื่อเพิ่มคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ เช่น ฐานรองสินค้า				
๓) พลังงาน					
กฎหมาย นโยบาย					
การพัฒนาระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่จำเป็น ช่วยในการติดตามประเมินผลและสะท้อนสถานการณ์ ที่เกิดขึ้น สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นช่องทางในการเชื่อมต่อและสื่อสาร ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อสารกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายหรือผู้สนใจทั่วไป เพื่อช่วยในการติดตามประเมินผลและสะท้อนสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้	**สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและการจราจร (สนข.)** **โครงการการติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจก จากมาตรการในภาคการขนส่ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐** **วัตถุประสงค์** เพื่อติดตามประเมินผลการก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการในภาคการขนส่ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผลการคำนวณก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ๒) การติดตามประเมินผลก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากมาตรการในภาคการขนส่ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ รวม ๓ มาตรการ ดังนี้ (๑) มาตรการพัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ภายใต้แผนแม่บทในการพัฒนาระบบขนส่งที่ยั่งยืนและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับรถไฟฟ้าสายสีเขียว รถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน รถไฟฟ้าสายสีม่วง (ช่วงบางใหญ่ - บางซื่อ) และรถไฟฟ้าเชื่อมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางแบบเดิมที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลมาใช้รถไฟฟ้าเท่ากับ ๑๐๙,๑๐๕ tCO_2eq		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ระบบข้อมูลสิ่งแวดล้อมต้องรองรับการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายและแผนสำคัญๆ ของประเทศ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๕ ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	(๒) มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบิน โดยปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนระบบการบินให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้เชื้อเพลิงในเครื่องบินลดลงจากเดิม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการดังกล่าวในส่วนของเที่ยวบินภายในประเทศของ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) โดยประเมินจากค่าอัตราบรรทุกจริง (Revenue Ton Kilometers : RTK) สามารถลดก๊าซเรือนกระจกจากเที่ยวบินภายในประเทศ (Domistic flight) ได้เท่ากับ ๗,๐๒๗ tCO_2eq (๓) มาตรการเก็บภาษีสรรพสามิตจากอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการติด Eco - sticker สนข. ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางการติดตามประเมิน (Tracking) การใช้พลังงานที่ลดได้จากมาตรการภาคขนส่ง และทำการประเมินปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานของยานยนต์จากมาตรการเก็บภาษีสรรพสามิตจากอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการติด Eco - sticker **ผลผลิต** การติดตามประเมินผลก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากมาตรการในภาคการขนส่ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ รวม ๓ มาตรการ จำนวน ๒๑๒,๑๓๒ ตัน คาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO_2eq) ต่อปี				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดย การจัดโครงการเพื่อส่งเสริมรูปแบบการอนุรักษ์พลังงานต่างๆ ได้แก่ โครงการสำนักงานสีเขียว อาคารประหยัดพลังงาน การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการดำเนินการ อาทิ การมอบรางวัล ประกาศเกียรติคุณ การลดหย่อนภาษี	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** **โครงการบริหารศูนย์ประสานงานการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ของกระทรวงพลังงาน และนโยบายรัฐบาล ๒) เพื่อผลักดัน ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์การบังคับใช้กฎกระทรวงมาตรฐาน BEC ใหม่ **กิจกรรม** ๑) การให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการออกแบบก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ๑๔๖ ครั้ง ๒) การรวบรวมข้อมูล ผ่านช่องทางเว็บไซต์ของโครงการ จำนวน ๒๔ กิจกรรม **ผลผลิต** ผลประหยัดผลประหยัดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๔๐.๕๗ ktoe ลด CO_2 ๒๗๕,๒๓๒,๕๓๙.๒๒ kCO_2 (๗๐๙ อาคาร)	✓	✓		
เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ทั้งในภาคการผลิตภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคขนส่ง และการบริโภค ผ่านมาตรการและโครงการต่างๆ ที่เกิดจากการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)** **โครงการส่งเสริมเครื่องจักรอุปกรณ์ประสิทธิภาพสูง และวัสดุเพื่อการอนุรักษ์พลังงานโดยการติดฉลาก** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ประสิทธิภาพสูงด้วยวิธีการติดฉลาก ๒) เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนและกลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ประสิทธิภาพสูงที่ได้รับฉลากของ พพ. ๓) เพื่อเน้นย้ำให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจในการเลือกซื้อโดยเน้นเรื่องประสิทธิภาพการใช้พลังงาน ๔) เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงานแก่ประชาชน **กิจกรรม** ๑) จัดทำหลักเกณฑ์การขอรับฉลากและหลักเกณฑ์ที่จะได้ฉลากในแต่ละผลิตภัณฑ์	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) จัดประชุมชี้แจงผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ประสิทธิภาพสูงที่จะติดฉลาก และเปิดรับสมัครผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการเพื่อขอรับฉลาก ๓) ดำเนินการทดสอบค่าประสิทธิภาพพลังงานของผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการ ๔) ลงนามในสัญญาการใช้ฉลาก และจัดทำฉลากมอบให้ผู้ประกอบการติดที่ผลิตภัณฑ์ ๕) สำรวจความคิดเห็นประชาชน พร้อมทั้งวิเคราะห์ประเมินผลสำเร็จจากการดำเนินการ และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น พร้อมเสนอแนะแนวทางดำเนินงานเพื่อใช้ในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในอนาคตต่อไป ๖) จัดทำแผนกลยุทธ์ในการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประสิทธิภาพสูง และฉลากประหยัดพลังงานฯ เพื่อให้ความรู้และความเข้าใจให้กับประชาชนทั่วไป ๗) จัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์โดยร่วมกับศูนย์บริการวิชาการ ของ พพ. ในการเสริมสร้างความรู้ให้กับชุมชนในพื้นที่ ๘) จัดงานพิธีมอบฉลากฯ แก่ผู้ประกอบการ **ผลผลิต** จำนวนฉลาก ๗.๘ ล้านใบ ผลประหยัด ๑๔๙ ktoe				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดย การสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประหยัดพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานให้มากขึ้น หรือเทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงาน แนวทางการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสะอาด อาทิ การลดหย่อนภาษี	**กรมสรรพสามิต** **โครงการการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ตามการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการผลิตรถยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน **กิจกรรม** รถยนต์ที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำจะมีอัตราภาษีต่ำกว่ารถยนต์ที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สูง **ผลผลิต** รถยนต์ที่ผลิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จะปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่สิ่งแวดล้อมลดลง	✓			
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดย ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและ	**สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน** **โครงการการศึกษาระบบบริหารจัดการระบบไมโครสมาร์ทกริดและระบบสมาร์ทกริด** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลการผลิตและการใช้พลังงานไฟฟ้าในนิคมอุตสาหกรรมของพื้นที่เป้าหมาย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกโดยใช้หลักการทางวิศวกรรมถึงโอกาส/แนวทางการบริหารจัดการระบบไมโครสมาร์ทกริด เพื่อให้ได้แผนดำเนินงาน	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
สิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานกองทุนพัฒนาไฟฟ้า และระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานว่าด้วยกองทุนพัฒนาหรือฟื้นฟูท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า พ.ศ. ๒๕๕๓ ครอบคลุมในด้านการจัดสรรเงินกองทุนฯ การให้สิทธิประโยชน์แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า และโครงการชุมชนโดยรอบโรงไฟฟ้า เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เป็นที่ยอมรับ และเป็นธรรม	(Scenario) หลากหลายรูปแบบที่รองรับการผลิตกระแสไฟฟ้าที่มีสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนที่สูง มีการใช้ระบบกักเก็บพลังงาน และการบริหารจัดการการใช้พลังงานของผู้ใช้ไฟฟ้า ๒) เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการการใช้พลังงาน (xEMS) และมาตรการ DR เน้นใช้เทคโนโลยี IoT โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความต้องการไฟฟ้าสูงสุดและลดการใช้พลังงาน เป็นระบบที่เชื่อมโยงกับแนวทางการดำเนินการสมาร์ทซิตี้ด้านพลังงานของพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ๓) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะประเด็นทางกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเชิงนโยบาย ที่ผลักดันการดำเนินการไมโครสมาร์ทกริดในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม **กิจกรรม** สถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ดำเนินงานโครงการการศึกษาระบบบริหารจัดการระบบไมโครสมาร์ทกริดและระบบสมาร์ทกริด โดยมีการดำเนินงานโครงการ ดังนี้ ๑) คัดเลือกพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนำร่องที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือนิคมอุตสาหกรรมในเขต EEC จ. ระยอง และชลบุรี สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวน ๔ นิคมอุตสาหกรรม ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการคือ นิคมอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ศรีราชา จ. ชลบุรี และเตรียมข้อมูลที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์โครงการ ๒) ในการจำลองสภาพทางคณิตศาสตร์ การคำนวณทางวิศวกรรม/เศรษฐศาสตร์ จะครอบคลุมทุกกรณีของระบบไมโครกริดที่เป็นความประสงค์ของอุตสาหกรรมนำร่อง และที่อาจมีความคุ้มทุนด้านเศรษฐศาสตร์ ๓) โครงการจะให้คำปรึกษากับนิคมอุตสาหกรรมนำร่อง ทำการจัดสัมมนาร่วม เพื่อแลกเปลี่ยนความเข้าใจ การให้คำแนะนำและอบรมการใช้งานเครื่องมือคำนวณทางวิศวกรรม/เศรษฐศาสตร์ การออกแบบระบบไมโครสมาร์ทกริด และให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนละเอียดของการดำเนินการระบบไมโครสมาร์ทกริด เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมการลงทุนระบบสมาร์ทกริดต้นแบบในการดำเนินการต่อไป ทั้งด้านระบบการบริหารจัดการพลังงาน (xEMS) และมาตรการ DR ด้านกฎหมาย ๔) สรุปประเด็นการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของการบริหารจัดการระบบไมโครสมาร์ทกริดของประเทศ เพื่อรองรับสถานการณ์พลังงานไฟฟ้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต **ผลผลิต** แนวทางบริหารจัดการระบบไมโครกริดจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเสถียรภาพของระบบการผลิต - จ่ายกระแสไฟฟ้าในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ผู้ผลิตกระแสไฟฟ้าสามารถใช้ข้อมูลที่แม่นยำจากการตรวจวัดและการพยากรณ์ภาระโหลดของผู้ใช้มาบริหารการผลิตให้เกิดประโยชน์ สามารถเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ผู้ใช้กระแสไฟฟ้าสามารถที่จะลดการใช้ไฟฟ้าลงได้ด้วยข้อมูลการบริหารจัดการการใช้พลังงาน (xEMS) และการตอบสนองความต้องการไฟฟ้าตามมาตรการ DR รวมถึงผลการศึกษาจากโครงการจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนระบบย่อยต่างๆ ของการพัฒนาเมืองให้เป็น Smart City				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
การบริหารจัดการ					
การศึกษาวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจหมุนเวียน การส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม ทั้งเทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อช่วยให้เกิดการประหยัดทรัพยากร พลังงาน และลดมลพิษ รวมทั้งการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชและชีวมวล นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยให้ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนที่จะเป็นผู้นำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ในเชิงพาณิชย์ และชุมชนที่มีองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาดั้งเดิมให้ต่อยอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเฉพาะในภาคเกษตรที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการขยะ รวมทั้งการให้ความสำคัญในการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้วัสดุต่างๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ได้มีโอกาสถูกนำมาเข้าสู่วงจรการผลิตอย่างต่อเนื่อง ลดการเกิดของเสียออกนอกระบบการผลิต และเกิดการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างคุ้มค่า	**การรถไฟแห่งประเทศไทย** **โครงการสร้างรถไฟทางคู่สายใต้ช่วงนครปฐม - ชุมพร** **วัตถุประสงค์** เพื่อเพิ่มศักยภาพการให้บริการด้านระบบราง สนับสนุนการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า รองรับจำนวนผู้โดยสารและปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้นสูงซึ่งสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ และแผนการพัฒนาต่างๆ ของรัฐบาล ที่สนับสนุนให้มีการใช้ระบบขนส่งระบบราง เพื่อช่วยลดอุบัติเหตุทางถนน ลดมลพิษ ลดต้นทุนการขนส่งสินค้า และสามารถประหยัดการใช้พลังงานของประเทศในระยะยาว **กิจกรรม** ตรวจร่วมสิ่งแวดล้อม **ผลผลิต** สิ่งแวดล้อมรอบๆ บริเวณพื้นที่ของโครงการฯ ไม่ได้รับผลกระทบใดๆ	✓	✓	✓	✓
ส่งเสริมการจัดการข้อมูลร่วมกัน เพื่อสร้างโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะในพื้นที่ใกล้เคียงกันสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งไฟฟ้า	**การไฟฟ้านครหลวง** **โครงการจัดหาและติดตั้งระบบ SCADA/EMS/DMS ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ควบคุมอุปกรณ์ระยะไกลที่สถานีไฟฟ้าหรือจุดจ่ายไฟลูกค้าที่อยู่ห่างไกลออกไป** **วัตถุประสงค์** จัดหาและติดตั้งระบบ SCADA/EMS/DMS เพื่อทดแทนระบบเดิมที่หมดอายุและ เสื่อมสภาพ โดยได้มีการพัฒนาเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลค่าวัดและสถานะต่างๆ ของอุปกรณ์รับจ่ายพลังงาน ไฟฟ้า ณ จุดเชื่อมต่อกันระหว่าง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นอกจากนั้นแล้วระบบ SCADA/ EMS/DMS ใหม่นี้ ยังมีการบูรณาการให้เชื่อมโยงข้อมูลร่วมกับ	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	โครงการ Smart metro gird (ระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ) การไฟฟ้านครหลวง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ ครอบคลุมพื้นที่นำร่องย่านธุรกิจของกรุงเทพมหานคร **กิจกรรม** ๑) จ้างที่ปรึกษาทำการออกแบบ ๒) ดำเนินการจัดหาตามขั้นตอน พรบ. จัดซื้อจัดจ้าง ๓) รื้อถอน (ระบบปัจจุบัน) และติดตั้ง (ระบบใหม่) อุปกรณ์ต่างๆ ๔) ตรวจรับและใช้งาน **ผลผลิต** เกิดการบูรณาการข้อมูลจากผู้ผลิตไฟฟ้า ผู้จำหน่ายไฟฟ้า และผู้ใช้ไฟฟ้า ตามโปรแกรมประยุกต์ ด้าน Smart grid ต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมและบริหารจัดการระบบไฟฟ้าให้ดียิ่งขึ้น				
ส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานหมุนเวียนในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ยังไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง หรือยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพไฟฟ้า	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** **โครงการ** โรงไฟฟ้าพลังน้ำชุมชน **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้ราษฎรที่ไม่มีไฟฟ้าใช้อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลจากระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ให้มีไฟฟ้าใช้ ๒) เพื่อใช้ศักยภาพพลังงานน้ำซึ่งเป็นพลังงานหมุนเวียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลซึ่งก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาโลกร้อน ๓) เพื่อให้การพัฒนาโครงการไฟฟ้าระดับชุมชนให้มีความยั่งยืนประชาชนเกิดการรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารเพิ่มปริมาณน้ำในดิน ทำให้พื้นดินชุ่มชื้น ต้นไม้สามารถเจริญเติบโตได้ดีทำให้เพิ่มปริมาณต้นไม้ เป็นการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและฝนตกตามฤดูกาลมีปริมาณน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ๔) เพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนของประเทศ ลดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิล ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ๕) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการพลังงานชุมชนเกิดความรู้และความเข้าใจถึงการอนุรักษ์พลังงานและตระหนักถึงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ดำเนินการก่อสร้างฝาย ท่อส่งน้ำ อาคารโรงไฟฟ้า สายส่งไฟฟ้า และติดตั้งเครื่องกังหันน้ำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพร้อมอุปกรณ์ประกอบ กำลังผลิตติดตั้ง ๖๒ กิโลวัตต์ พร้อมทดสอบจ่ายไฟฟ้าให้กับราษฎรในพื้นที่ **ผลผลิต** จ่ายไฟฟ้าให้กับราษฎรได้ ๔๑,๕๖๘ kWh	✓			
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดย การจัดโครงการเพื่อส่งเสริมรูปแบบการอนุรักษ์พลังงานต่างๆ ได้แก่ โครงการสำนักงานสีเขียว	**กรมสรรพสามิต** **โครงการการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการกำจัดและรีไซเคิลแบตเตอรี่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** อยู่ในระหว่างการศึกษาการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
อาคารประหยัดพลังงาน การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการดำเนินการ อาทิ การมอบรางวัล ประกาศเกียรติคุณ การลดหย่อนภาษี	**ผลผลิต** ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำจัดหรือรีไซเคิลแบตเตอรี่ที่เป็นมาตรฐานมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ (AEDP2015) ในด้านการส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงานจากแหล่งเชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนต่างๆ โดยการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนและใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	**การรถไฟแห่งประเทศไทย** มีการดำเนินงาน ดังนี้ **๑) โครงการการจัดซื้อรถโดยสาร ๑๑๕ คัน โดยไม่มีเครื่องยนต์ปรับอากาศ โดยใช้รถ power car เป็นแหล่งพลังงาน** **วัตถุประสงค์** เพื่อลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิง **กิจกรรม** ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง **ผลผลิต** การควบคุมรายจ่ายและการปล่อยก๊าซ CO_2 **๒) โครงการการจัดสร้างรถ power car จำนวน ๘ คัน และการใช้ biodiesel b10, b20** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อลดการใช้พลังงานน้ำมันเชื้อเพลิงจากเครื่องยนต์ ๒) เพื่อใช้พลังงานทางเลือกให้แก่กลุ่มเครื่องยนต์ทุกชนิดทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ **กิจกรรม** ลดการใช้พลังงานเชื้อเพลิงในการปล่อย carbon สู่สิ่งแวดล้อม **ผลผลิต** ๑) ลดค่าใช้จ่ายและมลภาวะเสียงภายในห้องโดยสารของขบวนรถ ๒) หาทางในการใช้พลังงานทางเลือกอื่นๆ	✓	✓	✓	✓
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดย การสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประหยัดพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานให้มากขึ้น หรือเทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงาน แนวทางการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยและ	**การไฟฟ้านครหลวง** **โครงการการจัดทำข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์** **วัตถุประสงค์** การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) ดำเนินการร่วมกัน เพื่อจัดทำ ข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์ (Common Technical Specification for Smart Meter) ระหว่าง กฟภ. และ กฟน. เพื่อใช้ในการจัดหาสมาร์ทมิเตอร์ **กิจกรรม** ๑) ศึกษาและจัดทำร่างข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์ ๒) ประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้ผลิตและผู้ใช้) เกี่ยวกับร่างข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ท ๓) จัดทำข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์ฉบับสมบูรณ์ ๔) ศึกษาการเชื่อมต่อสมาร์ทมิเตอร์ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารแบบต่างๆ	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
พัฒนา (R&D) หรือการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสะอาด อาทิ การลดหย่อนภาษี	๕) จัดทำ Prototype สมาร์ทมิเตอร์ตามเทคโนโลยีการสื่อสารตามที่นำเสนอ ร่วมกับบริษัทผู้ผลิตในประเทศ ๖) จัดทำข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับสมาร์ทมิเตอร์ เพิ่มเติมในส่วนของรูปแบบและผลลัพธ์ของข้อมูลระหว่างสมาร์ทมิเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อสมาร์ทมิเตอร์ ตามมาตรฐานสากล ๗) สรุปผลการทดสอบ Prototype สมาร์ทมิเตอร์ **ผลผลิต** ข้อกำหนดทางเทคนิคกลางสำหรับมิเตอร์ และ Prototype สมาร์ทมิเตอร์				
	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม **โครงการ Energy Efficiency Technology and Innovation** **วัตถุประสงค์** วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยการวิเคราะห์ การใช้พลังงานในแต่ละส่วน และขั้นตอนการผลิต เพื่อประเมินศักยภาพการประหยัดพลังงาน และศึกษาถึงโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานให้ประหยัดคุ้มค่ามากที่สุด **กิจกรรม** ๑) ประเมินประสิทธิภาพการใช้พลังงานในโรงงานอัดขึ้นรูปและอโนไดซ์อลูมิเนียม ๒) ประเมินประสิทธิภาพการใช้พลังงานของศูนย์ข้อมูลในสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง ๓) การวัดกำลังไฟฟ้าของอุปกรณ์ในภาคที่อยู่อาศัย: การประเมินศักยภาพการประหยัดพลังงาน **ผลผลิต** ๑) อุปกรณ์ Narrow Brand Internet of Things (NBIOT) สำหรับเชื่อมต่ออุปกรณ์ ประมวลผลและส่งต่อข้อมูล และแนวทางการพัฒนา NBIOT ให้สามารถหยั่งสัญญาณ ประมวลผล และส่งต่อข้อมูลกำลังไฟฟ้าของอุปกรณ์ เพื่อผู้ใช้งานสามารถได้รับข้อมูลในรูปอัตราพลังงานเพิ่มเติมจากการได้เฉพาะพลังงาน ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคครัวเรือน และเจ้าของ DATA Center ๒) ระบบตรวจวัดและวิเคราะห์การใช้พลังงานในโรงงาน ในเตาหลอมอลูมิเนียม และในการอบถุงมือยาง และผลการวิเคราะห์การใช้พลังงานและข้อแนะนำการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ	✓			
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดย การจัดโครงการเพื่อส่งเสริมรูปแบบการอนุรักษ์พลังงานต่างๆ ได้แก่ โครงการสำนักงานสีเขียว อาคารประหยัดพลังงาน การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการดำเนินการ อาทิ การมอบรางวัล ประกาศเกียรติคุณ การลดหย่อนภาษี	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการประกวดบ้านจัดสรรเพื่อการอนุรักษ์พลังงานดีเด่น** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นผู้ประกอบการบ้านจัดสรรให้เกิดความตระหนักและสนใจการออกแบบบ้านประหยัดพลังงาน ๒) เพื่อให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อบ้าน และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อการประหยัดพลังงานในบ้านอยู่อาศัย **กิจกรรม** ๑) รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างบ้านประหยัดพลังงาน เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกี่ยวกับบ้านอยู่อาศัย เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลองค์ความรู้สำหรับผู้ประกอบการด้านที่อยู่อาศัยและประชาชนทั่วไป ๒) การให้ความรู้เกี่ยวกับบ้านอยู่อาศัยประหยัดพลังงานแก่บุคลากรของผู้ประกอบการด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ นักออกแบบ สถาปนิก วิศวกร เป็นต้น เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการสร้างบ้านประหยัดพลังงานและนำไปปรับใช้ในโครงการด้านที่อยู่อาศัยของผู้ประกอบการโครงการประกวดบ้านจัดสรรอนุรักษ์พลังงานดีเด่น	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) ดำเนินการประกวดแข่งขัน โดยผู้ประกอบการส่งแบบบ้านหรือโครงการจัดสรรเข้าร่วมประกวด เพื่อนำเสนอแนวคิดในการออกแบบบ้านประหยัดพลังงาน ๔) การวิเคราะห์การใช้พลังงานและแนวคิดทางสถาปัตยกรรมจากแบบบ้านที่เข้าร่วมประกวดโดยผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งนำเสนอปัญหาที่พบและแนวทางแก้ไขหรือการส่งเสริมในอนาคต ๕) การวิเคราะห์ผลการประหยัดพลังงานและจุดเด่นของแบบบ้านต่างๆ จากแบบบ้านที่ได้รับรางวัล เพื่อเผยแพร่เป็นความรู้แก่ประชาชน **ผลผลิต** มีผู้ได้รับรางวัล ทั้งสิ้น ๒๒ รางวัล **๒) โครงการให้คำปรึกษาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์พลังงานความร้อน (Heat Facilitator) ตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงงานควบคุม/อาคารควบคุมมีการปรับปรุงและการใช้งานในระบบความร้อนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลประหยัดพลังงานอย่างเป็นรูปธรรมตามแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และผลสำเร็จของวิธีการอนุรักษ์พลังงานความร้อนผ่านการปฏิบัติจริงด้วยการตรวจวัดและพิสูจน์ผลประหยัดให้กับบุคลากรของโรงงานควบคุม/อาคารควบคุมให้สามารถดำเนินการอนุรักษ์พลังงานความร้อนด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและยั่งยืน รวมทั้งสามารถกระจายองค์ความรู้เพื่อขยายผลไปยังหน่วยงานอื่นต่อไป ๓) เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำหลักการในการบำรุงรักษา ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อบกพร่องของอุปกรณ์ เพื่อสรุปหาแนวทางปรับปรุง ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ตามเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับโรงงานควบคุม/อาคารควบคุม **กิจกรรม** ดำเนินการให้คำปรึกษากับอาคารควบคุม/โรงงานควบคุม จำนวน ๖๕ แห่ง ครั้งละไม่น้อยกว่า ๑ วัน รวมทั้งหมด ๓๒๕ ครั้ง (โดยมีระยะสิ้นสุดการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ไม่เกินวันที่ ๓๐ ต.ค. ๖๑) ได้เข้าให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ดังนี้ ๑) ให้คำปรึกษา แนะนำ รวมถึงฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์แก่ทีมงานด้านพลังงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านเทคนิคการอนุรักษ์พลังงาน การสร้างแนวคิดในการกำหนดและ ศึกษาศักยภาพในการประหยัดพลังงานในระบบความร้อน ๒) เก็บข้อมูล วิเคราะห์ วางแผน และดำเนินมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในระบบความร้อน ๓) การประเมินผลประหยัดจากการดำเนินมาตรการ และการคำนวณผลตอบแทนทางการเงิน และเครื่องมือทางการเงินต่างๆ ๔) แนะนำด้านการลงทุน ทั้งการขอการสนับสนุนด้านการลงทุนจากโครงการภาครัฐ เพื่อให้ผู้ประกอบการตัดสินใจดำเนินการได้เร็วขึ้น ๕) การจัดทำข้อเสนอเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๖) ติดตามประเมินผล สนับสนุนการตรวจวัดและพิสูจน์ผลประหยัด ตามมาตรฐาน IPMVP และการรายงานผลการดำเนินมาตรการ ๗) สรุปผลการดำเนินงานโครงการและการดำเนินการปรับปรุงจริงของมาตรการในระบบความร้อนของโรงงานควบคุม/อาคารควบคุม และมาตรการที่มีศักยภาพในระบบความร้อนแต่ไม่มีการปรับปรุงแต่ได้เสนอไว้ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข สรุปการประเมินผลกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานในระบบความร้อนและการวัดผลที่แสดงถึงความพอใจและความยั่งยืนของโครงการ ๘) จัดทำวีดีทัศน์การดำเนินการของโครงการในโรงงานควบคุม/อาคารควบคุม จำนวน ๕ แห่ง โดยคัดเลือกจากโรงงานควบคุม/อาคารควบคุมที่เข้าร่วมโครงการที่มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ความยาวแห่งละไม่น้อยกว่า ๕ นาที **ผลผลิต** มาตรการอนุรักษ์พลังงานในระบบความร้อนที่มีศักยภาพทั้งหมด สามารถผลักดัน และสนับสนุน ในด้านต่างๆ ให้สถานประกอบการได้ดำเนินมาตรการอนุรักษ์พลังงานทันทีและดำเนินการปรับปรุงได้แล้วเสร็จ ในระยะเวลาโครงการจำนวน ๖๙ มาตรการ จากสถานประกอบการ จำนวน ๖๐ แห่ง รวมผลประหยัดพลังงานที่ได้จากการดำเนินมาตการอนุรักษ์พลังงานจนแล้วเสร็จ ๔,๒๐๒.๐๓ toe/ปี คิดเป็นเงินที่ประหยัดได้ ๓๔,๐๖๕,๑๗๗.๖๑ บาท/ปี โดยใช้เงินลงทุนทั้งสิ้น ๒๓,๕๗๘,๒๘๘.๑๓ บาท/ปี มีระยะเวลาคืนทุน ๐.๖๙ ปี **๓) โครงการบริหารศูนย์ประสานงานการออกแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้บริการตรวจประเมินและรับรองแบบอาคารภาครัฐตามมติคณะรัฐมนตรี และอาคารภาคเอกชนที่สนใจ ๒) เพื่อกระตุ้นให้ภาคเอกชนให้ความสนใจในการออกแบบอาคารและเป็นตัวอย่างให้กับหน่วยงานอื่นๆ และภาคประชาชนที่สนใจมาใช้บริการและนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ต่อไป ๓) เพื่อประสานความร่วมมือ ประชาสัมพันธ์และผลักดันให้หน่วยงานต่างๆ ได้รับทราบถึงความคุ้มค่าในการออกแบบอาคารที่ประหยัดพลังงาน ๔) เพื่อปรับปรุงและยกร่างแก้ไขกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงพลังงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด **กิจกรรม** ๑) งานบริหารศูนย์ประสานงาน ให้คำปรึกษาจำนวน ๑๓๖ ครั้ง ภาครัฐ ๑๙ ครั้ง ภาคเอกชน ๖๕ ครั้ง สถานศึกษา ๒๑ ครั้ง และบุคคลทั่วไป ๓๑ ครั้ง ๒) รวบรวมข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลผลการดำเนินงาน ความรู้ ข่าวสาร ประกอบด้วย บทความรู้ที่เกี่ยวข้อง ๖ บทความ จดหมายข่าวประชาสัมพันธ์โครงการ ๔ ฉบับ การรวบรวมข่าวสารสืบค้นข้อมูลบทความ ๔๓ กิจกรรม ๓) จัดทำฐานข้อมูลของอาคารที่ได้รับการตรวจประเมิน ๕๓๐ อาคาร ผู้ผ่านการฝึกอบรม ๒,๐๓๔ คน อุปกรณ์วัสดุ ฯลฯ ๔) จัดทำรายงานประจำปี ๒๕๖๐ สรุปผลการดำเนินงานต่างๆ ๕) ออกบูธสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๑๐ กิจกรรม				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ผลักดันให้เกิดการบังคับใช้มาตรฐาน BEC ให้เป็นหนึ่งในข้อบังคับใช้ในการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร และส่งเสริมการบังคับใช้ ตรวจสอบ รับรอง ติดตามผล การดำเนินการตามมาตรฐาน BEC พร้อมทั้งส่งเสริมภาพลักษณ์ของอาคารด้วยการให้ฉลากแบบอาคารเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน การพัฒนาให้มีการขึ้นทะเบียนผู้คำนวณค่าการอนุรักษ์พลังงาน การช่วยเหลือเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่อาคารที่ออกแบบและก่อสร้างเพื่ออนุรักษ์พลังงาน การส่งเสริมให้ใช้อุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น ฉลากประหยัดพลังงานเบอร์ ๕ และสนับสนุนการก่อสร้างอาคารสร้างใหม่ให้ได้ระดับการประเมินมาตรฐานขั้นสูงในระดับสากล เช่น มาตรฐาน LEED หรือมาตรฐาน TREES ของสถาบันอาคารเขียวไทย ทั้งนี้หากว่ามีการดำเนินการทั้งหมดเป็นไปตามแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี จะทำให้เกิดผลประหยัดในปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ไม่น้อยกว่า ๑,๑๖๖ ktoe **๔) โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคารประหยัดพลังงาน BEC** **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาโปรแกรมการประเมินค่าการอนุรักษ์พลังงานให้อยู่ในรูป web based **กิจกรรม** พัฒนาโปรแกรมประเมินค่าการอนุรักษ์พลังงาน (BEC) ให้อยู่ในรูปแบบที่ทันสมัยขึ้น BEC web based พร้อมพัฒนาฟังก์ชั่นการทำงานของการประมวลผลให้สามารถแสดงรูปภาพได้ชัดเจนมากขึ้น **ผลผลิต** โปรแกรม BEC web based **๕) โครงการขยายผลติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาแนวทาง หลักเกณฑ์ และรายละเอียดการติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานของอาคารธุรกิจ ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ๒) เพื่อพัฒนาคู่มือและเครื่องมือ สำหรับการจัดเตรียมข้อมูล และวิเคราะห์การใช้พลังงาน สำหรับแสดงผลในฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงาน ๓) เพื่อขยายผลการดำเนินงานและศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มอาคารตัวอย่างเพิ่มเติมจากโครงการนำร่องการติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจที่ได้ดำเนินงานไปแล้วเสร็จ และยังมีอาคารที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก ๔) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการบันทึกข้อมูล สำหรับประเมินผลติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานของอาคารธุรกิจ ที่อาคารธุรกิจสามารถทำได้ง่ายและทำได้ด้วยตนเองในอนาคต ๕) เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการติดฉลากประสิทธิภาพการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจที่มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น และแนวทางการพัฒนาอาคารธุรกิจสู่ Zero Energy Building ; ZEB **กิจกรรม** ๑) งานศึกษารวบรวมข้อมูล หลักเกณฑ์ และรายละเอียดการติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานของอาคารธุรกิจ ประเภทอาคารสำนักงาน เพื่อพัฒนากระบวนการวิเคราะห์ผลและแบบฟอร์มการบันทึกผลศึกษาเพิ่มเติมจากโครงการนำร่องการติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจที่ได้ดำเนินงานไปแล้วเสร็จ (ต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๙)				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) งานจัดกิจกรรมส่งเสริมเชิงรุก เพื่อเผยแพร่และกระตุ้นให้อาคารธุรกิจรับทราบแนวทางการติดฉลากแสดงประสิทธิภาพการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจ ประเภทอาคารสำนักงานภาคเอกชนและภาครัฐ (หรืออาคารธุรกิจประเภทอื่นที่สนใจ) ๓) งานติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจ กลุ่มอาคารตัวอย่าง จำนวน ๕๐ แห่ง ๔) งานจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อส่งเสริมเชิงลึกและสนับสนุนให้ติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานในอาคารธุรกิจในอนาคต ๕) งานเผยแพร่ผลการศึกษาการติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานสำหรับอาคารธุรกิจ ประเภทอาคารสำนักงาน และการขยายผลในอนาคต **ผลผลิต** ๑) จำนวนอาคารที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ ประเมินประสิทธิภาพเพื่อ “ติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานในอาคารธุรกิจ” มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จำนวน ๕๐ อาคาร ซึ่งจะช่วยพัฒนาความแม่นยำของหลักเกณฑ์การคำนวณประสิทธิภาพอาคาร นำไปสู่การปรับปรุงสมการคำนวณประสิทธิภาพอาคารที่มีศักยภาพสูง และได้รับการยอมรับในระดับสากลได้ ๒) อาคารภาครัฐและเอกชนที่ให้ความสำคัญ “ติดฉลากแสดงข้อมูลการใช้พลังงานในอาคารธุรกิจ” ส่งผลให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการอนุรักษ์พลังงานภายในอาคารที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น สามารถวางรากฐานอย่างยั่งยืนสู่ระดับ Zero Energy Building ได้ **๖) โครงการให้คำปรึกษาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า (Electric Facilitator) ตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙** **วัตถุประสงค์** ให้คำปรึกษาอาคารควบคุมโรงงานควบคุมเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์เพื่ออนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า **กิจกรรม** ดำเนินการให้คำปรึกษาและมีมาตรการและผลการอนุรักษ์พลังงานในส่วนของการปรับปรุงระบบไฟฟ้า เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ **ผลผลิต** ค่าพลังงานอยู่ที่ ๑๕๐ ktoe/year				
	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน **โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในภาคอุตสาหกรรมแบบบูรณาการ** **วัตถุประสงค์** สนับสนุนให้ผู้ประกอบการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยแนวทางการสะสมคะแนน (Energy Point) เพื่อรับแลกสิทธิประโยชน์ต่างๆ ด้านพลังงาน รวมทั้งการขอรับเงินสนับสนุนการลงทุนปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์ ร้อยละ ๓๐ ของเงินลงทุน แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อแห่ง โดยมีเป้าหมายผู้ประกอบการ SMEs เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๕๐๐ แห่ง และเกิดผลประหยัดพลังงาน ๖,๐๐๐ toe **กิจกรรม** สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) เป็นผู้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในภาคอุตสาหกรรมแบบบูรณาการ โดยได้การดำเนินงานโครงการ ดังนี้	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑) ได้ประชาสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ผ่านโครงการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในภาคอุตสาหกรรมแบบบูรณาการ ระยะเวลา ๑๘ เดือน มีผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๑๘ กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร เข้าร่วมโครงการเพื่อสะสมคะแนน Energy Points รวมทั้งสิ้น ๑,๐๑๓ แห่ง สะสมคะแนนครบ ๓ points จำนวน ๗๐๕ แห่ง สะสมคะแนนได้ ๒ points จำนวน ๙ แห่ง สะสมคะแนนได้ ๑ point จำนวน ๖ แห่ง และไม่ได้สะสมคะแนน จำนวน ๒๙๓ แห่ง ๒) ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าให้คำแนะนำแนวทางการประหยัดพลังงานและเชิญชวนผู้ประกอบการ SMEs เข้าร่วมกิจกรรมสะสม Energy Point รวมจำนวน ๖๑๑ แห่ง ๓) รวบรวมผลการประหยัดพลังงานจากกิจกรรมต่างๆ ภายใต้โครงการ พบว่า ผลประหยัดจากกิจกรรมที่ผู้เชี่ยวชาญเข้าให้คำแนะนำมาตรการแล้วผู้ประกอบการดำเนินการปรับปรุงด้วยตนเองรวม ๑.๙๕๕๘ ktoe (เป็นพลังงานไฟฟ้ารวม ๕,๑๕๖,๒๑๐.๙๑ kWh ต่อปี พลังงานความร้อน ๖๔,๐๕๘,๗๗๙.๒๘ MJ ต่อปี) เป็นผลประหยัดจากผู้ประกอบการที่ขอรับการสนับสนุน (Subsidy) แล้วดำเนินปรับปรุงแล้วเสร็จรวม ๕.๙๕๕๙ ktoe (เป็นพลังงานไฟฟ้ารวม ๑๙,๘๖๓,๑๒๕.๗๗ kWh ต่อปี พลังงานความร้อน ๑๘๐,๐๙๙,๕๑๙.๒๘ MJ ต่อปี) รวมเป็นผลประหยัด ๗.๙๑๑๖ ktoe ๔) คัดเลือกโรงงานต้นแบบ (Model Factory) ด้านการอนุรักษ์พลังงานในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ รวมจำนวน ๑๙ แห่ง ๕) สรุปผลการปรับปรุงฐานข้อมูลด้านการอนุรักษ์พลังงาน Energy Conservation Database มีการปรับปรุง template ให้เข้ากับมาตรการของทางโครงการเพื่อให้สามารถคำนวณผลได้ โดยมีการปรับปรุงข้อมูลและการคำนวณใน ๕ กลุ่ม ได้แก่ ระบบปรับอากาศและทำความเย็น ระบบอัดอากาศ ระบบหม้อไอน้ำและความร้อน ระบบอุปกรณ์ไฟฟ้า และกระบวนการดำเนินงาน ๖) สรุปผลการจัดกิจกรรม “สะสม Energy Points” มีผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ ๑๘ กลุ่มจังหวัด และกรุงเทพมหานคร เข้าร่วมโครงการสะสมคะแนน Energy Points รวมทั้งสิ้น ๑,๐๑๓ แห่ง โดยจัดกิจกรรมแลกรับสิทธิประโยชน์ สำหรับคะแนนที่ ๑ และ ๒ ให้เข้าอบรม (Training) และจัดกิจกรรมเข้าชมโรงงานต้นแบบในกลุ่มจังหวัด มีสถานประกอบการเข้าร่วมทั้งสิ้น ๓๘๑ แห่ง จัดกิจกรรมแลกรับสิทธิประโยชน์ สำหรับคะแนนที่ ๓ ให้ผู้เชี่ยวชาญเข้าให้คำแนะนำด้านการอนุรักษ์พลังงาน (One Day Audit) มีสถานประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ๖๑๑ แห่ง และสำหรับผู้ที่ได้ผ่านกิจกรรมให้ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำด้านการอนุรักษ์พลังงานแล้ว และได้จัดทำแผนอนุรักษ์พลังงานของสถานประกอบการใหม่จะถือว่าได้รับคะแนนที่ ๔ ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ (Subsidy) ทั้งนี้ มีสถานประกอบการขอรับเงินสนับสนุนรวมทั้งสิ้น ๓๒๙ แห่ง ผ่านการอนุมัติ ๓๑๓ แห่ง ซึ่งสถานประกอบการที่ผ่านการอนุมัติแล้วสามารถดำเนินการปรับปรุงแล้วเสร็จ ๒๗๔ แห่ง **ผลผลิต** ผู้ประกอบการ SMEs เข้าร่วมกิจกรรมสะสม Energy Point รวมจำนวน ๖๑๑ แห่ง เกิดผลประหยัดรวม ๗.๙๑๑๖ ktoe โดยบุคลากรของภาคอุตสาหกรรมตระหนักถึงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแหล่งข้อมูลและความรู้ในการแก้ไขปัญหาพลังงานเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง เพื่อดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานได้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ภาคอุตสาหกรรมสามารถลดการใช้พลังงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยแรงจูงใจทั้งด้านภาพลักษณ์ของบริษัท และด้านสิทธิประโยชน์ต่างๆ มีฐานข้อมูลผู้ประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมในระยะยาว ที่				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	จัดทำเป็นระบบสมาชิก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ในระยะยาว ทำให้ทราบได้ว่าแต่ละพื้นที่กลุ่มจังหวัดมีโรงงานที่มีการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์พลังงานดีเด่นอย่างไรบ้าง เพื่อกำหนดให้เป็นโรงงานต้นแบบ (Model Factory) ให้กับโรงงานอื่นๆ ในพื้นที่ ได้ทำการศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้กับโรงงานของตนเองได้ในอนาคต และสร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์พลังงานในแต่ละพื้นที่จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือให้ภาคอุตสาหกรรมมีที่พึ่งในการขอคำแนะนำด้านการอนุรักษ์พลังงาน				
	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม **โครงการการส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภค เพื่อรองรับมาตรฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการผลิต การบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการ สำนักงาน โรงแรม อุทยานแห่งชาติ ภัตตาคาร ๒) เพื่อรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการผลิต การบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) เพื่อส่งเสริมช่องทางสินค้า และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** ดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมที่ดีอย่างยั่งยืนในกลุ่มผู้ผลิต OTOP ผู้ให้บริการ และผู้บริโภค ตรวจประเมินให้ข้อเสนอแนะ และรับรองสถานประกอบการ/กลุ่มเป้าหมายตามมาตรฐาน G Green เช่น ผู้ผลิต OTOP (Green Production) โรงแรม (Green Hotel) อุทยานแห่งชาติ (Green National Park) และสำนักงาน (Green Office) พัฒนาเกณฑ์ และตรวจรับรองภัตตาคารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Restaurant) เพื่อให้มีการผลิต บริการ และบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีการจัดของเสีย ได้แก่ น้ำเสีย และขยะอย่างเหมาะสม **ผลผลิต** ๑) สถานประกอบการมีการพัฒนากระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒) สำนักงานได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) สถานประกอบการโรงแรม/ภัตตาคาร ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) อุทยานแห่งชาติ ของหน่วยงาน ทส. ได้รับการส่งเสริมให้มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๕) ผู้บริโภคมีความตระหนักและจิตสำนึก และมีทางเลือกในการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	✓	✓		
เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น ทั้งในภาคการผลิต ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคขนส่ง และการบริโภค ผ่านมาตรการและโครงการต่างๆ ที่เกิดจากการบูรณาการความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชน	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการสนับสนุนการเพิ่มสัดส่วนการใช้น้ำมันไบโอดีเซลให้สูงขึ้น** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อขยายผลเทคโนโลยีการปรับปรุงคุณภาพไบโอดีเซล ๒) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ แนวทางนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนน้ำมันไบโอดีเซล B10 ๓) เพื่อศึกษาคุณสมบัติน้ำมันไบโอดีเซลที่อ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงได้ในระหว่างการจัดเก็บตลอดจนระบบจัดจำหน่าย	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) เพื่อทดสอบน้ำมันไบโอดีเซลในสภาวะต่างๆ หาข้อจำกัดของสภาวะที่ทำให้คุณภาพเปลี่ยนแปลง และหาแนวทางการพัฒนามาตรฐานน้ำมันไบโอดีเซลที่สามารถผสมใช้ในสัดส่วนที่สูงขึ้น ๕) เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงวิศวกรรม (สมรรถนะ มลพิษ อัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง และการสึกหรอ) ในการใช้ไบโอดีเซลที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพ ในรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลเครื่องยนต์ดีเซลคอมมอนเรล ที่มีการวิ่งบนท้องถนนจริง ๑๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร ๖) เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้น้ำมันไบโอดีเซล B10 เป็นเชื้อเพลิงทางเลือก **กิจกรรม** กระบวนการดำเนินงานหลักออกเป็น ๒ ส่วน คือ การปรับปรุงคุณภาพเชื้อเพลิงไบโอดีเซล และการทดสอบเชื้อเพลิงไบโอดีเซลที่ได้รับการปรับปรุงคุณภาพแล้ว **ผลผลิต** ทราบถึงความเป็นไปได้เชิงเทคนิคและเศรษฐศาสตร์ของเทคโนโลยีการยกระดับไบโอดีเซลในระดับโรงงานสาธิต ตลอดจนร่างมาตรฐานไบโอดีเซล และดีเซลที่มีไบโอดีเซลผสมได้ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ที่ผ่านการทดสอบทั้งในระดับห้องปฏิบัติการและการทดสอบใช้เชื้อเพลิงในรถยนต์จริงภาคสนาม อีกทั้งผลการประเมินคุณภาพไบโอดีเซลและดีเซลในระบบจัดเก็บและจัดจำหน่ายทั่วประเทศ โดยจะมีผลลัพธ์เชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้ (๑) เชิงปริมาณ : โรงงานสาธิต/รถยนต์ที่เข้าร่วมการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 (๒) เชิงคุณภาพ : แนวทางการพัฒนามาตรฐานคุณภาพน้ำมันไบโอดีเซลที่มีคุณภาพสูงขึ้น และการพัฒนาโครงสร้างราคาสำหรับการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 เป็นทางเลือก/ความเชื่อมั่นของการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 ที่เพิ่มขึ้น **๒) โครงการส่งเสริมระบบการจัดการพลังงานในระดับสากล (ISO 50001)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาต่อยอดการดำเนินการจัดการพลังงานตามมาตรฐานประเทศไทยไปสู่ระบบการจัดการพลังงานในระดับสากลสำหรับอาคารและโรงงานควบคุม ๒) เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้บุคลากรของอาคารและโรงงานควบคุม มีความรู้ความสามารถทั้งด้านระบบจัดการและด้านเทคนิคที่สอดคล้องตามกฎหมาย และสามารถดำเนินการจัดการพลังงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในระดับสากล ๓) เพื่อส่งเสริมให้อาคารและโรงงานควบคุมเกิดกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะด้านพลังงานอย่างต่อเนื่องด้วยความสมัครใจ ๔) เพื่อการลดภาระในการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามกฎหมาย และลดภาระต้นทุนด้านพลังงานในระยะยาวของสถานประกอบการ **กิจกรรม** ๑) จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นกลุ่มย่อยจากผลการศึกษาร่างกฎหมายการอนุรักษ์พลังงานตาม พบว่า จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ครั้ง ครอบคลุมกลุ่มอาคารควบคุมและโรงงานควบคุม กลุ่มผู้ตรวจสอบการจัดการพลังงานตามกฎหมายและระดับสากล กลุ่มผู้กำกับการใช้กฎหมาย และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งละไม่น้อยกว่า ๓๐ คน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ที่ปรึกษาต้องส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสนับสนุนสถานประกอบการที่ได้รับการคัดเลือก ๕๐ แห่ง ให้สามารถพัฒนาระบบการจัดการพลังงานของสถานประกอบการให้มีผลสำเร็จในการได้การรับรองมาตรฐานด้านการจัดการพลังงานในระดับสากล (ISO 50001) ไม่น้อยกว่า ๑๐ แห่ง และสามารถกำหนดแผนงานและเป้าหมายด้านอนุรักษ์พลังงานที่เป็นไปตามแนวทางระบบการจัดการพลังงานตามกฎหมาย ภายหลังจบโครงการ โดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญเข้าให้คำปรึกษา ไม่น้อยกว่า ๕ ครั้ง และการประเมินความพร้อมในการขอรับรองการจัดการพลังงานในระดับสากล (ISO 50001) (Pre Audit) ไม่น้อยกว่า ๑ ครั้ง **ผลผลิต** ๑) มีการต่อยอดไปสู่ระบบการจัดการพลังงานในระดับสากล ๒) โรงงานและอาคารควบคุมมีการดำเนินการจัดการพลังงาน และการปรับปรุงด้านสมรรถนะพลังงานได้อย่างจริงจังและต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนด้านพลังงาน				
	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไอน้ำของหม้อน้ำด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อขยายผลโครงการการเพิ่มประสิทธิภาพหม้อน้ำและหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อนด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ โดยมีเป้าหมายจำนวน ๑๐๐ ลูก เก็บรวบรวมข้อมูลผลประหยัดที่เกิดขึ้นกับหม้อน้ำและหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อน ที่เข้าร่วมโครงการขยายผลฯ หลังการติดตั้งระบบควบคุมแบบอัตโนมัติ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินศักยภาพด้านการอนุรักษ์พลังงานในอุตสาหกรรมที่ใช้หม้อน้ำและหม้อต้มที่ใช้ของเหลวเป็นสื่อนำความร้อนในระดับประเทศต่อไป **กิจกรรม** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ดำเนินงานโครงการขยายผลการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไอน้ำของหม้อน้ำด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ โดยสรุปการดำเนินงานโครงการ ดังนี้ ๑) ได้ดำเนินงานการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์โครงการกับผู้ประกอบการที่ใช้บอยเลอร์ทั่วประเทศ การจัดอบรมบริษัทผู้รับเหมาขึ้นทะเบียนเพิ่มเติมเพื่อเตรียมความพร้อมในการติดตั้ง/ปรับปรุงบอยเลอร์ และมีความรู้ในเทคโนโลยีสามารถช่วยเผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการได้ รวมทั้งการจัดสัมมนาเผยแพร่และเชิญชวนสถานประกอบการสมัครเข้าร่วมโครงการ และแนะนำเทคโนโลยีควบคุมอัตโนมัติให้กับสถานประกอบการ ซึ่งมียอดผู้เข้าร่วมการสัมมนาตั้งแต่เริ่มต้นโครงการทั้งหมด ๑,๐๓๓ คน มีสถานประกอบการเข้าร่วมรับฟังสัมมนาทั้งหมด ๔๐๖ แห่ง และได้จัดทำสื่อนำเสนอและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ เว็บไซต์ สื่อโซเชียลออนไลน์ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการด้วยการเข้าตรวจวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้พลังงานบอยเลอร์ (Energy audit boilers) ของสถานประกอบการที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ๔๐๐ แห่ง จำนวนบอยเลอร์ ๔๐๐ ลูก และนอกจากนี้โครงการได้จัดการศึกษาดูงานเทคโนโลยีควบคุมอัตโนมัติที่ติดตั้งปรับปรุงหน้างานจริงจำนวน ๓ ครั้ง ๒) โครงการได้ดำเนินการทำสัญญาการขอรับเงินสนับสนุนติดตั้ง/ปรับปรุงบอยเลอร์ร่วมกันกับสถานประกอบการทั้งหมด ๗๐ แห่ง เป็นจำนวนบอยเลอร์ทั้งหมด ๑๐๐ ลูก มีสัญญาเกิดขึ้นทั้งหมด ๘๘ ฉบับ คิดเป็นวงเงินการติดตั้ง/ปรับปรุงบอยเลอร์ตามสัญญาทั้งหมดรวม ๑๘,๕๕๓,๐๐๐ บาท และเป็นเงินสนับสนุนการติดตั้ง/ปรับปรุงบอยเลอร์จำนวน ๕,๔๗๒,๙๐๐ บาท	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) ได้ดำเนินการติดตามผลการใช้งานบอยเลอร์หลังติดตั้งระบบควบคุมแบบอัตโนมัติ รวมทั้งสำรวจและตรวจวัดการใช้พลังงานของบอยเลอร์ที่ได้ดำเนินการติดตั้ง/ปรับปรุงด้วยเทคโนโลยีควบคุมอัตโนมัติแล้วเสร็จจำนวน ๙๐ ลูก แล้วนำข้อมูลการใช้พลังงานของบอยเลอร์มาประเมินผลการปรับปรุงและผลประหยัดค่าใช้จ่ายพลังงานที่เกิดขึ้น พบว่า บอยเลอร์ของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการสามารถลดการสูญเสียพลังงานความร้อนอยู่ในช่วง ๔๒.๘๓ - ๕,๑๒๕.๔๗ GJ/ลูก/ปี รวมเป็นผลประหยัดด้านพลังงานความร้อนได้ทั้งสิ้น ๘๐,๖๕๙.๕๓ GJ/ปี และสามารถลดการใช้พลังงานไฟฟ้าของมอเตอร์พัดลมป้อนอากาศลงได้อยู่ในช่วง ๐.๓๖ - ๑๑๕.๘๒ MWh/ลูก/ปี รวมเป็นผลประหยัดด้านพลังงานไฟฟ้า ได้ทั้งสิ้น ๑,๐๐๓.๗๕ MWh/ปี คิดเป็นผลประหยัดพลังงานรวมทั้งด้านพลังงานความร้อนและพลังงานไฟฟ้าที่ประหยัดได้ทั้งหมดเทียบเท่าตันน้ำมันดิบเท่ากับ ๑,๙๙๔.๘๑ toe/ปี และทำให้สถานประกอบการสามารถลดต้นทุนในการใช้งานบอยเลอร์ลงได้ โดยคิดเป็นผลประหยัดด้านค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้อยู่ในช่วง ๒๑,๘๐๓ - ๙๑๖,๒๙๓ บาท/ลูก/ปี รวมเป็นผลประหยัดทั้งสิ้น ๑๘,๙๘๕,๒๘๙ บาท/ปี ส่งผลให้การลงทุนติดตั้ง/ปรับปรุงบอยเลอร์ด้วยเทคโนโลยีควบคุมอัตโนมัติ สำหรับสถานประกอบการแต่ละแห่งมีระยะเวลาการคืนทุนอยู่ในช่วง ๐.๐๙ - ๓.๕๑ ปี และสำหรับภาครัฐมีระยะเวลาการคืนทุนอยู่ในช่วง ๐.๐๔ - ๑.๕๑ ปี และมีค่าใช้จ่ายเงินสนับสนุนสถานประกอบการต่อพลังงานที่สามารถประหยัดได้อยู่ในช่วง ๓๖๙ - ๓๖,๙๕๕ บาท/toe/ปี **ผลผลิต** สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการขยายผลฯ มีการใช้เชื้อเพลิงสำหรับหม้อน้ำและหม้อต้มฯ ลดลง โดยประเมินผลประหยัดของโครงการขยายผลฯได้ ๑,๙๙๔.๘๑ toe/ปี คิดเป็นผลประหยัดด้านค่าใช้จ่ายที่ประหยัดได้อยู่ในช่วง ๒๑,๘๐๓ - ๙๑๖,๒๙๓ บาท/ลูก/ปี รวมเป็นผลประหยัดทั้งสิ้น ๑๘,๙๘๕,๒๘๙ บาท/ปี รายจ่ายด้านค่าเชื้อเพลิงค่าพลังงานไฟฟ้า และค่าการบำรุงรักษาระบบหม้อน้ำและหม้อต้มโดยรวมของสถานประกอบการหลังปรับปรุงหม้อน้ำลดลง ส่งผลให้สถานประกอบการมีรายได้สุทธิเพิ่มสูงขึ้น ผลการลงทุนติดตั้ง/ปรับปรุงบอยเลอร์ด้วยเทคโนโลยีควบคุมอัตโนมัติ สำหรับสถานประกอบการแต่ละแห่งมีระยะเวลาการคืนทุนอยู่ในช่วง ๐.๐๙ - ๓.๕๑ ปี และสำหรับภาครัฐมีระยะเวลาการคืนทุนอยู่ในช่วง ๐.๐๔ - ๑.๕๑ ปี เจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการขยายผลฯ ได้เห็นรูปธรรมของผลประหยัดที่จะเกิดขึ้นจริงกับสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ จะเกิดแรงจูงใจในการปรับปรุงหม้อน้ำและหม้อต้มฯ ที่ใช้ในกระบวนการผลิต รวมทั้งสามารถลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และประเมินงบประมาณและผลประหยัดในระดับประเทศได้ หากจะดำเนินโครงการขยายผลกับหม้อน้ำและหม้อต้มที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ ต่อไปในอนาคต **๒) โครงการสนับสนุนการศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน ปีงบประมาณ ๒๕๖๐** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงพื้นที่และวิจัยเชิงประเด็น โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่นั้นๆ จำนวน ๖ แม่ข่าย **กิจกรรม** สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้ดำเนินการสนับสนุนทุนวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงพื้นที่และวิจัยเชิงประเด็น โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่นั้นๆ จำนวน ๖ แม่ข่าย ซึ่งแบ่งการดำเนินงานดังนี้				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแม่ข่ายงานวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือ ๑๗ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ การแก้ปัญหาหมอกควัน อุตสาหกรรมผลไม้ และการท่องเที่ยว และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Advanced Biogas, Energy for Disaster, Geothermal, Climate Change/Impact of Paris Agreement ๒) มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑๖ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมอ้อย อุตสาหกรรมปศุสัตว์ และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Advance Biomass ๓) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑๑ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมมันสำปะหลัง อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Upstream Solar PV Industry/Recycle, Advanced MSW /Industrial Waste to Energy, Renewable Heat Incentive ๔) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคกลาง ๙ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมข้าว อุตสาหกรรมไม้โตเร็ว/พืชพลังงาน อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Advanced Biofuels ๕) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคใต้ ๑๔ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมยางพารา และอุตสาหกรรมอาหารทะเล และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Advanced Renewable Heating/Cooling, Tidal & Wave, Low Speed Wind Turbine ๖) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง ในวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ RE-firming/Hybrid Integration, Micro & Nano Grid **ผลผลิต** ผลงานวิจัยทางด้านพลังงานทดแทนทั้งงานวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิจัยเชิงประเด็น รวม ๑๔ โครงการ จากการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันเป็นชุดโครงการวิจัย (Packages) ให้บรรลุเป้าหมายใหญ่เดียวกันในด้านพลังงานทดแทน โดยบูรณาการองค์ความรู้ที่เป็นสหวิทยา มีเป้าหมายของการนำไปใช้ได้จริง และเกิดการสร้างเครือข่ายงานวิจัยในพื้นที่ **๓) โครงการลดการใช้พลังงานในภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** เพื่อกระตุ้นให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ และจังหวัด ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำภาคส่วนอื่นๆ ในการลดการใช้พลังงาน โดยสามารถดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานและตรวจติดตามผลการลดใช้พลังงานของหน่วยงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** การดำเนินการโครงการลดการใช้พลังงานในภาครัฐ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ สามารถแบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑) ส่วนที่ ๑ ดำเนินการโดย สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ได้ดำเนินการ (๑) จัดประชุมเพื่อชี้แจงมาตรการ ลดใช้พลังงานแก่พลังงานจังหวัด และประชุมร่วมกับการไฟฟ้าทั้ง ๓ แห่ง เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการโครงการ EERS ในหน่วยงานราชการ (๒) การจัดทำคู่มือและผลิตสื่อรณรงค์ (๓) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลของเว็บไซต์ www.e-report.energy.go.th (๔) ศึกษาถึงแนวทางในการดำเนินการจัดให้มีรางวัล Thailand Energy Award ๒) ส่วนที่ ๒ ดำเนินการโดย สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน และสำนักงานพลังงานจังหวัด ได้ดำเนินการ (๑) จัดประชุมผู้แทนคณะทำงานลดใช้พลังงานของหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างๆ ๗๖ จังหวัด เพื่อได้รับทราบและเข้าใจมาตรการลดใช้พลังงานในภาครัฐ (๒) ตรวจสอบการใช้พลังงานและให้คำปรึกษากับหน่วยงานที่มีสถิติอัตราการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้น สำนักงานพลังงานจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด รวม ๑,๕๕๓ หน่วยงาน โดยมีส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมอยู่ด้วย ๒๙๑ หน่วยงาน (๓) รณรงค์ให้หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่างๆ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่การเป็นผู้นำภาคส่วนอื่นๆ ในการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเผยแพร่ขยายผลไปถึงภาคเอกชน ภาคประชาชน **ผลผลิต** สามารถลดการใช้พลังงานในภาครัฐได้ร้อยละ ๑๐ เทียบกับค่ามาตรฐาน				
	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ✓ ✓ **โครงการการจัดการของเสียเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** เพื่อตอบโจทย์การจัดการขยะมูลฝอย โดยเน้นการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) รวมถึงเทคโนโลยีในการกำจัดขยะปลายทางอย่างถูกสุขลักษณะ **กิจกรรม** ๑) พัฒนาโรงงานต้นแบบระบบการผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะชุมชนโดยไม่มีการคัดแยกขยะอินทรีย์ ๒) การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อการผลิตก๊าซชีวภาพและปุ๋ยหมัก ๓) พัฒนาแบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและศักยภาพการนำไปใช้ประโยชน์ของประเทศไทย ๔) ศึกษาพัฒนาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อการผลิตเชื้อเพลิงแข็งตามมาตรฐาน อุตสาหกรรมและการส่งออก ๕) การตรวจวัดและจัดการมลพิษ จากระบบผลิตพลังงานจากขยะ ๖) การผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งจากวัสดุเหลือทิ้งมะพร้าวและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการผลิต **ผลผลิต** ๑) เทคโนโลยีการตรวจสอบทางธรณีฟิสิกส์ในธุรกิจการทำเหมืองบ่อขยะเพื่อการผลิตขยะเชื้อเพลิง ๒) เทคโนโลยีต้นแบบการผลิตพลังงานทดแทนจากกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียของอุตสาหกรรมผลิตอาหารทะเล ๓) เทคโนโลยีต้นแบบการผลิตพลังงานทดแทนจากกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียของอุตสาหกรรมผลิตอาหารทะเลเทคโนโลยีเรื่อง BMP assays for green waste (vegetable waste) ๔) เทคโนโลยีต้นแบบการผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งจากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ๕) แบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน และศักยภาพการนำไปใช้ประโยชน์ของประเทศไทย				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๖) องค์ความรู้และบุคคลากร ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านการบริหารจัดการของเสียชุมชน และทางด้านเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์ของเสียชุมชน และวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ๗) โครงการฝึกอบรม “Sustainable Urban Development for ASEAN” เพื่อเรียนรู้แนวทางการพัฒนาเมืองไปสู่ความยั่งยืนทั้งในมิติของการจัดการพลังงาน การขนส่ง และการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม ๒๐ คน ที่มาจากประเทศไทยและอีก ๖ ประเทศในอาเซียน ๘) เอกสารจากการศึกษาสถานการณ์ขยะพลาสติกของประเทศไทย เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่ WWF เพื่อจะได้ดำเนินการสนับสนุนการจัดการขยะของประเทศไทยและเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ (AEDP2015) ในด้านการส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงานจากแหล่งเชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนต่างๆ โดยการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนและใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการระบบผลิตไฟฟ้าแบบผสมผสาน ตามพระประสงค์ฯ ต. พลูตาหลวง อ. สัตหีบ จ. ชลบุรี** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้าจากระบบสายส่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ๒) .เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางไฟฟ้า และเพิ่มเสถียรภาพการทำงานของเครื่องจักรให้สามารถเดินเครื่องและทำงานได้เต็มกำลังการผลิต ๓) เพื่อใช้ศักยภาพพลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์ซึ่งเป็นพลังงานหมุนเวียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ๔) เพื่อทดแทนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลซึ่งก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาโลกร้อน ๕) เพื่อเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนของประเทศ ๖) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการพลังงาน ทำให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการอนุรักษ์พลังงานและตระหนักถึงการใช้พลังงานอย่างประหยัด **กิจกรรม** ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ขนาด ๓๐๐ kW และกังหันลมผลิตไฟฟ้า ๒๐ kW จำนวน ๔ ชุด เสริมความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้าด้วยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลขนาด ๒๐๐ kVA **ผลผลิต** ติดตั้งระบบแล้วเสร็จเดือนตุลาคม ๒๕๖๐ สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้จนถึงปัจจุบันรวมเป็น ๑.๒ ล้านหน่วย **๒) โครงการ ส่งเสริมระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์สำหรับชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการใช้งานระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์กับกลุ่มชุมชนเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในท้องถิ่น ๒) เพื่อให้ความรู้การใช้งานระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์และปรับปรุงระบบการเลี้ยงปลาให้มีมาตรฐานด้านสุขอนามัย **กิจกรรม** ๑) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ๒) คัดเลือกชุมชนที่มีศักยภาพเข้าร่วมโครงการ	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) ติดตั้งระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ โดยร่วมกับชุมชนที่ผ่านการคัดเลือก โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง พพ. และชุมชนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๕ ระบบ ๔) ทดสอบการใช้งานจริงของระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ ๔.๑) ศึกษาการเจริญเติบโตและอัตราแลกเนื้อของสัตว์น้ำที่เลี้ยงในบ่อที่ติดตั้งในข้อ ๓) เปรียบเทียบกับบ่อเลี้ยงที่ไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ ๔.๒) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพในเชิงกายภาพของระบบเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ และศึกษาแนวทางการนำน้ำทิ้งจากระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ ก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำตามธรรมชาติได้พร้อมวิเคราะห์คุณภาพน้ำระบบบ่อเลี้ยงปลา ๔.๓) พัฒนาชุมชนบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ ด้วยการฝึกอบบรม การใช้งานให้มีมาตรฐานสุขอนามัย ถ่ายทอดองค์ความรู้การเลี้ยงปลาให้มีมาตรฐานด้านสุขอนามัย การบำรุงรักษา ระบบและการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาชุมชนบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ในการใช้งานจริงและเกิดความยั่งยืน ๕) ประเมินผลกระทบด้านเศรษฐศาสตร์ ๖) เผยแพร่ผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** กลุ่มชุมชุมผู้เลี้ยงสัตว์น้ำจืดได้ใช้งานระบบบ่อเลี้ยงปลาแสงอาทิตย์ **๓) โครงการสนับสนุนการลงทุนติดตั้งใช้งานระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์** **วัตถุประสงค์** ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน และผู้สนใจลงทุนติดตั้งใช้งานระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ และกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อลดการใช้พลังงานจากน้ำมันในกระบวนการอบแห้งผลิตภัณฑ์ และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์จากการอบแห้งด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ **กิจกรรม** ๑) งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่โครงการฯ ๒) งานบริหารจัดการคัดเลือกผู้ได้การสนับสนุนลงทุนติดตั้งระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ ๓) งานตรวจสอบผลการติดตั้งระบบฯ ที่ได้รับการสนับสนุน ๔) งานฝึกอบรม ประชุม และติดตามผล ๕) งานจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** เกิดการลงทุนจัดตั้งระบบอบแห้งด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ๔๑ ระบบ รวม ๔,๒๔๒.๔๐ ตารางเมตร คิดเป็นเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น ๒๗.๙ ล้านบาท เทียบเท่าการทดแทนน้ำมัน ๒๗๑.๑๖ toe/ปี ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ ๖๘๒.๖๕ ตัน/ปี				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) โครงการสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในภาคความร้อน **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้การสนับสนุน วิสาหกิจพลังงานทดแทนชุมชน ที่มีความพร้อมและมีความต้องการผลิตเชื้อเพลิงชีวมวล ให้สามารถผลิตเชื้อเพลิงที่มีคุณภาพป้อนภาคอุตสาหกรรมได้อย่างยั่งยืน ๒) เพื่อให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร และผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SME) ที่มีความต้องการใช้เชื้อเพลิง พลังงานทดแทนพลังงานจากฟอสซิลได้มีโอกาสเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง เพื่อรองรับต่อการใช้พลังงานทดแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ๑) เชิญสถาบันการศึกษาเพื่อมาดำเนินการแทน พพ. ๒) กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์สำหรับการรับสมัคร ๓) ชี้แจงโครงการ เปิดรับข้อเสนอ พิจารณาข้อเสนอ และลงนามในสัญญาสนับสนุน ๔) ดำเนินการพัฒนาโครงการตามสัญญา ๕) ดำเนินการโครงการสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในภาคความร้อน ๖) สรุปผล ประเมินผลการดำเนินโครงการ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย **ผลผลิต** ๑) ผู้ผลิตเชื้อเพลิง ๑ ราย จะผลิตไม้สับคิดเป็นค่าพลังงานอยู่ที่ประมาณ ๖.๔๘ ktoe/year ๒) ผู้ใช้ ๑ ราย จะใช้เชื้อเพลิงเฉลี่ยอยู่ที่ ๑.๓๓ ktoe/year				
สนับสนุนการวิจัยและการผลิตเทคโนโลยีด้านพลังงานต่างๆ ในประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นของการวิจัยไทยให้สามารถแข่งขันกับการนำเข้าเทคโนโลยีด้านพลังงานจากต่างประเทศได้	**กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน** **โครงการศึกษาและทดสอบสัดส่วนการผสมน้ำมันดีโซฮอล์ที่เหมาะสม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ไบโอดีเซลเป็นตัวประสาน (Emulsifier) ในน้ำมันดีโซฮอล์เพื่อป้องกันการแยกชั้น ๒) เพื่อหาอัตราส่วนผสมที่เหมาะสมของเชื้อเพลิงดีโซฮอล์สำหรับใช้เป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ดีเซล **กิจกรรม** การทดสอบจะแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๖ ส่วน คือ ก. การศึกษาเสถียรภาพในการผสมกันได้ของน้ำมันดีโซฮอล์ ข. การศึกษาเสถียรภาพในการจัดเก็บน้ำมันดีโซฮอล์ ค. การทดสอบความเหมาะสมของวัสดุที่นำมาใช้ (Material Compatibility) ง. การศึกษาผลกระทบของน้ำมันเชื้อเพลิงดีโซฮอล์ ต่อสมรรถนะ กำลังงาน การสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงและมลพิษของเครื่องยนต์ จ. การศึกษาความทนทานและการสึกหรอของเครื่องยนต์ ฉ. การศึกษาข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์ **ผลผลิต** ๑) ข้อมูลอัตราส่วนในการผสม รวมทั้งรายละเอียดคุณสมบัติของเชื้อเพลิงดีโซฮอล์	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ข้อมูลเชิงเทคนิคของเครื่องยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงดีโซฮอล์ ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๒.๑) สมรรถนะ กำลัง และอัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิง ๒.๒) มลพิษที่เกิดขึ้น ทั้งส่วนที่ถูกควบคุมและยังไม่ได้มีการควบคุม (Regulated and unregulated emissions) ๒.๓) ความเหมาะสมของวัสดุในเครื่องยนต์ ๒.๔) ความทนทานและการสึกหรอของเครื่องยนต์ ๓) ข้อมูลทางด้านเศรษฐศาสตร์ในการใช้เชื้อเพลิงดีโซฮอล์ ๔) แนวทางการส่งเสริมให้มีการใช้เชื้อเพลิงดีโซฮอล์ รวมทั้งข้อเสนอแนะ/ข้อควรระวังเชิงเทคนิคในการใช้งาน				
	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน **โครงการสนับสนุนการศึกษา วิจัย พัฒนาเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๐** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงพื้นที่และวิจัยเชิงประเด็น โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่นั้นๆ จำนวน ๗ แม่ข่าย **กิจกรรม** สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้ดำเนินการสนับสนุนทุนวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มุ่งเน้นการพัฒนาในเชิงพื้นที่และวิจัยเชิงประเด็น โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา ในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่นั้นๆ จำนวน ๗ แม่ข่าย ซึ่งแบ่งการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นแม่ข่ายงานวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือ ๑๗ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านอนุรักษ์พลังงานในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ การแก้ปัญหาหมอกควัน อุตสาหกรรมผลไม้ และการท่องเที่ยว และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ อุปกรณ์ประสิทธิภาพสูง, Climate change /Impact of Paris Agreement, กรอบหัวข้อวิจัยศักยภาพอนุรักษ์พลังงานระยะที่ ๒ ๒) มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑๖ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านอนุรักษ์พลังงานในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมอ้อย อุตสาหกรรมปศุสัตว์ และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Advance Biomass ๓) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑๑ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านอนุรักษ์พลังงานในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมมันสำปะหลัง และอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ๔) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคกลาง ๙ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านอนุรักษ์พลังงานในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นภาคการเกษตร ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมข้าว และกลุ่มอุตสาหกรรมไม้โตเร็ว/พืชพลังงาน และภาคอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกรอบหัวข้อศักยภาพอนุรักษ์พลังงานระยะที่ ๒	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคใต้ ๑๔ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง แบ่งเป็นวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมยางพารา และอุตสาหกรรมอาหารทะเล และวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ Advanced Renewable Heating/Cooling, Tidal & Wave, Low speed wind turbine ๖) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง ในวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ ยานยนต์ไฟฟ้า, Smart Grid & Smart City, Smart Mobility & Shift Mode, EMS & Low cost smart meter, Big Data, กรอบหัวข้อวิจัยศักยภาพอนุรักษ์พลังงานระยะที่ ๒ ๗) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เป็นแม่ข่ายงานวิจัยพื้นที่ภาคตะวันตก ๙ จังหวัด โดยมีโจทย์วิจัยที่จะศึกษาวิจัยด้านพลังงานทดแทนในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง ในวิจัยเชิงพื้นที่ ได้แก่ ภาคการเกษตร ในกลุ่มอุตสาหกรรมสับปะรด และกลุ่มอุตสาหกรรมมะพร้าว และภาคอุตสาหกรรมห้องเย็น และในวิจัยเชิงประเด็น ได้แก่ วัสดุเพื่อการประหยัดพลังงาน, Sustainable Design & Net Zero Energy Building, Near term & Long term Technology Implementation Policy, กรอบหัวข้อวิจัยศักยภาพอนุรักษ์พลังงานระยะที่ ๒ **ผลผลิต** ผลงานวิจัยทางด้านการอนุรักษ์พลังงานทั้งงานวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิจัยเชิงประเด็น รวม ๒๕ โครงการ จากการพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันเป็นชุดโครงการวิจัย (Packages) ให้บรรลุเป้าหมายใหญ่เดียวกันในด้านพลังงานทดแทน โดยบูรณาการองค์ความรู้ที่เป็นสหวิทยา มีเป้าหมายของการนำไปใช้ได้จริง และเกิดการสร้างเครือข่ายงานวิจัยในพื้นที่				
	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีฐานสำหรับอุตสาหกรรมเคมีชีวภาพแบบบูรณาการเพื่อแปรสภาพ ชีวมวลการเกษตรเป็นเชื้อเพลิงชีวภาพ สารเคมี และวัสดุมูลค่าสูง** **วัตถุประสงค์** มุ่งเน้นพัฒนาเทคโนโลยีในการกำจัดสีให้ครอบคลุมทั้งภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการรายย่อย และวิสาหกิจชุมชน ทำให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์โดยมีมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด **กิจกรรม** ๑) สร้างต้นแบบเทคโนโลยีสำหรับแยกองค์ประกอบชีวมวลทางการเกษตร ๒) พัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบในการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพและสารเคมีจากส่วนเซลลูโลส ๓) การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบในการใช้ประโยชน์จากเฮมีเซลลูโลสเพื่อผลิต sugar oligomer ๔) การสร้างชุดเอนไซม์ไกลโคซิลไฮโดรเลสและเอนไซม์ประกอบเพื่อพัฒนาระบบเอนไซม์สำหรับผลิตน้ำตาลจากชีวมวลลิกโนเซลลูโลสโดยอาศัยหลักการทำงานส่งเสริมกัน ๕) การสร้างระบบต้นแบบในการผลิตสารเคมีจากลิกนิน **ผลผลิต** ๑) ยื่นจดสิทธิบัตร “กระบวนการแยกองค์ประกอบของชีวมวลลิกโนเซลลูโลสแบบสองขั้นตอนแบบของเหลวไหลผ่าน” ๒) องค์ความรู้ที่เป็นผลงานวิจัยตีพิมพ์ในต่างประเทศจำนวน ๓๐ เรื่อง ตีพิมพ์ในประเทศ ๘ เรื่อง และบุคคลากรที่เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ ๑๙ คน ที่ได้รับการพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญเพื่อสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการนำวัตถุดิบทางการเกษตรเหลือใช้ที่มีใน	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ประเทศจำนวนมากมาผลิตเชื้อเพลิงและสารเคมีมูลค่าสูงที่มีศักยภาพในเชิงพาณิชย์ โดยสร้างกระบวนการแปรสภาพชีวมวล “แบบไร้ของเสีย” อันจะเป็นการเพิ่มทั้งความมั่นคงทางพลังงานของประเทศและความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรมของประเทศด้วย **๒) โครงการการขนส่งอัจฉริยะสำหรับการพัฒนาเมือง** **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์จริงในการแก้ปัญหาการขนส่งของประเทศโดยเฉพาะในเขตเมือง (Urban Area) โดยยึดหลักหลักการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด **กิจกรรม** ๑) การพยากรณ์สภาพการจราจรบนทางด่วนโดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ ๒) การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์โดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ **กลุ่มเป้าหมาย** ผู้ใช้รถใช้ถนนทั่วไป บริษัทขนส่งสินค้า ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร **ผลผลิต** ๑) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำนายสภาพจราจรบนทางด่วนโดยใช้โครงประสาทเทียม ให้กับการทางพิเศษแห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางหลวง และระบบการจัดการร่วมเดินทางโดยใช้สมาร์ทโฟนในมหาวิทยาลัย และบริษัทเอกชน เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถวางแผนการเดินทางเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการจราจร ลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว ลดมลภาวะทางอากาศ ๒) โปรแกรมวิเคราะห์อัตราการใช้พลังงานและความเสี่ยงในการขับขี่โดยใช้ข้อมูลการขับขี่ให้กับบริษัทขนส่งสินค้า เพื่อการประหยัดพลังงาน ๓) องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง ตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศจำนวน ๒ เรื่อง				
	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม **โครงการยกระดับประสิทธิภาพสถานประกอบการด้วยเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมสถานประกอบการและบุคลากรให้มีความพร้อมด้านหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ **กิจกรรม** จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๖ วัน โดยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติใช้เครื่องมือและอุปกรณ์จริง **ผลผลิต** ผู้เข้ารับการอบรมผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยให้ทำโครงงานเชิงปฏิบัติก่อนจบหลักสูตร	✓			
ส่งเสริมและพัฒนาการใช้พลังงานหมุนเวียนในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในพื้นที่ที่ยังไม่มีไฟฟ้าเข้าถึง หรือยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพไฟฟ้า	**สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการส่งเสริมและสาธิตการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่แกลบโดยใช้เทคโนโลยีการหมักย่อยแบบแห้ง (Dry-Fermentation) เพื่อลดการใช้น้ำในกระบวนการผลิตก๊าซชีวภาพ** **วัตถุประสงค์** เพื่อสาธิตระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่แกลบ โดยใช้เทคโนโลยีหมักแบบแห้ง (Dry-Fermentation) ให้สามารถประยุกต์ใช้งานได้ในเชิงพาณิชย์ **กิจกรรม** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.) เป็นผู้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมและสาธิตการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่แกลบโดยใช้เทคโนโลยีการหมักย่อยแบบแห้ง (Dry-Fermentation) เพื่อลดการใช้น้ำในกระบวนการผลิตก๊าซชีวภาพ โดยสรุปการดำเนินงานโครงการดังนี้	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑) ผู้ประกอบการสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๕ ราย จากผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อทั่วประเทศ โดยได้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาจาก ขนาดฟาร์มโดยจะเน้นที่ฟาร์มขนาดเล็ก (ไก่ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว) ความพร้อมของพื้นที่ ความพร้อมด้านการเงิน ปริมาณมูลไก่ แนวทางการนำก๊าซชีวภาพไปใช้ เป็นต้น ฟาร์มที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการได้แก่ ลาวัลย์ฟาร์ม ตั้งอยู่ ณ ต. ท้ายทุ่ง อ. ทับคล้อ จ. พิจิตร ๒) สร้างระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่แกลบโดยใช้เทคโนโลยีการหมักย่อยแบบแห้ง (Dry-Fermentation) ณ ลาวัลย์ฟาร์ม โดยระบบสามารถรองรับมูลไก่แกลบได้ประมาณวันละ ๓ ตัน หรือ ๑๖๒ ตัน/รอบการหมัก (ระยะเวลาการหมักย่อย ๖๐ วัน/รอบ) ที่ความชื้น ๕๐% สามารถผลิตก๊าซชีวภาพได้ประมาณวันละ ๒๘๒.๖๑ ลบ.ม. หรือเทียบเท่าความสามารถในการผลิตพลังงานทดแทนได้ไม่น้อยกว่า ๑๑.๒ toe/ปี งบประมาณ ในการก่อสร้างระบบทั้งหมด ๑๐,๒๖๗,๓๑๘.๗๐ บาท ซึ่งลาวัลย์ฟาร์มลงทุนบางส่วนเป็นจำนวนเงิน ๔,๔๖๙,๘๑๘.๗๐ บาท ๓) การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของระบบฯ มีสมติฐานการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าลงทุนระบบ ได้แก่ ค่าออกแบบ ค่าก่อสร้าง และค่าควบคุมงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่อปี ได้แก่ ค่าซ่อมบำรุง ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าจ้างแรงงาน รายได้โครงการ ได้แก่ ทดแทนก๊าซหุงต้ม (LPG) ทดแทนค่าไฟฟ้า ขายปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยน้ำชีวภาพ อายุโครงการใช้เวลา ๒๐ ปีในการคำนวณ ผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ด้านการเงินพบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนต่อทุน (B/C Ratio) มีค่าเท่ากับ ๑.๑๘ อัตราผลตอบแทนภายในทางการเงิน (FIRR) มีค่าเท่ากับ ๘.๘๖% และมีระยะเวลาคืนทุน ๙ ปี ๙ เดือน **ผลผลิต** สร้างระบบผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลไก่แกลบโดยใช้เทคโนโลยีการหมักย่อยแบบแห้ง (Dry-Fermentation) ณ ลาวัลย์ฟาร์ม โดยระบบสามารถรองรับมูลไก่แกลบได้ประมาณวันละ ๓ ตัน หรือ ๑๖๒ ตัน/รอบการหมัก (ระยะเวลาการหมักย่อย ๖๐ วัน/รอบ) ที่ความชื้น ๕๐% สามารถผลิตก๊าซชีวภาพได้ประมาณวันละ ๒๘๒.๖๑ ลูกบาศก์เมตร หรือเทียบเท่าความสามารถในการผลิตพลังงานทดแทนได้ไม่น้อยกว่า ๑๑.๒ toe/ปี งบประมาณในการก่อสร้างระบบทั้งหมด ๑๐,๒๖๗,๓๑๘.๗๐ บาท ซึ่งลาวัลย์ฟาร์มลงทุนบางส่วนเป็นจำนวนเงิน ๔,๔๖๙,๘๑๘.๗๐ บาท **๒) โครงการอนุรักษ์พลังงานจากการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ปีงบประมาณ ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** สนับสนุนให้ผู้ประกอบการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้วยแนวทางการสะสมคะแนน (Energy Point) เพื่อรับแลกสิทธิประโยชน์ต่างๆ ด้านพลังงาน รวมทั้งการขอรับเงินสนับสนุนการลงทุนปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์ ร้อยละ ๓๐ ของเงินลงทุน แต่ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ต่อแห่ง โดยมีเป้าหมายผู้ประกอบการ SMEs เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๕๐๐ แห่ง และเกิดผลประหยัดพลังงาน ๖,๐๐๐ toe **กิจกรรม** กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.) เป็นผู้ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พลังงานจากการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน/ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑ - ๑๔, ๒๑ - ๒๔, ๓๑ - ๓๔ และ ๔๑ - ๔๔ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑) ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน/ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๔ แห่ง ๒) ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน/ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ใช้แล้ว แต่ต้องการเพิ่มเติม จำนวน ๒๖ แห่ง ๓) ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน/ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีไฟฟ้าใช้ แต่ต้องการระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มเติม จำนวน ๗๐ แห่ง ๔) เปลี่ยนหลอดไฟเป็นหลอดไฟ LED ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน/ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๑,๕๐๘ หลอด **ผลผลิต** โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน/ศูนย์การเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีพลังงานไฟฟ้าสำหรับใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน รวมถึงกิจกรรมด้านอื่นๆ **๓) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จ. ลำพูน** **วัตถุประสงค์** เพื่อติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ โครงข่ายระบบไฟฟ้าพร้อมระบบเก็บสะสมพลังงานในแบตเตอรี่ และระบบสูบน้ำในพื้นที่ชุมชนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ พื้นที่ จ. ลำพูน (๔ โครงการ ในพื้นที่ ๔ อำเภอ) **กิจกรรม** สมาคมพลังงานทดแทนเพื่อความยั่งยืน (สพย.) เป็นผู้ดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๔ โครงการ ในชุมชนพื้นที่ จ. ลำพูน แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ โครงการ ประกอบด้วย ๑) โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านปงผาง จ. ลำพูน (วงเงิน ๒๖,๓๕๙,๙๖๐ บาท) เพื่อจัดสร้างต้นแบบ Micro Grid ชุมชนที่เหมาะสมในการใช้งานในพื้นที่บ้านปงผาง โดยติดตั้งระบบต่างๆ ดังนี้ (๑) ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ แบบ Grid interactive ขนาดติดตั้ง ๑๐๒ kW (๒) ระบบกักเก็บพลังงานประสิทธิภาพสูง ขนาดกำลังติดตั้ง ๓๐๗.๒๐ kW (๓) เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนาด ๕๐ kVA (๔๐ kW) (๔) โครงข่ายไฟฟ้าชุมชน และโคมไฟถนน ระยะทาง ๑,๔๐๐ เมตร (๕) ระบบปั๊มสูบน้ำ ๓ แรงม้า (๒,๒๓๘ W) พร้อมอุปกรณ์ ๒) โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านผาด่าน จ. ลำพูน (วงเงิน ๔๐,๙๘๕,๙๖๐ บาท) เพื่อจัดสร้างต้นแบบ Micro Grid ชุมชนที่เหมาะสมในการใช้งานในพื้นที่ บ้านผาด่าน โดยติดตั้งระบบต่างๆ จำนวน ๒ ระบบ ดังนี้ (๑) ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ แบบ Grid interactive ขนาดกำลังติดตั้ง ๑๐๒ kW ระบบกักเก็บพลังงานประสิทธิภาพสูง ขนาดกำลังติดตั้ง ๓๐๗.๒๐ kWh เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนาด ๕๐ kVA (๔๐ kW) โครงข่ายไฟฟ้าชุมชน พร้อมโคมไฟถนน ระยะทาง ๑,๙๐๐ เมตร และอาคารนิทรรศการอเนกประสงค์ จำนวน ๑ อาคาร (๒) ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ แบบ Stand Alone ขนาดกำลังติดตั้ง ๑๙.๘๐ kW และระบบเก็บสะสมพลังงานประสิทธิภาพสูง ขนาดกำลังติดตั้ง ๑๐๐ kWh				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนทุรกันดารตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านแม่สะแง๊ะ จ. ลำพูน (วงเงิน ๒๕,๙๕๙,๙๖๐ บาท) เพื่อจัดสร้างต้นแบบ Micro Grid ชุมชนที่เหมาะสมในการใช้งานในพื้นที่ บ้านแม่สะแง๊ะ โดยติดตั้งระบบต่างๆ ดังนี้ (๑) ระบบผลิตไฟฟ้าด้วยเซลล์แสงอาทิตย์ แบบ Grid interactive ขนาดติดตั้ง ๑๐๒ kW (๒) ระบบกักเก็บพลังงานประสิทธิภาพสูง ขนาดกำลังติดตั้ง ๓๐๗.๒๐ kWh (๓) เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนาด ๕๐ kVA (๔๐ kW) (๔) โครงข่ายไฟฟ้าชุมชน และโคมไฟถนน ระยะทาง ๑,๐๐๐ เมตร (๕) ระบบปั๊มสูบน้ำ ๓ แรงม้า (๒,๒๓๘ W) พร้อมอุปกรณ์ (๖) อาคารนิทรรศการอเนกประสงค์ จำนวน ๑ อาคาร ๔) โครงการที่ ๔ โครงการระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตรบ้านโฮ่ง อ. ลี้ จ. ลำพูน (วงเงิน ๖,๑๔๒,๕๐๐ บาท) เพื่อเพื่อจัดสร้างต้นแบบ Micro Grid ชุมชนที่เหมาะสมในการใช้งานในพื้นที่ บ้านผาด่าน โดยติดตั้งระบบต่างๆ จำนวน ๒ ระบบ ดังนี้ (๑) ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ แบบ Grid Connected ขนาดกำลังติดตั้ง ๔๘ kW (๒) ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ แบบขับตรง ขนาดกำลังติดตั้ง ๙ กิโลวัตต์ **ผลผลิต** ชุมชนในพื้นที่ดำเนินโครงการลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน แก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าของชุมชน เกิดการใช้ไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน ไฟถนน แสงสว่างสำหรับครัวเรือน และระบบสูบน้ำ รวมทั้งเป็นระบบสาธิต นำร่อง และเป็นต้นแบบให้ชุมชนบริเวณใกล้เคียง				
	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พื้นที่ พมพ.) บ้านโบอ่อง หมู่ที่ ๒ ต. ปิล๊อก อ. ทองผาภูมิ จ. กาญจนบุรี ด้วยพลังงานทดแทน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมให้มีไฟฟ้าใช้ในพื้นที่ห่างไกลหรือขาดแคลนพลังงานด้วยเทคโนโลยีพลังงานทดแทน ๒) เพื่อเป็นแหล่งสาธิต ส่งเสริมและขยายผลการใช้งานระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์และระบบกักเก็บและจ่ายพลังงานไฟฟ้าเพื่อความเสถียรภาพ ของพลังงาน ที่สามารถพึ่งพาตนเองด้วยพลังงานทดแทน ๓) เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน สร้างความมั่นคงทางด้านพลังงานให้กับประชาชน เด็กนักเรียนในหมู่บ้าน และความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ **กิจกรรม** ๑) สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาดไม่น้อยกว่า ๓๐๐ กิโลวัตต์ ใช้งานในพื้นที่โครงการ ให้กับหมู่บ้านโบอ่อง ๒) สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคของชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด เพื่อลดการพึ่งพาพลังงานเชื้อเพลิง ๓) สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียง ให้นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และเกิดกระแสการรณรงค์การใช้พลังงานทดแทนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมของชุมชนแต่ละแห่ง ๔) จัดทำรายงานประจำปี ๒๕๖๐ สรุปผลการดำเนินงานต่างๆ ๕) ออกบูธสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ๑๐ กิจกรรม	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ ๓๙๐,๘๗๖ kWh/ปี คิดเป็นพลังงานเทียบเท่าตันน้ำมันดิบ ๐.๐๓๓๓ ktoe/ปี **๒) โครงการสนับสนุนเพื่อเปลี่ยนหัวเผาหม้อไอน้ำไปเป็นหัวเผาที่ใช้เชื้อเพลิงชีวมวล** **วัตถุประสงค์** สนับสนุนให้มีการปรับเปลี่ยนหัวเผาหม้อไอน้ำไปเป็นหัวเผาที่ใช้เชื้อเพลิงชีวมวล จำนวนอย่างน้อย ๑๕ แห่ง **กิจกรรม** ดำเนินการปรับเปลี่ยนหัวเผาหม้อไอน้ำไปเป็นหัวเผาที่ใช้เชื้อเพลิงชีวมวลเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๕ แห่ง **กลุ่มเป้าหมาย** โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้หม้อไอน้ำขนาดไม่เกิน ๑๐ ตันต่อชั่วโมง ในพื้นที่ทั่วประเทศ จำนวน ๑๕ แห่ง **ผลผลิต** ปัจจุบันได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว โดยผลจากการจากปรับเปลี่ยนหัวเผาหม้อไอน้ำมาใช้เชื้อเพลิงชีวมวลภายใต้โครงการนี้ รวมทั้งสิ้น ๑๕ แห่ง พบว่าสามารถลดการใช้เชื้อเพลิงจากฟอสซิลลดได้ ๘๓๕,๔๐๖,๑๖๔.๔๐ เมกะจูลต่อปี คิดเป็น ๑๙.๙๕ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ และสามารถเพิ่มปริมาณการใช้ชีวมวลเป็นพลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น ๘๓๖,๔๙๙,๐๖๘.๔๕ เมกะจูลต่อปี คิดเป็น ๑๙.๙๘ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ หากคิดที่ชีวมวลอัดเม็ดมีค่าความร้อนเท่ากับ ๑๗.๗๙๕ เมกะจูลต่อกิโลกรัม ก็จะส่งผลมีความต้องการเชื้อเพลิงชีวมวลอัดเม็ดเพิ่มขึ้น ๔๗,๐๐๗,๕๓๔.๐๕ กิโลกรัมต่อปี หรือเท่ากับ ๔๗,๐๐๗.๕๓ ตันต่อปี นอกจากนี้ ยังสามารถสร้างงานและรายได้ให้กับเกษตรกรและชาวบ้านที่นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรต่างๆ มาจำหน่าย เพื่อนำไปผลิตเป็นเชื้อเพลิงชีวมวล ช่วยเพิ่มมูลค่าและความน่าเชื่อถือให้กับสินค้าของผู้ประกอบว่าผลิตมาจากพลังงานทดแทน ช่วยการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ โดยควรมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ (AEDP2015) ในด้านการส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงานจากแหล่งเชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนต่างๆ โดยการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนและใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	**สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน** **โครงการแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ (PDP 2018)** **วัตถุประสงค์** เป็นแผนหลักในการจัดหาพลังงานไฟฟ้าของประเทศให้เพียงพอกับความต้องการใช้ เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศรวมถึงจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น **กิจกรรม** แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ (PDP 2018) ซึ่งเป็นแผนหลักในการจัดหาพลังงานไฟฟ้าของประเทศ กระทรวงพลังงานได้ดำเนินการจัดทำแผน PDP 2018 โดยให้ความสำคัญใน ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) ด้านความมั่นคงทางพลังงาน (Security) เพื่อให้มีความมั่นคงครอบคลุมทั้งระบบผลิตไฟฟ้า ระบบส่งไฟฟ้า และระบบจำหน่ายไฟฟ้ารายพื้นที่ และตอบสนองปริมาณความต้องการไฟฟ้าเพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงการพิจารณาโรงไฟฟ้าเพื่อความมั่นคงในระดับที่เหมาะสม เพื่อรองรับกรณีเกิดเหตุวิกฤตด้านพลังงาน ๒) ด้านเศรษฐกิจ (Economy) ต้องคำนึงถึงต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่เหมาะสม ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าที่มีต้นทุนต่ำเพื่อลดภาระผู้ใช้ไฟฟ้า และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว รวมถึงการเตรียมความพร้อมของระบบไฟฟ้าเพื่อให้เกิดการแข่งขันด้านการผลิตไฟฟ้า ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าในภาพรวมของประเทศ และการผลิตไฟฟ้าสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ๓) ด้านสิ่งแวดล้อม (Ecology) ต้องลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยการสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนและการเพิ่มประสิทธิภาพในระบบไฟฟ้า (Efficiency) ทั้งด้านการผลิตไฟฟ้าและด้านการใช้ไฟฟ้า โดยพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าสมาร์ทกริด (Smart grid)	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต แผน PDP 2018 จะสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน และการเพิ่มประสิทธิภาพในระบบไฟฟ้า (Efficiency) ทั้งด้านการผลิตไฟฟ้าและด้านการใช้ไฟฟ้า ซึ่งการดำเนินการตามแผน PDP 2018 ส่งผลให้ภาคการผลิตไฟฟ้าลดการปลดปล่อย CO_2 จาก ๐.๔๓๗ $KgCO_2$/หน่วยไฟฟ้า ในปี ๒๕๖๐ มาอยู่ที่ปริมาณ ๐.๒๘๓ $KgCO_2$/หน่วยไฟฟ้า ในปี ๒๕๘๐				
	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการสนับสนุนการจัดตั้งโครงข่ายก๊าซชีวภาพเพื่อการหุงต้มในชุมชน** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดตั้งโครงข่ายก๊าซชีวภาพเพื่อการหุงต้มในชุมชน เพื่อใช้สำหรับการหุงต้มทดแทนการใช้ ก๊าซ LPG **กิจกรรม** จัดตั้งโครงข่ายก๊าซชีวภาพเพื่อการหุงต้มในชุมชน จำนวน ๕ ชุมชน ทั่วประเทศ โดยดำเนินการตั้งแต่การทบทวนความพร้อมของชุมชน การปรับปรุงแบบก่อสร้างและรายการปริมาณงาน การจัดหาผู้รับจ้าง การควบคุมการก่อสร้าง การทดสอบระบบโครงข่ายก๊าซชีวภาพ การวิเคราะห์ความเหมาะสมด้านเทคนิค ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐศาสตร์ การฝึกอบรมให้ชุมชนสามารถบำรุงรักษา และบริหารจัดการโครงข่ายก๊าซชีวภาพได้ด้วยตนเอง **ผลผลิต** ได้โครงข่ายก๊าซชีวภาพเพื่อการหุงต้มในชุมชนได้ จำนวน ๕ ชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนขึ้นในชุมชน **๒) โครงการถ่ายทอดและเผยแพร่การใช้พลังงานทดแทน (๒ หลักสูตร)** **วัตถุประสงค์** ๑) พัฒนาเนื้อหา จัดทำหลักสูตรการใช้พลังงานชีวมวล และดำเนินการถ่ายทอดและเผยแพร่การใช้พลังงานชีวมวล ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานเครือข่าย มีความรู้ความเข้าใจในด้านพลังงานชีวมวล การผลิตและเทคโนโลยีพลังงานชีวมวลด้านความร้อนและไฟฟ้า เทคโนโลยีพลังงานชีวมวลในระดับครัวเรือน และความปลอดภัยในการใช้งานพลังงานชีวมวล ๒) พัฒนาเนื้อหา จัดทำหลักสูตรการใช้พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ และดำเนินการถ่ายทอดและเผยแพร่การใช้พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานเครือข่าย มีความรู้ ความเข้าใจในด้านพลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ ๓) เพื่อขยายเครือข่ายในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านพลังงานทดแทน ด้านการผลิตและการใช้งานพลังงานชีวมวล พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพที่ถูกต้องเหมาะสม **กิจกรรม** ๑) รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพลังงานจากชีวมวล พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ ๒) จัดทำหลักสูตร คู่มือ และแผ่นพับเกี่ยวกับพลังงานชีวมวล พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ ๓) จัดทำเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ารับการถ่ายทอด ๔) จัดทำแผนและจัดการถ่ายทอดและเผยแพร่การใช้พลังงานชีวมวล พลังงานน้ำและพลังงานความร้อนใต้พิภพ ๕) สรุปและจัดทำรายงาน	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ผู้เข้ารับการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยีพลังงานทดแทนในหลักสูตรพลังงานชีวมวล จำนวน ๒๐๐ คน และหลักสูตรพลังงานน้ำและความร้อนใต้พิภพ จำนวน ๒๐๐ คน				
๔) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า					
กฎหมาย นโยบาย					
เร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ (One Map) ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐให้มีความชัดเจน อันจะส่งผลต่อการป้องกันและระงับการบุกรุกหรือเข้าถือครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	**กรมพัฒนาที่ดิน** **โครงการการพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศ (GIS)** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดทำฐานข้อมูล ปรับปรุง บริการ วิจัยและประยุกต์ใช้แผนที่ โดยการสำรวจและจัดทำแผนที่และข้อมูลภูมิสารสนเทศ สนับสนุนงานด้านการพัฒนาที่ดิน การให้บริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่และบริการตรวจสอบแปลงที่ดิน และการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการสำรวจและทำแผนที่ **กิจกรรม** จัดทำแผนที่ป่าไม้ถาวรบนแผนที่ภาพถ่ายออร์โธสี เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานต่างๆ ใช้ประโยชน์ต่อไปดำเนินการสำรวจและจัดทำแผนที่ เพื่อสำรวจข้อมูลการจำแนกประเภทที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ถาวร นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ดำเนินการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (เฉพาะราย) **ผลผลิต** พื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูล	✓			
	กรมป่าไม้ ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการกิจกรรมจัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจัดทำแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติในภูมิประเทศจริงให้ชัดเจนทั่วประเทศ ๒) สร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของราษฎรในท้องถิ่น **กิจกรรม** จัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีการปฏิบัติงานในท้องที่สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ทั้ง ๒๓ สำนักท้องที่ที่มีป่าสงวนแห่งชาติ รวมผลการปฏิบัติงานตั้งแต่ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑,๔๐๘ กิโลเมตร **ผลผลิต** ระยะแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับการจัดทำเครื่องหมายในภูมิประเทศจริง **๒) โครงการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินและฐานข้อมูลป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อดำเนินการประชาพิจารณ์ราษฎรที่อาจได้รับผลกระทบจากการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ ฉบับใหม่ ภายหลังจากการจัดแผนที่แนบท้ายกฎกระทรวงป่าสงวนแห่งชาติให้เป็นไปตามการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรราการ มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ (One Map) ๒) สร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของราษฎรในท้องถิ่น	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม จัดการแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีการปฏิบัติงานในท้องที่สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ทั้ง ๒๓ สำนักท้องที่ที่มีป่าสงวนแห่งชาติ รวมผลการปฏิบัติงานตั้งแต่ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑ - ๒๕๖๒ จำนวน ๑๑,๔๐๘ กิโลเมตร **ผลผลิต** ระยะแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับการจัดทำเครื่องหมายในภูมิประเทศจริง				
พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่า และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้	**กรมป่าไม้** **โครงการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้** **วัตถุประสงค์** พัฒนากฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ มีการวิเคราะห์ ทบทวน กฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการป่าไม้ โดยเฉพาะการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประเด็นการแก้ไขมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ทำให้ไม้ทุกชนิดบนที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้ามอีกต่อไป ในการทำไม้และเคลื่อนย้ายไม้ สามารถทำได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งหากเจ้าของไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิ์ครอบครองมีความประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสือรับรองไม้ดังกล่าวก็สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด **กิจกรรม** ร่วมพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ **ผลผลิต** มีการตราพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙	✓			
ปรับปรุงกฎหมายที่มีความขัดแย้งทำให้เกิดช่องว่าง หรืออุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการเสนอพื้นที่ดอยเชียงดาว จ. เชียงใหม่ เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อยกระดับพื้นที่อนุรักษ์ให้มีความสำคัญในระดับนานาชาติ ๒) เพื่อประยุกต์ใช้หลักการ เครื่องมือ ที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่น **กิจกรรม** ๑) รวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ ของพื้นที่ ๒) จัดทำเอกสาร Biosphere Reserve Nomination Form ตามรูปแบบที่กำหนด ๓) ประชาสัมพันธ์การนำเสนอพื้นที่ดอยเชียงดาว จ. เชียงใหม่ เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล **ผลผลิต** พื้นที่ดอยเชียงดาว จ. เชียงใหม่ ได้รับการประกาศเป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑล	✓			
ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยผลักดันการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ.	**กรมป่าไม้** **โครงการผลักดันการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศมีความสมบูรณ์และยั่งยืน **กิจกรรม** ผลักดันการออกพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
และเร่งรัดการออกร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.	**ผลผลิต** พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒				
	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช **โครงการจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้มีกฎหมายที่มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและเป็นปัจจุบัน สามารถนำไปบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย มีการใช้ประโยชน์ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรเอกชน และองค์กรของภาครัฐในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย **กิจกรรม** ๑) ออกกฎหมายลำดับรองประกอบพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ ๒) ออกกฎหมายลำดับรองประกอบพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ **ผลผลิต** กฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒๖ ฉบับ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๗๕ ฉบับ			✓	✓
การบริหารจัดการ					
ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๗) โดยปรับปรุงกฎหมายที่มีความขัดแย้งทำให้เกิดช่องว่าง หรืออุปสรรคในการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการจัดการพื้นที่คุ้มครองที่เป็นมรดกโลก มรดกแห่งอาเซียนและพื้นที่คุ้มครองข้ามพรมแดนระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานระยะที่ ๒** **วัตถุประสงค์** บริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองที่เป็นมรดกโลก มรดกแห่งอาเซียนและพื้นที่คุ้มครองข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ ให้ได้มาตราตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง **กิจกรรม** ๑) ศึกษาวิจัย รวบรวม และติดตาม สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ ๒) ป้องกัน คุ้มครอง และอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า มิให้ถูกทำลาย เพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพ ๓) พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ได้ตามมาตรฐาน เพื่อลดความเสี่ยงจากอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับบุคลากร และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ พื้นที่ตามหลักการอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ การกระจายรายได้สู่ชุมชน เป็นต้น ๕) สนับสนุนเทคโนโลยีสำหรับการดำเนินงานให้เกิดความรวดเร็ว ปลอดภัย และเป็นระบบ ๖) รวบรวมและวิเคราะห์ฐานข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการพื้นที่ ภายใต้ข้อกำหนดทางกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ ๗) สนับสนุนการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน เช่น จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษากลุ่มป่า/อุทยานแห่งชาติ การประชุมแบบทวิภาคี/พหุภาคี **ผลผลิต** ๑) พื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติและอุทยานมรดกแห่งอาเซียน ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ได้รับการยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ ๒) เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ				
ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยการผลักดันการออกมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรที่มีอยู่ก่อนแล้วภายในเขตป่าอนุรักษ์ ให้สามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องกฎหมาย ๒) เพื่อให้มีขอบเขตพื้นที่ทำกินหรือที่อยู่อาศัยของราษฎรที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายอันจะเป็นการป้องกันมิให้การบุกรุกที่ดินเพิ่มได้ **กิจกรรม** สำรวจการถือครองที่ดินของราษฎรตามกรอบมาตรการแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และตามกรอบกฎหมาย มาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อจะได้นำผลการสำรวจไปตรวจสอบและบริหารที่ดิน เพื่อให้ได้ขอบเขตที่ชัดเจนก่อนนำไปจัดทำเป็นโครงการเพื่อเสนอให้กำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกาตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป **กลุ่มเป้าหมาย** ราษฎรที่อยู่อาศัย/ทำกิน ในพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๓,๗๑๐,๗๘๓ ไร่ **ผลผลิต** ๑) สามารถสร้างความเข้าใจ รับรู้การแก้ไขปัญหา และยอมรับในแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ ๒) สามารถแก้ไขปัญหา ลดความขัดแย้งการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตป่าอนุรักษ์ได้ตามกฎหมาย ๓) ป้องกันการบุกรุกป่าเพิ่มเติม และรักษาพื้นที่ป่าที่เหลืออย่างมีระบบ ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
พัฒนาและขยายผลพื้นที่กันชนรอบเขตป่าไม้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบป่าชุมชน	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการจัดทำแนวเขตที่แน่นอนของสวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์** **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดแนวเขตพื้นที่ปัจจุบันของสวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์ในสังกัดสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช ให้เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน **กิจกรรม** รังวัดแนวเขตพื้นที่สวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์เบื้องต้น โดยมีประชาชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในบริเวณใกล้เคียงยอมรับแนวขอบเขตพื้นที่รังวัด **ผลผลิต** ๑) จำนวนพื้นที่ปัจจุบันของสวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์ที่อยู่ในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๒) จำนวนพื้นที่สวนรุกขชาติและสวนพฤกษศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งการเพิ่มพื้นที่ป่าตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ๓) เป็นข้อมูลสนับสนุนกฎหมายรองในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒	✓			
	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการสำรวจตรวจสอบพื้นที่ป่าชุมชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นป่าชายเลนชุมชน** **วัตถุประสงค์** ๑) ติดตามตรวจสอบการป่าชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม ๒) ตรวจสอบและติดตามการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎร ผู้ได้รับการจัดที่ดินทำกินตามนโยบาย คทช. **กิจกรรม** ติดตามผลการขึ้นทะเบียนป่าชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนที่อยู่ความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมู่บ้านที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมป่าไม้เรียบร้อย และหมู่บ้านที่ยังอยู่ระหว่างขึ้นทะเบียนประเมินความพร้อมของชุมชนด้านปัจจัยแวดล้อม เช่น สภาพแวดล้อมทั่วไปด้านกายภาพ ชีวภาพ ลักษณะทางสังคม ที่มีผลต่อความสำเร็จของการขึ้นทะเบียนป่าชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน **ผลผลิต** รายงานการสำรวจติดตามการขึ้นทะเบียนป่าชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนในความรับผิดชอบของ ทช. จำนวน ๗๙ แห่ง โดยมีข้อมูลดังนี้ ๑) ข้อมูลโครงการป่าชุมชน ๒) ข้อมูลคณะกรรมการโครงการป่าชุมชน ๓) ประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งป่าชุมชน ๔) ข้อมูลด้านทรัพยากรป่าไม้ ๕) รางวัล/กิจกรรมทางสังคม ๖) ปัจจัย/ภัยคุกคามที่มีต่อป่าชุมชน และ ๗) ลักษณะการพึ่งพิง/การใช้ประโยชน์ของชาวบ้านในชุมชน หรือชุมชนที่อยู่รอบๆ **๒) โครงการฟื้นฟูและปลูกป่าในพื้นที่ป่าชายเลน** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้มีพื้นที่ป่าไม้ในประเทศทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเศรษฐกิจไม้ ในส่วนของป่าชายเลนเพิ่มจาก ๑.๕๓ ล้านไร่ เป็น ๑.๕๘ ล้านไร่ โดยมีเป้าหมายการปลูกฟื้นฟูเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน ปีละไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ไร่ **กิจกรรม** ดำเนินการปลูกป่าชายเลน ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๑ - ๗ โดยปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน แบ่งเป็นปลูกป่าตามแผนงบประมาณที่ได้รับ และปลูกร่วมกับภาคส่วนอื่น	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ดำเนินการปลูกป่าชายเลนในพื้นที่ จ. ตราด จันทบุรี ระยอง สุราษฎร์ธานี เพชรบุรี นครศรีธรรมราช และระนอง รวมทั้งสิ้น ๕,๕๘๖ ไร่ เป็นการปลูกป่าตามแผนงบประมาณ จำนวน ๔,๐๐๖ ไร่ และปลูกร่วมกับภาคส่วนอื่น (CSR) จำนวน ๑,๕๘๐ ไร่				
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย **โครงการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่า ระดับจังหวัด (คปป.จ) และระดับอำเภอ (คปป.อ) ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสนองนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อจัดประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าแห่งชาติระดับจังหวัด (คปป.จ.) และระดับอำเภอ (คปป.อ) ๓) บูรณาการในการดำเนินการด้านการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔) บูรณาการในด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติตลอดจนสร้างแนวร่วมในการป้องกันรักษาป่า ๕) เพื่อกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินการด้านป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ การบุกรุกพื้นที่ การฟื้นฟู การแก้ไขปัญหาการสร้างจิตสำนึก และภารกิจที่คณะอนุกรรมการฯ มอบหมาย **กิจกรรม** ๑) จัดประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับจังหวัด (คปป.จ.) และระดับอำเภอ (คปป.อ) เพื่อติดตามสถานการณ์การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ปัญหา อุปสรรค และมาตรการแก้ไข ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑ ๒) จัดทำฐานข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับจังหวัด (คปป.จ) และระดับอำเภอ (คปป.อ) ๓) ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จังหวัด ๔) สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและการตัดไม้ทำลายป่า ๕) จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับอำเภอ ในท้องที่อำเภอที่วิกฤติรุนแรง ๖) จัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับอำเภอ ๗) รณรงค์สร้างเครือข่ายระดับอำเภอ ๘) จัดทำรายงานประเมินผลประจำปี ในพื้นที่วิกฤติรุนแรง **ผลผลิต** ๑) สนองนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าแห่งชาติระดับจังหวัด (คปป.จ.) และระดับอำเภอ (คปป.อ) ได้รับทราบข้อมูล ปัญหา การลักลอบการตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยวางมาตรการการแก้ไขปัญหาในภาพรวมอย่างถูกวิธี ๓) หยุดยั้งการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ มิให้มีการตัดไม้และบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติม ๔) สภาพป่าฟื้นคืนสภาพป่าเป็นป่าที่สมบูรณ์โดยเร็ว ๕) ประชาชนมีจิตสำนึกหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ โดยให้ความร่วมมือ รักษาป่า ร่วมกับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ผลักดันการออกมาตรการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการเพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปรามหยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการการปฏิรูประบบลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SMART Patrol System)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อปฏิรูปการลาดตระเวนของอุทยานแห่งชาติเป้าหมายในระยะที่ ๑ - ๓๐ แห่ง ๑๒ กลุ่มป่า ในระยะที่ ๒ จำนวน ๕๓ แห่ง ให้เป็นไปตามมาตรฐานระดับสากล โดยใช้ระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SMART Patrol System) เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน ๒) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพเจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการใช้ระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพ ๓) เพื่อสร้างระบบตรวจติดตามและประเมินผลในด้านการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีข้อมูลเชิงสถิติและแผนที่ ทั้งเรื่องปัจจัยคุกคาม ปัจจัยด้านนิเวศ เพื่อใช้สำหรับการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๔) เพื่อให้อุทยานแห่งชาติเป้าหมาย มีศูนย์ข้อมูลการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ เป็นที่เก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการจัดการอุทยานแห่งชาติ ๕) เพื่อให้อุทยานแห่งชาติเป้าหมาย เป็นตัวอย่างสำหรับการขยายผลการปฏิรูประบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพในอุทยานแห่งชาติใกล้เคียงต่อไป ๖) เพื่อให้ข้อมูลระบบการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับผืนป่า และกลุ่มป่า และสร้างกลไกเชื่อมโยงข้อมูลในระดับผืนป่าและกลุ่มป่า เพื่อการจัดการพื้นที่ระดับกลุ่มป่าที่มีประสิทธิภาพสูงสุด **กิจกรรม** ๑) จัดตั้งศูนย์ควบคุมมาตรฐานการลาดตระเวน ๒) จัดตั้งห้องปฏิบัติการฐานข้อมูลลาดตระเวน ๓) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฐานข้อมูล โปรแกรม SMART ๔) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ลาดตระเวน ๕) เพิ่มขีดความสามารถในการลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่ ๖) ประชุมวิเคราะห์วางแผนลาดตระเวนประจำเดือน ๗) การประชาสัมพันธ์และจัดทำคู่มือ ๘) ติดตามประเมินผล ให้คำแนะนำ **ผลผลิต** ๑) ระยะที่ ๑ อุทยานแห่งชาติจำนวน ๓๐ แห่ง (๒๒๓ ชุดลาดตระเวน) มีการลาดตระเวนเชิงคุณภาพในแต่ละชุดลาดตระเวน ไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน/เดือน และอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๓๐ แห่ง (๒๒๓ ชุดลาดตระเวน) มีการลาดตระเวนครอบคลุมพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ และมีความถี่ไม่น้อยกว่า ๑๐ ครั้ง/ปี ในพื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อภัยคุกคาม	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ระยะที่ ๒ อุทยานแห่งชาติจำนวน ๕๓ แห่ง (๒๗๕ ชุดลาดตระเวน) มีการลาดตระเวนเชิงคุณภาพในแต่ละชุดลาดตระเวน ไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน/เดือน และอุทยานแห่งชาติจำนวน ๕๓ แห่ง (๒๗๕ ชุดลาดตระเวน) มีการลาดตระเวนครอบคลุมพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ และมีความถี่ไม่น้อยกว่า ๑๐ ครั้ง/ปี ในพื้นที่ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อภัยคุกคาม				
แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการแก้ไขปัญหาช้างป่าและสัตว์ป่าที่สร้างผลกระทบต่อราษฎรนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้ช้างป่าและสัตว์ป่ามีที่อยู่อาศัย แหล่งหากินตามธรรมชาติที่สมบูรณ์อย่างพอเพียง ทั่วถึง และปลอดภัย ๒) เพื่อหาวิธีการที่จะให้ทั้งราษฎรและสัตว์ป่าสามารถอยู่อาศัยร่วมกันได้ ๓) เพื่อติดตาม ป้องกันมิให้ช้างป่าและสัตว์ป่าออกไปนอกพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และแก้ไขปัญหา มิให้ช้างป่าและสัตว์ป่าถูกทำร้าย หรือได้รับอันตรายจนบาดเจ็บหรือเสียชีวิตหากออกไปนอกพื้นที่ ๔) เพื่อให้ช้างป่า สัตว์ป่า และราษฎรที่อาศัยอยู่ชิดหรือใกล้เคียงกับพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า สามารถใช้พื้นที่หากินร่วมกันได้อย่างสมเหตุสมผล **กิจกรรม** ๑) ปลูกพืชอาหารสัตว์ป่า จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ ๒) เพาะชำกล้าไผ่หนามขนาดกอใหญ่ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ กล้า ๓) ปรับปรุงทุ่งหญ้าสำหรับแหล่งอาหารสัตว์ป่า จำนวน ๖,๐๐๐ ไร่ ๔) ปรับปรุงแหล่งอาหารสัตว์ป่า (โป่งเทียม) จำนวน ๖๐๐ แห่ง ๕) ปรับปรุงแหล่งน้ำสำหรับสัตว์ป่า ขนาด ๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๑๑๐ แหล่ง ๖) ปรับปรุงแหล่งน้ำสำหรับสัตว์ป่า ขนาด ๓,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๒๐ แหล่ง ๗) ก่อสร้างคู่กันช้าง จำนวน ๑๐ กิโลเมตร **ผลผลิต** ๑) ผลผลิต (output) ช้างป่าและสัตว์ป่ามีที่อยู่อาศัย แหล่งหากินตามธรรมชาติที่สมบูรณ์อย่างพอเพียง ทั่วถึง และปลอดภัย ๒) ผลลัพธ์ (outcome) ช้างป่า สัตว์ป่า และราษฎรที่อาศัยอยู่ชิดหรือใกล้เคียงกับพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า สามารถใช้พื้นที่หากินร่วมกันได้อย่างสมเหตุสมผล **๒) โครงการแก้ไขปัญหาลิงรบกวนประชาชน** **วัตถุประสงค์** เพื่อควบคุมจำนวนประชากรของลิงและลดปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากลิง **กิจกรรม** ทำหมันประชากรลิง **ผลผลิต** จำนวนประชากรลิงที่ทำหมันแล้ว รวมทั้งหมด ๓,๕๖๖ ตัว เพศผู้ ๒,๔๕๗ ตัว เพศเมีย ๑,๑๐๙ ตัว	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ภูเขาหัวโล้น และพื้นที่ที่ยึดคืนจากการทวงคืนผืนป่า	**กรมป่าไม้** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการจัดทำแนวกันไฟเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันไฟป่า** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดทำแนวกันไฟเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันไฟป่า **กิจกรรม** ดำเนินการจัดทำแนวกันไฟเพื่อป้องกันไฟป่า ความกว้าง ๘ - ๑๐ เมตร ไม่ให้ลุกลามทำลายทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ **ผลผลิต** แนวกันไฟ จำนวน ๙,๐๐๐ กิโลเมตร **๒) โครงการฟื้นฟูป่า ตามมาตรา ๒๕ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพื้นที่ที่ถูกบุกรุก** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมที่มีผู้บุกรุกให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ ๒) เพื่อเป็นการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าแปลงเดิมซ้ำอีก ๓) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ **กิจกรรม** พื้นที่ป่าไม้ได้รับการฟื้นฟู จำนวน ๑๐,๐๐๐ ไร่ **ผลผลิต** ๑) ฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมที่ถูกบุกรุกได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนความสมบูรณ์ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ไร่ ๒) เป็นการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าแปลงเดิมซ้ำอีก ๓) เป็นการสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น **๓) โครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น** **วัตถุประสงค์** ๑) ป้องกันรักษาพื้นที่ป่า ในพื้นที่รอบฐานปฏิบัติการฟื้นฟูป่า ๑๔ จังหวัดภาคเหนือ ๒) เพิ่มพื้นที่ป่า/พื้นที่สีเขียว ในพื้นที่รอบฐานปฏิบัติการฟื้นฟูป่า ๑๔ จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่ป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟูไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ ๓) เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริ มาใช้ในการป้องกันรักษาป่า เกิดความสมดุล ยั่งยืน ๔) เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น **กิจกรรม** ๑) ปลูกป่า จำนวน ๕๒,๐๐๐ ไร่ ๒) ปลูกป่าใช้สอย จำนวน ๗๐๐ ไร่ ๓) ปลูกหญ้าแฝก จำนวน ๑๕,๘๑๐,๐๐๐ กล้า ๔) จัดทำฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน ๕,๗๒๐ แห่ง ๕) จัดทำฝายแบบกึ่งถาวร จำนวน ๓๕ แห่ง	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๖) งานบุกเบิกพื้นที่และจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยจักรกล จำนวน ๗๐๐ ไร่ ๗) จัดทำแนวกันไฟ จำนวน ๕๐๐ กิโลเมตร ๘) ปรับสภาพภูมิทัศน์บริเวณหน้าสำนักงานสวนป่า จำนวน ๕ หลัง ๙) ก่อสร้างอาคาร และสิ่งประกอบ จำนวน ๓๕ แห่ง ๑๐) จัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้านด้านการฟื้นฟูป่า จำนวน ๓๕ เครือข่าย ๑๑) ก่อสร้างอาคาร และนันทนาการ จำนวน ๕ แห่ง ๑๒) จัดตั้งศูนย์จัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านการฟื้นฟูป่าต้นน้ำภาคเหนือ จำนวน ๑ แห่ง **ผลผลิต** ๑) ฟื้นฟูป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟู จำนวน ๕๒,๗๐๐ ไร่ ๒) พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น และมีน้ำในลำธารไหลสม่ำเสมอตลอดปี ๓) ป้องกันภัยที่เกิดจากธรรมชาติ รวมทั้งช่วยลดภาวะโลกร้อน ๔) สภาพป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สามารถอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น ๕) ลดความสูญเสียของชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาน้ำท่วม ๖) อนุรักษ์ ดิน ป่าไม้ ให้สมบูรณ์ ลดภาวะโลกร้อน สร้างความสมดุลในระบบนิเวศ **๔) โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ ๒) เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น ๓) เพื่อลดความสูญเสียของชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาน้ำท่วม ๔) เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนสภาพที่สมบูรณ์ **กิจกรรม** พื้นที่ป่าได้รับการฟื้นฟู จำนวน ๓๐,๐๐๐ ไร่ **ผลผลิต** ๑) ฟื้นฟูป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนความอุดมสมบูรณ์ จำนวน ๓๐,๐๐๐ ไร่ ๒) เพิ่มพื้นที่ป่า และมีน้ำในลำธารไหลสม่ำเสมอตลอดปี ๓) ป้องกันภัยที่เกิดจากธรรมชาติ รวมทั้งช่วยลดภาวะโลกร้อน ๔) สภาพป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สามารถอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น ๕) ลดความสูญเสียของชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาน้ำท่วม				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๖) อนุรักษ์ ดิน ป่าไม้ ให้สมบูรณ์ ลดภาวะโลกร้อน สร้างความสมดุลในระบบนิเวศ				
เร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ (One Map) ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐให้มีความชัดเจน อันจะส่งผลต่อการป้องกันและระงับการบุกรุกหรือเข้าถือครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	**กรมที่ดิน** **โครงการรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ที่ดินสาธารณประโยชน์ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน มีแนวเขตที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตรวจสอบได้ชัดเจน สามารถใช้แก้ไขปัญหาการบุกรุก ลดข้อพิพาทเกี่ยวกับแนวเขตที่ดิน อันจะทำให้การดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และฐานข้อมูลที่ดินฯ ถูกต้องเป็นปัจจุบัน **กิจกรรม** ดำเนินการรังวัดออกและตรวจสอบหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน **ผลผลิต** ๑) ที่ดินสาธารณประโยชน์ มีแนวเขตที่ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถแก้ไขปัญหาการบุกรุก ลดข้อพิพาทเกี่ยวกับแนวเขตที่ดินได้ และมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงครบถ้วนทุกแปลง ๒) สำนักงานที่ดินสามารถปรับปรุงฐานข้อมูลที่ดินสาธารณประโยชน์ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน ๓) ป้องกันภัยที่เกิดจากธรรมชาติ รวมทั้งช่วยลดภาวะโลกร้อน ๔) สภาพป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สามารถอำนวยประโยชน์ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ลงสู่ท้องถิ่น ๕) ลดความสูญเสียของชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาน้ำท่วม ๖) อนุรักษ์ ดิน ป่าไม้ ให้สมบูรณ์ ลดภาวะโลกร้อน สร้างความสมดุลในระบบนิเวศ	✓			
	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการตรวจสอบแปลงที่ดินเพื่อดำเนินการจัดที่ดินให้ชุมชนและการบริการด้านการอนุญาตในพื้นที่ป่าชายเลน** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้การจัดการที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ยากไร้พัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งป้องกันการบุกรุกทำลายป่าชายเลนและช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน **กิจกรรม** ๑) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทระบบนิเวศป่าชายเลน การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน ตลอดจนกฎระเบียบ นโยบาย มติคณะรัฐมนตรี และแนวทางปฏิบัติของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ๒) ดำเนินการสำรวจรังวัด ตรวจสอบเอกสารสิทธิกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำแผนที่การจำแนกเขตพื้นที่ป่าชายเลน ส่งมอบให้ คทช. เพื่อยื่นขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ จัดทำระเบียบการอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) ดำเนินงานตามขั้นตอนอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน จัดประชุมพิจารณาของ คทช.จังหวัด/ คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง/ คทช. การยื่นขออนุญาตและการพิจารณาอนุญาตตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง **ผลผลิต** ๑) จัดที่ดินทำกิน (เป้าหมาย ๕,๐๐๐ ไร่) มอบหนังสืออนุญาตแล้ว ๓ ฉบับ เนื้อที่ ๓,๓๙๗-๐-๐๐ ไร่ ราษฎรได้รับประโยชน์ ๓๖๓ ครัวเรือน ๑,๒๖๙ คน เนื้อที่ปี ๒๕๖๐ เป็นพื้นที่เอกสารสิทธิ เนื้อที่ ๑,๗๑๙-๐-๐๐ ไร่ อนุญาตในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จำนวน ๓ ฉบับ ๒) จัดที่อยู่อาศัย (เป้าหมาย ๒๘ ชุมชน) มอบหนังสืออนุญาตแล้ว ๒๔ ชุมชน ๓๐ ฉบับ เนื้อที่ ๒๘๑-๒-๕๓.๒๐ ไร่ ๙๖๖ ครัวเรือน ๓,๖๔๒ คน อนุญาตในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๑๖ ฉบับ อนุญาตในพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ จำนวน ๑๔ ฉบับ อยู่ระหว่างออกหนังสืออนุญาต ๓ ชุมชน เนื้อที่ ๑๔-๐-๑๔.๘ ไร่ ๖๖ ครัวเรือน ๒๕๑ คน ๓) คณะกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดชลบุรี มีมติไม่เห็นชอบ ๑ ชุมชน เนื้อที่ ๓-๓-๘๔.๔ ไร่ ๒๒ ครัวเรือน ๘๑ คน **๒) โครงการจัดที่ดินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)** **วัตถุประสงค์** เพื่อนำที่ดินของรัฐที่มีผู้ครอบครองอยู่อาศัยมาจัดระเบียบ เพื่อลดการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน **กิจกรรม** จัดที่อยู่อาศัยชุมชนในเขตป่าชายเลน จ. สมุทรสงครามและสมุทรสาคร ๑๐ ชุมชน จ. เพชรบุรี จำนวน ๑๗๑ ครัวเรือน จ. ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๖๗๕ ครัวเรือน **ผลผลิต** ชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลนได้รับการจัดที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย จ. สมุทรสงครามและสมุทรสาคร จำนวน ๕๔๔ ครัวเรือน จ. เพชรบุรี จำนวน ๑๗๑ ครัวเรือน จ. ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๖๗๕ ครัวเรือน				
	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ **โครงการการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map)** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐ (One Map) ที่ครอบคลุมทุกหน่วยงาน โดยแนวเขตที่ดินดังกล่าวต่อกันสนิท ไม่ทับซ้อน หรือมีช่องว่าง และกำหนดให้ที่ดินของรัฐหนึ่งแห่งมีหนึ่งหน่วยงานดูแลรับผิดชอบ อันจะส่งผลทำให้การบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความชัดเจน รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเรื่องการบุกรุกและครอบครองที่ดินของรัฐ และการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดในภาครัฐเกี่ยวกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและที่ดิน **กิจกรรม** ๑) ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์ อบรม/ชี้แจงเจ้าหน้าที่ ๒) ขั้นดำเนินการ ได้แก่ คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด/ ระดับภาค ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ๓) ขั้นสรุปผล ได้แก่ การจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินการและแนวทางแก้ไขปัญหา ๔) ขั้นขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ๕) ขั้นแก้ไขกฎหมายและการติดตามผล	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ทั้งนี้ เป็นการดำเนินการในรูปแบบการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐฯ และได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว รวม ๗ คณะ ดังนี้ (๑) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) ระดับภาค ๑ - ๔ ทำหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน เร่งรัด กำกับดูแลคณะอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (๒) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) จังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ทำหน้าที่ปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด (๓) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่เหมือนกับคณะอนุกรรมการตามข้อ (๒) (๔) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) ทำหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน ติดตาม กำกับดูแล เร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ (๕) คณะอนุกรรมการเทคนิคการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) ทำหน้าที่ยกร่างหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติทางเทคนิคการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ รวมทั้งกรณีเพิ่มเติมวิธีปฏิบัติทางเทคนิคและจัดเตรียมฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน (๖) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการดำเนินงานด้านกฎหมาย ทำหน้าที่พิจารณาและกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านกฎหมาย เพื่อรับรองผลการดำเนินการให้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย (๗) คณะทำงานตรวจทานข้อมูลด้านแผนที่ กรมแผนที่ทหาร ทำหน้าที่ตรวจข้อมูลแผนที่ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ **ผลผลิต** ได้แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ เป็นระบบดิจิทัล มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันของทุกหน่วยงาน และมีระบบปฏิบัติการ (Application) ที่สามารถตรวจสอบแนวเขตและที่ตั้งที่ดินของรัฐได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ และเกิดความสะดวกในการใช้งาน และได้รายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณารับรองเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐ มีข้อมูลสรุปว่า (๑) ประเทศไทยมีเนื้อที่ประมาณ ๓๒๐.๗๐ ล้านไร่ (๒) ที่ดินของรัฐก่อนการดำเนินการปรับปรุงแผนที่ One Map มีประมาณ ๔๖๕.๐๘ ล้านไร่ (๓) ที่ดินของรัฐภายหลังการดำเนินการปรับปรุงแผนที่ One Map มีประมาณ ๒๐๗.๗๓ ล้านไร่ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อที่ของประเทศไทย อย่างไรก็ดี เนื่องจากยังมีบางหน่วยงานได้มีความเห็นขอให้มีการตรวจสอบแนวเขตที่ดินของรัฐอีกครั้งหนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปหารือให้ได้ข้อยุติ และนำข้อยุติดังกล่าวไปประกอบการดำเนินการตรวจสอบเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐให้ถูกต้องตรงกันและเห็นชอบร่วมกันก่อน แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในการรับรองเส้นแนวเขตที่ดินของรัฐอีกครั้งหนึ่ง และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๒ มอบหมายให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติรับเรื่องนี้ไปพิจารณาดำเนินการต่อไป				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจ และการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสงวนพื้นที่ป่าชายเลนแห่งใหญ่ที่สุดของ จ. เพชรบุรี ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ๒) เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศน์ป่าชายเลนแหลมผักเบี้ยให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์และก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน ๓) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าตามนโยบายของรัฐบาล **กิจกรรม** ๑) สำรวจและจัดทำแนวเขตป่าชายเลนบ้านแหลมผักเบี้ยให้ชัดเจน ๒) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินการ ๓) ฟื้นฟูป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์ปรับปรุงระบบนิเวศน์ป่าชายเลนตามหลักวิชาการในการปลูกป่าชายเลนในส่วนที่เสื่อมโทรมให้เต็มทั้งพื้นที่ ๔) ประสานงานองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ยเพื่อปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ศาลาที่พัก จุดชมวิว ทางเดินเท้า เส้นทางจักรยาน รวมถึงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ๕) บริหารจัดการขยะในป่าชายเลนและชุมชน ๖) จัดทำป้ายสื่อความหมายต่างๆ **ผลผลิต** แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ป่าชายเลนให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป **๒) โครงการป่าในเมือง (สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย) ณ บริเวณป่าชายเลนหาดหว้าขาว บ้านบ่อนอก อ. เมือง จ. ประจวบคีรีขันธ์** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสงวนพื้นที่ป่าชายเลนแห่งใหญ่ที่สุดของ จ. ประจวบคีรีขันธ์ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ๒) เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศน์ป่าชายเลนหาดหว้าขาวให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์และก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน ๓) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าตามนโยบายของรัฐบาล **กิจกรรม** ๑) สำรวจและจัดทำแนวเขตป่าชายเลนหาดหว้าขาวให้ชัดเจน ๒) ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินการ ๓) ฟื้นฟูป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์ปรับปรุงระบบนิเวศน์ป่าชายเลนตามหลักวิชาการในการปลูกป่าชายเลนในส่วนที่เสื่อมโทรมให้เต็มทั้งพื้นที่	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) ประสานงานองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ศาลาที่พัก จุดชมวิว ทางเดินเท้า เส้นทางจักรยาน รวมถึงเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ๕) บริหารจัดการขยะในป่าชายเลนและชุมชน ๖) จัดทำป้ายสื่อความหมายต่างๆ **ผลผลิต** แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ป่าชายเลนให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป				
พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้การเพิ่มพื้นที่ป่า และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้	**สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย** **โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน (คทช.จังหวัดสุโขทัย) ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสนองนโยบายรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ๒) เพื่อจัดประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดสุโขทัย (คทช.จังหวัด) ๓) เพื่อร่วมสำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน และแผนที่ขอบเขตที่ดินในพื้นที่ที่จะจัดให้แก่ผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ในระดับจังหวัด ๔) เพื่อร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ครอบครองที่ดินและรายชื่อผู้ยากไร้ที่ไม่มีที่ทำกินและที่อยู่อาศัยในระดับจังหวัด ๕) เพื่อสรุปผลการดำเนินงานรายงานให้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติทราบ ๖) เพื่อปฏิบัติอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติมอบหมาย **กิจกรรม** <u>ในปี ๒๕๖๐</u> ๑) จัดประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดสุโขทัย (คทช.จังหวัด) ๒) ประสานและติดตามการดำเนินงานพื้นที่เป้าหมาย ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าสุเม่น เพื่อจัดที่ดิน ทำกินให้ประชาชนโดยจัดประชาชนที่ครอบครองตามหลักเกณฑ์ ๓) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดมอบหมาย ๔) สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและการตัดไม้ทำลายป่า ๕) จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับอำเภอ ในท้องที่อำเภอที่วิกฤติรุนแรง ๖) จัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับอำเภอ ๗) รณรงค์สร้างเครือข่ายระดับอำเภอ ๘) จัดทำรายงานประเมินผลประจำปี ในพื้นที่วิกฤติรุนแรง <u>ในปี ๒๕๖๑</u> ๑) จัดประชุมคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดสุโขทัย (คทช.จังหวัด)	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ประสานและติดตามการดำเนินงานพื้นที่เป้าหมาย ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าสุเม่น เพื่อจัดที่ดิน ทำกินให้ประชาชนโดยจัดประชาชนที่ครอบครองตามหลักเกณฑ์ ๓) จัดหาที่ดินพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาหลวง ให้คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินพิจารณา เมื่อคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ความเห็นชอบพื้นที่เป้าหมายดำเนินการแล้ว ให้จัดทำรายละเอียดข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย ข้อมูลผู้ครอบครองที่ดิน เอกสารประกอบเรื่องราว ที่เกี่ยวข้อง นำเสนอคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดพิจารณาขออนุญาต จัดทำสัญญาตามกฎหมายและระเบียบของพื้นที่ ๔) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดมอบหมาย **ผลผลิต** ๑) สนองนโยบายรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน ๒) คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัดสุโขทัย (คทช.จังหวัด) ได้รับทราบข้อมูลปัญหาการลักลอบการตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยวางมาตรการการแก้ไขปัญหาในภาพรวมอย่างถูกวิธี ๓) ประชาชนในท้องที่จังหวัดสุโขทัย มีที่ดินทำกินเพิ่มมากขึ้น ๔) พื้นที่ของรัฐถูกราษฎรบุกรุกเพื่อหาที่ดินทำกินลดน้อยลง ๕) ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย				
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
เร่งรัดการดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ (One Map) ให้มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดแนวเขตที่ดินของรัฐให้มีความชัดเจน อันจะส่งผลต่อการป้องกันและระงับการบุกรุกหรือเข้าถือครองที่ดินของรัฐโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	**กรมที่ดิน** **โครงการสนับสนุน คทช. จังหวัดในการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินการด้านการจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ในลักษณะแปลงรวม โดยมิให้กรรมสิทธิ์แต่อนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นกลุ่มหรือชุมชน ตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่ คทช.กำหนด ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม **กิจกรรม** ดำเนินการคัดเลือกประชาชนเข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ **ผลผลิต** สามารถดำเนินการคัดเลือกประชาชนเข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ จำนวน ๑๒,๕๑๑ ราย	✓			
	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **โครงการจัดทำแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง** **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม กองอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ร่วมกับคณะทำงานบูรณาการแนวทาง แผนงานโครงการและงบประมาณการจัดการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ได้ร่วมกันจัดทำเอกสาร “แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง” เพื่อให้ทุกภาคส่วน นำไปใช้ในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ **ผลผลิต** แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง				
	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการกิจกรรมสำรวจทรัพยากรป่าไม้** **วัตถุประสงค์** จัดทำฐานข้อมูลสำรวจทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อนุรักษ์ **กิจกรรม** สำรวจทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อนุรักษ์ **ผลผลิต** มีฐานข้อมูลสำรวจทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อนุรักษ์ **๒) โครงการกิจกรรมสำรวจข้อมูลป่าไม้โดยใช้ข้อมูลจากระยะไกล** **วัตถุประสงค์** วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ทราบพื้นที่ป่าไม้ที่เหลืออยู่รวมทั้งพื้นที่อื่นๆ ตามที่กำหนด **กิจกรรม** สำรวจข้อมูลป่าไม้โดยใช้ข้อมูลจากระยะไกล **ผลผลิต** การแปลตีความข้อมูลจากดาวเทียม LANDSAT, SPOT, THEOS เพื่อหาพื้นที่ป่าไม้ที่เหลืออยู่ และจำแนกการใช้พื้นที่	✓	✓	✓	✓
เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจ และการเพิ่มและพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน	**กรมป่าไม้** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ (ลุ่มน้ำ) ระยะที่ ๑** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่เสื่อมโทรม คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ระบบนิเวศ และเพิ่มศักยภาพในการอนุรักษ์ดินและน้ำของพื้นที่อนุรักษ์ เพิ่มความสามารถในการกักเก็บน้ำไว้ในดิน ลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ และทำให้มีน้ำไหลในลำธารสม่ำเสมอตลอดปี ๒) เพื่อเร่งรัดการฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ที่เสื่อมโทรม ให้มีพื้นที่ป่าไม้รวมทั้งประเทศ ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ๓) เพื่อน้อมนำพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มาเป็นกรอบแนวทางในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ฟื้นฟูพื้นที่อนุรักษ์ (ลุ่มน้ำ) ระยะที่ ๑ ดำเนินกิจกรรมปลูกป่าทั่วไป (๒๐๐ ต้น/ไร่) จำนวน ๓๐,๐๐๐ ไร่ (อัตราราคางานต่อหน่วย ๓,๙๐๐ บาท/ไร่ ตามที่สำนักงบประมาณกำหนด) **ผลผลิต** รวมพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น ๓๐,๐๐๐ ไร่ ดำเนินการในพื้นที่ ๒๗ จังหวัด ๑๕ ลุ่มน้ำ	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) โครงการเพาะชำกล้าไม้ เพื่อฟื้นฟูสภาพเขาสูงชันที่เสื่อมโทรมกลับคืนสู่สภาพป่าธรรมชาติ **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสนับสนุนการปลูกป่าประชาอาสา ๒) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนปลูกไม้ในที่ครอบครองพื้นที่สูง ๓) เพื่อปลูกในพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่เสื่อมโทรมและบริเวณต้นน้ำ ๔) เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว **กิจกรรม** เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป จำนวน ๗,๐๐๐,๐๐๐ กล้า **ผลผลิต** ๑) เป็นการช่วยฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ๒) เป็นการสร้างกลุ่มเครือข่ายชุมชนในการร่วมปลูกป่าประชาอาสา ๓) เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้พื้นที่จากป่าเขาสูงชันที่เสื่อมโทรมกลับคืนสู่สภาพป่าธรรมชาติ และเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในประเทศอย่างต่อเนื่อง **๓) โครงการเพาะชำกล้าไม้ เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ๒) เพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการผลิตกล้าไม้ให้ได้ปริมาณและคุณภาพสนับสนุนโครงการต่างๆ และความต้องการของประชาชนอย่างเพียงพอ **กิจกรรม** ๑) เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป จำนวน ๒๘,๖๐๐,๐๐๐ กล้า ๒) จัดทำกล้าไม้ขนาดใหญ่ จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ กล้า ๓) เพาะชำกล้าไม้ด้วยระบบถาดรากลอย จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ กล้า **ผลผลิต** ประชาชน เอกชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งทุกภาคส่วนตระหนักในสิทธิหน้าที่ และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีแหล่งธรรมชาติเพื่อการศึกษา เรียนรู้ การนันทนาการซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง มั่งคั่งของชาติและประชาชน ตลอดจนการมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี **๔) โครงการกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ของเอกชนทั่วประเทศ ๒) เพิ่มสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรผู้ปลูกสวนป่า ด้านกฎระเบียบ ด้านวิชาการ ด้านการผลิต การจัดการและใช้ประโยชน์จากสวนป่า **กิจกรรม** ๑) โครงการส่งเสริมอาชีพด้านป่าไม้				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๑.๑) ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ ๑.๒) จัดเตรียมกล้าไม้และสนับสนุนกล้าไม้ ๒) สำรวจฐานข้อมูลไม้เศรษฐกิจ ๓) ให้คำแนะนำการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม **ผลผลิต** ๑) เพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจของประเทศ ๒) เกษตรกรมีความมั่นใจในการปลูกสวนป่าเป็นอาชีพ ๓) ลดปัญหาการขาดแคลนไม้ใช้สอย และวัตถุดิบของอุตสาหกรรมไม้ภายในประเทศ ๔) มีฐานข้อมูลในการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ **๕) โครงการกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ๒) เพื่อสนับสนุนด้านวิชาการในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๓) ส่งเสริมให้มีการปลูกสร้างสวนป่าเป็นอาชีพที่มั่นคง สนับสนุนการผลิตไม้ให้เพียงพอต่อความต้องการไม้ใช้สอยภายในประเทศ **กิจกรรม** ๑) สำรวจฐานข้อมูลไม้เศรษฐกิจ ๒) ให้คำแนะนำการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม **ผลผลิต** ๑) ทราบรายละเอียดข้อมูลชนิดไม้ จำนวน อายุ และการกระจาย ของการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ ๒) เพื่อประเมินศักยภาพ และการบริหารจัดการด้านกำลังการผลิตไม้ในพื้นที่ ๓) เพื่อจัดทำแผนที่แสดงการกระจายชนิดไม้ในพื้นที่ ๔) มีฐานข้อมูลไม้เศรษฐกิจที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สำหรับใช้ในการวางแผนกำหนดนโยบายส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ และการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ด้านการปลูกสวนป่า ๕) ผู้ทำสวนป่ามีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม **๖) โครงการกิจกรรมส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในที่ดินของเอกชน เพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ประชาชน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ของประชาชน ๒) เพื่อเพิ่มผลผลิตไม้ใช้สอยและรองรับอุตสาหกรรมที่ใช้ไม้เป็นวัตถุดิบ ๓) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ที่ดินอย่างเต็มศักยภาพ **กิจกรรม** มีพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในที่ดินของเอกชน เพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ประชาชน จำนวน ๑๓,๖๒๔ ไร่ แบ่งเป็น ๑) โครงการส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่ออุตสาหกรรม จำนวน ๖,๐๐๐ ไร่ ๒) โครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓,๖๒๔ ไร่ ๓) โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่ จำนวน ๘,๔๐๐ ไร่ **ผลผลิต** ได้พื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น **๗) โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจของเอกชนที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม ๒) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เต็มศักยภาพ ๓) เพื่อเพิ่มผลผลิตไม้เศรษฐกิจและไม้ใช้สอย สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร **กิจกรรม** มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๔๐,๐๐๐ ไร่ **ผลผลิต** จำนวนพื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น **๘) โครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๒** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ สำหรับผลิตไม้เพื่อการใช้สอยให้เพียงพอภายในประเทศ และสร้างรายได้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒) เพื่อสร้างอาชีพด้านป่าไม้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ๓) เพื่อเพิ่มจำนวนต้นไม้ที่จะดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ ช่วยสร้างสมดุลธรรมชาติ **กิจกรรม** มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๙,๘๗๗ ไร่ **ผลผลิต** ได้พื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น				
	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจเพื่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงจากการปลูกป่าเศรษฐกิจโดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งทำการเกษตรชนิดอื่นๆ ไม่ได้ผลหรือได้ผลผลิตต่ำ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ โดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ที่ดินทำกินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ที่ป่าชุมชนที่ถูกทิ้งร้าง ที่หัวไร่ปลายนา ฯลฯ ให้กลายเป็นป่าเศรษฐกิจที่สามารถให้ผลผลิตได้อย่างยั่งยืน **กิจกรรม** เกษตรกรที่มีพื้นที่ทำกินอยู่รอบพื้นที่สวนป่า อ.อ.ป. ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าร่วมโครงการพื้นที่ปลูกภายใต้กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ ดังนี้ ๑) ส่งเสริมเกษตรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตช้า) ปีที่ ๑ (แปลงปี ๒๕๖๐) พื้นที่ ๓๕๐ ไร่ ๒) ส่งเสริมเกษตรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตเร็ว) ปีที่ ๑ (แปลงปี ๒๕๖๐) พื้นที่ ๒,๖๐๐ ไร่ ๓) ส่งเสริมเกษตรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตช้า) ปีที่ ๑ (แปลงปี ๒๕๖๑) พื้นที่ ๒,๐๐๐ ไร่ ๔) ส่งเสริมเกษตรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตเร็ว) ปีที่ ๒ (แปลงปี ๒๕๖๐) พื้นที่ ๓๕๐ ไร่ ๕) ส่งเสริมเกษตรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตเร็ว) ปีที่ ๑ (แปลงปี ๒๕๖๑) พื้นที่ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ๖) ส่งเสริมเกษตรปลูกบำรุงไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตเร็ว) ปีที่ ๒ (แปลงปี ๒๕๖๐) พื้นที่ ๒,๖๐๐ ไร่ **ผลผลิต** ๑) มีพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตช้า) ปี ๒๕๖๐ เพิ่ม ๓๕๐ ไร่ ๒) มีพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตเร็ว) ปี ๒๕๖๐ เพิ่ม ๒,๖๐๐ ไร่ ๓) มีพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตช้า) ปี ๒๕๖๑ เพิ่ม ๒,๐๐๐ ไร่ ๔) มีพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ (ไม้โตเร็ว) ปี ๒๕๖๑ เพิ่ม ๒๐,๐๐๐ ไร่				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (พ.ศ. ๒๕๕๗) โดยปรับปรุงระบบการดูแลรักษาป่าไม้ โดยให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเผาในที่โล่งและหมอกควัน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างจิตสำนึก กระตุ้นให้เกิดความตระหนัก ในการลดการเผาในที่โล่ง และการเฝ้าระวังไฟป่าลดหมอกควัน ๒) เพื่อเสริมสร้างให้เครือข่ายและภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันอย่างบูรณาการ ๓) เพื่อพัฒนากลไกและสนับสนุนให้เกิดการลดปัญหาการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน **กิจกรรม** ดำเนินการกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังไฟป่า ลดหมอกควัน โดยได้ให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ไฟป่าในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ มีพื้นที่บูรณาการความร่วมมือ ได้แก่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย และพื้นที่โดยรอบ (อ. เมือง หางดง และแม่ริม) จ. เชียงใหม่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และพื้นที่โดยรอบ จ. เชียงใหม่ พื้นที่ดอยพระบาท - ม่อนพระยาแช่ จ. ลำปาง และพื้นที่ลุ่มน้ำลี้ตอนบน อ. ทุ่งหัวช้าง จ. ลำพูน เชื่อมโยงและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครและผู้นำชุมชนเพื่อนำความรู้ไปขยายผลต่อในระดับพื้นที่ และการขยายผลและต่อยอดไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป ดังนี้ ๑) เครือข่าย ทสม. ๙ จังหวัด เข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นกลไกการเฝ้าระวัง ไฟป่าลดหมอกควัน ในระดับพื้นที่ เพิ่มขึ้น จำนวน ๓๒,๐๕๐ คน กระจายอยู่ใน ๑๑๒ อำเภอ ๗๕๗ ตำบล ๔,๕๙๔ หมู่บ้าน	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เกิดการขยายเครือข่ายกลุ่มคนไทยชาติพันธุ์ ที่ให้ความสนใจงานด้านสิ่งแวดล้อม ๓) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา ๒๙ ศูนย์ **ผลผลิต** ๑) สถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน ในพื้นที่ดำเนินการ มีปริมาณความร้อนสะสม (Hotspot) ลดลง ๒) ประชาชนเกิดจิตสำนึก ปรับพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลดปัญหาหมอกควัน ไฟป่า และการเผาในที่โล่ง ๓) เครือข่ายภาคประชาชนและภาคีเป็นกลไก (ประชารัฐ) รวมถึงมีความร่วมมือในการเฝ้าระวังไฟป่า ลดหมอกควัน ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ เพิ่มขึ้น **๒) โครงการการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ประชาสัมพันธ์ลดการเผาในที่โล่งและหมอกควัน** **วัตถุประสงค์** เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน **กิจกรรม** ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเพื่อลดปัญหาการเผาในที่โล่งการจัดการปัญหาไฟป่าและหมอกควัน พื้นที่ภาคเหนือตอนบน รวมถึงพื้นที่อื่นๆ ที่มีการเผาในที่โล่ง ในรูปแบบต่างๆ ประกอบด้วย ๑) สื่อสารด้านการจัดการปัญหาหมอกควันและไฟป่า ในรูปแบบสารคดีต้นแบบ การลดการเผาในที่โล่ง การจัดการปัญหาไฟป่าทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสกู๊ปข่าวความเคลื่อนไหวปัญหาและการจัดการไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาและเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาหมอกควันและไฟป่า ผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อออนไลน์ ๒) ผลิตสปอตและสารคดีสร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับลดการเผาในที่โล่ง การจัดการปัญหาไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ชุด “ประชารัฐเดินหน้า สู้ไฟป่าอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย สปอตวิทยุจำนวน ๑๐ เรื่อง และสารคดีจำนวน ๑๐ เรื่อง และจัดทำสำเนาจัดส่งไปยังเครือข่ายของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน รวม ๑๗๕ แห่ง ได้แก่ เครือข่ายทสม. นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงาน ทสจ. สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต ๓ และสำนักงานประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันได้อย่างถูกต้อง **ผลผลิต** ๑) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความตระหนักในการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน ในรูปแบบสารคดีและสปอตโทรทัศน์ สกู๊ปข่าวและสปอตวิทยุ คลิปวิดีโอออนไลน์ และการนำสื่อมวลชนลงพื้นที่ต้นแบบ สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า ๘๗๐,๐๐๐ คน ๒) ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักต่อการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการการพัฒนาเครือข่ายองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายองค์กร **วัตถุประสงค์** ๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒) พัฒนาศักยภาพและบทบาทขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ **กิจกรรม** ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของเครือข่ายองค์กรเอกชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปี ๒๕๖๒ ได้มีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายองค์กรเอกชนและองค์กรชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและปกป้องฐานทรัพยากร ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ มีองค์กรเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน ๒๗๕ องค์กร **ผลผลิต** ๑) เครือข่ายภาคประชาชน ได้รับการยอมรับในบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาครัฐและภาคีความร่วมมือ ๒) เกิดการรวมกลุ่มของเครือข่ายภาคประชาชน ก่อให้เกิดพลังในการดำเนินงาน ทั้งการอนุรักษ์ ป้องกัน ฟื้นฟู รวมถึงการสะท้อนข้อเท็จจริงต่อแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่				
	กรมป่าไม้ ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการแผนงานยุทธศาสตร์อนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ โครงการปกป้องผืนป่าและร่วมพัฒนาป่าไม้ให้ยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการจัดการป่าไม้โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล รักษา หรือบำรุงป่า พัฒนาสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ ภายใต้หลักการความสมดุลและยั่งยืน กิจกรรมหลักฟื้นฟูและดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ๒) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาป่าไม้ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ภายใต้หลักการตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งหวังให้ชุมชนมีความพร้อมและร่วมจัดการป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๓) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือของชุมชน องค์กรภาคเอกชนและหน่วยงานของภาครัฐให้มีบทบาท และความเข้มแข็งในการบริหารจัดการป่าอย่างต่อเนื่อง **กิจกรรม** ๑) การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ๒) การฝึกอบรม ประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่รัฐและราษฎร ๓) การสำรวจและจัดตั้งป่าชุมชน ๔) การจัดตั้งป่าชุมชน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) การจัดตั้งป่าชุมชนเป็นการต่อเนื่องและลงทะเบียน (ปชช.๑) ๖) การจัดทำคำขออนุญาตจัดทำโครงการป่าชุมชน (ปชช. ๑) ๗) การตรวจสอบพื้นที่ตามคำขออนุญาตจัดทำโครงการป่าชุมชน (ปชช.๒) ๘) การจัดทำโครงการป่าชุมชน (ปชช. ๓) ๙) การสร้างความรู้ความเข้าใจ ๑๐) การบริหารจัดการพื้นที่โดยการสนับสนุนจากภาครัฐ ๑๑) ติดตามผลการปฏิบัติงานและนิเทศงาน **ผลผลิต** ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน **๒) โครงการครูป่าไม้ด้านการฟื้นฟูป่า** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของป่าไม้ในการป้องกันและบรรเทาภัยจากการบุกรุกพื้นที่ป่า ภัยพิบัติดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก ให้กับเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เขาสูงชันที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภัยพิบัติดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก **กิจกรรม** เยาวชนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่สูงชันทั่วประเทศ จำนวน ๒๕ โรงเรียน ได้รับการอบรม **ผลผลิต** ๑) เยาวชนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในพื้นที่สูงชันทั่วประเทศ จำนวน ๒๕ โรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของป่าไม้ในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ๒) เยาวชนมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ ๓) เกิดจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาป่าไม้ ซึ่งจะเป็นการป้องกันและบรรเทาอันตราย ที่อาจจะเกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากให้กับชุมชนของตนเองได้ในอนาคตต่อไป ๔) มีแนวร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น **๓) โครงการสร้างป่า สร้างรายได้** **วัตถุประสงค์** ๑) พื้นที่ป่าซึ่งปัจจุบันราษฎรอยู่อาศัยทำกินโดยการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ได้รับการฟื้นฟูส่งผลให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว ๒) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ๓) ราษฎรในพื้นที่เป้าหมายมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ และสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน ๔) ฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม “สร้างป่า สร้างรายได้” เป็นแนวทางการพัฒนาฟื้นฟูป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนอยู่ร่วมกับป่า และมีรายได้เสริมโดยไม่ทำลายป่า ด้วยหลักการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ตามแนวพระราชดำริในหลวงรัชกาลที่ ๙ พร้อมกับ มีการปลูกไม้ป่าร่วมกับพืชเศรษฐกิจ วิธีนี้นอกจากจะทำให้ชาวบ้านมีรายได้แล้ว ยังทำให้มีป่าไม้เพิ่มขึ้นด้วย **ผลผลิต** ๑) พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูในรูปแบบสร้างป่าสร้างรายได้ ส่งผลให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศในระยะยาว ๒) ราษฎรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีรายได้ที่มั่นคง สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน ๓) เพื่อให้ราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่า ให้มีส่วนร่วมมาปลูกต้นไม้ ในลักษณะผสมผสานระหว่างไม้ป่ากับไม้เกษตรและมีรายได้จากการปลูกพืชดังกล่าวทดแทนการปลูกพืช ประชาชนมีรายได้ ลดรายจ่าย **๔) โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่รอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ๒) เพื่ออนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) ให้มีความยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชน ๓) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่โครงการป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด (ภาคตะวันออก) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น **กิจกรรม** ๑) ฟื้นฟูสภาพป่าเพิ่มเติมในพื้นที่ ๒) เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป และกล้าไม้มีค่า ๓) การส่งเสริม การทำเกษตรในระบบวนเกษตรแก่เกษตรกร และส่งเสริมการปลูกไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง แก่เกษตรกรในชุมชนโดยรอบ ๔) การสร้างฝายต้นน้ำแบบตาข่ายคลุมหินทิ้ง ๕) การสร้างฝายต้นน้ำ และฝายชะลอน้ำ แบบกึ่งถาวร ในพื้นที่ที่ความลาดชันสูง ๖) การพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ป่ากันชน ด้วยการส่งเสริมการปลูกป่าพื้นบ้าน อาหารชุมชนและพืชสมุนไพร ส่งเสริมการปลูกผักพื้นบ้าน อาหารชุมชนและพืชสมุนไพร ๗) อบรมราษฎรและเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ๘) เครือข่ายเฝ้าระวังการติดตามช้างป่าออกนอกพื้นที่ **ผลผลิต** ๑) ฟื้นฟูสภาพป่าเพิ่มเติม ในพื้นที่ ๕๐ ไร่				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป และกล้าไม้มีค่า รวม ๕๐,๐๐๐ กล้า ซึ่งช่วยคืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ผืนป่าจนถึงปัจจุบันมีพื้นที่รวมกว่า ๘๓,๐๐๐ ไร่ ๓) การส่งเสริม การทำเกษตรในระบบวนเกษตรแก่เกษตรกร และส่งเสริมการปลูกไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง แก่เกษตรกรในชุมชนโดยรอบ รวมจำนวน ๙ แปลง ๔) การสร้างฝายต้นน้ำแบบตาข่ายคลุมหินทิ้ง จำนวน ๒๕ ฝาย ๕) การสร้างฝายต้นน้ำ และฝายชะลอน้ำ แบบกึ่งถาวร ในพื้นที่ที่ความลาดชันสูง จำนวน ๒๕ ฝาย ๖) การพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ป่ากันชน ด้วยการส่งเสริมการปลูกป่าพื้นบ้าน อาหารชุมชนและพืชสมุนไพร ส่งเสริมการปลูกผักพื้นบ้าน อาหารชุมชนและพืชสมุนไพร จำนวน ๕๐ หมู่บ้าน ๗) อบรมราษฎรและเยาวชนเพื่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จำนวน ๒๐ รุ่น ๘) เครือข่ายเฝ้าระวังการติดตามช้างป่าออกนอกพื้นที่ จำนวน ๒ โครงการ ๙) เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันรักษาป่าที่เหลืออยู่ ๑๐) เพิ่มแปลงพืชอาหารช้างในป่าสงวน บริเวณป่าเขาน้ำซับ จ. จันทบุรี ซึ่งมีช้างอาศัยอยู่เป็นประจำ ๑๑) ฝ่ายช่วยชะลอความรุนแรงของกระแสน้ำ เพิ่มความชุ่มชื้นแก่ผืนป่า และรักษาน้ำให้อยู่ในป่านานขึ้น ๑๒) ได้ไม้มีค่า หรือไม้ประจำถิ่นเพิ่มมากขึ้นทดแทนไม้ที่ถูกลักลอบตัดฟัน และยังเป็นการเพิ่มมูลค่าแก่ผืนป่าให้ทรงคุณค่ามากขึ้น **๕) โครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อถ่ายทอดพระราชปณิธาน และความห่วงใย พสกนิกร ปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ให้ราษฎรในพื้นที่มีความเข้าใจและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ และร่วมกันดูแลรักษาป่าไม้เพื่อถวายเป็นพระราชสักการะ ๒) เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันของราษฎรในพื้นที่ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับชุมชนใหญ่ ให้เกิดความรักหวงแหน และความเป็นเจ้าของป่าด้วยกัน ๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกและอุดมการณ์ร่วมกันในการป้องกันรักษาป่าระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับราษฎรในพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม ๔) เพื่อให้ราษฎรผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและวิธีการอนุรักษ์ ตลอดจนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อขยายผลสู่ญาติพี่น้องในครอบครัวต่อไป				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) เพื่อจัดตั้งองค์กรราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ในชุมชนที่อยู่ในหรือรอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อเป็นเครือข่ายในการป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า **กิจกรรม** กรมป่าไม้ โดยสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า/ สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ - ๑๖ และสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้สาขา ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) **ผลผลิต** มีเครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ที่สามารถร่วมดูแลพื้นที่ป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้จำนวน ๒๓ เครือข่าย ดูแลพื้นที่ป่าไม้ได้มากกว่า ๙๖,๐๓๐ ไร่ **๖) โครงการกิจกรรมพัฒนาวนศาสตร์ชุมชน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานป่าชุมชน และวนเกษตร ๒) เพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้ และเผยแพร่การดำเนินงานตามภารกิจหลักของกรมป่าไม้ ในมิติด้านการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ๓) เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ส่งเสริม ถ่ายทอด และฝึกอบรม กระบวนการเรียนรู้ด้านวนศาสตร์ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในรูปแบบการมีส่วนร่วม ให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยกลยุทธ์ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนรวมสนับสนุนในการดำเนินโครงการฯ **กิจกรรม** ๑) ศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ ๑๒ เรื่อง ๒) ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑๒ เรื่อง ๓) ศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน ๑๒ เรื่อง ๔) ฝึกอบรมหลักสูตรวนเกษตร จำนวน ๑๒ รุ่น ๓๐๐ คน ๕) ส่งเสริมระบบวนเกษตรในพื้นที่เกษตรกร จำนวน ๕๖ ไร่ ๖) การจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารอาหารชุมชน จำนวน ๒,๓๕๐ ไร่ ๗) บำรุงรักษาป่า ปีที่ ๒ - ๖ จำนวน ๘,๖๒๓ ไร่ **ผลผลิต** พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาในรูปแบบพื้นที่ป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน จำนวน ๑๓ แห่ง/ ๒,๓๕๐ ไร่				
ปรับปรุงระบบการดูแลรักษาป่าไม้ โดยให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการเสริมสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน** **วัตถุประสงค์** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันไฟป่าและเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน **กิจกรรม** ๑) อุดหนุนเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ๒) สนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่า	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) เสวนาเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันระดับจังหวัด **ผลผลิต** ๑) อุดหนุนเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน จำนวน ๑๘๐ เครือข่าย ๒) สนับสนุนเครื่องมือดับไฟป่าให้แก่เครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน จำนวน ๑,๓๗๐ ชุด ๓) เสวนาเครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันระดับจังหวัด จำนวน ๘๔ รุ่น **๒) โครงการหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางด้านป่าไม้ให้กับราษฎร ๒) เพื่อให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ๓) เพื่อให้ราษฎรมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และเห็นคุณค่าของทรัพยากร **กิจกรรม** ๑) การกำหนดพื้นที่และชุมชนเป้าหมาย ๒) การวิเคราะห์ชุมชน ๓) การตั้งกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ ๔) การจัดทำแผนการดำเนินโครงการ ๕) การมอบเงินอุดหนุน ๖) การติดตามและประเมินผลโครงการ **ผลผลิต** ๑) ราษฎรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ๒) ราษฎรสามารถอยู่ร่วมกับป่าโดยมีการบริหารการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน				
	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **โครงการป่าในเมือง “ถิ่นปลาทูดูป่าชายเลน” จ. สมุทรสงคราม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเป็นการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนให้คงความสมบูรณ์ ๒) เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศทรัพยากรป่าชายเลน ๓) เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และประชาชน แบบประชารัฐในการบริหารจัดการป่าชายเลนในเมืองให้เกิดความสมบูรณ์และยั่งยืน ๔) เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ถึงความสำคัญและประโยชน์ในการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **กิจกรรม** เปิดโครงการป่าในเมือง ถิ่นปลาทูดูป่าชายเลน จ. สมุทรสงคราม “สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย” แห่งที่ ๑ บริเวณสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านปากมาบ หมู่ที่ ๘ ต. บางแก้ว อ. เมือง จ. สมุทรสงคราม และแห่งที่ ๒ บริเวณพื้นที่ป่าชายเลน บ้านบ่อล่าง หมู่ที่ ๑๐ ต. บางแก้ว อ. เมือง จ. สมุทรสงคราม โดยได้รับเกียรติจากผู้ว่าราชการจังหวัด	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สมุทรสงคราม นายคันฉัตร ตันเสถียร เป็นประธาน พร้อมเปิดป้ายโครงการป่าในเมือง ถิ่นปลาทูดูป่าชายเลน จ. สมุทรสงคราม “สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย” ทั้งสองแห่ง โดยมีหัวหน้าส่วนราชการจังหวัดสมุทรสงคราม เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล ผู้นำชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว **ผลผลิต** ๑) พื้นที่ป่าชายเลน จำนวน ๑๗๓ ไร่ ได้รับการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนให้คงความสมบูรณ์ ๒) ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศทรัพยากรป่าชายเลน จำนวน ๓ พื้นที่ป่าชายเลน ๓) ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าชายเลนใน จ. สมุทรสงคราม ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม สร้างรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ของ จ. สมุทรสงคราม ๔) เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าชายเลนในเมืองของภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และประชาชน แบบประชารัฐให้เกิดความสมบูรณ์ มั่นคงและยั่งยืน				
	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ **โครงการ “ปลูกป่าร่วมทำความดีเพื่อพ่อ” ประจำปี ๒๕๖๐** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร นักศึกษา และนักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้แนวพระราชดำริ ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ของชาติ **กิจกรรม** ๑) เสนอโครงการเพื่อขอรับอนุมัติงบประมาณ ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการจัดงานโดยมอบหมายและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เตรียมสถานที่และวิธีดำเนินการ ๓) พิธีเปิดโครงการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ๔) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานีดำเนินการปลูกป่า ณ บริเวณโรงเรียนบ้านผาแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ โดยปลูกต้นไม้ จำนวน ๑๕๐ ต้น **ผลผลิต** ๑) มีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ คน ได้แก่ ข้าราชการ บุคลากรสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านผาแก้ว ต. กุดลาด อ. เมือง จ. อุบลราชธานี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนใน ต. กุดลาด ๒) กลุ่มเป้าหมายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการปลูกต้นไม้ เพื่อแสดงความจงรักภักดี และร่วมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณและได้ร่วมสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
พัฒนาและขยายผลพื้นที่กันชนรอบเขตป่าไม้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบป่าชุมชน	**กรมส่งเสริมสหกรณ์** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในรูปแบบสหกรณ์ ๒) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และการตลาดในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างยั่งยืน ๓) พัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความกินดี อยู่ดี มีสันติสุข และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน **กิจกรรม** ๑) จัดอบรมพัฒนาอาชีพ ให้แก่ เกษตรกรสมาชิก ๒) จัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวางแผนและบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ระดับจังหวัด ๓) ขับเคลื่อนการดำเนินตามแผนการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด พร้อมทั้งติดตาม แนะนำ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ๔) ให้ความรู้ในการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ หรือรูปแบบอื่นตามความเหมาะสม **ผลผลิต** เกษตรมีความรู้ในการประกอบอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น **๒) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนภายในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ในรูปแบบสหกรณ์ ๒) ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ และการตลาดในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างยั่งยืน ๓) พัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความกินดี อยู่ดี มีสันติสุข และสร้างความเข้มแข็งในชุมชน **กิจกรรม** ๑) แนะนำส่งเสริมการรวมกลุ่มจัดตั้งสถาบันเกษตรกร ๒) ให้ความรู้ในการรวมกลุ่มรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม **ผลผลิต** ๑) มีการจัดตั้งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๑๖ แห่ง ๒) เกษตรกรได้รับความรู้เรื่องการรวมกลุ่ม จำนวน ๓,๓๒๐ ราย	✓			
	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา **โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (อพ.สธ. – สกศ.)** **วัตถุประสงค์** เพื่อถอดบทเรียนศูนย์การเรียนภูมิปัญญาไทยของครูภูมิปัญญาไทยที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อยอดเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาไทย ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของภูมิปัญญาไทยว่าเป็นสิ่งที่				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ทรงคุณค่า ไม่ล้าสมัย สามารถเพิ่มมูลค่าได้ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งนับเป็นรากฐานส่วนหนึ่งของภูมิปัญญา **กิจกรรม** ๑) การถอดบทเรียนศูนย์การเรียนภูมิปัญญาไทยที่สร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการลงพื้นที่และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ๒) จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยที่สร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา **ผลผลิต** รายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย ที่สร้างนวัตกรรมด้วยแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
การพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง จนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนให้มีการร่วมลงทุน ในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการ	**สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)** **โครงการการจัดประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาสภาองค์กรชุมชน การเสนอและแลกเปลี่ยนนโยบายของขบวนสภาองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมกับพรรคการเมือง ๒) เพื่อประมวลความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และประมวลสรุปปัญหาที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดต่างๆ ประสบ และร่วมกันระดมแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกับหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ และการคลี่คลายปัญหาร่วมกันในอนาคต ๓) เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายร่วมกับภาคส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔) เพื่อนำข้อเสนอเชิงนโยบาย และปัญหาที่ประชาชนในจังหวัดต่างๆ ประสบ นำเสนอต่อรัฐมนตรี และประมวลสังเคราะห์ข้อเสนอทางนโยบายที่สำคัญ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป **กิจกรรม** ๑) ประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ประจำปี ๒๕๖๑ เพื่อรายงานผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑ และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายของสภาองค์กรชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๒) จัดเวทีสาธารณะการเสนอและแลกเปลี่ยนนโยบายขบวนสภาองค์กรชุมชน และภาคประชาสังคมกับพรรคการเมือง ๓) ยื่นข้อเสนอเชิงนโยบายของขบวนสภาองค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมกับพรรคการเมือง ๔) ประสานความร่วมมือในการขับเคลื่อนข้อเสนอทางนโยบายของสภาองค์กรชุมชน เช่น การขับเคลื่อนป่าไม้ภาคพลเมือง การแก้ปัญหาที่ดินในเขตป่า จังหวัดจัดการตนเอง การแก้ปัญหาลุ่มน้ำโขง เป็นต้น **ผลผลิต** ๑) มีข้อเสนอเชิงนโยบายของขบวนสภาองค์กรชุมชน จำนวน ๑๐ ประเด็น ได้แก่ (๑) ข้อเสนอการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) ข้อเสนอการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๓) ข้อเสนอการจัดการทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่ง และการประมง (๔) ข้อเสนอการจัดการภัยพิบัติ (๕) ข้อเสนอเกษตรกรรมยั่งยืนและคุ้มครองพื้นที่การเกษตร (๖) ข้อเสนอการปฏิรูปยางพาราทั้งระบบ (๗) ข้อเสนอสังคม		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
คุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่	สูงวัย (๘) ข้อเสนอเศรษฐกิจชุมชน (๙) ข้อเสนอผลกระทบจากนโยบายของรัฐและโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ และ (๑๐) ข้อเสนอการกระจายอำนาจ เพื่อยื่นต่อกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงพรรคการเมืองต่างๆ ๒) มีรายงานผลการดำเนินงานของสภาองค์กรชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ฉบับ ๓) เกิดชุดความรู้ในการกำหนดแนวทาง เป้าหมาย ทิศทางการพัฒนาของสภาองค์กรชุมชน ขบวนองค์กรชุมชน และภาคประชาสังคม				
๕) ทรัพยากรน้ำ					
กฎหมาย นโยบาย					
ควรมีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในระยะต่อไป โดยการจัดตั้งกลไกในการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกระดับโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน	**กรมทรัพยากรน้ำ** **โครงการพัฒนากลไกองค์กรบริหารจัดการน้ำทุกระดับ** **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนากลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบในระดับประเทศ และระดับลุ่มน้ำ ประกอบด้วยการเสนอแนะนโยบาย แผน มาตรการ และติดตามประเมินผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ศึกษาวิจัยและพัฒนาวิชาการกำหนดมาตรฐานและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำ และให้คำปรึกษาด้านเทคนิควิชาการพัฒนาระบบข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านน้ำ **กิจกรรม** องค์กรลุ่มน้ำ เครือข่ายประชาชนได้รับการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และให้ความร่วมมือในการร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ ๒๕ ลุ่มน้ำ **ผลผลิต** องค์กรลุ่มน้ำและเครือข่ายประชาชนได้รับการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	✓	✓		
	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ **โครงการจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกระดับ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกระดับ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน **กิจกรรม** ๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำ ประกอบด้วย (๑) จัดทำแผนแม่บทระดับลุ่มน้ำ กลั่นกรองแผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำก่อนเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) รวมทั้งให้ความเห็นชอบแผนงานโครงการ สำคัญที่ต้องเสนอ กนช. และคณะรัฐมนตรี โดยที่ผ่านมาให้ความเห็นชอบต่อแผนปฏิบัติการของการประปาส่วนภูมิภาค อ่างเก็บน้ำคลองวังโตนด จ. จันทบุรี แผนปฏิบัติการขององค์การจัดการน้ำเสีย การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำสะแกกรัง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำชี เป็นต้น และ (๒) จัดประชุมคณะกรรมการลุ่มน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำ รวม ๔ ครั้ง ๒) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ๗๖ จังหวัด **ผลผลิต** ๑) แผนแม่บทระดับลุ่มน้ำ และแผนปฏิบัติการระดับลุ่มน้ำ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) แผนงาน แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ๓) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด				
การบริหารจัดการ					
ควรมีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในระยะต่อไป โดยศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการติดตั้ง และเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบเฝ้าระวังเตือนภัยจากพิบัติภัยทางธรรมชาติ และรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	**สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) ที่ ๘ (ราชบุรี) และ สสภ. ที่ ๑๑ (นครราชสีมา)** **โครงการลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤตและจัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสายหลัก (บูรณาการน้ำ)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้แม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤติคุณภาพน้ำ พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมที่ ๑ - ๑๖ มีคุณภาพดีขึ้น ๒) เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการจัดการต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการควบคุม ป้องกันและลดการแพร่กระจายมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดมลพิษการเกษตรและชุมชน ๓) เพื่อให้เกิดความตระหนักและเกิดการส่วนร่วมจัดทำแผนลด แก้ไขมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวัง วิเคราะห์ และประเมินแหล่งกำเนิดมลพิษและคุณภาพแหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤตและแหล่งน้ำสายหลัก จำนวน ๒ ครั้ง ๘๔ ตัวอย่าง และจัดทำฐานข้อมูลคุณภาพน้ำ ๒) สำรวจการระบายน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต ๓) วิเคราะห์ประเมินและรายงานผลสถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำวิกฤต ๔) จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการฟื้นฟูคุณภาพน้ำแหล่งน้ำวิกฤตส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับพื้นที่และผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษ ๕) พัฒนาระบบการประเมินความสามารถในการรองรับมลพิษได้ของลำน้ำ ๖) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน **ผลผลิต** ๑) ฐานข้อมูลคุณภาพน้ำในพื้นที่ ๒) ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต ๓) รายงานการวิเคราะห์ประเมินและรายงานผลสถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำวิกฤต ๔) ข้อเสนอแนะแนวทางการฟื้นฟูคุณภาพน้ำแหล่งน้ำวิกฤตส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับพื้นที่ และผู้ที่ก่อให้เกิดมลพิษ	✓	✓		
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) ที่ ๖ (นนทบุรี) **โครงการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำคลองในพื้นที่วิกฤติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลอง ๑๓ แห่ง บริเวณที่ราบลุ่มฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา จ. นนทบุรี วิเคราะห์สาเหตุของมลพิษทางน้ำ และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางฟื้นฟูคุณภาพน้ำ แหล่งน้ำวิกฤต จ. นนทบุรี **กิจกรรม** ๑) สำรวจข้อมูลศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และลักษณะทางชลศาสตร์คลองบางใหญ่ คลองบางกอกน้อย คลองบางกรวย คลองบางอีลือ คลองบางคูลัด คลองบางไทร	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) จัดทำข้อมูลฐาน (Baseline Data) พื้นที่แหล่งน้ำวิกฤต มีข้อมูล Parameter ที่เป็นดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index: WQI) และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินที่มิใช่แหล่งน้ำทะเลครบถ้วน หรือข้อมูล Parameter ที่ติดตามตรวจสอบอย่างน้อย ๕ ปี ๓) ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ แหล่งน้ำสาขาที่สำคัญในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา จ. นนทบุรี และเก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ ๔) รวบรวมข้อมูลในภาคสนาม และผลการวิเคราะห์ประเมินผลโดยใช้ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ๕) จัดทำรายงานผลการตรวจคุณภาพน้ำและข้อเสนอแนะแนวทางการฟื้นฟูคุณภาพน้ำแหล่งน้ำวิกฤตจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง **ผลผลิต** ข้อมูลคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤต จ. นนทบุรี จำนวนคลอง ๑๓ แห่ง บริเวณฝั่งตะวันตกแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ คลองบางกอกน้อย คลองอ้อมนนท์ คลองบางกรวย คลองโต๊ะใหม่ คลองบางไทร คลองเจ็ก คลองพระพิมล คลองบางบัวทอง คลองตาคล้าย คลองบางใหญ่ คลองบางคูลัด คลองตาชม และคลองบางอีลือ จำนวน ๒๑ สถานี ๖ ครั้ง รวม ๑๒๖ ข้อมูล				
จัดระบบเส้นทางน้ำ ผังน้ำ และประกาศเขตพื้นที่เส้นทางน้ำ เพื่อรักษาเส้นทางน้ำในพื้นที่ให้ยังคงความสามารถในการระบายน้ำได้เหมือนเดิม รวมทั้งกำหนดให้การพัฒนาโครงการต่างๆ ในพื้นที่ต้องรักษาเส้นทางน้ำและแหล่งน้ำเดิมเอาไว้	**สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** **โครงการจัดทำผังน้ำ** **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดเป็นแผนที่หรือแผนผังระบบเส้นทางน้ำซึ่งเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงทางออกสู่พื้นที่แหล่งน้ำ ทะเล หรือทางออกทางน้ำระหว่างประเทศ **กิจกรรม** ๑) ศึกษาและทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของผังน้ำ สาเหตุของการเกิดอุทกภัยและภัยแล้ง ข้อมูลน้ำท่วมและน้ำแล้งในอดีต พื้นที่น้ำท่วมและประสบปัญหาภัยแล้ง ความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้งที่ผ่านมาของพื้นที่ รวมถึงพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยและภัยแล้งของพื้นที่ลุ่มน้ำ ๒) การจัดทำแบบจำลองคณิตศาสตร์ของลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขา ๓) จัดทำผังน้ำและรายการประกอบผังน้ำ มีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้มีการพัฒนาในพื้นที่ผังน้ำ จะมีหลักเกณฑ์ในการพัฒนาและการก่อสร้างเพื่อลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินจากน้ำท่วม และความเสี่ยงจากการก่อสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำที่ส่งผลกระทบต่อระดับน้ำในพื้นที่ ๔) ศึกษาศักยภาพของแหล่งน้ำและปริมาณความต้องการใช้น้ำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการพิจารณาการใช้น้ำในพื้นที่แหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการสนับสนุนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง ๕) จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำ และข้อมูลแหล่งน้ำทุกองค์ประกอบของผังน้ำ โดยเฉพาะแหล่งน้ำที่เชื่อมโยงและมีศักยภาพในการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับทางน้ำสายหลักและทางน้ำสายสาขาเพื่อการบริหารจัดการน้ำ ทั้งฤดูน้ำหลากและฤดูแล้ง			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๖) เสนอแนวทางการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำให้ครอบคลุมทั้งฤดูน้ำหลากและฤดูแล้ง พร้อมทั้งจัดทำแผนปรับปรุง ฟื้นฟูทางน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติที่เชื่อมโยงกับทางน้ำสายหลัก รวมทั้งเสนอแนะขนาดของช่องเปิดของอาคารในลำน้ำของลุ่มน้ำ และข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์ที่ดิน **ผลผลิต** เกิดการจัดการระบบเส้นทางน้ำ เพื่อกำหนดขอบเขตเส้นทางน้ำ อนุรักษ์ลำน้ำ และแจ้งให้ประชาชนทราบถึงพื้นที่ที่เสี่ยงเกิดอุทกภัยระดับต่างๆ และการใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบทางน้ำเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือสิ่งกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม				
การพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง จนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนให้มีการร่วมลงทุน ในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการ	**สำนักงบประมาณ** **โครงการระบบกลไกด้านงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ระบบงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ **กิจกรรม** การจัดทำโครงสร้างแผนงานที่มีความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ตามข้อ ๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ สำนักงบประมาณได้ดำเนินการเพื่อให้เกิดกลไกด้านงบประมาณการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการกำหนดแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน ๘ แผนงาน ประกอบด้วย (๑) แผนงานพื้นฐานด้านการจัดการน้ำ และสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (๒) แผนงานยุทธศาสตร์อนุรักษ์ ฟื้นฟู และป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ (๓) แผนงานยุทธศาสตร์จัดการผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ และภัยพิบัติ (๔) แผนงานบูรณาการจัดการปัญหาที่ดินทำกิน (๕) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม (๖) แผนงานบูรณาการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๗) แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๘) แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ด้านการจัดการน้ำ และสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน) **ผลผลิต** ระบบงบประมาณที่สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
คุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่					
ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดให้มีการวางผังลุ่มน้ำ/กำหนดเขต (Zoning) การใช้ประโยชน์ที่ดิน ๒๕ ลุ่มน้ำหลัก และลุ่มน้ำสาขา ๒๕๔ ลุ่มน้ำทั่วประเทศ เพื่อกำหนดกรอบการใช้ที่ดิน พื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม และพื้นที่ที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำสูง เป็นต้น	**สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** **โครงการศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment; SEA) ๕ ลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางประกง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment; SEA) ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ๒) เพื่อศึกษาและจัดทำรายงานแผนงานตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ (Strategic and Integrated Development Program of River Basin : SIDP) ในพื้นที่ลุ่มน้ำ **กิจกรรม** ศึกษา SEA นำร่อง ๕ พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปราจีนบุรี - บางประกง ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล และลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก เพื่อพัฒนาทางเลือกของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อมในบริบทของลุ่มน้ำ ที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน **ผลผลิต** (ร่าง) ข้อเสนอการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และ (ร่าง) แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)				✓
	กรมโยธาธิการและผังเมือง **โครงการวางผังการระบายน้ำจังหวัดในลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจัดทำผังระบบการระบายน้ำ ๒) เพื่อหาแนวทางป้องกันและบรรเทาอุทกภัยระดับจังหวัดอย่างเป็นระบบ **กิจกรรม** จัดประชุมระดมความคิดเห็นในการวางแผนและจัดทำผังโครงการ วางผังการระบายน้ำจังหวัดในลุ่มน้ำโขง ลุ่มน้ำชี **ผลผลิต** (ร่าง) แผนหลักการป้องกัน และบรรเทาอุทกภัย ผัง (ร่าง) ระบบการระบายน้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำ และมาตราการทางผังเมือง ทั้งที่ใช้สิ่งก่อสร้าง และไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ประกอบกันอย่างเป็นระบบ			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
ผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการน้ำในเชิงพื้นที่ โดยขยายผลจากกรณีแบบอย่างที่ดีและสร้างกลไกให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	**กรมทรัพยากรน้ำ** **โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และบริหารจัดการน้ำ** **วัตถุประสงค์** อนุรักษ์ พัฒนา ปรับปรุง ฟื้นฟูแหล่งน้ำ เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน สนับสนุนการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต แก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย รวมถึงการรักษาสมดุลระบบนิเวศและพื้นที่ชุ่มน้ำ **กิจกรรม** ๑) ได้แหล่งน้ำสำหรับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืดไว้สำหรับการบริโภคและเพื่อการอนุรักษ์ ๒) ราษฎรมีความพึงพอใจต่อภารกิจของกรม และให้ความร่วมมือในการร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ๗๓ จังหวัด **ผลผลิต** แหล่งน้ำได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู จำนวน ๗๒๕ แห่ง	✓	✓		
ศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบการติดตั้ง และเพิ่มประสิทธิภาพ ระบบเฝ้าระวังเตือนภัยจากพิบัติภัยทางธรรมชาติ และรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	**กรมทรัพยากรน้ำบาดาล** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงแรงดันน้ำใต้ดิน การอัดตัวและทรุดตัวในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล** **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาผลกระทบของการสูบน้ำบาดาลที่มีต่อแรงดันน้ำใต้ดิน และพฤติกรรมทางด้านการทรุดตัวของแผ่นดิน และสร้างฐานข้อมูลในการบริหารจัดการสูบน้ำบาดาล เพื่อควบคุมการทรุดตัวของแผ่นดิน **กิจกรรม** ๑) ตรวจวัดพฤติกรรมของชั้นดิน แรงดันน้ำใต้ดิน การทรุดตัวในชั้นดินลึก ในสถานีตรวจวัดค่าแรงดันน้ำใต้ดิน การอัดตัวของชั้นดิน และการทรุดตัวที่ผิวดิน ที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ดำเนินการไว้ในปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๕ จำนวน ๖ สถานี ประกอบด้วย สถานี BH1 สวนจตุจักร BH2 สวนลุมพินี BH3 สนามเสือป่า BH4 สวนรมณีนาถ BH5 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และสถานี BH6 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒) เจาะสำรวจชั้นดินจำนวนหนึ่งหลุม ลึกประมาณ ๘๐ เมตร ซึ่งครอบคลุมความลึกของชั้นดินที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างใต้ดิน เช่น ฐานรากลึก และติดตั้งอุปกรณ์วัดแรงดันน้ำและการทรุดตัวหรือยกตัวของชั้นดินตลอด ความลึก พร้อมทั้งติดตั้งอุปกรณ์วัดการทรุดตัวที่ผิวดินเพิ่มเติมอีกจำนวน ๖ สถานี ประกอบด้วย สถานี BH7 ที่ราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียน สค. ๕ จ. สมุทรสาคร BH8 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม BH9 วัดแสนสุข BH10 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง BH11 ราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียน สป. ๖๓๓ จ. สมุทรปราการ และสถานี BH12 การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) **ผลผลิต** ๑) ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของแรงดันน้ำใต้ดิน และการอัดตัวทรุดตัวของชั้นดินในพื้นที่เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาล ในพื้นที่ชั้นในของกรุงเทพมหานคร สถานี BH1 - BH6 พบว่า พฤติกรรมทั้งแรงดันน้ำใต้ดิน การทรุดตัวในชั้นดินลึก และการทรุดตัวที่ผิวดิน ยังคงมีแนวโน้มเดิมตามที่เคยมีการศึกษาไว้ในช่วงปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๗ ซึ่งตลอดความลึกทั่วทุกชั้นดินที่สำคัญจนถึงระดับประมาณ -๘๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ปานกลาง ส่วนใหญ่ปรากฏแรงดันน้ำเพิ่มขึ้น หรือไม่แสดงแนวโน้มในทางลดลงหรือเพิ่มขึ้นที่ชัดเจนหรือมีนัยสำคัญ ส่วนการทรุดตัวในชั้นดิน ปรากฏในทางยกตัว หรือไม่แสดงแนวโน้มในทางทรุดตัวหรือยกตัวที่ชัดเจนหรือมีนัยสำคัญ เป็นเช่นนี้จนถึงชั้นดินระดับบนสุด คือระหว่าง –๔ ถึง –๙ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทั้งนี้ แสดงว่า แรงดันน้ำใต้ดินไม่ได้ลดลง และไม่เกิดการทรุดตัว อย่างน้อยจนถึงระดับความลึก –๔ ถึง –๙ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง การทรุดตัวที่ผิวดินไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของแรงดันน้ำใต้ดิน แต่เกิดจากการรับแรงที่ผิวดิน (Surface Loading) เป็นสำคัญ ๒) ส่วนการวัดค่าการทรุดตัวในพื้นที่ปริมณฑล สถานี BH7 - BH12 ยังไม่แสดงแนวโน้มหรือให้ค่าการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่ชัดเจน เนื่องจากระยะเวลาในการติดตามพฤติกรรมของชั้นดิน แรงดันน้ำใต้ดิน การทรุดตัวในชั้นดินลึก ยังมีระยะเวลาสั้นเกินไป **๒) โครงการศึกษาการใช้สัญญาณคลื่นเรดาร์ระยะไกล ในการติดตามการทรุดตัวของแผ่นดินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล** **วัตถุประสงค์** เพื่อหาอัตราการทรุดตัวของแผ่นดินในพื้นที่วิกฤตการณ์น้ำบาดาล และแผ่นดินทรุด โดยการแปลสัญญาณคลื่นเรดาร์ระยะไกล InSAR **กิจกรรม** ๑) จัดซื้อภาพถ่ายดาวเทียมระบบเรดาร์จำนวน ๔๐ ภาพ ให้ครอบคลุมพื้นที่โครงการ ๒) แปลสัญญาณคลื่นเรดาร์ระยะไกล InSAR เพื่อได้อัตราการทรุดตัวของแผ่นดินในพื้นที่ ๓) จัดทำแผนพัฒนาการใช้สัญญาณคลื่นเรดาร์ระยะไกล การวัดการทรุดตัวของแผ่นดินในระยะสั้นและระยะยาว **ผลผลิต** ๑) ประมวลผลภาพถ่ายจากดาวเทียม Radarsat-2 จำนวน ๔๐ ภาพ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี ๒๕๖๑ ถึงพฤษภาคม ปี ๒๕๖๒ ได้จุดตรวจสอบที่มากกว่า ๔๐๐,๐๐๐ จุด ซึ่งมีความหนาแน่น และแสดงรูปแบบการทรุดตัวของพื้นที่ศึกษาในระดับกว้างได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยความหนาแน่นของพิกเซลอยู่ที่ ๕๕ จุดต่อตารางกิโลเมตร และมากกว่า ๑๐๐ จุดต่อตารางกิโลเมตรในตัวเมือง และมีอัตราการทรุดตัวเมื่อปรับแก้ค่าจากทิศทางตามแนวมุมมอง (Line of Sight) เป็นค่าในแนวดิ่งหรือ vertical direction แล้วจะทำให้ได้ค่าอัตราการทรุดตัวของแผ่นดินอยู่ในช่วงประมาณ -๓๔.๒๐ ถึง +๓๕.๗๐ มิลลิเมตรต่อปี ๒) พื้นที่ที่มีอัตราการทรุดตัวเฉลี่ยเร็วกว่าบริเวณอื่นๆ ซึ่งอยู่ที่ประมาณ -๒๐ ถึง -๓๐ มิลลิเมตรต่อปี ได้แก่ ต. มหาชัย โกรกกราก นาดี ท่าทราย พันท้ายนรสิงห์ สวนหลวง จ. สมุทรสาคร และบริเวณรอยต่อ จ. นครปฐมกับนนทบุรี ได้แก่ บริเวณ ต. บางภาษี ลำพญา ไทรน้อย ทวีวัฒนา และบริเวณใกล้เคียง บริเวณอื่นๆ เช่น ต. บ้านงิ้ว จ. ปทุมธานี ส่วนกรุงเทพมหานคร จะอยู่ทางฝั่งโซนตะวันออกแถว ลำปลาทิว ทับยาว โคกแฝก จ. สมุทรปราการ บริเวณ ต. แพรกษา บางเมือง เทพารักษ์ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการทรุดตัวของแผ่นดินในบริเวณดังกล่าวสูงกว่าค่าเฉลี่ยนั้น ยังไม่สามารถสรุปได้เนื่องจากระยะเวลาของข้อมูลมีเพียง ๖ เดือน ส่วนบริเวณที่มีค่าเป็นบวกนั้น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (แขวงบางเขน คันนายาว บึงกุ่ม บางกะปิ วังทองหลาง ห้วยขวาง ดินแดง พญาไท วัฒนา และคลองเตย) ซึ่งส่วนใหญ่เป็น				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	บริเวณพื้นที่เมืองซึ่งมีอาคารสูง จึงมีอัตราการทรุดตัวช้ากว่าบริเวณอื่น เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าแผ่นดินไม่มีการทรุดตัวหรือยกตัว อย่างมีนัยสำคัญไม่ว่าในบริเวณใดๆ				
ส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อุทกภัยและภัยแล้งได้ และได้รับผลกระทบน้อยลง โดยการปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและปฏิทินการเพาะปลูก การมีอาชีพเสริมในช่วงที่เกิดน้ำท่วมตามฤดูกาล การมีสระน้ำประจำไร่นาเพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง	**กรมพัฒนาที่ดิน** **โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน และในพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง บรรเทาปัญหาภัยแล้ง โดยการขุดสระน้ำในไร่นา ๒) เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกร **กิจกรรม** ขุดสระน้ำขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ในพื้นที่เกษตรกร โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดสระน้ำ ๒,๕๐๐ บาท/บ่อ ดำเนินการโดยสำรวจและรวบรวมรายชื่อเกษตรกรที่มีความต้องการสระน้ำ และดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ขุดสระน้ำตามเงื่อนไขของโครงการเป็นลำดับแรก คือ เป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของดิน หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เป็นดินทรายจัดและพื้นที่เกลือขึ้นเป็นดินเค็ม หากขุดไปจะทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้นาน และคุณภาพน้ำไม่ดี สถานีพัฒนาที่ดินและหมอดินอาสาจะเข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่คัดเลือก และสอบถามเกษตรกร และดำเนินการการขุดสระน้ำ โดยมีสำนักวิศวกรรมเพื่อการพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดิน นักวิชาการของสำนักงานพัฒนาที่ดิน และเกษตรกร ตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ขุดสระน้ำ ซึ่งจะต้องเป็นจุดที่อยู่ในพื้นที่ราบต่ำมีความลาดชันไม่เกิน ๒% มีดินเหนียวปนอยู่ไม่น้อยกว่า ๒๐% และไม่ใช่ดินที่เป็นทรายล้วนตลอดความลึก และไม่เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่กระจายของดินเค็ม ความลึกไม่เกิน ๓ เมตร ตามรูปแบบของสระน้ำ ซึ่งเกษตรกรสามารถเลือกให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้โดยได้รับคำแนะนำจากหมอดินอาสา และช่างควบคุมงานที่เกี่ยวข้อง **ผลผลิต** เกษตรมีแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานไว้ใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง หรือในเดือนที่ฝนทิ้งช่วง	✓			
พัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกัน และมีกระบวนการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมตามศักยภาพและวัตถุประสงค์	**สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ** **โครงการจัดทำทำเนียบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ภายใต้แนวคิด “ศาสตร์พระราชา นำพาน้ำยั่งยืน”** **วัตถุประสงค์** ๑) จัดทำทำเนียบแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ภายใต้แนวคิด “ศาสตร์พระราชา นำพาน้ำยั่งยืน” ๒) คัดเลือกโครงการที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและขยายผล **กิจกรรม** ๑) ส่งหนังสือเชิญชวนผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ ในระหว่างวันที่ ๑๖ สิงหาคม - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ มีผู้ส่งผลงานเข้าร่วม ๑๒๒ โครงการ แบ่งเป็น ๕ ด้าน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อจัดทำหลักเกณฑ์และคัดเลือกโครงการที่มีการจัดการองค์ความรู้ชัดเจน เป็นแบบอย่างที่ดีและขยายผลในพื้นที่ต่างๆ ต่อไปได้ ดังนี้ (๑) ด้านที่ ๑ การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค จำนวน ๒๘ โครงการ (๒) ด้านที่ ๒ การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต จำนวน ๑๔ โครงการ (๓) ด้านที่ ๓ การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย จำนวน ๒๔ โครงการ		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	(๔) ด้านที่ ๔ การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ จำนวน ๓๐ โครงการ (๕) ด้านที่ ๕ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน ๒) คัดเลือกโครงการที่ได้รับรางวัลเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและขยายผล โดยมีการเผยแพร่ผลงานในการประชุมนานาชาติ “Water Diplomacy: where Local Wisdom meets International Excellence” การฑูต ว่าด้วยเรื่องน้ำ : ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล **ผลผลิต** ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับการคัดเลือกโครงการ ๙ โครงการ เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการน้ำ ระดับชุมชน ประกอบด้วย โครงการระดับดีเด่น ๑ โครงการ คือ โครงการผู้นำและเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ชุมชนบ้านศาลาดิน จ. นครปฐม และโครงการระดับชมเชย ๘ โครงการ (๑) ฝายมีชีวิต จ. สุราษฎร์ธานี โดย เขื่อนรัชชประภา กฟผ. (๒) การปรับปรุงประปาภูเขา จ. น่าน โดย การประปานครหลวง (๓) โครงการสูบน้ำจากบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร โดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ จ. กาฬสินธุ์ โดยศูนย์ฟื้นภูมิไท (๔) โครงการบริหารจัดการน้ำ ต. วังหว้า จ. ระยอง โดยกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ต. วังหว้า (๕) ศูนย์บริหารจัดการน้ำ จ. แพร่ โดย อบจ. แพร่ (๖) ขุดดินแลกน้ำ ณ หนองลาดช้าง จ. พระนครศรีอยุธยา โดย อ. แพรก (๗) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่น้ำขนาดตอนบนและลุ่มน้ำแม่ลอบตอนบน อ. แม่ทา จ. ลำพูน โดยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง และ (๘) โครงการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ตามรอยพ่อของแผ่นดิน โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เขื่อนภูมิพล				
๖) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง					
กฎหมาย นโยบาย					
พัฒนาการบริหารจัดการและองค์กร อาทิ จัดทำนโยบายชาติทางทะเล โดยการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดจากแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ และจัดทำแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลเพื่อการบริหารกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายองค์กรระดับชุมชนในจังหวัดชายทะเล	**กรมเจ้าท่า** **โครงการระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยวิธีการออกหนังสือรับรองผู้ให้บริการรับของเสียจากเรือประเภทขยะและกากของเสียต่างๆ พ.ศ. ๒๕๖๐** **วัตถุประสงค์** เพื่อรองรับของเสียจากเรือ อันเป็นการป้องกันการทิ้งขยะและกากของเสียลงสู่ทะเล **กิจกรรม** โรงงานรับกำจัดขยะและกากของเสียมีความสนใจมาขอหนังสือรับรองเพื่อเข้าไปให้บริการในเขตท่าเรือต่างๆ **ผลผลิต** มีผู้ให้บริการรับกำจัดกากของเสียจากเรือ จำนวน ๑๐ ราย	✓	✓	✓	
การกำหนดมาตรการในการจัดการขยะทะเล โดยควบคุมการทำกิจกรรมบริเวณชายฝั่ง อาทิ การทำประมง การท่องเที่ยว การเดินเรือ และการขนถ่าย	**กรมเจ้าท่า** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช ๒๔๕๖** **วัตถุประสงค์** ควบคุมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำสาธารณะ	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
สินค้ากลางทะเล เป็นต้น ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในทะเล และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืน	**กิจกรรม** เจ้าหน้าที่กรมเจ้าท่ากวดขันตรวจตรา ป้องปรามผู้กระทำผิดตาม พ.ร.บ. การเดินเรือฯ **ผลผลิต** คุณภาพที่ดีของแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน **๒) โครงการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศ การทิ้งเทวัสดุเหลือใช้ลงทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติตามข้อกำหนดของ IMO ในการเททิ้งวัสดุเหลือใช้ลงสู่ทะเลอย่างถูกต้องเหมาะสม **กิจกรรม** ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในประเทศ และจาก IMO ในการศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจก่อนเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ **ผลผลิต** แนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา				
การพัฒนากลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภารกิจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ทั้งในระดับประเทศ ระดับกระทรวง จนถึงระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ พร้อมระบบกลไกด้านงบประมาณที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน เกิดการขับเคลื่อนแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การสนับสนุนให้มีการร่วมลงทุน ในการจัดการขยะมูลฝอย หรือการจัดการน้ำ การพัฒนากิจการของภาคเอกชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบติดตามประเมินผล เป็นต้น ตลอดจนความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ในการจัดการ	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการกำหนดเขตพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อเตรียมการจัดตั้งพื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อขับเคลื่อนผลักดันให้มีการออกกฎหมายลำดับรอง **กิจกรรม** จัดประชุมคณะอนุกรรมการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเสนอให้เกาะเหลื่อมประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองทางทะเล และออกประกาศ/กฎกระทรวง ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการให้คณะอนุกรรมการฯ นำเสนอต่อคณะกรรมการจังหวัดพิจารณาต่อไป **ผลผลิต** พื้นที่เกาะ และแหล่งทรัพยากร ได้รับการดูแลคุ้มครองเพิ่มมากขึ้น	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
คุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน เกื้อกูลต่อการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตในแต่ละพื้นที่					
การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือการบริโภคที่ยั่งยืน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อม หากผู้บริโภคมีข้อมูลและมีความตระหนักในการบริโภคโดยระมัดระวัง ก็จะส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรและพลังงานเท่าที่จำเป็น และลดของเสียจากการบริโภคลงให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งพฤติกรรมของผู้บริโภคจะได้รับอิทธิพลจากการศึกษาและเรียนรู้จากสังคมและสื่อต่างๆ ในการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน จึงต้องเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ด้วยการนำเสนอถึงผลกระทบ แนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงการสร้างความตื่นตัวแก่ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการจัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมายตามหลักวิชาการ** **วัตถุประสงค์** เพื่อลดขยะที่เกิดจากแหล่งชุมชน ชายฝั่ง ชายหาด เรือประมงพื้นบ้าน โดยการจัดทำมาตรการในพื้นที่เป้าหมาย **กิจกรรม** การจัดทำมาตรการลดขยะทะเลของร้านค้าริมหาด เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ อ. เมือง จ. เพชรบุรี โดยมีเป้าหมายหลักที่จะลดปริมาณพลาสติกหุ้มปากขวดพลาสติกหุ้มปากขวดน้ำดื่ม (Cap seal) **ผลผลิต** ภายหลังมีการกำหนดมาตรการ สามารถลดจำนวนขยะพลาสติก โฟม ได้จำนวน ๑๒๔,๖๓๐ ชิ้น คิดเป็นน้ำหนัก ๕๗๑ กิโลกรัม	✓			
ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกาศเขตจังหวัดทางทะเล อาทิ พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และการประกาศเขตจังหวัดทางทะเลให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขตประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ตาม	**กรมประมง** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการแผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนในประเทศไทย ๒) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมง IUU ของกองเรือประมงไทย **กิจกรรม** แผนการบริหารจัดการประมงทะเลของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก ได้แก่ ๑) การลดศักยภาพในการทำประมงและการลงแรงประมง ๒) การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำโดยการจัดสร้างปะการังเทียมและการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
บทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งกฎหมายภายในให้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982)	๓) การลดการทำประมง IUU โดยใช้มาตรการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังที่มีประสิทธิภาพ ๔) การลดการจับลูกสัตว์น้ำขนาดเล็กชนิดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ๕) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวประมงพื้นบ้านและพาณิชย์ ๖) การฟื้นฟูและรักษาแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ๗) การปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศด้านการประมง ๘) การเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการประมงที่ยั่งยืน **ผลผลิต** ๑) การลงแรงประมงลดลง ๒) ปะการังเทียมและโครงการฟื้นฟูทรัพยากรโดยชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น ๓) การทำประมง IUU ลดลง ๔) สัดส่วนการจับสัตว์น้ำขนาดเล็กลดลง ๕) ลดอุบัติการณ์ความขัดแย้งในระดับที่สามารถจัดการได้ในจังหวัด ๖) แหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ๗) ระบบการรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศมีการปรับปรุง ๘) ความสามารถในการจัดการการประมงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล **๒) โครงการการประกาศเขตจังหวัดทางทะเลให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขตประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ตามบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ให้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982)** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาองค์ประกอบชนิด ความชุกชุม และการแพร่กระจายของแพลงก์ตอนพืช ๒) ศึกษาคุณภาพน้ำทางกายภาพ และเคมี ๓) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแพลงก์ตอนพืชกับคุณภาพน้ำ ในแต่ละจุดเก็บตัวอย่าง **กิจกรรม** ๑) ประเด็นการประกาศเขตจังหวัดทางทะเลให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขตประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ตามบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมประมงได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้เขตทะเลชายฝั่ง ในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยกำหนดเขตทะเลชายฝั่งของจังหวัดที่มีแผ่นดินติดทะเล ได้แก่ จ. กระบี่ ชลบุรี ตรัง ตราด พังงา ภูเก็ต ระนอง สตูล และสุราษฎร์ธานี ให้มีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่าสามไมล์ทะเล ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในเขต				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ทะเลชายฝั่งให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมและสามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ประมงพื้นบ้าน จะสามารถทำประมงได้เฉพาะในเขตทะเลชายฝั่ง และประมงพาณิชย์จะสามารถทำการประมงได้เฉพาะนอกเขตทะเลชายฝั่ง ๒) การปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ให้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982) กรมประมงได้ออกกฎหมาย คือ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งบทบัญญัติต่างๆ ได้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982) และพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว แต่เนื่องจากบทบัญญัติบางประการยังไม่เหมาะสมต่อการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ การกำหนดหลักเกณฑ์ ในการควบคุมและเฝ้าระวังการทำการประมงและการขนถ่ายสัตว์น้ำยังไม่เพียงพอในการป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น ๒.๑) การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดห้ามทำการประมงในพื้นที่และในระยะเวลาฤดูสัตว์น้ำมีไข่ หรือวางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน หรือระยะเวลาอื่นใดที่จำเป็นต่อการคุ้มครองสัตว์น้ำตามที่อธิบดีกรมประมงได้มีการประกาศกำหนดขึ้น เว้นแต่จะใช้เครื่องมือ วิธีการทำการประมง และเงื่อนไขอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ๒.๒) การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในมาตรา ๘๑ (เรือประมง) มาตรา ๘๘ (เรือขนถ่ายสัตว์น้ำ) และมาตรา ๘๙/๑ (เรือประมงที่ใช้สนับสนุนเรือที่ใช้ทำการประมงหรือเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการในการติดตาม ควบคุม และเฝ้าระวังการทำการประมงในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทย เพื่อป้องกันมิให้มีการทำประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรประมงให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป ๒.๓) การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดว่า หากเรือมีการขนถ่ายสัตว์น้ำที่อยู่ในเขตของรัฐชายฝั่งใดหรือในทะเลหลวง ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบของรัฐชายฝั่งหรือองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ กรมประมงได้มีการออกประกาศกรมประมง ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติของเรือขนถ่ายสัตว์น้ำนอกน่านน้ำไทยที่ทำการขนถ่ายสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ที่อยู่ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการทำการประมงในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement; SIOFA) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ ผู้ควบคุมเรือขนถ่ายสัตว์น้ำที่จะทำการขนถ่ายน้ำมัน เครื่องมือประมง คนประจำเรือ หรือเสบียงในทะเลจะต้องแจ้งการขนถ่ายดังกล่าวให้สัตว์น้ำให้กรมประมงทราบล่วงหน้าอย่างน้อยยี่สิบสี่ชั่วโมง รวมถึงการกำหนดห้ามทิ้งพลาสติก เชือก อวน ถุงขยะพลาสติก และเถ้าจากเตาเผาขยะที่เป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกลงในทะเล โดยให้เก็บไว้บนเรือจนกว่าจะสามารถนำกลับมาทิ้งที่ท่าเทียบเรือได้ โดยให้ผู้ควบคุมเรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการตรวจเรือเพื่อป้องกันมลพิษจากขยะ พ.ศ. ๒๕๕๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๙ ถือว่าเป็นการทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษทางปกครองและโทษทางอาญา				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒.๔) การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติในมาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการแจ้งข้อมูลการเข้าเทียบท่าของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มมาตรการในการตรวจสอบไม่ให้มีการทำประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการวางมาตรการในการป้องกันมิให้มีการทำลายทรัพยากรสัตว์น้ำในการใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ๒.๕) กรมประมงได้ออกประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติของเรือประมงนอกน่านน้ำไทยที่ทำประมงในเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย พ.ศ. ๒๕๖๑ (Indian Ocean Tuna Commission ; IOTC) โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำไทยในบริเวณดังกล่าวทราบถึงหลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติของเรือประมงนอกน่านน้ำไทยที่จะต้องปฏิบัติหากเข้าไปทำการประมงในเขตพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย เช่น การห้ามเรือประมงที่ทำการประมงโดยใช้เครื่องมืออวนล้อมจับสัตว์น้ำจำพวกวาฬ โลมา พะยูน เต่าทะเล หรือปลาฉลามวาฬ หากมีการพบเห็นหรือทำการประมงครั้งใดติดสัตว์น้ำจำพวกวาฬ โลมา พะยูน เต่าทะเล หรือปลาฉลามวาฬ ต้องปล่อยสัตว์น้ำดังกล่าวและบันทึกรายละเอียดการติดสัตว์น้ำ หรือการห้ามใช้เครื่องมืออวนลอยขนาดใหญ่ หรืออวนติดตาน้ำลึก ซึ่งเป็นอวนติดตาหรืออวนอื่นๆ ที่มีขนาดความยาวรวมกันเกินกว่าสองจุดห้ากิโลเมตร เป็นต้น ๒.๖) กรมประมงได้ออกประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติของเรือน้ำมันที่ทำการขนถ่ายน้ำมันในเขตพื้นที่ที่อยู่ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการทำการประมง ในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement; SIOFA) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะเข้าไปทำการขนถ่ายน้ำมันในบริเวณดังกล่าว ทราบถึงหลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติของเรือน้ำมันที่จะต้องปฏิบัติหากเข้าไปทำ การขนถ่ายน้ำมันในเขตพื้นที่ที่อยู่ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการทำการประมงในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ เช่น ห้ามทิ้งพลาสติก เชือก อวน ถุงขยะพลาสติก และเถ้าจากเตาเผาขยะที่เป็นผลิตภัณฑ์พลาสติกลงในทะเล โดยให้เก็บไว้บนเรือจนกว่าจะสามารถนำกลับมาทิ้งที่ท่าเทียบเรือได้ **ผลผลิต** ได้ข้อมูลองค์ประกอบชนิดความชุกชุม และการแพร่กระจายของแพลงก์ตอนพืชและข้อมูลคุณภาพน้ำจากสถานีติดตามและสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลอ่าวไทยตอนล่าง เป็นการติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและระบบนิเวศในแหล่งทำประมงสำคัญของประเทศ เพื่อคาดการณ์ความสมบูรณ์ของปริมาณและความชุกชุมของทรัพยากรสัตว์น้ำที่สำคัญทางเศรษฐกิจได้ ทั้งเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการพิจารณาใช้แนวทางในการจัดการการทรัพยากรสัตว์น้ำให้เหมาะสมกับแหล่งประมงบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง เพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
จัดทำและประกาศแผนที่การใช้ประโยชน์ทางทะเลของชาติ (National Marine Use Map) ในลักษณะของผังรวมทะเล (One Marine Map) โดยการนำข้อมูลการใช้ประโยชน์/กิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในทะเลมาซ้อนทับกัน อาทิ เขตพื้นที่ทหาร เขตสัมปทานก๊าซธรรมชาติ เขตปะการังเทียม เขตอนุรักษ์คุ้มครองทางทะเล	**สำนักนายกรัฐมนตรี กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการ จัดทำ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒** **วัตถุประสงค์** **กิจกรรม** **ผลผลิต** พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒			✓	
การบริหารจัดการ					
การคุ้มครองพื้นที่ที่มีความสำคัญหรือมีความอ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม ด้วยสภาพพื้นที่ของประเทศซึ่งมีระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญ ในการเป็นแหล่งอาหาร แหล่งวัฒนธรรม และแหล่งมรดกของประเทศ บางพื้นที่มีความอ่อนไหวต่อผลกระทบสิ่งแวดล้อม หากเกิดความเปลี่ยนแปลงใดๆ ในเชิงลบ ก็ต้องใช้เวลายากที่จะฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น ย่านชุมชนเก่า ศาสนสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณสถาน แหล่งศิลปกรรม พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่ชายฝั่ง พื้นที่ทางทะเล และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการและข้อกำหนดเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ในแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และตามศักยภาพ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงพื้นที่ซึ่งเป็นเป้าหมายในการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ โดยกำหนดมาตรการเฉพาะพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อลดและควบคุมการปล่อยมลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อม	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อเผยแพร่ความรู้ และรณรงค์ให้ประชาชนทั่วโลกผ่านเครือข่ายเกี่ยวกับวันทะเลโลก เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้ประชาชนหันมาใส่ใจ ร่วมกันอนุรักษ์ท้องทะเล เพื่อลดปริมาณขยะในทะเล ไม่ให้เกิดผลกระทบกับแหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **กิจกรรม** จัดกิจกรรมวันทะเลโลก ประจำปี ๒๕๖๑ ลดใช้พลาสติก ทำลายเครื่องมือประมงผิดกำหมาย (ไอ้โง่) จัดเวทีเสวนาในหัวข้อ “ลดใช้พลาสติก ลดขยะทะเล ลดโลกร้อน” ณ บริเวณชายหาดเจ้าสำราญ อ. เมือง จ.เพชรบุรี **ผลผลิต** ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ มีความตระหนักในการร่วมกันอนุรักษ์ ปกป้อง และรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ศึกษาวิจัยและดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันและฟื้นฟูชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะ เพื่อเป็นกลไกการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ โดยมุ่งเน้นการศึกษาโครงสร้างที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องจากการป้องกันและฟื้นฟูการกัดเซาะชายฝั่ง	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการจัดทำแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง** **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง **กิจกรรม** กองอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ร่วมกับคณะทำงานบูรณาการแนวทาง แผนงาน โครงการ และงบประมาณ การจัดการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ได้ร่วมการจัดทำเอกสาร “แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง” เพื่อให้ทุกภาคส่วน นำไปใช้ในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ **ผลผลิต** แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง **๒) โครงการบูรณาการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ๒๓ จังหวัด** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้พื้นที่ชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง ได้รับการบริหารจัดการ ๒) เพื่อแก้ไขและป้องกัน บรรเทาความเดือดร้อนของชุมชนในพื้นที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง **กิจกรรม** ๑) สำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นที่โครงสร้างป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่และสถานภาพการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และพื้นที่เกาะในพื้นที่รับผิดชอบ ๒) สำรวจเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่กัดเซาะ (การดำเนินงานตาม พ.ร.บ ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๑) ๓) เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการกัดเซาะชายฝั่ง **ผลผลิต** ๑) รายงานสถานภาพและสถานการณ์ด้านการกัดเซาะชายฝั่ง รายจังหวัดทุกๆ ปี ๒) พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะระดับเร่งด่วน ๕ กลุ่มหาดย่อย มีมาตรการในการกัดเซาะชายฝั่ง ๓) เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการกัดเซาะชายฝั่ง ในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น จัดนิทรรศการวันทะเลโลก **๓) โครงการจัดทำแนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง** **วัตถุประสงค์** เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน โครงการและงบประมาณป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง **กิจกรรม** กองอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ร่วมกับคณะทำงานบูรณาการแนวทาง แผนงานโครงการและงบประมาณการจัดการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ได้ร่วมกันจัดทำเอกสาร “แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง” เพื่อให้ทุกภาคส่วน นำไปใช้ในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต แนวทางการจัดทำแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง				
	๔) โครงการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่ออนุรักษ์ คุ้มครอง ป้องกัน และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล และคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลให้มีความสะอาด สมบูรณ์ สวยงามและสนับสนุนการเจริญเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ๒) เพื่อให้เกิดการพัฒนา เครื่องมือ กฎระเบียบ ในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลให้สามารถเชื่อมโยงการปฏิบัติงานกับสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ส่วนภูมิภาคได้อย่างเหมาะสมและเห็นเป็นรูปธรรม ๓) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและการบูรณาการทำงานของภาคส่วนต่างๆ ในการร่วมบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ และสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน ๔) ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ ร่วมกับชุมชน ๕) เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของแนวปะการัง สัตว์ทะเลหายาก คืนความสมบูรณ์ต่อท้องทะเลไทย ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแนวปะการังโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ๖) การเพิ่มและพัฒนาศักยภาพของราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ **กิจกรรม** ๑) ติดตาม เร่งรัด ประเมิน ตรวจสอบ ๒) อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๓) คุ้มครองและป้องกันการบุกรุกทำลายระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๔) การจัดทำแนวทางและวางปะการังเทียม **ผลผลิต** ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริม และคุ้มครอง โดยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และบูรณาการร่วมกับภาคประชาชน ชุมชน ผู้ประกอบการ เอกชน ฯลฯ ทำให้ทรัพยากรทางและสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง มีความสะอาด สมบูรณ์ สวยงาม เสมอภาค และสมดุล บริเวณชายฝั่งทะเลทั้งอ่าวไทยและอันดามัน จ. ตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม กรุงเทพมหานคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี นราธิวาส พัทลุง ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล ตลอดจนพื้นที่ต้นน้ำ				
ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลกระทบต่อป่าชายเลน หญ้าทะเล และปะการัง จากการประกอบกิจการต่างๆ เช่น การประมง และธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งการสร้างความตระหนักในการปกป้องและรักษาในรูปแบบต่างๆ	**กรมประมง** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการกิจกรรมการบริหารจัดการประมงโดยชุมชน (ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนักในการปกป้องรักษาทรัพยากรประมง)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลง และกำหนดแผนในการควบคุมการใช้ประโยชน์ บริหารจัดการทรัพยากรและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง ๒) เพื่อจัดทำเขตอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมงบริเวณชุมชนชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เช่น การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชายเลน หรือฟื้นฟูแนวปะการัง เป็นต้น	๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนในการช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่ ๔) เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างถูกต้องและคุ้มค่า ๕) เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่น **กิจกรรม** ๑) อบรมหลักสูตร การบริหารจัดการประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วม ให้กับชาวประมงในชุมชนทั้งหมด ๔๐ ชุมชน รวมทั้งหมด ๑,๐๒๐ ราย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มเพื่อบริหารทรัพยากรประมงโดยชุมชน หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์น้ำ ตัวอย่างปัญหาการประมงที่เกิดขึ้น มาตรการในการบริหารจัดการประมง และการระดมความคิดเห็นในการจัดทำแผนการบริหารจัดการประมงของชุมชน ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการของชุมชนในการบริหารจัดการประมง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประชุม ปรึกษาหารือ ร่วมกันคิดและกำหนดกฎ กติกาของชุมชน เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรประมง และการอนุรักษ์ทรัพยากรในเขตชุมชน ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย ตัวแทนชาวประมง โดยมีประมงอำเภอเป็นเลขานุการ และรับรองการจัดตั้งคณะกรรมการของชุมชนจากนายอำเภอในพื้นที่ ๓) กำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการประมงโดยชุมชน โดยประชุมคณะกรรมการชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดเขตอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน โดยมีรูปแบบการดำเนินงานที่ต่างกันในแต่ละพื้นที่ เช่น การจัดวางหญ้าเทียมแบบเสาคอนกรีต การสร้างซั้งเชือก การจัดทำซั้งและกร่ำ และทำแนวอนุรักษ์สัตว์น้ำหลักในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น ๔) กำหนดเขตอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และชนิดสัตว์น้ำแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีวิธีการกำหนดเขตอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชนแตกต่างกันออกไปของชุมชน ได้แก่ การปักไม้ไผ่แสดงแนวเขตอนุรักษ์พร้อมติดตั้งป้ายเขตอนุรักษ์ การจัดทำซั้งหรือกร่ำ เพื่อเป็นเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ และมีการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในการทำประมงบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ของชุมชน เป็นต้น รูปแบบเขตอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำของชุมชน ได้แก่ ๔.๑) จัดทำแนวเขตพื้นที่อนุรักษ์สัตว์น้ำในแต่ละพื้นที่ โดยใช้ไม้ปัก การปักธงสี เพื่อแสดงแนวเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำที่อนุรักษ์ ได้แก่ ปูม้า ปูดำ ปูทะเล ปลาทู ปลากระบอก ปลาข้างเหลือง ปลาหลังเขียว หอยหวาน หอยแครง กุ้งแชบ๊วย หมึก พะยูน ๔.๒) จัดวางหญ้าเทียมในเขตอนุรักษ์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และอนุรักษ์พะยูน ๔.๓) จัดทำซั้งกอทางมะพร้าว และไม้ไผ่ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ๔.๔) จัดทำซั้งเชือกเสริมทุ่นลอยเพื่อแสดงแนวเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำ ๔.๕) สร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ ได้แก่ การสร้างบ้านปลาจากยางรถยนต์ การสร้างแหล่งอาศัยให้หอยธรรมชาติ (ดอนหอย) ๔.๖) ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำตามชนิดที่มีในแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำให้คงมีอยู่ตลอดไป ได้แก่ ปูม้า ปลากะพง กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ **ผลผลิต** ๑) มีการบริหารจัดการประมงโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ทรัพยากรสัตว์น้ำบริเวณชุมชนได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู. **๒) โครงการกิจกรรมบริหารจัดการพื้นที่ปะการังเทียม (ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และผลกระทบ จากการประกอบกิจการประมง ลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อแนวปะการังธรรมชาติ)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเป็นการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมงทะเลของประเทศไทยให้มีความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเป็นที่ หลบภัย วางไข่ และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนเช่นเดียวกับแนวปะการังธรรมชาติ ๒) เพิ่มแหล่งทำประมงให้กับชาวประมงโดยที่ไม่ต้องเข้าไปทำประมงบริเวณแนวปะการังป้องกันความสูญเสียที่จะตามมาจากการทำลายปะการังในแนวปะการัง ๓) ช่วยให้ชาวประมงพื้นบ้านมีแหล่งทำประมงบริเวณหน้าชุมชนโดยไม่ต้องออกไปทำประมงไกลฝั่งมากซึ่งเป็นการลดต้นทุนการทำประมงและความเสี่ยงภัย ๔) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้กับชาวประมงและประชาชนในการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ๑) เลือกพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล โดยอ้างอิงจากความข้อมูลทางวิชาการ ๒) จัดประชุมทำประชาคมในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบรายละเอียดของโครงการร่วมแสดงความคิดเห็น ความต้องการของชุมชน ๓) จัดทำแบบแปลนกำหนดราคากลาง ๔) ขออนุญาตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕) หลังการจัดสร้างมีการติดตามและรายงานผลให้หน่วยงานต่างๆ ทราบ รายงานผลด้านวิชาการหลังการจัดสร้าง **ผลผลิต** ๑) ได้แหล่งอาศัยสัตว์ทะเล จำนวน ๑๐ แหล่ง โดยใช้งบประมาณในปี ๒๕๖๐ ๒) ได้แหล่งอาศัยสัตว์ทะเล จำนวน ๕ แหล่ง โดยใช้งบประมาณในปี ๒๕๖๑ ๓) สัตว์น้ำมีแหล่งอาศัย หลบภัยและเลี้ยงตัววัยอ่อนที่มีความเหมาะสมและปลอดภัย ๔) มีปริมาณและความชุกชุมของสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น ๕) มีแนวทางการใช้ประโยชน์ในบริเวณพื้นที่แหล่งอาศัยสัตว์ทะเลอย่างยั่งยืน ๖) เครือข่ายชาวประมงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง มีจิตสำนึกรัก หวงแหน ดูแล เฝ้าระวัง รักษาฟื้นฟูและบริหารจัดการแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล ๗) ชาวประมงมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการทำประมงลดลงและสามารถจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกาศเขตจังหวัดทางทะเล อาทิ พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และการประกาศเขตจังหวัดทางทะเลให้ครอบคลุมทะเลอาณาเขตประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ตามบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งกฎหมายภายในให้รองรับกฎหมายทะเล (UNCLOS 1982)	**กรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ** **โครงการระบบบริหารจัดการข้อมูลแผนที่ทะเลแบบเบ็ดเสร็จ** **วัตถุประสงค์** ใช้เพื่อประกอบการบริหารจัดการผลิตแผนที่ทางทะเลของกรมอุทกศาสตร์ **กิจกรรม** จัดทำระบบผลิตและปรับปรุงแผนที่ทางทะเล และดำเนินการผลิตแผนที่ทางทะเลด้วยระบบดังกล่าว **ผลผลิต** แผนที่ทางทะเลของกรมอุทกศาสตร์ ที่ถูกต้อง ทันสมัย และเป็นไปตามมาตรฐานสากล	✓	✓	✓	
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
การกำหนดมาตรการในการจัดการขยะทะเล โดยควบคุมการทำกิจกรรมบริเวณชายฝั่ง อาทิ การทำประมง การท่องเที่ยว การเดินเรือ และการขนถ่ายสินค้ากลางทะเล เป็นต้น ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในทะเล และให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืน	**กรมเจ้าท่า** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการจัดหาเรือขจัดคราบน้ำมันลำใหม่ทดแทนเรือลำเดิม** **วัตถุประสงค์** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขจัดคราบน้ำมัน **กิจกรรม** ร่างคุณลักษณะเฉพาะของเรือขจัดคราบน้ำมัน ประกวดราคา จัดทำคำของบประมาณ **ผลผลิต** มีเรือขจัดคราบน้ำมันที่ทันสมัยปฏิบัติงานได้ดีขึ้น **๒) โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ปฏิบัติงานขจัดคราบน้ำมันเบื้องต้น** **วัตถุประสงค์** ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมลพิษน้ำมัน การดำเนินการขจัดคราบน้ำมันที่ถูกต้องและเหมาะสม **กิจกรรม** ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ทางทฤษฎี และวิธีการปฏิบัติงานขจัดคราบน้ำมัน **ผลผลิต** มีบุคลากร และเครือข่ายในการขจัดมลพิษน้ำมัน	✓	✓	✓	✓
พัฒนาการบริหารจัดการและองค์กร อาทิ จัดทำนโยบายชาติทางทะเลโดยการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดจากแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ และจัดทำแผนเชิงพื้นที่ทางทะเลเพื่อการบริหารกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้าง	**กรมเจ้าท่า** **โครงการอาสาวารี** **วัตถุประสงค์** ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปในเรื่อง ความปลอดภัยทางน้ำ มลพิษทางน้ำ ช่องทางการแจ้งเหตุ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง **กิจกรรม** ประชาชนที่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิด และเป็นหูเป็นตาในการดูแลสิ่งแวดล้อม **ผลผลิต** เครือข่ายอาสาวารีภาคประชาชน	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
องค์ความรู้ ความเข้าใจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายองค์กรระดับชุมชนในจังหวัดชายทะเล					
การป้องกันการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกินศักยภาพการรองรับของพื้นที่ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องป้องกันการเกิดปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถเกิดขึ้นใหม่และฟื้นตัวได้เอง และมีการนำทรัพยากรมาใช้ในระดับที่สามารถเกิดขึ้นมาทดแทนได้ทัน ซึ่งจะช่วยให้มีทรัพยากรนั้นไว้ใช้อย่างยั่งยืน ช่วยป้องกันทรัพยากรที่มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่เกิดการลุกลามจนทำให้สภาวะสิ่งแวดล้อมเสียสมดุลไป ตลอดจนการบำบัดฟื้นฟูสภาพของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กลับมาอยู่ในสภาพที่ดีขึ้นและเหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์ต่อไป ให้ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ และปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ หากต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ ก็ควรมีมาตรการควบคุมไม่ให้มีการใช้ทรัพยากรที่มากเกินขีดความสามารถในการทดแทนของระบบนิเวศ	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในระดับภูมิภาค : พื้นที่ชุ่มน้ำ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อติดตามสถานภาพทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลที่มีความสำคัญระดับชาติ ๒) เพื่อประเมินพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตามเกณฑ์ความสำคัญทางนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ ๓) เพื่อติดตามข้อมูลของนกน้ำ นกอพยพ และนกหายากใกล้สูญพันธุ์ ในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ **กิจกรรม** การสำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่ของระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ ข้อมูลประชากรของนกน้ำ และข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar site) ที่อยู่ในพื้นที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในพื้นที่ ๘ จังหวัด ได้แก่ ปากแม่น้ำกระบี่ จ. กระบี่ ปากแม่น้ำตรัง จ. ตรัง ป่าชายเลนปะเหลียน - ละงู จ. ตรัง ปากคลองกะเปอร์ ปากแม่น้ำกระบุรี จ. ระนอง ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะภูเก็ต จ. ภูเก็ต ปากแม่น้ำเวฬุ จ. จันทบุรี อ่าวบ้านดอน จ. สุราษฎร์ธานี อ่าวปากพนัง จ. นครศรีธรรมราช และพรุแม่รำพึง จ. ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสถานภาพทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพและกายภาพของพื้นที่ **ผลผลิต** พื้นที่ดำเนินการ ๘ จังหวัด ได้แก่ ปากแม่น้ำกระบี่ จ. กระบี่ ปากแม่น้ำตรัง จ. ตรัง ป่าชายเลนปะเหลียน - ละงู จ. ตรัง ปากคลองกะเปอร์ ปากแม่น้ำกระบุรี จ. ระนอง ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะภูเก็ต จ. ภูเก็ต ปากแม่น้ำเวฬุ จ. จันทบุรี อ่าวบ้านดอน จ. สุราษฎร์ธานี อ่าวปากพนัง จ. นครศรีธรรมราช และพรุแม่รำพึง จ. ประจวบคีรีขันธ์ ได้รับการสำรวจติดตามสถานภาพทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพและกายภาพของพื้นที่ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสถานภาพทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพและกายภาพของพื้นที่ในการเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ตามข้อกำหนดอนุสัญญาแรมาร์ไซต์ต่อไป และชุมชนรอบพื้นที่ชุ่มน้ำ มีการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
สนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการสำรวจข้อมูลและการศึกษาวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลทั้งภายในและภายนอกน่านน้ำไทย เพื่อให้มีข้อมูลที่ทันสมัยในการติดตามประเมินผลและบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาให้เกิดความยั่งยืน	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการรายงานการสำรวจประเมินสถานภาพปะการังและหญ้าทะเล/ คู่มือการฟื้นฟูแนวปะการัง** **วัตถุประสงค์** เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูล องค์ความรู้ ด้านปะการังและหญ้าทะเล ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ดำเนินการจัดทำรายงาน/คู่มือ ด้านปะการังและหญ้าทะเล เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในสถานภาพทรัพยากร รวมทั้งผลกระทบ และแนวทางการฟื้นฟู เพื่อนำไปใช้บริหารจัดการทรัพยากรต่อไป ได้แก่ รายงานการสำรวจประเมินสถานภาพปะการังและหญ้าทะเล ปี ๒๕๖๑ และคู่มือการฟื้นฟูแนวปะการัง ทั้งนี้อยู่ระหว่างการจัดทำรายงานการสำรวจประเมินสถานภาพปะการังและหญ้าทะเล ปี ๒๕๖๒ ต่อไป **ผลผลิต** เอกสารเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	✓			
	กรมประมง ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมทางทะเลร่วมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตย ติมอร์ - เลสเต** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างต่างประเทศ ในการสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำ ๒) เพื่อทราบชนิด การแพร่กระจายของทรัพยากรสัตว์น้ำและข้อมูลทางสมุทรศาสตร์ ในน่านน้ำของสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต ๓) เพื่อหาแหล่งประมงใหม่ เป็นข้อมูลสนับสนุนให้กับชาวประมงไทยที่สนใจในการทำประมงนอกน่านน้ำ **กิจกรรม** ทราบข้อมูลชนิด และการแพร่กระจายของทรัพยากรสัตว์น้ำและข้อมูลด้านสมุทรศาสตร์เบื้องต้น ในน่านน้ำของสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์ - เลสเต **ผลผลิต** ภาครัฐได้พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ/ชาวประมงได้รับข้อมูลสนับสนุนในการตัดสินใจหาแหล่งประมงใหม่ๆ **๒) โครงการแพลงก์ตอนพืชและคุณภาพน้ำบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาองค์ประกอบชนิด ความชุกชุม และการแพร่กระจายของแพลงก์ตอนพืช ๒) ศึกษาคุณภาพน้ำทางกายภาพ และเคมี ๓) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแพลงก์ตอนพืชกับคุณภาพน้ำ ในแต่ละจุดเก็บตัวอย่าง **กิจกรรม** อยู่ระหว่างการเขียนรายงาน **ผลผลิต** ได้ข้อมูลองค์ประกอบชนิดความชุกชุม และการแพร่กระจายของแพลงก์ตอนพืชและข้อมูลคุณภาพน้ำจากสถานีติดตามและสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลอ่าวไทยตอนล่าง เป็นการติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและระบบนิเวศในแหล่งทำประมงสำคัญของประเทศ เพื่อคาดการณ์ความสมบูรณ์ของปริมาณและความชุกชุมของทรัพยากรสัตว์น้ำที่สำคัญทางเศรษฐกิจได้ ทั้งเป็นข้อมูลสำคัญประกอบการพิจารณาใช้	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	แนวทางในการจัดการการทรัพยากรสัตว์น้ำให้เหมาะสมกับแหล่งประมงบริเวณอ่าวไทยตอนล่าง เพื่อการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ยั่งยืน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป				
ศึกษาวิจัยและดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันและฟื้นฟูชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะ เพื่อเป็นกลไกการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ โดยมุ่งเน้นการศึกษาโครงสร้างที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องจากการป้องกันและฟื้นฟูการกัดเซาะชายฝั่ง	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กับเยาวชน ๒) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผลกระทบจากขยะทะเลต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กับเยาวชน ๓) เพื่อประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในการจัดการทุกส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **กิจกรรม** จัดเผยแพร่องค์ความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเลไปแล้ว ๔ ครั้ง **ผลผลิต** ๑) ผู้เข้าร่วมอบรม ๑,๔๗๖ คน ผ่านการอบรมตามโครงการองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒) ผู้เข้าร่วมโครงการเผยแพร่องค์ความรู้ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง		✓	✓	
ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลกระทบต่อป่าชายเลน หญ้าทะเล และปะการัง จากการประกอบกิจการต่างๆ เช่น การประมง และธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น รวมทั้งการสร้างความตระหนักในการปกป้องและรักษาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชายเลน หรือฟื้นฟูแนวปะการัง เป็นต้น	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการจัดทำธนาคารปูชุมชนท่าดินแดง** **วัตถุประสงค์** เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่พื้นที่ทางทะเลฝั่งอันดามัน **กิจกรรม** ธนาคารปูชุมชนท่าดินแดง ๑ แห่ง **ผลผลิต** ธนาคารปูชุมชนท่าดินแดง ต. ลำแก่น อ. ท้ายเหมือง จ. พังงา **๒) โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งโดยการจัดวางซั้งกอ ซั้งเชือก บ้านปลา เพื่อสนับสนุนชุมชนชายฝั่ง** **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ เพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ทะเลและชายฝั่ง **กิจกรรม** วางซั้งกอ ซั้งเชือก บ้านปลา จำนวน ๑๐๐ ชุด **ผลผลิต** วางซั้งกอ ซั้งเชือก บ้านปลา ต. ป่าคลอก อ. ถลาง จ. ภูเก็ต			✓	
	กรมประมง ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประมง** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง ๒) เพื่อสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) เพื่อเผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง ๔) เพื่อทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงท้องถิ่น เพื่อดูแลทรัพยากรประมง **กิจกรรม** ๑) <u>ขั้นตอนที่ ๑</u> การคัดเลือกชุมชนประมงที่จะดำเนินงานโครงการฯ ๑.๑) ประชุมชี้แจงโครงการฯ ๑.๒) สำรวจพื้นที่ชุมชนประมง ๑.๓ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและฐานทรัพยากรในแหล่งน้ำของชุมชนประมง ๑.๔ คัดเลือกชุมชนประมงที่จะดำเนินโครงการฯ ๒) <u>ขั้นตอนที่ ๒</u> การระดมความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๒.๑) ชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วม ๒.๒) ระดมความคิดเห็นความต้องการของชุมชนประมง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๒.๓) สรุปผลการระดมความคิดเห็น ความต้องการของชุมชนประมง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๒.๔) ทำประชาวิจารณ์ กำหนดแผน มาตรการ กฎ กติกา ในการดำเนินงานโครงการฯ ๒.๕) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำของชุมชน เพื่อเป็นผู้นำในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงท้องถิ่น ๓) <u>ขั้นตอนที่ ๓</u> การดำเนินงานตามแผนงานชุมชนประมง ดำเนินงานโครงการชุมชนประมงฯ ตามมติของคณะทำงานชุมชนประมงที่ได้กำหนดขึ้นมาจากการการทำประชาวิจารณ์ของสมาชิกและชุมชนประมงเอง เช่น ๓.๑) กิจกรรมอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนในกระชัง หรืออนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนในคอก ๓.๒) กิจกรรมสร้างที่อยู่อาศัยและที่หลบภัยให้สัตว์น้ำ (กร่ำ) ๓.๓) กิจกรรมการสร้างซั้งเชือก/ซั้งกอ ๓.๔) กิจกรรมธนาคารสัตว์น้ำประจำชุมชน ๓.๕) กิจกรรมการกำหนดแนวเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ๓.๖) กิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตในแหล่งน้ำ ๓.๗) กิจกรรมอื่นๆ ตามความต้องการของชุมชน ๔) <u>ขั้นตอนที่ ๔</u> การติดตาม สรุปและรายงานผล **ผลผลิต** เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนประมงและภาครัฐ มีชุมชนประมง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำไม่น้อยกว่าปีละ ๕๐ ชุมชน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) โครงการผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ชปพ. ประมง) **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเผยแพร่ความรู้กฎหมายตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้แก่สมาชิกองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่สมัครเข้ามารับการฝึกอบรม ๒) เพื่อนำบุคคลที่มีจิตอาสามาฝึกอบรมและแต่งตั้งผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมให้เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายด้านการประมง ๓) เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถระดมกำลังเสริมในการปฏิบัติงานตามกฎหมายด้านการประมงจากผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบของตนได้ ๔) เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเครือข่ายเฝ้าระวังการทำการประมงในพื้นที่และแจ้งข่าวการทำการประมงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ๕) เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นกระบอกเสียงในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย มาตรการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงไปสู่ชุมชนของตนได้ **กิจกรรม** จัดฝึกอบรมผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการแจ้งข่าวสารการทำประมงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปฏิบัติงานควบคุม ป้องกันปราบปรามการทำการประมงผิดกฎหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ตามที่ร้องขอ การประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารด้านการประมงในท้องถิ่นของตนเอง การบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ และให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายประมง และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และแต่งตั้งผู้ผ่านการฝึกอบรมตามประกาศกรมประมง ในปี ๒๕๖๑ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔๐๗ คน ทั่วประเทศ ในพื้นที่แหล่งน้ำจืด ๒๖๘ ราย พื้นที่เขตทะเลชายฝั่ง จำนวน ๑๓๙ ราย **ผลผลิต** มีผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามประกาศกรมประมงทั่วประเทศ เป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ และแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือจากภาคประชาชนและองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่ออนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำที่ก่อให้เกิดผลผลิตสูงสุด				
ศึกษาวิจัยการแพร่กระจายของไมโครพลาสติกในสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย เช่น ชายหาด ตะกอนดินในปากแม่น้ำ ชายฝั่ง และในมวลน้ำ เป็นต้น เพื่อความเข้าใจต่อสถานการณ์การปนเปื้อนของไมโครพลาสติกและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **โครงการการศึกษาไมโครพลาสติกในน้ำและตะกอนดิน บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ทราบการแพร่กระจายและการปนเปื้อนของไมโครพลาสติกในแหล่งธรรมชาติ **กิจกรรม** เก็บตัวอย่างน้ำและตะกอนดิน บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน นำมาวิเคราะห์หาปริมาณการปนเปื้อนของไมโครพลาสติก **ผลผลิต** พบปริมาณ ไมโครพลาสติกในตะกอนทรายชายหาดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง ๖๒ - ๒,๑๐๒ ชิ้นต่อตารางเมตรในฤดูแล้ง และ ๐ - ๑,๙๑๒ ชิ้นต่อตารางเมตรในฤดูฝน ตามลำดับ โดยไม่พบความแต่ต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างค่าเฉลี่ย ของไมโครพลาสติก ระหว่างฤดูแล้งและ		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ฤดูฝน (๖๘๗±๕๔๓ และ ๔๖๔±๔๑๑ ชิ้นต่อตารางเมตร ตามลำดับ) ทั้งนี้ บริเวณอ่าวไทยและอันดามันมีช่วงค่า ๐ – ๒,๑๐๒ และ ๒ – ๙๖๓ ชิ้นต่อตารางเมตร ตามลำดับ โดยพบว่า ค่าเฉลี่ยของฝั่งอ่าวไทย (๖๖๓±๕๕๔) มีค่ามากกว่าฝั่งอันดามัน (๔๐๓±๒๕๘) อย่างมีนัยสำคัญ (P<๐.๐๕) สำหรับการศึกษาประเภทของไมโครพลาสติก พบว่า ส่วนใหญ่เป็น Polyethylene terephthalate (PET) (ร้อยละ ๓๒) Polyethylene (PE) (ร้อยละ ๑๔) และ Polypropylene (PP) (ร้อยละ ๑๔)				
๗) ความหลากหลายทางชีวภาพ					
กฎหมาย นโยบาย					
ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ทั้งการพัฒนาคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ การทำบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ แหล่งตัวอย่าง รวมถึงการสนับสนุนการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (Protected Area Committee : PAC)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติได้รับทราบนโยบายและแนวทางการทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด ๒) เพื่อให้คณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติได้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะมีส่วนร่วมในการวางแผนในการดำเนินงาน และติดตามประเมินผลในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติสู่ความยั่งยืน ๓) เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ ในด้านการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม และพัฒนาไปสู่การสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์ในโอกาสต่อไป **กิจกรรม** ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๒๘๙ ครั้ง และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จัดประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๒๙๕ ครั้ง **ผลผลิต** รายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑๓๓ แห่ง	✓	✓		
การบริหารจัดการ					
ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และดำเนินการฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรมให้สามารถดำรงชีวิตซึ่งความสามารถในการให้บริการทางระบบนิเวศ เพื่อรองรับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้โดยสร้างแรงจูงใจและกระบวนการมีส่วนร่วม ระยะที่ ๒** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการทำลายป่า และเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่า โดยสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ ๒) เพื่อเพิ่มจำนวนต้นไม้ป่าในการกักเก็บคาร์บอน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่า ๓) เพื่อเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ป่า ให้สามารถปรับตัวพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและลดการพึ่งพิงป่า เพื่อความอยู่รอดของชุมชนและทรัพยากร ๔) เพื่อดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความตกลงปารีสในส่วนที่เกี่ยวกับภาคป่าไม้		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม ๑) จัดทำฐานข้อมูลชุมชน ต้นไม้และแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒) รวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจากชุมชนต่างๆ นำมาสังเคราะห์เพื่อประเมินรูปแบบที่เป็นไปได้ในการสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ตามกรอบงานเรดด์พลัส กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๓) จัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนและเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาคป่าไม้ในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาคป่าไม้ ๔) ปลูกต้นไม้ป่า เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าสำหรับการกักเก็บคาร์บอน ในรูปแบบต่างๆ ๕) สนับสนุนชุมชนให้จัดทำเรือนเพาะชำชุมชนเพื่อใช้เป็นกล้าไม้ป่าสำหรับการปลูกเพิ่มและปลูกเสริมในพื้นที่ใช้ประโยชน์ของชุมชน **ผลผลิต** ๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในภาคป่าไม้ และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒) เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ				
พัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงงานวิจัยและอนุกรมวิธาน ที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร** **วัตถุประสงค์** เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่อนุรักษ์ ดำเนินการปลูกอนุรักษ์พืชสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์หรือสวนรุกขชาติ และจัดการองค์ความรู้ที่ได้ให้มีความถูกต้องตามหลักพฤกษอนุกรมวิธาน และพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน **กิจกรรม** การดำเนินงานออกเป็น ๒ ส่วนหลัก คือ ๑) ส่วนอำนวยการ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ ซึ่งรับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาคสนาม วางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการและภาคสนาม ประสานงานและติดตามข้อมูล ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความถูกต้องทางวิชาการ เพื่อจัดทำฐานข้อมูล และทำการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ และป้ายสื่อความหมายที่ติดตั้งในสวนรวบรวมพันธุกรรมพืชป่าสมุนไพร ๒) ส่วนปฏิบัติการภาคสนาม ที่ดำเนินการโดยสวนพฤกษศาสตร์วังน้ำเย็น จ. ฉะเชิงเทรา ร่วมกับนักพฤกษศาสตร์จากกลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ และหมอสมุนไพรพื้นบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงพื้นที่ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จ. จันทบุรี **ผลผลิต** ๑) ฐานข้อมูลพืชป่าสมุนไพรจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จ. จันทบุรี ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลการใช้ประโยชน์ด้านสมุนไพรจำนวนอย่างน้อย ๑๕๐ ชนิด พร้อมตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงที่มีชิ้นส่วนสมบูรณ์ และตำรับยาสมุนไพรพื้นบ้านอย่างน้อย ๓๐ ตำรับ ซึ่งจะถูกเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน สะดวกต่อการค้นคว้าอ้างอิงในสาขาวิชาอื่นๆ		✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) แปลงปลูกอนุรักษ์พืชสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์วังน้ำเย็น จำนวนอย่างน้อย ๑๐๐ ชนิด โดยภายในแปลงมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพืชป่าสมุนไพรในท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นแหล่งพันธุกรรมที่เปิดโอกาสให้แก่บุคคลทั่วไปเข้ามาศึกษาวิจัยหรือขอความอนุเคราะห์สืบต่อขยายพันธุ์ จากแหล่งพันธุกรรมที่ได้รับการตรวจสอบชื่อที่ถูกต้องจากนักพฤกษศาสตร์แล้ว				
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
เสริมสร้างสมรรถนะและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ	**สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี** **โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ท้องถิ่นภายในโรงเรียนและชุมชน ๒) เพื่อส่งเสริมการดำเนินโครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เป็นรูปธรรมและสามารถเป็นต้นแบบสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้ **กิจกรรม** การจัดการเรียนการสอนและการบูรณาการการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ บนพื้นฐานทรัพยากร ๓ ฐาน คือ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร **ผลผลิต** สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใน จ. ลพบุรี สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการ จำนวน ๓๐ แห่ง			✓	
	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสนับสนุนภารกิจของชุมชนชายฝั่ง เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (Save Marine for My Life)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและบทบาทหน้าที่ของภาคประชาชนในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเล ๒) เพื่อให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสงวน อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเล **กิจกรรม** การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและสนับสนุนภารกิจของชุมชนชายฝั่ง เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จัดมาแล้ว ๖ ครั้ง **ผลผลิต** ตัวแทนกลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน ที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ด้านการอนุรักษ์มาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งไปใช้ประโยชน์ในชุมชนของตนเอง สามารถที่จะลดปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างผิดวิธีได้ต่อไป	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) โครงการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ป่าชายเลนโดยชุมชนมีส่วนร่วม **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการและเงื่อนไขในการให้อนุญาตเสริมสร้างอาชีพให้กับชุมชนชายฝั่ง ๒) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกให้โรงเรียน สถาบันการศึกษา ชุมชน เห็นถึงระดับความเสี่ยงของการคงอยู่ของพันธุ์พืชในท้องถิ่น และอนุรักษ์พันธุกรรมชีวภาพชายฝั่งทะเลแบบมีส่วนร่วม ๓) เพื่อเพิ่มความหลากหลายพันธุกรรมชีวภาพชายฝั่งทะเล โดยดำเนินการร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน **กิจกรรม** สำรวจและจัดทำข้อมูลการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการและเงื่อนไขการให้อนุญาตเสริมสร้างอาชีพให้กับชุมชนชายฝั่ง รวบรวมฐานข้อมูลผลผลิตจากป่าชายเลน และการใช้ประโยชน์ของชุมชน เพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพท้องถิ่นร่วมกับชุมชน **ผลผลิต** ทราบผลผลิตในป่าชายเลน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการส่งเสริมอาชีพ และส่งเสริมให้คนอยู่กับป่า โดยพบว่า ชุมชนมีการนำทรัพยากรชีวภาพภายในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ทั้งการนำใบจากมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น หมวก ตะกร้า ติหมา หลังคาใบจาก และใบยาสูบ และยังมีการเก็บหาผลผลิตภายในชุมชนบริเวณรอบๆ ป่าชายเลน ทั้งกุ้ง หอย ปลา ปู และมีการนำมาแปรรูปต่างๆ เช่น กะปิ กุ้งแห้ง และปลาแห้ง เป็นต้น การดำเนินการสำรวจต้นทุนฐานทรัพยากรป่าชายเลน โดยการสำรวจการกระจายตัวของหอยบริเวณหน้าทะเลและหอยในป่าชายเลน โดยพบการกระจายตัวของหอยชนิดต่างๆ เช่น หอยจุ๊บแจง หอยแครง หอยขาว หอยกัน หอยปากเป็ด หอยกะพง และหอยหวาน เป็นต้น				
	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างแนวร่วมภาคประชาชน ให้เข้ามาเป็นเครือข่ายอาสาสมัคร และมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๒) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ขีดความสามารถและความเข้มแข็งของเครือข่ายอาสาสมัครในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น **กิจกรรม** ดำเนินการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) รวมทั้ง พัฒนากลไกการขับเคลื่อนเครือข่าย ทสม. โดยมีการอบรมเครือข่าย ทสม. ผ่านหลักสูตรมาตรฐาน ทั้ง ๗๖ จังหวัด เสริมและพัฒนาบทบาทในการจัดการและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีเครือข่าย ทสม. ครอบคลุมทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ๒๒๘,๙๐๑ คน กระจายอยู่ใน ๓๕,๐๔๖ หมู่บ้าน **ผลผลิต** ๑) กลุ่มเป้าหมายมีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เครือข่ายอาสาสมัครมีบทบาทและทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม ๓) มีกลไกความร่วมมือ การเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น **๒) โครงการการพัฒนาเครือข่ายองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเครือข่ายองค์กรชุมชน** **วัตถุประสงค์** ๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. .... และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๒) พัฒนาศักยภาพและบทบาทขององค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับภาครัฐ **กิจกรรม** ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของเครือข่ายองค์กรเอกชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในการเฝ้าระวังและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปี ๒๕๖๒ ได้มีการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น จัดประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายองค์กรเอกชนและองค์กรชุมชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและปกป้องฐานทรัพยากร ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ มีองค์กรเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน ๒๗๕ องค์กร **ผลผลิต** ๑) เครือข่ายภาคประชาชน ได้รับการยอมรับในบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาครัฐและภาคีความร่วมมือ ๒) เกิดการรวมกลุ่มของเครือข่ายภาคประชาชน ก่อให้เกิดพลังในการดำเนินงาน ทั้งการอนุรักษ์ ป้องกัน ฟื้นฟู รวมถึงการสะท้อนข้อเท็จจริงต่อแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่				
	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการเผยแพร่ สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างจิตสำนึกของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๒) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๓) เพื่อเผยแพร่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ๑) การเผยแพร่ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยการสร้างสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๒) การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการบรรยายให้ความรู้/การจัดฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา/การจัดค่ายเยาวชน ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) การสาธิตและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการจัดการชนิดพันธุ์ในธรรมชาติและแปลงปลูกอย่างยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการปลูกและขยายพันธุ์ชนิดพันธุ์/ปลูกเสริมป่า และสร้างมูลค่าเพิ่มในการใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ เพื่อ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและความหลากหลายทางชีวภาพ **ผลผลิต** ๑) ทุกภาคส่วนมีความตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ๒) ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๓) ทุกภาคส่วนเข้าใจในหลักการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน **๒) โครงการ ชนิดและการตอบสนองต่อเหยื่อล่อของผีเสื้อกลางวัน ในพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่** **วัตถุประสงค์** ๑) รวบรวมข้อมูลการปรากฏ ชนิดของผีเสื้อกลางวันในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ๒) หาความสัมพันธ์ระหว่างอาหารที่ใช้เป็นเหยื่อล่อกับผีเสื้อกลางวันชนิดต่างๆ **กิจกรรม** จัดทำโป่งเทียมสำหรับวางอาหารล่อผีเสื้อ ๔ โป่ง ได้แก่ ซากปูเน่า เกลือแร่ ผลไม้เน่า และน้ำปู บันทึกข้อมูลการปรากฏและการมาดูดกินสารอาหารจากโป่งทั้ง ๔ ของผีเสื้อชนิดต่างๆ **ผลผลิต** รวบรวมข้อมูลการตอบสนองต่อการกินอาหารของผีเสื้อกลางวันเพื่อพัฒนาเทคนิคการทำโป่งเทียมสำหรับใช้ผีเสื้อดึงดูดให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ และพัฒนาสูตรอาหารสำเร็จรูปสำหรับผีเสื้อ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาทางด้านนิเวศวิทยา				
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ โดยถอดองค์ความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้ในเชิงพาณิชย์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชน ส่งเสริมการสร้างรายได้ ในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	**กรมการท่องเที่ยว** **โครงการเงินอุดหนุนเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน **กิจกรรม** พัฒนาศักยภาพบุคลากรชุมชนท่องเที่ยวเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน **ผลผลิต** บุคลากรชุมชนท่องเที่ยวมีองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น	✓			
	กรมการพัฒนาชุมชน โดยสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน **โครงการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างและพัฒนาทักษะทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน ๒) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพครัวเรือน ๓) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ **กิจกรรม** ๑) ฝึกทักษะการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านอาชีพให้กับปราชญ์ชุมชน	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) วิทยากรสัมมาชีพชุมชน (ปราชญ์ชุมชน) ฝึกอาชีพให้กับผู้แทนครัวเรือนเป้าหมาย **ผลผลิต** ๑) มีทีมวิทยากรสัมมาชีพ ๒๘๖,๐๘๕ คน ๒) มีครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ๑,๕๙๕,๔๒๐ คน				
	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการวิจัยการฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมสภาพในพื้นที่ป่าอนุรักษ์** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมสภาพในพื้นที่อุทยานศรีน่าน จ. น่าน ๒) เพื่อเพิ่มให้ชุมชนต้นแบบประสบความสำเร็จในการอยู่ร่วมกับป่าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๓) ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำเสื่อมสภาพหลังการฟื้นฟู ๔) นำรูปแบบการจัดการคนอยู่ร่วมกับป่าในพื้นที่ต้นแบบไปใช้ในพื้นที่อนุรักษ์แห่งอื่นๆ **กิจกรรม** ๑) ประชุมนักวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์ คัดเลือกพื้นที่ ๒) ประชุมชาวบ้านในพื้นที่ที่คัดเลือก เพื่อชี้แจงโครงการและชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิจัย ๓) นักวิจัยและชาวบ้านร่วมกันดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการร่วมกัน ๔) การส่งเสริมและเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในชุมชนที่ร่วมโครงการ เช่น ลดการใช้สารเคมีเกษตร และใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพทดแทน โดยการผลิตน้ำส้มควันไม้ใช้แทนสารเคมีเกษตร การลดรายจ่ายครัวเรือน โดยการผลิตถ่านจากเตาเผาน้ำส้มควันไม้มาใช้ทดแทนก๊าซหุงต้ม การลดมลพิษในพื้นที่โดยการทำเตาเผาขยะไร้ควันในชุมชน การสร้างรายได้ครัวเรือน ๕) ประชุมหารือเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโดยนักวิจัยและชาวบ้าน ๖) นำแนวทางหลังการปรับแก้และยอมรับไปดำเนินการ **ผลผลิต** ๑) ป่าต้นน้ำฟื้นตัวเป็นป่าที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านโครงสร้างและการทำงานตามหน้าที่ เกิดการให้บริการของระบบนิเวศป่าต้นน้ำที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ และประชาชนนำรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมไปใช้โดยไม่กระทบต่อระบบนิเวศ ๒) ลดพื้นที่การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ยางพารา หันมาปลูกพืชในลักษณะผสมผสาน ๓) รูปแบบการจัดการพื้นที่ตัวอย่างสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ๔) ชุมชนต้นแบบมีคุณภาพชีวิตและรายได้เพิ่มขึ้น ๕) คุณภาพสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นแบบมีแนวโน้มที่ดีขึ้น **๒) โครงการการเผยแพร่ สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างจิตสำนึกของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๒) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) เพื่อเผยแพร่การอนุรักษ์และการใช้ระโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ๑) การเผยแพร่ การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยการสร้างสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๒) การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการบรรยายให้ความรู้/ การจัดฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา/ การจัดค่ายเยาวชน ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๓) การสาธิตและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการจัดการชนิดพันธุ์ในธรรมชาติและแปลงปลูกอย่างยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการปลูกและขยายพันธุ์ชนิดพันธุ์/ ปลูกเสริมป่า และสร้างมูลค่าเพิ่มในการใช้ประโยชน์ชนิดพันธุ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและความหลากหลายทางชีวภาพ **ผลผลิต** ๑) ทุกภาคส่วนมีความตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ๒) ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ๓) ทุกภาคส่วนเข้าใจในหลักการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน				
	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา **โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (อพ.สธ. –สกศ.)** **วัตถุประสงค์** เพื่อถอดบทเรียนศูนย์การเรียนภูมิปัญญาไทยของครูภูมิปัญญาไทยที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อยอดเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาไทย ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของภูมิปัญญาไทยว่าเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า ไม่ล้าสมัย สามารถเพิ่มมูลค่าได้ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งนับเป็นรากฐานส่วนหนึ่งของภูมิปัญญา **กิจกรรม** ๑) การถอดบทเรียนศูนย์การเรียนภูมิปัญญาไทยที่สร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการลงพื้นที่และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ๒) จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยที่สร้างสรรค์นวัตกรรมด้วยแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา **ผลผลิต** รายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย ที่สร้างนวัตกรรมด้วยแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		✓	✓	
พัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงงานวิจัยและอนุกรมวิธาน ที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการการศึกษาความทรุดโทรมและการฟื้นฟูไม้ยางนาธรรมชาติในพื้นที่วนอุทยานนครไชยบวร** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสำรวจและติดตามความเปลี่ยนแปลงของไม้ยางนาที่มีชีวิตและที่ตายไป อย่างเป็นระบบ ๒) เพื่อพัฒนาเทคนิคการฟื้นฟูไม้ยางนาที่ทรุดโทรมให้แข็งแรงสมบูรณ์ขึ้น เช่น การให้น้ำ การทำลายชั้นดินดาน และการปรับปรุงดินด้วยสาร EM เป็นต้น	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) เพื่อลดอัตราการตายตามธรรมชาติของไม้ยางนาในปัจจุบัน **กิจกรรม** ๑) ติดตั้งสถานีตรวจวัดอากาศและปริมาณน้ำฝน ๒) สำรวจเก็บข้อมูลไม้ยางนาที่มีชีวิตและไม้ตาย ๓) วางแปลงถาวร ขนาด ๔๐×๔๐ เมตร จำนวน ๙ แปลง ๔) วิเคราะห์ข้อมูลจากการวางแปลงถาวร ๕) ดำเนินการเก็บตัวอย่างดิน (ธาตุอาหาร, ความหนาแน่นของดิน) ๖) ศึกษาความชื้มชับของน้ำ ๗) ถ่ายภาพเรือนยอดไม้ยางนา เพื่อวิเคราะห์พื้นที่ผิวใบ และถ่ายภาพติดตามต้นไม้ที่ทดลองให้น้ำและไม่ให้น้ำ **ผลผลิต** ๑) ข้อมูลจากการศึกษานำไปสู่การปลูกฟื้นฟูกล้าไม้ยางนาและเพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุกรรมของไม้ยางนาแหล่งสุดท้ายของ จ. พิจิตร และเป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการวิจัย (ใหม่) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ๒) ไม้ยางนามีอัตราการตายที่ลดลง ๓) ผู้ที่เข้าร่วมประชุมร่วมรับฟังผลการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรู้สึกยินดี ที่มีการจัดทำโครงการวิจัย การแก้ไขปัญหาไม้ยางนาฯ เพราะอยากให้ช่วยรักษาป่าไม้ยางนาผืนนี้ไว้ และยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และฟื้นฟู **๒) โครงการอนุกรมวิธานพืช** **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาจำแนกระบุชนิดและทบทวนพรรณพืชที่มีท่อลำเลียง (vascular plants) ในประเทศไทย ที่มีประมาณ ๑๐,๐๐๐ ชนิด พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลพรรณไม้ป่าของประเทศไทยสามารถนำไปอ้างอิงในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ หรือขั้นประยุกต์ในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพืช **กิจกรรม** ๑) กิจกรรมสำรวจและเก็บตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ ๒) กิจกรรมจัดเก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงในรูปแบบหอพรรณไม้และพิพิธภัณฑ์ ๓) กิจกรรมฝึกอบรมด้านพฤกษศาสตร์ป่าไม้ทั้งภายในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ๔) กิจกรรมห้องสมุดพฤกษศาสตร์ป่าไม้ ๕) กิจกรรมจัดทำฐานข้อมูลพืช ๖) กิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลพรรณพืชในรูปแบบวารสาร หนังสือ ระบบฐานข้อมูล ผ่านทางอินเตอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ๗) กิจกรรมบริการการตรวจสอบชนิดพันธุ์พืช ๘) กิจกรรมสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านอนุกรมวิธานพืชทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรมทั้ง ๘ กิจกรรม มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ทั้งการศึกษาวิจัยด้านอนุกรมวิธานพืช การจัดการหอพรรณไม้ และห้องสมุดพฤกษศาสตร์ป่าไม้ เป็นไปตามหลักวิชาการและมาตรฐานสากล มีการแลกเปลี่ยนความรู้กับสถาบันด้านพืชทั้งในและต่างประเทศ การให้บริการนักวิจัยเข้าศึกษาตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิง การเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลพืชด้านต่างๆ ผ่านทางหน้าเว็บไซต์ การพิมพ์เผยแพร่วารสารและหนังสือ ให้บริการการวิเคราะห์ตัวอย่างชนิดพันธุ์ไม้ และเก็บรักษาตัวอย่างพรรณไม้สำหรับการอ้างอิงงานวิจัยแก่นักวิจัย และบุคคลทั่วไป พัฒนาบุคลากรและวิทยากรเผยแพร่ความรู้ ในรูปแบบการฝึกอบรม ประชุม สัมมนาแก่บุคลากรทั้งในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน เป็นการสร้างเครือข่ายด้านอนุกรมวิธานพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเป็นข้อมูลพรรณไม้ป่าสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยา กรอย่างยั่งยืน **ผลผลิต** ๑) เอกสารเผยแพร่ข้อมูลพรรณไม้ป่าของประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของทรัพยากรพรรณพืชของประเทศ ที่ครอบคลุมข้อมูลถึงจำนวนชนิด สถานภาพการอนุรักษ์ การกระจายพันธุ์ และการใช้ประโยชน์ สำหรับใช้ในการวางแผนการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพืชของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เผยแพร่ทั้งในแบบรูปเล่มและผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงาน ๒) มีคลังข้อมูลในรูปแบบหอพรรณไม้และห้องสมุดพฤกษศาสตร์ที่ได้มาตรฐานสากล ๓) มีการจัดเก็บชุดข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลให้ถูกต้องทันสมัย ทั้งระบบฐานข้อมูลรายชื่อพรรณไม้ของไทย สารานุกรมพืชในประเทศไทย วารสาร Thai Forest Bulletin (Botany) ตัวอย่างพรรณไม้แห้ง และข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดพฤกษศาสตร์ป่าไม้ ๔) สร้างเครือข่ายนักอนุกรมวิธาน และเครือข่ายเยาวชน ผ่านโครงการร่วมสำรวจพรรณไม้ การประชุมพรรณพฤกษชาติของประเทศไทย และโครงการการฝึกอบรมและค่ายเยาวชน **๓) โครงการแอคติโนมัยสีทจากดินในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่และการใช้ประโยชน์** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจำแนกสายพันธุ์ของแอคติโนมัยสีทจากดินในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ๒) ทดสอบความสามารถในการผลิตเอนไซม์ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่มีโมเลกุลขนาดใหญ่ ๓) ทดสอบความสามารถในการสร้างสารอินโดลอะซิติกแอซิด ไซเดอโรฟอร์ และการละลายฟอสเฟต ๔) เพื่อจัดเก็บและอนุรักษ์สายพันธุ์แอคติโนมัยสีทในรูปของ in vitro culture **กิจกรรม** เก็บตัวอย่างดินจากป่าชนิดต่างๆ ในพื้นที่ศึกษา โดยเก็บในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และอุทยานแห่งชาติปางสีดา คัดแยกแอคติโนมัยสีทและทดสอบความสามารถในการสร้างสารส่งเสริมการเจริญของพืชและการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่มีโมเลกุลขนาดใหญ่ และศึกษาลำดับเบสของยีน 16S rRNA เพื่อระบุชนิดแอคติโนมัยสีท เหลือ ๒ พื้นที่ที่จะเก็บตัวอย่างดินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ คือ อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ **ผลผลิต** ข้อมูลเชื้อแอคติโนมัยสีทที่พบในพื้นที่ป่าศึกษาและศักยภาพของเชื้อเพื่อการใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรมและป่าไม้				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) โครงการนิเวศวิทยาและลักษณะทางพันธุกรรมของแมลงคุ้มครองบางชนิดในภาคเหนือของประเทศไทย **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาข้อมูลด้านนิเวศวิทยาของแมลงคุ้มครองบางชนิด ๒) รวบรวมข้อมูล DNA Barcoding ของแมลงคุ้มครองในพื้นที่อนุรักษ์ภาคเหนือ **กิจกรรม** ๑) สำรวจและเก็บตัวอย่างแมลงคุ้มครองจากพื้นที่อนุรักษ์ในภาคเหนือ ๒) วิเคราะห์ ดีเอ็นเอ และลักษณะทางพันธุกรรม **ผลผลิต** กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีข้อมูลของแมลงคุ้มครอง สำหรับใช้ในการปรับแก้ บัญชีรายชื่อแมลงตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า				
	๕) โครงการ ฝึกอบรมหลักสูตร การประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถวางแผนการประเมินคุณภาพน้ำเบื้องต้นได้ ๒) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด ๓) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด **กิจกรรม** ฝึกอบรมภาคบรรยายและฝึกปฏิบัติกระบวนการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด **ผลผลิต** ๑) ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการประเมินคุณภาพลำธารโดยใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีชี้วัด ๒) ผู้เข้ารับการอบรมสามารถฝึกปฏิบัติประเมินคุณภาพลำธารในพื้นที่อนุรักษ์ได้ ๓) ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับเยาวชนหรืออาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติในพื้นที่ได้				
	๖) โครงการความหลากหลายชนิดและเขตการแพร่กระจายของด้วงมูลสัตว์ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ กลุ่มป่ามรดกโลก **วัตถุประสงค์** ๑) สำรวจความหลากหลายชนิดของด้วงมูลสัตว์ในระบบนิเวศป่าที่แตกต่างกันในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ๒) แสดงเขตการแพร่กระจายของด้วงมูลสัตว์ในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ **กิจกรรม** สำรวจและเก็บตัวอย่างด้วงมูลสัตว์ในพื้นที่ กลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ทั้ง ๕ พื้นที่ คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ สำรวจเสร็จไปแล้ว ๒ อุทยาน คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน กำลังดำเนินการสำรวจ ๑ อุทยาน คือ อุทยานแห่งชาติปางสีดา เหลือ ๒ พื้นที่ที่จะสำรวจในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ คือ อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ **ผลผลิต** ๑) ข้อมูลด้วงมูลสัตว์ที่ได้เป็นข้อมูลความหลากหลายชนิดของแมลงในฐานข้อมูล กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และตัวอย่างด้วงมูลสัตว์เก็บรักษาไว้ในห้องเก็บตัวอย่างแมลงป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ถ่ายทอดองค์ความรู้จากโครงการให้กับนักศึกษาฝึกงาน ๖ คน จาก ๓ มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ๒ คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ๒ คน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ๒ คน ๓) เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากโครงการในรูปแบบเอกสารตีพิมพ์ ในงานประชุมวิชาการแห่งชาติครั้งที่ ๕ ณ. มหาวิทยาลัยราชภัฏวลัยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์ วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๖๓ **๗) โครงการการคัดเลือกสายพันธุ์เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซ่าเพื่อการฟื้นฟูป่าเสื่อมสภาพและเป็นแหล่งอาหารของชุมชน (Selection of Ectomycorrhizal Fungi for Rehabilitation of Degraded Forest and Community Food Supply)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาความหลากชนิดของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาในพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติศรีน่าน โดยการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาและความสัมพันธ์ทางลักษณะชีวโมเลกุล และรายงานหากพบเห็ดชนิดใหม่ (New species) ๒) เพื่อคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงเส้นใยบริสุทธิ์ของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาแต่ละชนิด ๓) เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาที่ส่งเสริมการเจริญของกล้าไม้ป่า และศึกษาความสามารถของสายพันธุ์เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาที่คัดเลือกในระดับเรือนทดลองและสภาพธรรมชาติ เพื่อการฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ที่เสื่อมสภาพ **กิจกรรม** ๑) สำรวจตัวอย่างเห็ด ๑๑๘ ตัวอย่าง จำแนกโดยใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยา สามารถจำแนกได้ถึงระดับชนิด ๔๓ ตัวอย่าง จำแนกได้เพียงระดับสกุล ๖๖ ตัวอย่าง และไม่สามารถจำแนกได้ ๙ ตัวอย่าง ๒) ผลการสอบถามการใช้ประโยชน์จากเห็ดป่าของชุมชนของชาวบ้านหมู่บ้านวนาไพร ต. น้ำมวบ อ. เวียงสา จ. น่าน จำนวน ๒๒ กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีเห็ดป่าที่ใช้ประโยชน์หลายชนิด ได้แก่ เห็ดเผาะ เห็ดระโงก เห็ดหล่ม เห็ดแดง เห็ดโคน เห็ดลม เห็ดขาว เห็ดไข่ห่าน เห็ดไคล และเห็ดหูหนู โดยชาวบ้านในหมู่บ้านวนาไพรบริโภคเห็ดเผาะมากที่สุด ๓) คัดเลือกเห็ดเผาะหนัง (Astraeus odoratus Phosri et al.) เพื่อใช้ในการปลูกให้กับกล้าไม้วงศ์ยาง ซึ่งเป็นเห็ดที่พบในปริมาณมากและชาวบ้านมีการใช้ประโยชน์ทั้งบริโภคและจำหน่ายเพิ่มรายได้ อีกทั้งมีรายงานการปลูกเชื้อเห็ดชนิดนี้ให้กับกล้าไม้ในวงศ์ยางจะช่วยให้กล้าไม้มีการเจริญเติบโตดี ทนแล้ง ซึ่งสามารถที่จะช่วยฟื้นฟูป่าได้อีกทางหนึ่งด้วย ๔) เก็บเมล็ดไม้ยางเหียง ตะเคียนทอง รัง ยางปาย และยางนา ๕) ทดสอบความสัมพันธ์ของชนิดไม้วงศ์ยางและเห็ดเผาะ โดยเตรียมวัสดุปลูกที่ไม่ผ่านการฆ่าเชื้อประกอบด้วย Peat moss: Vermiculite: Sand ในสัดส่วน ๒: ๗: ๑ เตรียมสารแขวนลอยสปอร์เห็ดเผาะโดยใช้สปอร์ : น้ำ (น้ำนึ่งฆ่าเชื้อด้วยวิธี autoclave) ในสัดส่วน ๑ : ๙ (V : V) ปั่นด้วยเครื่องปั่น เป็นเวลา ๑ นาที ปลูกกล้าไม้วงศ์ยางเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของชนิดไม้วงศ์ยางและเห็ดเผาะ ซึ่งอยู่ในระหว่างการเก็บข้อมูลการเจริญของกล้าไม้ **ผลผลิต** ๑) ข้อมูลความหลากหลายของเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซ่า รวมทั้งเห็ดอื่นๆ ในอุทยานแห่งชาติศรีน่าน ๒) สายพันธุ์เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาที่กินได้และสามารถส่งเสริมการเจริญเติบโตของกล้าไม้ป่า				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) วิธีการเพาะเลี้ยงเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซา ๔) วิธีการที่เหมาะสมในการปลูกเชื้อเห็ดเอคโตไมคอร์ไรซาให้กับกล้าไม้				
	กรมป่าไม้ **โครงการจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ : (๑) ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่อิงฝั่งขวา และป่าแม่งาว จ. เชียงราย (๒) ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ธิ แม่ตืบ แม่สาร จ. ลำพูน** **วัตถุประสงค์** ๑) จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ๒) เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ **กิจกรรม** ๑) ในปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ สำรวจและเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติแม่อิงฝั่งขวา และแม่งาว และในปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ สำรวจและเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ธิ แม่ตืบ แม่สาร จ. ลำพูน โดยร่วมกันสำรวจวิจัยถึงความเป็นมาของพื้นที่ป่า คุณค่า มูลค่า และความสำคัญ ความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืช สัตว์ แมลง เห็ด รา ไลเคน และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลชนิดพันธุ์หายากและใกล้สูญพันธุ์ ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์นำไปสู่การเสริมสร้างความตระหนักในการรักษาป่าอย่างยั่งยืนต่อไป ๒) สำหรับการพัฒนาคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ได้จัดทำระบบจัดการฐานความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ เพื่อเชื่อมต่อกับระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (Thailand Biodiversity Information Facility : TH-BIF) **ผลผลิต** ฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ ซึ่งชุมชนสามารถเข้าถึงและเข้าใจจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการป่าในพื้นที่ชุมชนของตนเอง	✓			
จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนในการส่งเสริม และเผยแพร่ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	**กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการ พัฒนาระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning)** **วัตถุประสงค์** เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามอนุสัญญา CITES โดยใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) โดยสามารถจำแนกชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่พบว่ามีการค้าระหว่างประเทศบ่อยๆ **กิจกรรม** ๑) จัดเตรียมและรวบรวมข้อมูลในการจัดทำระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) ๒) จัดจ้างทำระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) ๓) ทดสอบการใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) ๔) ออกคำสั่ง/หนังสือแจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามอนุสัญญา CITES เข้ามาใช้ระบบ การเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning)	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) จัดเก็บฐานข้อมูลเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาใช้ระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) และที่ผ่านการทำแบบประเมินผลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ๖) รายงานผลการใช้ระบบการเรียนการสอนผ่าสื่อออนไลน์ (e-learning) ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ๗) สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ รายงานต่อผู้บังคับบัญชา **ผลผลิต** ระบบการสอนผ่านสื่อออนไลน์ (e-learning) **๒) โครงการความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้ประโยชน์ และศักยภาพการออกฤทธิ์ทางชีวภาพของเห็ดป่าและราทำลายแมลงในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษา วิจัย เพื่อทราบถึงความหลากชนิดของเห็ดป่าและราทำลายแมลงในพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ พร้อมรายงานหากพบชนิดที่ยังไม่เคยที่มีรายงานมาก่อนในประเทศไทย ๒) เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ของเห็ดโดยชุมชนรอบพื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ๓) เพื่อศึกษาฤทธิ์ทางชีวภาพในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียและต้านอนุมูลอิสระของสารสกัดจากเห็ดป่าและราทำลายแมลง ๔) เพื่อจัดเก็บและอนุรักษ์สายพันธุ์เห็ดป่าและราทำลายแมลงในรูปของ in vitro culture เพื่อการศึกษาต่อยอดและใช้ประโยชน์ต่อไป ๕) เพื่อศึกษามูลค่าทางเศรษฐกิจของเห็ดที่ได้จากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พร้อมปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เห็ดตามธรรมชาติ ๖) จัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพของเห็ดที่นำมาใช้ประโยชน์โดยชุมชน ๗) เผยแพร่องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเห็ดและราทำลายแมลงให้แก่เจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ **กิจกรรม** สำรวจและเก็บตัวอย่างราทำลายแมลงในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และอุทยานแห่งชาติปางสีดา ศึกษาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากเห็ดในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียและต้านอนุมูลอิสระ รวมทั้งสอบถามข้อมูลการใช้ประโยชน์เห็ดของชุมชนโดยรอบอุทยานแห่งชาติทับลาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จะออกสำรวจและเก็บตัวอย่างในพื้นที่อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ต่อไป **ผลผลิต** ข้อมูลความหลากหลายของเห็ดป่าและราทำลายแมลงและการใช้ประโยชน์ **๓) โครงการ การฝึกอบรมในหลักสูตร Training in Entomology, Collection Management and Museum Activities** **วัตถุประสงค์** ๑) ข้อมูลอนุกรมวิธานที่ได้จากการศึกษาและฝึกอบรม ทำให้ทราบข้อมูลความหลากหลายของทรัพยากรแมลง ๒) สามารถนำข้อมูลความหลากหลายมาใช้ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) เพื่อนำความรู้มาใช้ในการจัดตั้งและจัดการพิพิธภัณฑ์แมลงป่าไม้ ให้มีการจัดการทรัพยากรที่เป็นระบบและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ **กิจกรรม** ๑) ศึกษาอนุกรมวิธานแมลงและการจำแนกแมลง ๒) ศึกษาการจัดการพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ๓) ศึกษาเทคนิคการเก็บรักษาตัวอย่างแมลงตามวัสดุและประเภทตัวอย่างที่จัดเก็บ ๔) ศึกษาวิธีการบำรุงรักษาตัวอย่างแมลงในพิพิธภัณฑ์ **ผลผลิต** กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีองค์ความรู้การจัดการทรัพยากรที่เป็นระบบและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้การนำความรู้ด้านอนุกรมวิธานแมลงบางชนิดมาใช้ประยุกต์เข้ากับงานวิจัยของหน่วยงาน จะทำให้ทราบข้อมูลความหลากหลายของทรัพยากรแมลง ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีสมาชิกมากที่สุดในโลก อีกทั้งแมลงยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระบบนิเวศที่มันอาศัยอยู่ การทราบข้อมูลความหลากชนิด และอุดมสมบูรณ์จะช่วยให้สามารถประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศนั้นๆ ได้ **๔) โครงการ การศึกษาสัณฐานวิทยาและความสัมพันธ์ด้านวงศ์วานวิวัฒนาการระดับโมเลกุลของเห็ดสกุล Russula ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของประเทศไทย (Study of Morphology and Molecular Phylogeny of the Genus Russula from Protected Areas in Thailand)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจำแนกชนิดเห็ดในสกุล Russula ด้วยเทคนิคอณูชีววิทยาโมเลกุล และรวบรวมข้อมูลลำดับนิวคลีโอไทด์ของเห็ดในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และศึกษาความสัมพันธ์ทางวิวัฒนาการ ๒) เพื่อเก็บรักษาตัวอย่างเห็ดให้เป็นระบบการจัดการพิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ **กิจกรรม** ๑) ศึกษาลักษณะที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่าและลักษณะภายใต้กล้องจุลทรรศน์ของเห็ดสกุล Russula จำนวน ๑๒ ตัวอย่าง จากอุทยานแห่งชาติปางสีดาและอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง โดยได้ทำสไลด์เพื่อบันทึกภาพโครงสร้างของ basidium, basidiospores และ sterigma และวัดขนาดเพื่อใช้ประกอบการจัดทำคำบรรยายของเห็ด ๒) อยู่ในระหว่างการเตรียมการสกัดดีเอ็นเอ **ผลผลิต** ๑) ชื่อวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องของเห็ด Russula ที่เก็บมาจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ๒) เห็ด Russula ชนิดใหม่ของโลก				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) โครงการ วิจัยเรื่อง ความหลากหลายของแมลงที่มีประโยชน์ภายหลังการฟื้นฟูพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่เสื่อมสภาพและการใช้ประโยชน์ของชุมชน **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาความหลากชนิดของแมลงที่มีประโยชน์ในพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพที่ได้รับการฟื้นฟูโดยเปรียบเทียบข้อมูลกับพื้นที่ป่าธรรมชาติ ๒) ศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์จากแมลงของชุมชนบริเวณแนวรอบพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพที่ได้รับการฟื้นฟู ๓) หาแนวทางส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแมลงอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ศึกษาความหลากชนิดของแมลงที่มีประโยชน์ในพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพที่ได้รับการฟื้นฟูโดยเปรียบเทียบข้อมูลกับพื้นที่ป่าธรรมชาติ และรูปแบบการใช้ประโยชน์จากแมลงของชุมชนบริเวณแนวรอบพื้นที่ป่าเสื่อมสภาพที่ได้รับการฟื้นฟู รวมทั้งหาแนวทางส่งเสริมให้ชุมชนมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแมลงอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีน่าน **ผลผลิต** ๑) ทราบความหลากชนิดของแมลงที่มีประโยชน์ ๒) ทราบรูปแบบการใช้ประโยชน์จากแมลงของชุมชนบริเวณแนวรอบพื้นที่ป่า				
	๖) โครงการ วิจัยเรื่อง ความหลากหลาย และโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูนเพื่อการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาความหลากชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารต้นน้ำเขาหินปูนในพื้นที่อนุรักษ์ในประเทศไทย ๒) ศึกษาความสัมพันธ์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น (Endermic species) กับปัจจัยแวดล้อมในลำธารต้นน้ำเขาหินปูน ๓) หาแนวทางส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแมลงอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ศึกษาความหลากชนิดและโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูนในพื้นที่อนุรักษ์ในประเทศไทย ร่วมกับข้อมูลแหล่งอาศัยและพารามิเตอร์คุณภาพน้ำ ทำการจำแนกชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น (Endermic species) และศึกษาความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางบริหารจัดการการอนุรักษ์ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของโครงสร้างชุมชนสัตว์หน้าดินกับปัจจัยแวดล้อมจะทำให้ทราบดัชนีชี้วัดคุณภาพลำธาร **ผลผลิต** ๑) ทราบความหลากชนิดและรูปแบบโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูน ๒) ทราบข้อมูลชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ๓) ทราบดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ทางนิเวศของลำธารเขาหินปูน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๗) โครงการ ความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินและคุณภาพน้ำทางชีวภาพของลำธารในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาความหลากชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารต้นน้ำเขาหินปูนในพื้นที่อนุรักษ์ในประเทศไทย ๒) ศึกษาความสัมพันธ์ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น (Endermic species) กับปัจจัยแวดล้อมในลำธารต้นน้ำเขาหินปูน ๓) หาแนวทางส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากแมลงอย่างยั่งยืน **กิจกรรม** ศึกษาความหลากชนิดและโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูนในพื้นที่อนุรักษ์ในประเทศไทย ร่วมกับข้อมูลแหล่งอาศัยและพารามิเตอร์คุณภาพน้ำ ทำการจำแนกชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น (Endermic species) และศึกษาความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางบริหารจัดการการอนุรักษ์ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของโครงสร้างชุมชนสัตว์หน้าดินกับปัจจัยแวดล้อมจะทำให้ทราบดัชนีชี้วัดคุณภาพลำธาร **ผลผลิต** ๑) ทราบความหลากชนิดและรูปแบบโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารเขาหินปูน ๒) ทราบข้อมูลชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น **๘) โครงการวิจัยเรื่อง ความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินและคุณภาพน้ำทางชีวภาพของลำธารในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษาความหลากชนิดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารต้นน้ำในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ ๒) ศึกษาโครงสร้างชุมชนสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารต้นน้ำในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ และความสัมพันธ์กับแหล่งอาศัย ๓) ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำบริเวณลำธารต้นน้ำในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ด้วยสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดิน **กิจกรรม** ศึกษาความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินในลำธารต้นน้ำในป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ วิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างชุมชนของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดิน และตรวจสอบคุณภาพน้ำทางชีวภาพในลำธาร โดยใช้ข้อมูลเมทริกสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินเป็นดัชนีทางนิเวศวิทยา **ผลผลิต** ทราบข้อมูลความหลากหลายและโครงสร้างชุมของของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินของลำธารในกลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๙) โครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพร **วัตถุประสงค์** เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลพืชสมุนไพรในพื้นที่อนุรักษ์ ดำเนินการปลูกอนุรักษ์พืชสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์หรือสวนรุกขชาติ และจัดการองค์ความรู้ที่ได้ให้มีความถูกต้องตามหลักพฤกษอนุกรมวิธาน และพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน **กิจกรรม** การดำเนินงานออกเป็น ๒ ส่วนหลัก คือ ๑) ส่วนอำนวยการ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ ซึ่งรับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาคสนาม วางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการและภาคสนาม ประสานงานและติดตามข้อมูล ตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความถูกต้องทางวิชาการ เพื่อจัดทำฐานข้อมูล และทำการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ และป้ายสื่อความหมายที่ติดตั้งในสวนรวบรวมพันธุกรรมพืชป่าสมุนไพร ๒) ส่วนปฏิบัติการภาคสนาม ที่ดำเนินการโดยสวนพฤกษศาสตร์วังน้ำเย็น จ. ฉะเชิงเทรา ร่วมกับนักพฤกษศาสตร์จากกลุ่มงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ และหมอสมุนไพรพื้นบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงพื้นที่ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จ. จันทบุรี **ผลผลิต** ๑) ฐานข้อมูลพืชป่าสมุนไพรจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จ. จันทบุรี ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลการใช้ประโยชน์ด้านสมุนไพรจำนวนอย่างน้อย ๑๕๐ ชนิด พร้อมตัวอย่างพรรณไม้อ้างอิงที่มีชิ้นส่วนสมบูรณ์ และตำรับยาสมุนไพรพื้นบ้านอย่างน้อย ๓๐ ตำรับ ซึ่งจะถูกเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน สะดวกต่อการค้นคว้าอ้างอิงในสาขาวิชาอื่นๆ ๒) แปลงปลูกอนุรักษ์พืชสมุนไพรในสวนพฤกษศาสตร์วังน้ำเย็น จำนวนอย่างน้อย ๑๐๐ ชนิด โดยภายในแปลงมีการจัดทำป้ายสื่อความหมาย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านพืชป่าสมุนไพรในท้องถิ่น และสามารถใช้เป็นแหล่งพันธุกรรมที่เปิดโอกาสให้แก่บุคคลทั่วไปเข้ามาศึกษาวิจัยหรือขอความอนุเคราะห์สืบต่อขยายพันธุ์ จากแหล่งพันธุกรรมที่ได้รับการตรวจสอบชื่อที่ถูกต้องจากนักพฤกษศาสตร์แล้ว				
๘.) คุณภาพมลพิษ					
๘.๑) คุณภาพอากาศ					
กฎหมาย นโยบาย					
เร่งรัดจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม (แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยึดกรอบนโยบายรัฐบาลและแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร** **โครงการ กิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง **กิจกรรม** ๑) ประสานกรมควบคุมมลพิษและจัดเตรียมข้อมูล ๒) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการฯ ภายใต้ (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ของกรมควบคุมมลพิษเป็นแนวทาง ๓) จัดทำแผนการจัดการคุณภาพอากาศและเสียงของกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๑ **ผลผลิต** กรุงเทพมหานครได้จัดทำแผนการจัดการคุณภาพอากาศและเสียงของกรุงเทพมหานคร ๑ ฉบับ	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	**(หมายเหตุ ปัจจุบัน ปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ยกเลิก (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้ว)				
กำหนดมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก เช่น การลดจำนวนพาหนะในเขตเมือง โดยกำหนดให้ขยายพื้นที่และจำกัดเวลารถบรรทุกดีเซลเข้าในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการจัดการจราจรให้คล่องตัว เป็นต้น และรายงานข้อมูลสู่สาธารณะอย่างทันท่วงที รวมทั้ง ควรมีการคาดการณ์และแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้และสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะสื่อมวลชน ถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ผลกระทบ การดำเนินงาน วิธีการป้องกัน และแก้ไข ตลอดจนการขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเผยแพร่ไปยังประชาชนได้อย่างรวดเร็ว	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร** **โครงการ มาตรการ ๑๕ ลด ๒ เพิ่ม** **วัตถุประสงค์** เพื่อบูรณาการเข้มงวดดำเนินมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานในช่วงปลายปีของทุกปี (พ.ย. - มี.ค.) ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร **กิจกรรม ๑๕ มาตรการลด** ประกอบด้วย **ลดมลพิษจากการจราจร ๗ มาตรการ** ได้แก่ ๑) เข้มงวดการตรวจจับรถยนต์ควันดำ ๒) เข้มงวดการตรวจวัดมลพิษจากรถราชการทุกคันในสังกัดกรุงเทพมหานคร ๓) ตรวจสอบรถบรรทุก หรือรถขนย้ายวัสดุก่อสร้างที่วิ่งในถนนต้องมีผ้าใบปิดคลุมให้มิดชิดเพื่อป้องกันเศษวัสดุฟุ้งปลิวตามท้องถนน ๔) ประสานจัดการจราจรให้คล่องตัวกับ สน.พื้นที่ที่มีปัญหามลพิษเกิดขึ้น เพื่อป้องกันปัญหารถติดซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดมลพิษตามท้องถนน ๕) รณรงค์ไม่ขับ ช่วยดับเครื่อง เพื่อลดการปล่อยมลพิษ ๖) ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ระบบขนส่งสาธารณะ เพื่อลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว รวมทั้งแนวคิดในการใช้แบบ Car Pool ๗) รณรงค์ให้ประชาชนผู้ขับขี่รถ หมั่นดูแลบำรุงรักษาเครื่องยนต์ เพื่อลดมลพิษเพราะเกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์ **ลดฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง ๕ มาตรการ** ได้แก่ ๘) ควบคุมให้บริเวณก่อสร้างทำรั้วทึบสูง ๒ เมตร ๙) คุมเข้มให้มีผ้าใบปิดคลุมการก่อสร้างให้มิดชิด เพื่อลดการกระจายของฝุ่นละออง ๑๐) กำชับให้มีการล้างล้อรถบรรทุกหรือรถอื่นๆ ก่อนออกจากสถานที่ก่อสร้างทุกครั้ง ๑๑) ฉีดน้ำทำความสะอาดพื้นที่ก่อสร้างทุกวัน ๑๒) ห้ามทำการก่อสร้างในยามวิกาล (เวลา ๑๘.๐๐ น - ๐๖.๐๐ น.) **ลดฝุ่นละอองจากการเผาและกิจการต่างๆ ๓ มาตรการ** ๑๓) ควบคุมดูแลไม่ให้มีการเผาขยะและการเผาในที่โล่งทุกประเภท ๑๔) ควบคุมดูแลกิจการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ ไม่ให้ปล่อยมลพิษหรือฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย ๑๕) รณรงค์ให้ผู้จำหน่ายอาหารปิ้งย่างริมฟุตบาทใช้เตาลดมลพิษ และทำความสะอาดทางเท้าทุกครั้งภายหลังการประกอบกิจการ **๒ มาตรการเพิ่ม** ประกอบด้วย ๑) เพิ่มพื้นที่สีเขียว เพิ่มการปลูกต้นไม้บริเวณริมถนนและเกาะกลาง เพื่อเพิ่มพื้นที่ผิวในการดูดซับมลพิษ เพิ่มก๊าซออกซิเจน และลดการฟุ้งกระจายของฝุ่น ๒) เพิ่มความถี่ในการทำความสะอาดที่สาธารณะได้สั่งการให้ทุกพื้นที่เขตที่พบปัญหาฝุ่นละอองสูงเกินมาตรฐาน เพิ่มความถี่ล้างถนนและดูดฝุ่นถนน เพื่อทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ **ผลผลิต** กรุงเทพมหานครได้เข้มงวดดำเนินมาตรการลดฝุ่นละออง โดยเน้นการจัดการและแก้ไขปัญหามลพิษที่ต้นเหตุหรือแหล่งกำเนิดสำคัญของการเกิดฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ประกอบด้วย **๑๕ มาตรการลด ๒ มาตรการเพิ่ม** โดย **๑๕ มาตรการลด** ได้แก่ การลดมลพิษจากการจราจร ๗ มาตรการ การลดฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง ๕ มาตรการ การลดฝุ่นละอองจากการเผาและกิจกรรมต่างๆ ๓ มาตรการ และ **๒ มาตรการเพิ่ม** ได้แก่ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและเพิ่มความถี่ของการล้างถนน		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กรมควบคุมมลพิษ **โครงการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง”** **วัตถุประสงค์** เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในภาพรวมของประเทศ และในพื้นที่วิกฤต โดยการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในทุกภาคส่วน และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีขั้นตอน/การปฏิบัติงานที่ชัดเจนในช่วงสถานการณ์วิกฤตปัญหาฝุ่นละออง **กิจกรรม** มาตรการและแนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นโดยมุ่งเน้น ๓ มาตรการ ได้แก่ ๑) การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่วิกฤต ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคใต้ เป็นต้น ๒) การป้องกันและลดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด) ได้แก่ ยานพาหนะ การเผาในที่โล่ง ภาคอุตสาหกรรม การก่อสร้าง ภาคครัวเรือน ๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยแนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในช่วงวิกฤต ในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เช่น การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับรถและเรือที่มีควันดำ และห้ามใช้ชั่วคราวจนกว่าจะได้รับการซ่อมหรือแก้ไขให้ถูกต้อง และผ่านการตรวจรับรองจากเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว การขยายพื้นที่ในการจำกัดเวลารถบรรทุกเข้าในเขตวงแหวนกาญจนาภิเษก การจัดการจราจรให้คล่องตัว การทำฝนหลวง การรายงานข้อมูลสู่สาธารณะ การคาดการณ์และแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ เป็นต้น **ผลผลิต** จำนวนวันที่ฝุ่นละอองอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น			✓	✓
การบริหารจัดการ					
บังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาทิ - การตรวจวัดและตรวจจับรถที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ผ่านการตรวจสภาพรถยนต์ประจำปี การลงโทษผู้กระทำความผิดที่ละเลยการตรวจสภาพรถ และผู้ครอบครองยานพาหนะที่ปล่อยมลพิษเกินค่ามาตรฐาน	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร กองบังคับการตำรวจจราจร กรมขนส่งทางบก และ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)** **โครงการ การตรวจจับรถควันดำในพื้นที่กรุงเทพมหานคร** **วัตถุประสงค์** เพื่อควบคุมและลดจำนวนรถยนต์ปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน และเพื่อลดปริมาณมลพิษทางอากาศ (ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$) ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร **กิจกรรม** ตรวจวัดรถยนต์ รถโดยสารสาธารณะ รถราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร และรถบรรทุก **ผลผลิต** ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดำเนินการตรวจวัดรถยนต์ทั้งหมด จำนวน ๒๓,๗๒๙ คัน มีควันดำเกินมาตรฐาน จำนวน ๓,๑๙๑ คัน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔๔ สำหรับการตรวจรถบรรทุกตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๑ - กันยายน ๒๕๖๒ ยอดตรวจรถควันดำ จำนวนรวมทั้งหมด ๑๒๕,๑๘๒ คัน พบรถควันดำจำนวน ๓,๕๘๒ คัน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ (๖ - ๓๑ ม.ค. ๖๓) ดำเนินการตรวจ ๘,๓๒๕ คัน ผ่าน ๔,๓๒๕ คัน ไม่ผ่าน ๓,๖๔๐ คัน	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
- ขยายพื้นที่การตรวจสอบ ตรวจจับ และห้ามใช้รถยนต์ควันดำให้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และบังคับใช้กฎหมายที่มีความเข้มงวด และลงโทษผู้กระทำผิดที่ละเลยการตรวจสภาพรถที่ปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน					
	กรมการขนส่งทางบก **โครงการ บังคับใช้กฎหมายและส่งเสริมความปลอดภัยบนท้องถนนด้วยเครื่องตรวจวัดควันดำ** **วัตถุประสงค์** จัดซื้อเครื่องตรวจวัดควันดำระบบความทึบแสง แบบแสงไหลผ่านบางส่วน (Partial Flow Opacity) พร้อมอุปกรณ์ จำนวน ๙๒ ชุด เพื่อใช้งานที่กองตรวจการขนส่ง จำนวน ๑๖ ชุด และจัดส่งให้สำนักงานขนส่งจังหวัด ๗๖ จังหวัดๆ ละ ๑ ชุด เพื่อใช้ในการออกตรวจวัดควันดำรถบรรทุกและรถโดยสารบนท้องถนนทั่วประเทศ ตามมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ของรัฐบาลและกระทรวงคมนาคม **กิจกรรม** มีเครื่องตรวจวัดควันดำ จำนวน ๙๒ ชุด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบังคับใช้กฎหมายกับรถที่ปล่อยควันดำเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ **ผลผลิต** กรมการขนส่งทางบกได้ใช้เครื่องตรวจวัดควันดำในการออกกวดขันจับกุมรถโดยสารและรถบรรทุกไม่ให้ปล่อยควันดำเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนดอย่างน้อย ๔ ครั้ง/เดือน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากรถควันดำ สร้างความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนและช่วยแก้ไขปัญหา		✓	✓	✓
	กรมควบคุมมลพิษ **โครงการ ตรวจสอบ ตรวจจับ และห้ามใช้รถยนต์ควันดำ** **วัตถุประสงค์** เพื่อกำกับดูแล ควบคุม และบังคับใช้กฎหมายกับรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ให้ระบายมลพิษ (ควันดำ) ออกสู่สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามกฎหมาย **กิจกรรม** ๑) จัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะและความชำนาญให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ วิธีการ ขั้นตอน และรายละเอียดในการปฏิบัติงานตรวจวัดรถยนต์ควันดำ การออกคำสั่ง/ยกเลิกคำสั่งห้ามใช้ยานพาหนะได้อย่างถูกต้อง ๒) กำกับดูแล และบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งมลพิษทางอากาศ โดยดำเนินการตรวจสอบ ตรวจจับ และห้ามใช้รถยนต์ที่ระบายมลพิษเกินเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการควบคุมการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมายดีขึ้น				✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ยานพาหนะระบายมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมเป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด และลดการระบายมลพิษจากรถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ส่งผลให้คุณภาพอากาศดีขึ้น				
กำหนดมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก เช่น การลดจำนวนพาหนะในเขตเมือง โดยกำหนดให้ขยายพื้นที่และจำกัดเวลารถบรรทุกดีเซลเข้าในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการจัดการจราจรให้คล่องตัว เป็นต้น และรายงานข้อมูลสู่สาธารณะอย่างทันท่วงที รวมทั้ง ควรมีการคาดการณ์และแจ้งเตือนให้ประชาชนทราบ พร้อมทั้งให้ความรู้และสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะสื่อมวลชน ถึงสถานการณ์ปัจจุบัน ผลกระทบ การดำเนินงาน วิธีการป้องกัน และแก้ไข ตลอดจนการขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเผยแพร่ไปยังประชาชนได้อย่างรวดเร็ว	**กรมควบคุมมลพิษ** **โครงการ ปรับปรุงระบบรายงานคุณภาพอากาศ เว็บไซต์และโมบายแอพพลิเคชั่น Air4Thai** **วัตถุประสงค์** เพื่อปรับปรุงระบบรายงานคุณภาพอากาศ เว็บไซต์ และโมบายแอพพลิเคชั่น Air4Thai เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับหน่วยงานนำไปดำเนินงานตามภารกิจ และแจ้งเตือนประชาชนรับทราบข้อมูลเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของตนเอง **กิจกรรม** พัฒนาระบบการรายงานข้อมูลสถานการณ์คุณภาพอากาศบนเว็บไซต์ และโมบายแอพพลิเคชั่น Air4Thai แบบต่อเนื่อง โดยให้สามารถรวบรวมข้อมูลคุณภาพอากาศที่เชื่อมโยงข้อมูลคุณภาพอากาศที่หน่วยงานอื่นๆ ทำการตรวจวัดและเผยแพร่ได้ พร้อมทั้งรายงานข้อมูลสถานการณ์คุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤติผ่านทางเว็บไซต์ Air4Thai ได้ **ผลผลิต** ระบบการรายงานข้อมูลคุณภาพอากาศแบบ Real-time			✓	✓
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย สภ.โพธาราม **โครงการอำนวยความสะดวกจราจร** **วัตถุประสงค์** ลดปัญหาการจราจร มลพิษในเขตพื้นที่ **กิจกรรม** จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจอำนวยความสะดวกการจราจรช่วงการจราจรคับคั่ง ต. โพธาราม **ผลผลิต** การจราจรคล่องตัว รถไม่ติดขัด ก็จะลดการปล่อยควันเสียจากท่อไอเสีย ไม่ทำให้เกิดการสะสมของมลพิษ			✓	
เฝ้าระวังสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน รวมทั้งแจ้งเตือนประชาชน และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ตลอดจนรณรงค์และขอความร่วมมือในการลดการเผาตอซัง ตอข้าว หญ้า และวัชพืช ในพื้นที่ที่ทำการเกษตร ซึ่งเป็นปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง พร้อมทั้งส่งเสริมการเกษตรปลอดการเผา และสนับสนุน	**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบปลอดการเผาโดยการมีส่วนร่วม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อหนุนเสริมการพัฒนาทักษะหมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาในการพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ การจัดการส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน ๒) เพื่อสร้างจิตสำนึกและกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก และส่งเสริมความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบตามบทบาทของตน และสร้างความยั่งยืนในการดำเนินการจัดการป้องกันปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ต้นแบบโดยเน้นแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ชุมชน สามารถปฏิบัติเองได้			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
การใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	๓) เพื่อเผยแพร่แหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ได้รับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ต้นแบบชุมชนหมู่บ้านปลอดการเผา ให้เป็นที่ประจักษ์ **กิจกรรม** ดำเนินการยกระดับบทบาทของชุมชน และภาคส่วนต่างๆ ในสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน โดยพัฒนาศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา จำนวน ๑๑ แห่ง และชุมชนปลอดการเผา จำนวน ๙ แห่ง ใน ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษา ดูงานให้กับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ และมีการเสริมสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทัศนคติ ที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันไฟป่า และลดการเผาในที่โล่ง **ผลผลิต** ๑) ประชาชนในพื้นที่เกิดจิตสำนึก เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม เพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบตามบทบาทของตน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาหมอกควันและไฟป่าและการเผาในที่โล่ง ๒) เกิดเครือข่ายหมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผาเพื่อเป็นแหล่งต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมลดปัญหาหมอกควันและไฟป่าและการเผาในที่โล่ง ๓) พัฒนาชุมชนต้นแบบปลอดการเผา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวัง ป้องกันหมอกควัน ไฟป่าและการเผาในที่โล่ง ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนบน **๒) โครงการ การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเผาในที่โล่งและหมอกควัน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างจิตสำนึก กระตุ้นให้เกิดความตระหนัก ในการลดการเผาในที่โล่ง และการเฝ้าระวังไฟป่าลดหมอกควัน ๒) เพื่อเสริมสร้างให้เครือข่ายและภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันอย่างบูรณาการ ๓) เพื่อพัฒนากลไกและสนับสนุนให้เกิดการลดปัญหาการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน **กิจกรรม** ดำเนินการกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายอาสาสมัครเฝ้าระวังไฟป่า ลดหมอกควัน โดยได้ให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน ไฟป่าในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ มีพื้นที่บูรณาการความร่วมมือ ได้แก่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย และพื้นที่โดยรอบ (อ. เมือง หางดง และแม่ริม) จ. เชียงใหม่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และพื้นที่โดยรอบ จ. เชียงใหม่ พื้นที่ดอยพระบาท - ม่อนพระยาแช่ จ. ลำปาง และพื้นที่ลุ่มน้ำลี้ตอนบน อ. ทุ่งหัวช้าง จ. ลำพูน เชื่อมโยงและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครและผู้นำชุมชนเพื่อนำความรู้ไปขยายผลต่อในระดับพื้นที่ และการขยายผลและต่อยอดไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป - เครือข่าย ทสม ๙ จังหวัด เข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นกลไกการเฝ้าระวัง ไฟป่าลดหมอกควัน ในระดับพื้นที่ เพิ่มขึ้น จำนวน ๓๒,๐๕๐ คน กระจายอยู่ใน ๑๑๒ อำเภอ ๗๕๗ ตำบล ๔,๕๙๔ หมู่บ้าน เกิดการขยายเครือข่ายกลุ่มคนไทยชาติพันธุ์ ที่ให้ความสนใจงานด้านสิ่งแวดล้อม				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	พัฒนาศูนย์การเรียนรู้หมู่บ้านต้นแบบปลอดการเผา ๒๙ ศูนย์ **ผลผลิต** ๑) สถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน ในพื้นที่ดำเนินการ มีปริมาณความร้อนสะสม (Hotspot) ลดลง ๒) ประชาชนเกิดจิตสำนึก ปรับพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลดปัญหาหมอกควัน ไฟป่า และการเผาในที่โล่ง ๓) เครือข่ายภาคประชาชนและภาคีเป็นกลไก (ประชารัฐ) รวมถึงมีความร่วมมือในการเฝ้าระวังไฟป่า ลดหมอกควัน ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ เพิ่มขึ้น **๓) โครงการ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก ประชาสัมพันธ์ลดการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน** **วัตถุประสงค์** เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน **กิจกรรม** ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักเพื่อลดปัญหาการเผาในที่โล่งการจัดการปัญหาไฟป่า และหมอกควัน พื้นที่ภาคเหนือตอนบน รวมถึงพื้นที่อื่นๆ ที่มีการเผาในที่โล่ง ในรูปแบบต่างๆ ประกอบด้วย ๑) สื่อสารด้านการจัดการปัญหาหมอกควันและไฟป่า ในรูปแบบสารคดีต้นแบบ การลดการเผาในที่โล่ง การจัดการปัญหาไฟป่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และสกู๊ปข่าวความเคลื่อนไหวปัญหาและการจัดการไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาและเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาหมอกควันและไฟป่า ผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อออนไลน์ ๒) ผลิตสปอตและสารคดีสร้างความตระหนักและให้ความรู้เกี่ยวกับลดการเผาในที่โล่ง การจัดการปัญหาไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ชุด “ประชารัฐเดินหน้า สู้ไฟป่าอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย สปอตวิทยุจำนวน ๑๐ เรื่อง และสารคดีจำนวน ๑๐ เรื่อง และจัดทำสำเนาจัดส่งไปยังเครือข่ายของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน รวม ๑๗๕ แห่ง ได้แก่ เครือข่ายทสม. นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานประชาสัมพันธ์เขต ๓ และสำนักงานประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันได้อย่างถูกต้อง **ผลผลิต** ๑) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความตระหนักในการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน ในรูปแบบสารคดีและสปอตโทรทัศน์ สกู๊ปข่าวและสปอตวิทยุ คลิปวิดีโอออนไลน์ และการนำสื่อมวลชนลงพื้นที่ต้นแบบ สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า ๘๗๐,๐๐๐ คน ๒) ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักต่อการป้องกันการเผาในที่โล่งและลดหมอกควัน				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข **โครงการ การพัฒนาระบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษอากาศ** **วัตถุประสงค์** เพื่อเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่วิกฤติมลพิษทางอากาศ กรณี หมอกควัน ๙ จังหวัดภาคเหนือ กรุงเทพมหานคร และต. หน้าพระลาน อ. เฉลิมพระเกียรติ จ. สระบุรี **กิจกรรม** ๑) เฝ้าระวังสถานการณ์ $PM_{2.5}$ สื่อสารเตือนภัยผลกระทบต่อสุขภาพ และคำแนะนำในการปฏิบัติตนรายกลุ่มเสี่ยง ในรูปแบบอินโฟกราฟฟิกรายวัน เผยแพร่ แจ้งเตือนประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ เช่น กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก และเว็บไซต์ เป็นต้น และรายงานสถานการณ์หมอกควันเสนอผู้บริหารในช่วงวิกฤตฝุ่นละอองขนาดเล็ก ๒) จัดทำและสื่อ ชุดความรู้ วิชาการป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพจากมลพิษทางอากาศสนับสนุนให้หน่วยงานระดับเขตและจังหวัด เพื่อเผยแพร่ รณรงค์ ให้ความรู้แก่ประชาชน ได้แก่ (๑) ต้นฉบับ Roll up เรื่อง $PM_{2.5}$ PM_{10} SILICA (๒) สื่ออินโฟกราฟฟิก เรื่อง $PM_{2.5}$ ในวันที่เมือง...เปื้อนฝุ่น $PM_{2.5}$ ฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำแนะนำการใช้หน้ากากป้องกัน ...ฝุ่นจิ๋ว $PM_{2.5}$ (๓) สื่อโปสเตอร์ เรื่อง ต้นไม้ ๑ ต้น ลดมลพิษ ลดโลกร้อน เพื่อคนไทยมีสุขภาพดี (๔) หนังสืออยู่อย่างไรภายใต้ภาวะมลพิษ ตอน ไม้ประดับดูดสารพิษ (๕) จัดทำคำแนะนำในการใช้หน้ากากอนามัยที่ถูกต้อง (เผยแพร่ลง YouTube และเว็บไซต์ กองประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ) ๓) การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ เผยแพร่ สื่อสารข้อมูลวิชาการทางสื่อช่องทางต่างๆ เช่น (๑) การสัมภาษณ์ผ่านเวทีต่างๆ เช่น รายการทีวี: นารีสโมสร วิทยุ หนังสือพิมพ์ (๒) เผยแพร่ สื่อสารข้อมูลวิชาการและชี้แจงข้อสงสัยทางสื่อช่องทางต่างๆ YouTube เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และกลุ่มไลน์เครือข่ายระดับพื้นที่ ได้แก่: หมอกควันภาคเหนือ /EOC หมอกควัน / สายอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ๔) พัฒนาหลักสูตรการพัฒนาความสามารถเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและหลักสูตรอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ด้านการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพจากหมอกควัน (๑) อบรมให้ความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั้งในและนอกเขตควบคุมมลพิษ โดยการให้ความรู้ เรื่อง เฝ้าระวังอันตรายจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก และสาธิตการใช้หน้ากากป้องกันฝุ่นที่ถูกต้อง (๒) พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ เรื่อง การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพและฝุ่นละอองขนาดเล็ก ด้วยวิธีการทางสถิติ ๕) จัดทำ (ร่าง) ค่าเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) คำแนะนำในการปฏิบัติตนแยกรายกลุ่มเสี่ยง และแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๖) พัฒนาวิธีการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อสุขภาพจากหมอกควันด้วยตนเองสำหรับประชาชน โดยใช้ระยะการมองเห็น (Visual PM Monitoring) **ผลผลิต** ๑) สื่อ ชุดความรู้ วิชาการการป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพจากมลพิษทางอากาศในรูปแบบต่างๆ ๒) ค่าเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$) คำแนะนำในการปฏิบัติตนแยกรายกลุ่มเสี่ยง และแนวทางการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) วิธีการเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อสุขภาพจากหมอกควันด้วยตนเองสำหรับประชาชน โดยใช้ระยะการมองเห็น (Visual PM Monitoring) ๔) รางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเภทรางวัล นวัตกรรมการบริการ เรื่อง “ระบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง กรณีปัญหาหมอกควัน”				
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม **โครงการ ตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ณ สถานีผลิตน้ำประปาทุ่งนาสร้าง อ. เมืองฯ จ. นครปฐม โดยกรมควบคุมพิษ** **วัตถุประสงค์** เพื่อติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์คุณภาพอากาศและประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อควบคุม กำกับดูแล แหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ที่มีฝุ่นละออง **กิจกรรม** จ. นครปฐม ได้มีการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยกรมควบคุมมลพิษได้ตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ณ สถานีผลิตน้ำประปาทุ่งนาสร้าง อ. เมืองนครปฐม ซึ่งจ. นครปฐม โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม มีการติดตามเฝ้าระวังและประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง		✓		
ส่งเสริมการใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ อาทิ การสนับสนุนการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบการขนส่งที่เป็นมิตรภายในเมือง การพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตยานพาหนะ การรณรงค์และสนับสนุนให้ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรการทางภาษีการปล่อยมลพิษจากยานพาหนะ (Carbon Tax) อย่างจริงจัง การเก็บค่าธรรมเนียมเข้าพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น เพื่อควบคุมปริมาณยานพาหนะเข้าในพื้นที่เขตเมือง	**สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง** ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) การลดอัตราภาษีสรรพสามิตรถยนต์นั่งแบบพลังงานไฟฟ้า** **วัตถุประสงค์** ปรับโครงสร้างภาษีเพื่อสะท้อนหลักการด้านสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อยก๊าซ CO_2 จูงใจให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยานยนต์พัฒนาเครื่องยนต์ให้มีการปล่อยก๊าซ CO_2 ต่ำ และเพื่อเกิดการลงทุนผลิตรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศ **กิจกรรม** ๑) กำหนดให้มีการเพิ่มฐานการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถยนต์ที่มีอัตราภาษีแปรผันตามปริมาณการปล่อยก๊าซ CO_2 จากเดิมที่มีการเก็บเฉพาะอัตราตามมูลค่าของรถยนต์เพียงอย่างเดียว ๒) กำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรถจักรยานยนต์แบบพลังงานไฟฟ้าในอัตราร้อยละ ๑ และแบบที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิง หรือแบบผสม (Hybrid) ซึ่งจะจัดเก็บภาษีในช่วงอัตราร้อยละ ๓ - ๑๘ ตามปริมาณการปล่อยก๊าซ CO_2 ๓) กำหนดให้มีการลดอัตราภาษีสรรพสามิตรถยนต์นั่งแบบพลังงานไฟฟ้าที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน จากเดิมจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ ๒ ลดลงเหลืออัตราร้อยละ ๐ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ และตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘ ให้กลับไปใช้อัตราภาษีร้อยละ ๒ ตามเดิม **ผลผลิต** ผู้ประกอบอุตสาหกรรมยานยนต์ที่มีการพัฒนาเครื่องยนต์ที่มีการปล่อยก๊าซ CO_2 ต่ำ เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีการใช้พลังงานสะอาดในอุตสาหกรรมรถจักรยานยนต์ในอนาคต และสร้างความเป็นธรรมในการชำระภาษีระหว่างรถจักรยานยนต์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ทั้งนี้ กรมสรรพสามิตได้ออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๕ และ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) โครงการ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล B10 และ B20 **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้น้ำมันดีเซล B10 และ B20 ซึ่งเป็นการลดต้นทุนค่าขนส่งและค่าโดยสารสาธารณะ รวมทั้งเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศ **กิจกรรม** ๑) กำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล B10 เท่ากับ ๕.๘๐ บาทต่อลิตร ๒) กำหนดให้มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซล B20 เท่ากับ ๕.๑๕๒ บาทต่อลิตร **ผลผลิต** มีการใช้น้ำมันดีเซล B10 และ B20 โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้รถบรรทุกขนส่งสินค้า ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนค่าขนส่ง และค่าโดยสารสาธารณะ รวมทั้งสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศ ทั้งนี้ กรมสรรพสามิตได้ออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ และออกกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว				
	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ พัฒนาผู้ขับขี่รถบรรทุกเพื่อการประหยัดพลังงานในธุรกิจการขนส่งสินค้า** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการประหยัดพลังงานสำหรับการขับขี่รถขนส่ง ๒) เพื่อพัฒนาผู้ขับขี่รถบรรทุกมีความรู้และทักษะในภาคปฏิบัติเพื่อการขับขี่ที่ประหยัดพลังงาน ๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้ขับขี่รถบรรทุกในภาคการขนส่งสินค้าให้มีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงาน ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และเพิ่มความปลอดภัย **กิจกรรม** ๑) การเตรียมความพร้อมก่อนการอบรม ได้แก่ กำหนดวันเวลา สถานที่ที่ใช้จัดฝึกอบรม จัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน แบบทดสอบ แบบประเมินต่างๆ เพื่อให้การฝึกอบรมมีความพร้อมมากที่สุด จากนั้นจัดฝึกอบรมเพื่อหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงค่าระดับความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม ๒) จัดเตรียมวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการขับรถบรรทุก ๓) จัดเตรียมสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ ชุดจำลอง รถบรรทุกที่ใช้ปฏิบัติ ๔) ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้ขับขี่รถบรรทุกเพื่อการประหยัดพลังงานในภาคการขนส่งสินค้าสำหรับธุรกิจโลจิสติกส์จำนวนรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ คน โดยมีรูปแบบการฝึกอบรม ได้แก่ ฝึกอบรมแบบบรรยาย ฝึกอบรมแบบปฏิบัติการ โดยการสาธิตการปฏิบัติการขับรถบรรทุกจริง ๕) ดำเนินการทดสอบสมรรถนะผู้ขับขี่ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยวิทยากร **ผลผลิต** ๑) ทำให้ผู้ขับขี่รถบรรทุกเกิดความตระหนักในเรื่องการอนุรักษ์พลังงาน ๒) ช่วยให้ผู้ประกอบการด้านการขนส่งสินค้าลดต้นทุนด้านพลังงาน ๓) ตอบสนองนโยบายตามแผนอนุรักษ์พลังงานในภาคขนส่งของประเทศ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) โครงการ ศึกษาทดสอบการใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 ในรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาผลกระทบจากการทดสอบใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 ในรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลซึ่งเป็นเครื่องยนต์ดีเซลธรรมดาไม่ใช่เครื่องยนต์ดีเซลคอมมอนเรล **กิจกรรม** ทดสอบรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่ใช้เครื่องยนต์ดีเซลซึ่งเป็นเครื่องยนต์ดีเซลธรรมดาไม่ใช่เครื่องยนต์ดีเซลคอมมอนเรล ที่ยังมีการใช้งานมากที่สุดอย่างน้อย ๒ ยี่ห้อรวมจำนวน ๑๖ คัน เพื่อทดสอบใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็วและน้ำมันไบโอดีเซล B10 โดยทดสอบในห้องปฏิบัติการ (Lab Test) โดยใช้ Engine Dynamometer จำนวน ๔ คัน โดยมีระยะเวลาทดสอบสะสมรวมไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ชั่วโมงต่อคัน และทดสอบใช้งานจริงในภาคสนาม (Field Test) โดยแบ่งเป็นใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็วจำนวน ๖ คันและน้ำมันไบโอดีเซล B10 จำนวน ๖ คัน โดยทดสอบวิ่งในระยะทางสะสมรวมไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ กิโลเมตรต่อคัน **ผลผลิต** รายงานผลการทดสอบผลกระทบจากการทดสอบใช้น้ำมันไบโอดีเซล B10 ในรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลซึ่งเป็นเครื่องยนต์ดีเซลธรรมดา ไม่ใช่เครื่องยนต์ดีเซลคอมมอนเรล **๓) โครงการ รณรงค์ส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ** **วัตถุประสงค์** เพื่อรณรงค์สร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างทัศนคติที่ดีเรื่องการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง **มีกิจกรรม** ๑) ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล สถานะภาพ และประโยชน์ที่ได้จากการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพกับรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เพื่อนำข้อมูลทางวิชาการที่ถูกต้องมาวางแผนการประชาสัมพันธ์ สำหรับใช้ผลิตและเผยแพร่สื่อต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีต่อการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพผ่านสื่อต่างๆ ๒) ผลิตสื่อและสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านกิจกรรมและสื่อต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ เป็นต้น **ผลผลิต** ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ มีความมั่นใจในคุณภาพของเชื้อเพลิงชีวภาพและเปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิงชีวภาพมากขึ้น				
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมในภาคอุตสาหกรรม โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการใช้เทคโนโลยีสะอาด เน้นให้ผู้ผลิตใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่าและปลอดภัยต่อมนุษย์ในกระบวนการผลิต ซึ่งจะส่งผลตอบแทนทาง	**สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง** ✓ **โครงการ การลดอัตราอากรขาเข้า เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ข้อ ๒ (๒) ได้กำหนดให้ผู้ที่นำเข้าเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อการบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย ลดหรือป้องกันเสียงรบกวนจากต้นกำเนิดเสียงในกิจการอุตสาหกรรม หรือใช้เฉพาะการวิจัย วิเคราะห์ ตรวจวัด และ	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เศรษฐกิจในระยะยาว ทั้งในการประหยัดต้นทุนการผลิตและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมงานวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีสะอาดในภาคอุตสาหกรรม ควบคู่กับมาตรการด้านภาษี เช่น การลดหย่อนภาษีให้กับโรงงานที่สามารถลดการปล่อยมลพิษได้ตามเป้าหมาย เป็นต้น	ติดตามผลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (๑) ลดอัตราอากรขาเข้าลงกึ่งหนึ่ง หรือ (๒) หากอัตราอากรขาเข้าสูงกว่าร้อยละ ๕ ให้ลดลงเหลือร้อยละ ๕ แล้วแต่อัตราใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ ผู้นำของเข้าจะต้องยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการพิจารณาเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมพิจารณาก่อน (คณะกรรมการฯ) และปฏิบัติตามระเบียบและวิธีการที่คณะกรรมการฯ กำหนด **ผลผลิต** สนับสนุนให้ผู้ประกอบการเลือกใช้เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานหรือรักษาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น				
๘.๒) ระดับเสียง					
กฎหมาย นโยบาย					
เร่งรัดการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. .... เพื่อทดแทนฉบับเดิม (แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยึดกรอบนโยบายรัฐบาลและแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร** **โครงการ กิจกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในกรุงเทพมหานครและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้กรุงเทพมหานครมีแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง **กิจกรรม** ๑) ประสานกรมควบคุมมลพิษและจัดเตรียมข้อมูล ๒) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการฯ ภายใต้ (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ของกรมควบคุมมลพิษเป็นแนวทาง ๓) จัดทำแผนการจัดการคุณภาพอากาศและเสียงของกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๑ **ผลผลิต** กรุงเทพมหานครได้จัดทำแผนการจัดการคุณภาพอากาศและเสียงของกรุงเทพมหานคร ๑ ฉบับ **(หมายเหตุ ปัจจุบัน ปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ยกเลิก (ร่าง) แผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้ว)	✓			
การบังคับใช้มาตรการและกฎหมายอย่างเข้มงวด ควบคุมแหล่งกำเนิดเสียง เช่น - การใช้รถบนท้องถนน โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของมลพิษทางเสียง รวมถึงความเข้มงวดในตรวจจับยานพาหนะที่ก่อให้เกิดเสียงดังเกินมาตรฐานและตรวจวัดระดับเสียงพาหนะก่อนต่อทะเบียนประจำปี	**กรมควบคุมมลพิษ** ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ จัดทำร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดระดับเสียงของรถจักรยานยนต์ (ฉบับปรับปรุง)** **วัตถุประสงค์** เพื่อนำไปบังคับใช้กับรถจักรยานยนต์ใช้งานที่ใช้ในทางรวมถึงการตรวจสภาพรถประจำปีเพื่อต่อทะเบียน **กิจกรรม** ๑) ประชุมหารือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำร่างมาตรฐานฯ ๓) เผยแพร่รับฟังความคิดเห็น ๔) ปรับปรุงร่างมาตรฐานฯ			✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) นำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ **ผลผลิต** ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดระดับเสียงของรถจักรยานยนต์ (ฉบับปรับปรุง) **๒) โครงการ จัดทำร่างมาตรการการแก้ไขปัญหามลพิษด้านสารเบนซีน ก๊าซโอโซน และเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการปัญหามลพิษด้านสารเบนซีน ก๊าซโอโซน และเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **กิจกรรม** ๑) ประชุมหารือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำร่างมาตรฐานฯ ๓) เผยแพร่รับฟังความคิดเห็น ๔) ปรับปรุงร่างมาตรฐานฯ ๕) นำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ **ผลผลิต** มาตรการการแก้ไขปัญหามลพิษด้านสารเบนซีน ก๊าซโอโซน และเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล **(หมายเหตุ : คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๒ มีมติให้ยุติการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และให้จัดทำมาตรการรองรับการแก้ไขปัญหาคุณภาพอากาศและเสียงในส่วนที่ไม่อยู่ในแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ตามที่กรมควบคุมมลพิษได้เสนอ ซึ่งกิจกรรมภายใต้แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติครอบคลุมกิจกรรมที่อยู่ในร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงฯ)				
การบริหารจัดการ					
ติดตามตรวจสอบ วิเคราะห์ระดับเสียงจากแหล่งต่างๆ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลจากแหล่งกำเนิดทุกประเภท รวมทั้ง บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียง และส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร** ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ กิจกรรมการตรวจวัดระดับเสียงจากปลายท่อไอเสียเรือโดยสารในคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเฝ้าระวังและควบคุมปัญหามลพิษทางเสียงจากเรือโดยสารไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ใช้บริการสัญจรและพักอาศัยบริเวณริมคลอง ๒) เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการเดินเรือและผู้ขับขี่เรือให้ดำเนินการมาตรการลดระดับเสียงจากปลายท่อไอเสียเรือโดยสารในคลองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร **กิจกรรม** ๑) จัดทำแผนตรวจวัดระดับเสียงจากปลายท่อเรือโดยสารร่วมกับกรมเจ้าท่าและกรมควบคุมมลพิษ ๒) ออกปฏิบัติการตรวจวัดเรือโดยสาร ณ ท่าปล่อยเรือ ตามแผนที่กำหนดไว้ ๓) รวบรวมผลการตรวจวัดและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ในปี ๒๕๖๐ เรือโดยสารที่ได้รับการตรวจวัดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๙๘.๑ และ ในปี ๒๕๖๑ เรือโดยสารที่ได้รับการตรวจวัดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๙๓ **๒) โครงการ กิจกรรมการตรวจวัดมลพิษจากรถสองแถวร่วมกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)** **วัตถุประสงค์** เพื่อตรวจวัดมลพิษจากรถสองแถว **กิจกรรม** ๑) จัดทำแผนปฏิบัติงานตรวจวัดมลพิษรถสองแถวร่วมกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ๒) ดำเนินกิจกรรมตรวจวัดมลพิษตามแผนที่กำหนดไว้ ๓) รวบรวมผลการตรวจวัดและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** ในปี ๒๕๖๐ รถสองแถวที่ได้รับการตรวจวัดเสียงทั้งหมด จำนวน ๗๔๖ คัน ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน ๗๔๖ คัน ร้อยละ ๑๐๐ และ ในปี ๒๕๖๑ รถสองแถวที่ได้รับการตรวจวัดเสียงผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๙๙.๗				
	กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ จัดทำคำแนะนำทางวิชาการ เรื่อง เกณฑ์ระดับเสียงที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบท่าอากาศยาน** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบในการวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยรอบท่าอากาศยาน เพื่อป้องกันปัญหาผลกระทบทางเสียงและใช้ในการปฏิบัติการเพื่อแก้ไขและลดผลกระทบทางเสียงจากอากาศยาน **กิจกรรม** ๑) ศึกษาทบทวนโครงการศึกษารูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อลดผลกระทบด้านเสียงจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำร่างคำแนะนำทางวิชาการ เรื่อง เกณฑ์ระดับเสียงฯ ๓) เผยแพร่รับฟังความคิดเห็น ๔) ปรับปรุงร่างคำแนะนำทางวิชาการ เรื่อง เกณฑ์ระดับเสียงฯ ๕) จัดพิมพ์และเผยแพร่ ๖) ประชุมสัมมนาขับเคลื่อนการใช้เกณฑ์ระดับเสียง **ผลผลิต** คำแนะนำทางวิชาการ เรื่อง เกณฑ์ระดับเสียงที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบท่าอากาศยาน **๒) โครงการ ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำมาตรฐานระดับเสียงจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ** **วัตถุประสงค์** ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำมาตรฐานระดับเสียงจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงที่สำคัญหรือมีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากหรือจำเป็นเร่งด่วน **กิจกรรม** ๑) ศึกษาข้อมูลการกำหนดมาตรฐานระดับเสียงของแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ ของต่างประเทศ	✓			✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) วิเคราะห์ปัญหาเรื่องร้องเรียนและจัดลำดับแหล่งกำเนิดที่มีความเร่งด่วนในการกำหนดมาตรฐานระดับเสียง ๓) สำรวจข้อมูลของแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงในประเภทต่างๆ ๔) จัดประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อระบุแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียงที่จะทำการกำหนดมาตรฐานระดับเสียง **ผลผลิต** ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับแหล่งกำเนิดมลพิษทางเสียง ที่จะต้องจัดทำมาตรฐานระดับเสียงจากแหล่งกำเนิด				
	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ ตำรวจภูธรภาค ๗ สภ.เมืองนครปฐม โพรงมะเดื่อ สามควายเผือก สามพราน กระตีบ พุทธมณฑล ดอนตูม นครชัยศรี โพธิ์แก้ว บางเลน จ. นครปฐม สภ. เมืองสมุทรสาคร กระทุ่มแบน บางโทรัด โคกขาม จ. สมุทรสาคร **โครงการ ควบคุมมลพิษทางเสียงในเขตชุมชน บนท้องถนน** **วัตถุประสงค์** ควบคุมมลพิษเสียงในเขตชุมชน กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมาย **กิจกรรม** ๑) รณรงค์การใช้เสียงในพื้นที่ชุมชน สถานประกอบการ และสถานบริการในพื้นที่รับผิดชอบ และบังคับใช้กฎหมายกับผู้ที่ฝ่าฝืน ๒) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับมลพิษทางเสียง ๓) ประชาสัมพันธ์ให้ซ่อมบำรุงยานพาหนะให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด และบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการใช้ท่อไอเสียในรถจักรยานยนต์ของกลุ่มเด็กวัยรุ่น **ผลผลิต** มลพิษทางเสียงลดลง				
กำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการ เลือกใช้เครื่องจักรหรือเครื่องมือต่างๆ ที่เกิดเสียงดังรบกวนน้อยที่สุด การส่งเสริมการใช้วัสดุดูดซับเสียงกับเครื่องจักร การสร้างแรงจูงใจต่างๆ อาทิ การลดภาษีสำหรับอุปกรณ์เครื่องจักรที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเสียง	**สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง** **โครงการ การลดอัตราอากรขาเข้า เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ข้อ ๒ (๒) ได้กำหนดให้ผู้ที่นำเข้าเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อการบำบัดน้ำเสีย อากาศเสีย ลดหรือป้องกันเสียงรบกวนจากต้นกำเนิดเสียงในกิจการการอุตสาหกรรม หรือใช้เฉพาะการวิจัย วิเคราะห์ ตรวจวัด และติดตามผลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (๑) ลดอัตราอากรขาเข้าลงกึ่งหนึ่ง หรือ (๒) หากอัตราอากรขาเข้าสูงกว่าร้อยละ ๕ ให้ลดลงเหลือร้อยละ ๕ แล้วแต่อัตราใดจะต่ำกว่า ทั้งนี้ ผู้นำของเข้าจะต้องยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการพิจารณาเครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมพิจารณาก่อน (คณะกรรมการฯ) และปฏิบัติตามระเบียบและวิธีการที่คณะกรรมการฯ กำหนด **ผลผลิต** สนับสนุนให้ผู้ประกอบการเลือกใช้เครื่องจักร วัสดุ อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานหรือรักษาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
๘.๓) คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน					
กฎหมาย นโยบาย					
เข้มงวดกับการตรวจน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ให้ได้มาตรฐานน้ำทิ้ง และเพิ่มบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม รวมทั้งตรวจสอบอุปกรณ์บำบัดน้ำเสียของโรงงานอย่างสม่ำเสมอ ให้สามารถใช้งานได้ก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ	**กรมโรงงานอุตสาหกรรม** ได้ดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการจัดทำประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๐** **วัตถุประสงค์** เพื่อปรับปรุงการกำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากการประกอบกิจการโรงงาน ให้มีค่ามาตรฐานและวิธีการตรวจสอบน้ำทิ้งจากโรงงานที่เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรฐานสากล **กิจกรรม** - **ผลผลิต** ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ **๒) โครงการจัดทำประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานผลิตเยื่อและโรงงานผลิตกระดาษ พ.ศ. ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** - **ผลผลิต** ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานผลิตเยื่อและโรงงานผลิตกระดาษ พ.ศ. ๒๕๖๑ **๓) โครงการจัดทำประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการฟอก ขัด หรือเคลือบสีหนังสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๑** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** - **ผลผลิต** ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการฟอก ขัด หรือเคลือบสีหนังสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๑	✓	✓	✓	
การบริหารจัดการ					
ศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนใหม่ หรือปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียเดิมที่มีอยู่ เพื่อป้องกันและ	**สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร** **โครงการ จ้างที่ปรึกษา สำรวจ และออกแบบระบบรวบรวมน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียธนบุรี** **วัตถุประสงค์** เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียของน้ำในคูคลองต่างๆ ในพื้นที่เขตบางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และพื้นที่บางส่วนของเขตตลิ่งชัน	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งชุมชนก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำผิวดินสาธารณะ	**กิจกรรม** ๑) ศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) ๒) การสำรวจ ออกแบบรายละเอียดเพื่อการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสีย (Detailed Design) ๓) การจัดเตรียมเอกสารประกอบการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) **ผลผลิต** รายงานการสำรวจ และออกแบบระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียธนบุรี				
กำหนดและจัดให้มีระบบจัดการน้ำเสียรวมให้ครอบคลุมเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ เมืองเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาค และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	**สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร** **โครงการ บำบัดน้ำเสียมีนบุรี ระยะที่ ๑** **วัตถุประสงค์** เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียคลองต่างๆ ในพื้นที่ฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ คลองแสนแสบ คลองสามวา และคลองสองต้นนุ่น ในเขตมีนบุรี คลองสามวาและลาดกระบัง **กิจกรรม** ก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ชุมชนเขตมีนบุรี (ระยะที่ ๑) ขนาดบำบัดน้ำเสีย ประมาณ ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน ในพื้นที่บริการประมาณ ๔.๔๓ ตารางกิโลเมตร **ผลผลิต** ๑) กรุงเทพมหานครมีระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียมีนบุรีสามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ และน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ๒) ลดเหตุเดือดร้อนรำคาญของประชาชนที่อยู่ริมคลองในเรื่องปัญหาน้ำเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น อีกทั้งยังสามารถนำน้ำคลองมาใช้เพื่อการอุปโภคได้ ๓) ลดความเสี่ยงของประชาชนในการป่วยเป็นโรคทางเดินอาหาร โรคผิวหนัง และโรคระบาดทางน้ำอื่นๆ			✓	✓
สำรวจพื้นที่ที่แม่น้ำไหลผ่านในเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม ทั้งขนาดใหญ่ กลาง เล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียที่ไม่ได้มาตรฐาน และเฝ้าระวังติดตามคุณภาพน้ำและจัดทำระบบคาดการณ์คุณภาพน้ำและเตือนภัยวิกฤติคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำเสีย	**สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๕ (นครปฐม) ๘ (ราชบุรี) ๑๕ (ภูเก็ต) และ ๑๖ (สงขลา)** **โครงการ ลดของเสียในแหล่งน้ำวิกฤติและจัดการคุณภาพในแหล่งน้ำหลัก** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อให้แม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤติคุณภาพน้ำ พื้นที่รับผิดชอบมีคุณภาพดีขึ้น ๒) เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการจัดการต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการควบคุมป้องกันและลดการแพร่กระจายมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิดมลพิษการเกษตรและชุมชน ๓) เพื่อให้เกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการแก้ไขมลพิษทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤติ **กิจกรรม** ติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวัง วิเคราะห์ และประเมินแหล่งกำเนิดมลพิษและคุณภาพแหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤติ โดยทำการเก็บตัวอย่างน้ำและตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ รายไตรมาส และพัฒนาระบบการประเมินความสามารถในการรองรับมลพิษได้ของลำน้ำ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน **ผลผลิต** ๑) ผลการตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ๒) ระบบประเมินความสามารถในการรองรับมลพิษของลำน้ำ (Carrying capacity) ๓) พัฒนาฐานข้อมูลคุณภาพน้ำ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ จำนวน ๑ ระบบ	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๔) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการคุณภาพน้ำในพื้นที่วิกฤติระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ กับเครือข่าย โดยการให้ความรู้ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ				
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๕ (นครปฐม) ๑๓ (ชลบุรี) และ ๑๕ (ภูเก็ต) **โครงการ ติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษตามแนวคิดประชารัฐเพื่อส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ ๒) เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ พร้อมทั้งดำเนินการช่วยเหลือผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม ๓) เพื่อส่งเสริมให้ความรู้การจัดการน้ำเสียแก่แหล่งกำเนิดมลพิษ และเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมภาค ให้มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดการน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสีย รวมถึงการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** ตรวจติดตามแหล่งกำเนิดมลพิษ เพื่อให้ผู้ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง พร้อมให้ความรู้การจัดการน้ำเสีย และแก้ไขเรื่องร้องเรียนปัญหามลพิษในพื้นที่แหล่งกำเนิดมลพิษ **ผลผลิต** แหล่งกำเนิดมลพิษปฏิบัติได้ตามกฎหมาย โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ ได้ติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ จำนวน ๕๕ แห่ง สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๕ ได้ติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐ แห่ง พบว่า มีแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ จำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ ระดับทอง (ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป) จำนวน ๑ แห่ง ระดับเงิน (ร้อยละ ๘๐ - ๘๙) จำนวน ๕ แห่ง และระดับทองแดง (ร้อยละ ๗๐ - ๗๙) จำนวน ๔ แห่ง และ ได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๖ แห่ง ประกอบด้วย การออกคำสั่ง ตามมาตรา ๗๐ (จัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย) จำนวน ๔ แห่ง การออกคำสั่งตามมาตรา ๘๒(๒) (ปรับปรุงแก้ไขระบบบำบัดน้ำเสีย) จำนวน ๒๗ แห่ง และการออกคำสั่งตามมาตรา ๗๐ ควบคู่กับมาตรา ๘๒ (๒) จำนวน ๕ แห่ง		✓	✓	
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๓ (ชลบุรี) **โครงการ ติดตามประเมินผลประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน และระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสำรวจสถานภาพการดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนในพื้นที่ จ. ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และฉะเชิงเทรา ๒) เพื่อให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ๓) เพื่อเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำเข้า - ออก จากระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนที่ใช้งานได้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการเอง **กิจกรรม** ๑) สำรวจข้อมูลการดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) วิเคราะห์ตัวอย่างน้ำก่อนเข้าระบบและน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนที่ใช้งานได้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการเอง ๓) จัดทำรายงานสรุปผลการสำรวจข้อมูลสถานภาพและติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน **ผลผลิต** รายงานสรุปผลการสำรวจข้อมูลสถานภาพและติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน				
	กรมควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สำนักสิ่งแวดล้อมภาค และ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด **โครงการ การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ** **วัตถุประสงค์** เพื่อรักษาและยกระดับคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินให้มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ **กิจกรรม** ๑) จัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนใหม่ โดยพิจารณาจากคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำของพื้นที่ จำนวนประชากร ความสำคัญของพื้นที่ เช่น เขตควบคุมมลพิษ พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ชุมชนขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนที่ก่อสร้างใหม่ และปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียเดิมที่มีอยู่ ซึ่งได้บรรจุไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ๒) จัดประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ๓) จัดทำแบบสำรวจการนำน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดไปใช้ประโยชน์ทั้งโดยตรง เช่น รดน้ำต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะ ล้างพื้นถนน นำกลับไปใช้ในการเกษตรกรรม การเพาะปลูก และใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งการนำน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดไปใช้ประโยชน์ทางอ้อม เช่น เก็บกักสำรองไว้เพื่อการอุปโภค บริโภค เพิ่มต้นทุนแหล่งน้ำ โดยการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำผิวดิน การใช้ขับไล่การรุกล้ำน้ำเค็มในแม่น้ำ และการปล่อยลงสู่ชั้นน้ำบาดาล โดยจะจัดส่งแบบสำรวจดังกล่าวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบบำบัดน้ำเสียทั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน (Central Wastewater Treatment Plant) และระบบบำบัดน้ำเสียแบบรวมกลุ่มอาคาร (Cluster Wastewater Treatment System) เพื่อรวบรวมข้อมูลและกำหนดแนวทางส่งเสริมการนำน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดไปใช้ประโยชน์ต่อไป ๔) ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ๓๗๕ จุด จำนวน ๔ ครั้ง/ปี ในแหล่งน้ำหลักทั่วประเทศ ๖๕ แหล่งน้ำ (แม่น้ำสายสำคัญ ๔๘ แม่น้ำ และแหล่งน้ำนิ่ง ๖ แหล่ง ได้แก่ กว๊านพะเยา บึงบอระเพ็ด หนองหาร ทะเลสาบสงขลา ทะเลน้อย และทะเลหลวง) เป็นประจำทุกปี รวมทั้งได้มีการจัดทำระบบคาดการณ์คุณภาพน้ำและเตือนภัยวิกฤติคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ โดยได้ดำเนินการแล้วในแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำนครนายก และแม่น้ำแม่กลอง ขณะนี้ อยู่ระหว่างดำเนินการในแม่น้ำป่าสัก ๕) อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาการจัดทำระบบอนุญาตระบายมลพิษ (Effluent Permitting System) เพื่อควบคุมการระบายมลพิษทางน้ำให้สอดคล้องกับศักยภาพการรองรับของแหล่งน้ำ (Carrying Capacity) ส่งผลให้แหล่งน้ำมีคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด **ผลผลิต –**		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
จัดเก็บค่าจัดการน้ำเสีย จากองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อการประปาหรือจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อนำรายได้ไปจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียและบริหารจัดการคุณภาพน้ำตามหลักผู้ได้ประโยชน์เป็นผู้จ่าย	**สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร** **โครงการ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียในพื้นที่บริการบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานคร** **วัตถุประสงค์** ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียของกรุงเทพมหานครนั้น มีจุดมุ่งหมายให้แม่น้ำ คู คลอง ที่เป็นแหล่งรองรับน้ำเสียมีคุณภาพที่ดีขึ้น รวมถึงต้องการให้ประชาชนที่ก่อให้เกิดน้ำเสียและก่อมลพิษสู่แหล่งน้ำ คู คลอง ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียและยังเป็นการสร้างจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย **กิจกรรม** ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย คิดปริมาณน้ำเสียที่ร้อยละ ๘๐ ของปริมาณการใช้น้ำประปาคูณด้วยอัตราค่าธรรมเนียมตามประเภทของแหล่งกำเนิดน้ำเสีย ซึ่งได้แบ่งประเภทและอัตรา ดังนี้ (๑) แหล่งกำเนิดน้ำเสียประเภทที่ ๑ อัตราไม่เกิน ๒ บาท/ลูกบาศก์เมตร ได้แก่ (ก) บ้านเรือน ที่พักอาศัย (ยกเว้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในระยะแรก) (ข) อาคารชุด คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์ หอพัก (๒) แหล่งกำเนิดน้ำเสียประเภทที่ ๒ อัตราไม่เกิน ๔ บาท/ลูกบาศก์เมตร ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ มูลนิธิ ศาสนสถาน สถานสาธารณกุศล โรงพยาบาล โรงเรียนและสถานประกอบการขนาดเล็ก (๓) แหล่งกำเนิดน้ำเสียประเภทที่ ๓ อัตราไม่เกิน ๘ บาท/ลูกบาศก์เมตร ได้แก่ โรงแรม โรงงาน และสถานประกอบการขนาดใหญ่ **ผลผลิต** แม่น้ำ คู คลอง มีคุณภาพที่ดีขึ้น ประชาชนตระหนักถึงการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ มีส่วนรับผิดชอบต่อปัญหาน้ำเสียในกรุงเทพมหานคร			✓	
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
สนับสนุนให้มีการนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ไปใช้ประโยชน์ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับชนิดและประเภทของกิจกรรม เพื่อลดปริมาณการระบายน้ำเสียและของเสียลงสู่สิ่งแวดล้อม โดยให้บุคลากรที่มีความรู้ เผยแพร่ผลงานวิจัยและพัฒนาที่สามารถใช้ประโยชน์ได้จริงให้แก่สถานประกอบการ ชุมชน สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน	**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** มีการดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการ การวิจัยประสิทธิภาพในการบำบัดเชื้อจุลินทรีย์ของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในประเทศไทยเพื่อการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในภาคการเกษตร** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบำบัดเชื้อจุลินทรีย์ของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแต่ละประเภทของประเทศไทย ๒) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพน้ำจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนประเภทต่างๆ เพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่ในการเกษตร ๓) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งทางด้านเชื้อแบคทีเรียจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนของประเทศไทย		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม ศึกษาประสิทธิภาพในการบำบัดเชื้อจุลินทรีย์ของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในประเทศไทยและหาแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพน้ำจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนประเภทต่างๆ เพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่ในการเกษตร และจัดประชุมเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย เรื่อง การนำน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่อย่างปลอดภัยต่อสุขภาพ **ผลผลิต** ๑) ประสิทธิภาพการบำบัดทางเคมีของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแบบบ่อปรับเสถียร บ่อเติมอากาศ คลองวนเวียน และแอกติเว็ดเต็ดสลัดจ์ มีค่าบีโอดี น้อยกว่า ๒๐ มล.ต่อลิตร ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการระบายน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน และผ่านเกณฑ์แนวทางการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทย มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารที่รับประทานผลหรือเมล็ด ๒) ประสิทธิภาพการบำบัดทางชีวภาพของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแบบบ่อปรับเสถียร เมื่อเทียบกับเกณฑ์แนวทางการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทย พบว่า ร้อยละ ๗๕ ของระบบ มีค่าฟีคอลโคลิฟอร์ม น้อยกว่า ๑,๐๐๐ cfu/๑๐๐ ml มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารที่รับประทานผลหรือเมล็ด ร้อยละ ๑๒.๕ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ไม่ใช้เป็นอาหาร ร้อยละ ๑๒.๕ ควรมีการบำบัดเชื้อก่อนด้วยการเติมคลอรีนหรือโอโซนก่อนนำไปใช้ในการเกษตร หรือให้คำแนะนำผู้ใช้ให้มีการป้องกันการสัมผัสน้ำ ๓) ประสิทธิภาพการบำบัดทางชีวภาพของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแบบบ่อเติมอากาศ เมื่อเทียบกับเกณฑ์แนวทางการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทย พบว่า ร้อยละ ๗๕ ของระบบ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารที่รับประทานผลหรือเมล็ด และร้อยละ ๒๕ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ไม่ใช้เป็นอาหาร ๔) ประสิทธิภาพการบำบัดทางชีวภาพของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแบบคลองวนเวียน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ แนวทางการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทย พบว่า ร้อยละ ๑๗ ของระบบ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารที่รับประทานผลหรือเมล็ด ร้อยละ ๒๕ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ไม่ใช้เป็นอาหาร และร้อยละ ๕๘ ควรมีการบำบัดเชื้อก่อนด้วยการเติมคลอรีนหรือโอโซนก่อนนำไปใช้ในการเกษตร หรือให้คำแนะนำผู้ใช้ให้มีการป้องกันการสัมผัสน้ำ ๕) ประสิทธิภาพการบำบัดทางชีวภาพของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแบบแอกติเว็ดเต็ดสลัดจ์ เมื่อเทียบกับเกณฑ์แนวทางการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศไทย พบว่า ร้อยละ ๓๓ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพาะปลูกพืชที่ไม่ใช้เป็นอาหาร และ ร้อยละ ๖๗ ควรมีการบำบัดเชื้อก่อนด้วยการเติมคลอรีนหรือโอโซนก่อนนำไปใช้ในการเกษตร ๖) แนวทางการนำน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนรวมมาใช้ในการเกษตร ที่มีความปลอดภัยต่อเกษตรกรผู้ใช้น้ำ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการจัดทำแนวทางในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งทางด้านเชื้อแบคทีเรียจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนของประเทศไทยต่อไป				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๗) ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการบำบัดเชื้อจุลินทรีย์ของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนเพื่อให้การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ในภาคการเกษตร มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพต่อผู้ใช้น้ำ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งทางด้านเชื้อแบคทีเรียจากระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนของประเทศไทยต่อไป **๒) โครงการ การศึกษาประสิทธิภาพการแยกไขมันในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการแยกไขมัน การถ่ายเทออกซิเจน การลดสารอินทรีย์ในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด ๒) เพื่อเป็นต้นแบบเทคโนโลยีการแยกไขมันในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด **กิจกรรม** ศึกษาประสิทธิภาพการแยกไขมันในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด ผลการดำเนินงาน ได้ร้อยละ ๖๕ โดยสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้ (ณ เดือนมีนาคม ๖๓) การศึกษาประสิทธิภาพการแยกไขมันในน้ำเสียด้วยฟองอากาศแบบละเอียดได้ดำเนินการทดสอบใน พื้นที่ ๓ แห่ง คือ (๑) บริเวณโรงอาหารโรงเรียนธารทองพิทยาคม (๒) ตลาดสดเทศบาลลำปลายมาศ (๓) ตลาดสดไนท์บาซาร์ เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการแยกไขมัน การถ่ายเทออกซิเจน การลดสารอินทรีย์ในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด และนำเสนอต้นแบบเทคโนโลยีการแยกไขมันในน้ำเสียชุมชนด้วยฟองอากาศแบบละเอียด **ผลผลิต** ต้นแบบเครื่องแยกไขมันและตะกอนน้ำเสีย จำนวน ๑ ต้นแบบ				
	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม **โครงการ การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษสี จากอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษ น้ำตาล และสีฟอกย้อมในระดับอุตสาหกรรมและชุมชน เพื่อการจัดการที่ยั่งยืน** **วัตถุประสงค์** มุ่งเน้นพัฒนาเทคโนโลยีในการกำจัดสีให้ครอบคลุมทั้งภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการรายย่อย และวิสาหกิจชุมชน ทำให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์โดยมีมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด **กิจกรรม** ๑) พัฒนาเทคโนโลยีตัวเร่งปฏิกิริยาเพื่อใช้บำบัดสี จากอุตสาหกรรมฟอกย้อมและอุตสาหกรรมชุมชน ๒) พัฒนาระบบกำจัดสีและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้จากโรงงานกระดาษด้วยเทคโนโลยี ๓) ประยุกต์ใช้เหล็ก (III) ไตรเมสิก (Fe-BTC) ในกระบวนการการกำจัดสีที่ปนเปื้อนในน้ำทิ้งจากโรงงานผลิตกระดาษ ๔) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีออกซิเดชันขั้นสูงร่วมกับระบบกรองชีวภาพสำหรับการกำจัดสีและสารอินทรีย์ในน้ำทิ้งจากโรงงานน้ำตาลเพื่อนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ ๕) พัฒนาเทคโนโลยีผสมผสานระหว่างระบบชีวภาพและเมมเบรนในการจัดการมลพิษสีจากอุตสาหกรรมชุมชน		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ๑) ระบบผสมผสานระหว่างการตกตะกอนและการดูดซับ (HIF) เพื่อใช้กำจัดสีในน้ำเสียอุตสาหกรรมผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษ ๒) ฟินอลิกโฟมที่ใช้ลิกนินที่มีในน้ำเสียเป็นสารทดแทนฟีนอล มีสมบัติเป็นฉนวนกันความร้อน ที่สามารถใช้เป็นวัสดุในงานก่อสร้างได้ ๓) วัสดุที่ช่วยในการแยกลิกนินออกจากน้ำเสีย (Fe-BTC coated on support) โดยลิกนินจะทำการตกแยกชั้นไม่ไปรวมกับ Fe-BTC ทำให้สามารถนำลิกนินไปประโยชน์ต่อไปได้ง่ายขึ้น ๔) ยื่นจดอนุสิทธิบัตร “Biological treatment for decolorization of vinasses waste water using white fungi” ๕) ยื่นจดอนุสิทธิบัตร “กรรมวิธีการกำจัดสีและลิกนินที่ปนเปื้อนในน้ำ”				
๘.๔) คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง					
กฎหมาย นโยบาย					
พัฒนาระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับ การจดทะเบียนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง และการจดทะเบียนฟาร์มทั้งระบบ พร้อมการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย	**กรมประมง** **โครงการ -** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** ๑) ออกประกาศกรมประมง เกี่ยวกับการแจ้งการประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องแจ้งการประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประกาศฯ ฉบับดังกล่าว (ฉบับที่ ๒) (ฉบับที่ ๓) (ฉบับที่ ๔) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ๒) ออกประกาศกรมประมง เกี่ยวกับข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องปฏิบัติ (การกำหนดชนิดและปริมาณของยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายอื่นใดที่ห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ/การจัดการน้ำทิ้งหรือของเสียจากการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ/การป้องกันมิให้น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรั่วไหลออกจากที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) พ.ศ. ๒๕๖๒ ๓) มีแผนการปฏิบัติงาน กิจกรรมเฝ้าระวังการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม ประเภทหอยทะเลในพื้นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงหอยทะเล ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมภายในเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๘ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เพื่อประโยชน์ในการเพาะเลี้ยงหอยทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุม มีคุณภาพไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรืออันตรายต่อผู้บริโภคหรือต่อกิจการของบุคคลอื่น		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ๑) ประกาศกรมประมง เกี่ยวกับการแจ้งการประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล ซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ต้องแจ้งการประกอบกิจการ พ.ศ. ๒๕๖๒ และฉบับปรับปรุง ๒) ประกาศกรมประมง เกี่ยวกับข้อกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลซึ่งเป็นกิจการการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคุมภายในเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต้องปฏิบัติ (การกำหนดชนิดและปริมาณของยา เคมีภัณฑ์ หรือสารอันตรายอื่นใดที่ห้ามใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ/การจัดการน้ำทิ้งหรือของเสียจากการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ/การป้องกันมิให้น้ำจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรั่วไหลออกจากที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) พ.ศ. ๒๕๖๒				
การบริหารจัดการ					
ควรจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในทุกชุมชนเมืองที่มีประชากรหนาแน่น โดยเฉพาะที่ตั้งอยู่ริมน้ำ โดยมีการปรับรูปแบบการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ที่ขาดความพร้อมและให้หน่วยงานที่มีความพร้อมร่วมดำเนินการ	**กรมควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สำนักสิ่งแวดล้อมภาค และ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด** **โครงการ การจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ** **วัตถุประสงค์** เพื่อรักษาและยกระดับคุณภาพน้ำทะเลให้มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ **กิจกรรม** ๑) จัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนใหม่ โดยพิจารณาจากคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำของพื้นที่ จำนวนประชากร ความสำคัญของพื้นที่ เช่น เขตควบคุมมลพิษ พื้นที่ริมน้ำ พื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ชุมชนขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่เป้าหมายในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนที่ก่อสร้างใหม่ และปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียเดิมที่มีอยู่ ซึ่งได้บรรจุไว้ในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ๒) จัดประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการคุณภาพน้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ๓) ดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล โดยปรับจากการตรวจวัดแอมโมเนียไนโตรเจนเป็นแอมโมเนียรวม สำหรับค่าโลหะหนักได้คงไว้เหมือนเดิม โดยมีประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๘๘ ง เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ๔) จัดทำแผนปฏิบัติการยกระดับในพื้นที่เกาะต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมและจัดการปัญหาคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยปี ๒๕๖๒ ดำเนินการในพื้นที่เกาะสมุย ปี ๒๕๖๓ ที่เกาะช้าง โดยระยะต่อไปจะดำเนินการในพื้นที่เกาะและแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญ ได้แก่ เกาะเสม็ด เกาะกุฎี เกาะสีชัง เกาะล้าน เกาะพงัน เกาะลันตา เกาะพีพีดอน อ่าวมาหยา อ่าวโล๊ะชามะ เกาะยูง เกาะห้อง ทะเลแหวก เกาะปอดะ เกาะไก่ และเกาะภูเก็ต **ผลผลิต -**		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวรักษาสิ่งแวดล้อม และผู้ประกอบการมีการจัดการน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเล รวมทั้งจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมและเพียงพอ	**กรมการท่องเที่ยว** **โครงการ ศึกษาเพื่อกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตามนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ **กิจกรรม** ประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตามนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ จำนวน ๒ แห่ง **ผลผลิต** แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตามนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ได้รับการประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	✓			
๘.๕) คุณภาพน้ำบาดาล					
กฎหมาย นโยบาย					
กำหนดมาตรการควบคุมปริมาณการใช้น้ำบาดาลอย่างเข้มงวด โดยจะต้องขออนุญาตและได้รับการอนุญาตก่อนทุกครั้งเพื่อให้เกิดความสมดุล และป้องกันอันตรายจากการทรุดตัวของพื้นดิน และออกมาตรการควบคุมคุณภาพน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่ พร้อมเฝ้าระวังการปนเปื้อนต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำบาดาลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งภาครัฐต้องใช้มาตรการในการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ การบังคับใช้กฎหมาย ต่อการกระทำผิดต่างๆ อันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาคุณภาพน้ำบาดาลอย่างเข้มงวด ตลอดจนออกมาตรการควบคุมพื้นที่แอ่งน้ำบาดาล และกำหนดนโยบายการจัดการน้ำบาดาลอย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างสมดุล รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังหรือเครือข่ายรักษ์น้ำบาดาล	**กรมทรัพยากรน้ำบาดาล** มีการดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการ สำรวจบ่อน้ำบาดาลเดิมที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของชั้นน้ำบาดาลทั่วประเทศ** **วัตถุประสงค์** เพื่อสำรวจบ่อบาดาลเดิมที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อน **กิจกรรม** เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพบ่อน้ำบาดาลเดิมในปัจจุบัน เพื่อประเมินความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนชั้นน้ำบาดาล และดำเนินการแนวทางป้องกันการปนเปื้อนด้วยวิธีที่ถูกต้องต่อไป **ผลผลิต** - **๒) โครงการ ระบบติดตามเฝ้าระวังระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลทั่วประเทศ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำบาดาลและคุณภาพน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตุการณ์ ๒) เพื่อกำหนดแนวทางการใช้น้ำบาดาล หรือข้อเสนอแนะ แผน มาตรการด้านการอนุรักษ์แหล่งน้ำบาดาล ควบคุม และป้องกันผลกระทบที่มีต่อแหล่งน้ำบาดาลในแต่ละพื้นที่ **กิจกรรม** จัดทำระบบเครือข่ายสังเกตการณ์น้ำบาดาล (สถานี/บ่อสังเกตการณ์) เพิ่มเติมในพื้นที่ที่จำเป็น ครอบคลุมทั้ง ๒๗ แอ่งน้ำบาดาล **ผลผลิต** - **๓) โครงการ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลและเครือข่าย** **วัตถุประสงค์** เพื่อการบริหารน้ำบาดาลอย่างยั่งยืนเป็นรายแอ่ง **กิจกรรม** กิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านน้ำบาดาลให้แก่เครือข่าย ในพื้นที่แอ่งเจ้าพระยาตอนล่าง **ผลผลิต** -		✓		✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
๘.๖) ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย					
กฎหมาย นโยบาย					
ขับเคลื่อนโรดแมปการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และ ขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔	**สำนักงบประมาณ** มีการดำเนินการ ดังนี้ **๑) โครงการ แผนบูรณาการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ประเทศมีการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน โดยจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด คำนึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ มีการจัดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการจัดการมลพิษ เพิ่มศักยภาพการจัดเก็บ ขนส่ง การกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตราย ขยะติดเชื้อ จัดทำระบบการอนุญาตการระบายมลพิษ โดยครอบคลุมกิจกรรมการจัดการมลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง ความสั่นสะเทือน ขยะมูลฝอย การจัดการสารเคมีในภาคการเกษตร รวมถึงการใช้มาตรการเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ก่อมลพิษ **กิจกรรม** จัดทำงบประมาณในลักษณะแผนงานบูรณาการการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการดำเนินการส่งเสริมการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางแหล่งกำเนิด และการนำไปใช้ประโยชน์ การเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บ ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างและที่เกิดใหม่ ของเสียอันตราย และขยะติดเชื้อ การเพิ่มศักยภาพการจัดการกากอุตสาหกรรม การพัฒนากฎ ระเบียบ มาตรการ และแนวทางปฏิบัติ กำกับ ดูแล บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ตลอดจนควบคุมมลพิษในพื้นที่เขตแนวทาง ควบคุมมลพิษ พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล **ผลผลิต** มีการดำเนินการในเรื่องการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมตามเป้าหมายของประเทศ **๒. โครงการ ถ่ายโอนการสนับสนุนแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการขยะในระดับจังหวัด** **วัตถุประสงค์** จัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด **กิจกรรม** สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดหาครุภัณฑ์ หรือดำเนินการก่อสร้าง/เพิ่มประสิทธิภาพระบบ หรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๓ **ผลผลิต** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการให้เกิดระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อได้อย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๙ (อุดรธานี) ๑๓ (ชลบุรี) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี พระนครศรีอยุธยา สุโขทัย นครปฐม ปัตตานี และระยอง **โครงการ ประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด** **วัตถุประสงค์** เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่จังหวัด **กิจกรรม** จัดประชุมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อปท. ประชาชน และผู้นำชุมชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอย และหารือแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด **ผลผลิต** มีการปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดขยะระดับจังหวัด ได้ข้อแนะนำและแนวทางการบริหารจัดการขยะในพื้นที่จังหวัด และมีการกำจัดขยะที่ถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้น	✓	✓	✓	
	กรมควบคุมมลพิษ **โครงการ** - **วัตถุประสงค์** ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ **กิจกรรม** จัดประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และกำกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปีและแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ **ผลผลิต** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบและนำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปีและแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ				
มีการจัดตั้งคณะกรรมการการเพื่อจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะทะเลบริเวณอ่าวไทยและอันดามัน กำหนดมาตรการจัดการขยะทะเลในจังหวัดชายทะเล และทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ ๒๓ จังหวัดชายทะเล พร้อมทั้งบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนการทิ้งขยะลงทะเล รวมถึงกิจกรรมชายฝั่ง เช่น การทำประมง การท่องเที่ยว และการขนถ่ายสินค้ากลางทะเล เป็นต้น รวมทั้งบ้านเรือน และสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ริมลำน้ำ	**กรมประมง** **โครงการ** - **วัตถุประสงค์ -** **มีกิจกรรม** การบังคับใช้กฎหมายในการควบคุม ติดตาม และเฝ้าระวังการทำประมงของเรือประมง (Monitoring Control and Surveillance : MCS) ทั้งในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทย โดยกรมประมงจะเฝ้าติดตามพฤติกรรมการเดินเรือและพฤติกรรมการทำประมง ๒๔ ชั่วโมง โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ประกอบด้วย ระบบระบุตำแหน่งเรือประมง (Vessel Monitoring System : VMS) ระบบเฝ้าติดตามอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring : EM) หรือกล้องวงจรปิด และระบบการรายงานทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Reporting System : ERS) ซึ่งเป็นช่องทางในการป้องกันปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) สามารถรายงานข้อมูลการทำการประมง การขนถ่ายสัตว์น้ำ การติดตามกิจกรรมต่างๆ ของเรือได้ตลอดเวลา หากพบว่าเรือประมงมีพฤติกรรมที่ต้องสงสัย กรมประมงสามารถร้องขอภาพจากเรือประมง เพื่อให้ระบบถ่ายภาพส่งเข้ามายังระบบเฝ้าระวังที่ศูนย์ FMC (กรมประมง) ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง **ผลผลิต** -				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ได้แก่ การเสริมสร้างสมรรถนะให้กับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อ การกำหนดรูปแบบการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสม ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัดให้เป็นมาตรฐานที่ถูกต้องและมีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม การสนับสนุนมีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อสร้างเครือข่ายในการเก็บรวบรวม จัดเก็บ บำบัดหรือกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น	**กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข** **โครงการ พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการมูลฝอยตามกฎหมายสาธารณสุข** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนการบริหารจัดการมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ๒) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายระดับอนุบัญญัติด้านการจัดการมูลฝอยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ๓) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางวิชาการในการจัดการมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ๑) ส่งเสริมให้สถานบริการการสาธารณสุขทุกแหล่งกำเนิดมีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกสุขลักษณะโดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นจากทุกแหล่งกำเนิดได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ ๙๓.๐๒ ๒) การพัฒนาแผนปฏิบัติการการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ เพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศอย่างบูรณาการ และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน และสามารถนำไปขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ๓) ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการจัดการมูลฝอย ภายใต้ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยจัดทำร่างกฎกระทรวงและประกาศกระทรวง ได้แก่ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. .... ๔) ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ โดยใช้กลไกคณะกรรมการสาธารณสุขเพื่อขับเคลื่อนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในระดับนโยบาย ๕) ขับเคลื่อนให้เกิดการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวม **ผลผลิต** มูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการและไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ				
ควรมีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.	**กรมควบคุมมลพิษ** **โครงการ ยกร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นไปอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ลดมลพิษที่เกิดจากการถอดแยกชิ้นส่วนและกำจัดซากผลิตภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง อันเป็นการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน **กิจกรรม** ๑) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยอยู่ระหว่างการจัดโครงการนำร่องการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒ โครงการ เพื่อศึกษามาตรการที่เหมาะสมในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าฯ โดยมีระยะเวลาดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๒ ถึง มิถุนายน ๒๕๖๔				✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) กรมควบคุมมลพิษอยู่ระหว่างการทบทวนร่างกฎหมายฯ โดยการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายและตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย (Checklist) ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ **ผลผลิต** มีกฎหมายมาบริหารจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ อันเป็นการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน				
ควรมีการดำเนินงานตามแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๒) ได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศกากอุตสาหกรรม โดยการสร้างและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการขนส่งกากอุตสาหกรรม (GPS) ให้มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกากอุตสาหกรรมในโรงงาน เพื่อลดปริมาณกากอุตสาหกรรมที่ต้องกำจัด โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ภาคอุตสาหกรรมในการจัดการกากอุตสาหกรรมตามหลัก 3R การสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มสัดส่วนเงินรางวัลจากค่าปรับผู้ลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม สำหรับประชาชนผู้แจ้งแบะแสรวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีหรือเงินสนับสนุน ในการแปรรูปกากอุตสาหกรรมเป็นพลังงานไฟฟ้า สำหรับโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรม เป็นต้น	**กรมโรงงานอุตสาหกรรม** **โครงการ การบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** บริหารจัดการขยะ โดยสถานประกอบการและโรงงานที่เข้าร่วมโครงการนำเทคโนโลยีการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมไปใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการกากอุตสาหกรรม จำนวน ๙,๒๗๐ โรงงาน **ผลผลิต** -			✓	
การบริหารจัดการ					
มีการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ได้แก่ การส่งเสริมความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบและอันตรายจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ให้แก่ ประชาชนและ	**สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** **โครงการ การจัดการของเสียเพื่อพลังงานและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** เพื่อตอบโจทย์การจัดการขยะมูลฝอย โดยเน้นการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) รวมถึงเทคโนโลยีในการกำจัดขยะปลายทางอย่างถูกสุขลักษณะ **กิจกรรม** ๑) พัฒนาโรงงานต้นแบบระบบการผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะชุมชนโดยไม่มีการคัดแยกขยะอินทรีย์		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในชุมชนอย่างครบวงจร การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง เป็นต้น	๒) การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อการผลิตก๊าซชีวภาพและปุ๋ยหมัก ๓) พัฒนาแบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและศักยภาพการนำไปใช้ประโยชน์ของประเทศไทย ๔) ศึกษาพัฒนาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อการผลิตเชื้อเพลิงแข็งตามมาตรฐานอุตสาหกรรมและการส่งออก ๕) การตรวจวัดและจัดการมลพิษจากระบบผลิตพลังงานจากขยะ ๖) การผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งจากวัสดุเหลือทิ้งมะพร้าวและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการผลิต **ผลผลิต** ๑) เทคโนโลยีการตรวจสอบทางธรณีฟิสิกส์ในธุรกิจการทำเหมืองบ่อขยะเพื่อการผลิตขยะเชื้อเพลิง ๒) เทคโนโลยีต้นแบบการผลิตพลังงานทดแทนจากกากตะกอนระบบบำบัดน้ำเสียของอุตสาหกรรมผลิตอาหารทะเล ๓) เทคโนโลยีเรื่อง BMP assays for green waste (vegetable waste) ๔) เทคโนโลยีต้นแบบการผลิตเชื้อเพลิงอัดแท่งจากวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร ๕) แบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน และศักยภาพการนำไปใช้ประโยชน์ของประเทศไทย ๖) องค์ความรู้และบุคคลากร ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านการบริหารจัดการของเสียชุมชน และทางด้านเทคโนโลยีการใช้ประโยชน์ของเสียชุมชน และวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ๗) โครงการฝึกอบรม “Sustainable Urban Development for ASEAN” เพื่อเรียนรู้แนวทางการพัฒนาเมืองไปสู่ความยั่งยืนทั้งในมิติของการจัดการพลังงาน การขนส่ง และการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม ๒๐ คน ที่มาจากประเทศไทยและอีก ๖ ประเทศในอาเซียน ๘) เอกสารจากการศึกษาสถานการณ์ขยะพลาสติกของประเทศไทย เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่ WWF เพื่อจะได้ดำเนินการสนับสนุนการจัดการขยะของประเทศไทยและเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป				
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปัตตานี **โครงการ ใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในการรักษาดินและน้ำ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อนำขยะอินทรีย์มาผลิตเป็นปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้บำรุงดินและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ ๒) เพื่อลดมลพิษจากการกำจัดขยะอินทรีย์และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม **กิจกรรม** ๑) การอบรมให้ความรู้ เรื่อง ผลกระทบของการจัดการขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม และการนำไปใช้ประโยชน์ด้วยการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ๒) การเก็บข้อมูลปริมาณขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแต่ละครัวเรือนภายในชุมชนเป้าหมาย ๓) การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ให้แก่ ชุมชนเพื่อนำขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ๔) การติดตามผลการดำเนินงานการนำขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปผลิตเป็นปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์ในการบำรุงดินหรือฟื้นฟูคุณภาพน้ำ			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) สรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** ปริมาณขยะอินทรีย์/วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแต่ละครัวเรือนภายในชุมชนเป้าหมาย นำไปใช้ประโยชน์ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๕.๑๙๕ กิโลกรัม คิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงได้ ๕.๔๐๓.๘๕ kg CO2e				
	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปัตตานี **โครงการ สร้างวินัยและการมีส่วนร่วมของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจ การจัดการขยะต้นทาง ณ แหล่งกำเนิด การลดปริมาณขยะชุมชน การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างจิตสำนึกการลดคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) เพื่อมุ่งสู่สังคมรีไซเคิล ๓) เพื่อสร้างสังคมรีไซเคิลโดยผ่านเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งในโรงเรียน ชุมชน ศาสนสถาน และสถานประกอบการ ห้างสรรพสินค้า **กิจกรรม** ๑) การสื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างวินัยการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ๒) การสร้างจิตสำนึก การมีส่วนร่วมและสร้างวินัยในการลดและคัดแยกขยะ ๓) การบริหารจัดการข้อมูลและสารสนเทศด้านขยะมูลฝอย ๔) การเสริมศักยภาพองค์ความรู้และนวัตกรรมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ๕) การส่งเสริมพื้นที่เรียนรู้ด้านการจัดการขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) ๖) การพัฒนาศักยภาพส่งเสริมกลไกบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน **ผลผลิต** ๑) เว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลด้านขยะมูลฝอย ๑ ระบบ (http://infotrash.deqp.go.th) ๒) ลดการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วได้กว่า ๒,๐๐๐ ล้านใบ หรือประมาณ ๕,๗๕๕ ตัน ๓) ชุมชนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ๑๘๙ ชุมชน และโรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ๑,๒๒๙ โรงเรียน สามารถคัดแยกขยะนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ๑๕,๐๖๒ ตัน ๔) อปท. เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๘๘ แห่ง สามารถคัดแยกขยะนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ๖๑,๑๔๒ ตัน ๕) ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการจัดการขยะเหลือศูนย์ จำนวน ๕ แห่ง ๖) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๓๒๗ คน	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กรมประชาสัมพันธ์ **โครงการ ประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมาย ๓) เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายมีจิตสำนึก สร้างความตระหนักให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการขยะตามขั้นตอนและมาตรการที่ทางราชการกำหนด **กิจกรรม** การผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ ผ่านหน่วยงานสื่อของกรมประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อดิจิทัล เป็นต้น โดยเนื้อหาการประชาสัมพันธ์มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกและวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน **ผลผลิต** มีการดำเนินการผลิตและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ประจำปี ๒๕๖๐ รวม ๑,๑๘๔ ตอน/เรื่อง/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๑.๕๔ ทั้งนี้ ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงาน คือ กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ และเชื่อมั่นเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในจัดการขยะมูลฝอย ตามขั้นตอนและมาตรการที่ทางราชการกำหนด	✓			
	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม **โครงการ การสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม** **วัตถุประสงค์** เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านขยะและสิ่งแวดล้อม **กิจกรรม** สื่อสารด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่ต้นทางรวมไปถึงการจัดสิ่งแวดล้อมของประชาชน โดยเน้นการผลิตและเผยแพร่สารคดีต้นแบบผ่านสื่อโทรทัศน์ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ นำเสนอต้นแบบชุมชนและหน่วยงานในการจัดการขยะ และสิ่งแวดล้อมที่ดี มีประสิทธิภาพ รวมถึงสกู๊ปข่าวความเคลื่อนไหวด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย โดยมีการเผยแพร่สารคดีต้นแบบผ่านทางรายการข่าวเที่ยงไทยรัฐ ทุกวันจันทร์ เวลา ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. รวมทั้งสิ้น ๑๕ ตอน และเผยแพร่สกู๊ปข่าวในรายการข่าวเช้าไทยรัฐ ทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา ๐๖.๐๐ - ๐๘.๐๐ น. รวมทั้งสิ้น ๑๕ ตอน การสื่อสารผ่านตัวอักษรวิ่งรณรงค์การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมทางสถานีไทยรัฐทีวี ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวความเคลื่อนไหวของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและกระทรวงผ่านเว็บไซต์ และ Youtube ไทยรัฐ **ผลผลิต** เผยแพร่ข้อมูลข่าว สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า ๒,๗๐๐,๐๐๐ คน		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กรมควบคุมมลพิษ	✓	✓	✓	✓
	โครงการ ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย				
	วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านขยะและสิ่งแวดล้อม				
	กิจกรรม ๑) การสนับสนุนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยสนับสนุนและให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะทางด้านวิชาการแก่จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง การจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่ และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาองค์ความรู้ที่เหมาะสม				
	๒) การสนับสนุนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน โดยสนับสนุนจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรูปแบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างถูกต้อง พัฒนารูปแบบและแนวทางในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ให้มีการดำเนินการจัดการของเสียอันตรายอย่างถูกต้องครบวงจร และพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน				
	๓) การติดตามตรวจสอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ประสบปัญหา และให้คำแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพ				
	๔) การสำรวจข้อมูลและจัดทำรายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของประเทศไทย				
	๕) การจัดทำและการดำเนินมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ				
	ผลผลิต ๑) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๗๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔				
	๒) การบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ				
ออกมาตรการห้ามดำเนินการสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องไม่มีการเทกองกลางแจ้งภายใน ๕ ปี (No Open Dump)	**สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๘ (ราชบุรี)**			✓	
	โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ ภายใต้แผนงานบูรณาการการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒				
	วัตถุประสงค์ ๑) พัฒนาและยกระดับการจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองท้องถิ่น ให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ				
	๒) เพื่อติดตามประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับลุ่มน้ำ				
	๓) เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระหว่างชุมชนองค์กร				
	กิจกรรม ๑) สนับสนุน ประเมินและติดตามการพัฒนาและยกระดับการจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถูกต้องเป็นไปตามหลักวิชาการ โดยยกระดับมาตรฐานจากการเทกองกลางแจ้ง (Open Dump) เป็นระบบเทกองแบบควบคุม (Controlled Dump) หรือระบบฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ (Sanitary Landfill)				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) ดำเนินการเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบและเตือนภัยการปนเปื้อนจากขยะมูลฝอยและจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ **ผลผลิต** มีการกำจัดขยะถูกต้องตามหลักวิชาการ				
กำหนดมาตรการหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น เช่น มาตรการห้ามนำบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายยากเข้าพื้นที่ หรือสนับสนุนการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้ เฉพาะพื้นที่ท่องเที่ยวที่เป็นชายหาดและเกาะ การจัดเก็บค่าธรรมเนียมกำจัดขยะจากนักท่องเที่ยว รวมทั้งรณรงค์ลดขยะจากต้นทาง เช่น การให้ส่วนลดเมื่อนำถุงผ้าหรือถุงพลาสติกใช้แล้วมาซื้อสินค้า เป็นต้น	**สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล** **โครงการ รักษ์อันดามัน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อรณรงค์ทำความสะอาดชายหาดท่องเที่ยวในพื้นที่ จ. สตูล ๒) เพื่อส่งเสริมและสร้างความตระหนักจิตสำนึกด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจ **กิจกรรม** ๑) กิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดชายหาดท่องเที่ยวและณรงค์เก็บขยะใต้ทะเล ในพื้นที่ จ. สตูล ๒) กิจกรรมส่งเสริมและสร้างความตระหนักจิตสำนึกด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และผู้ที่สนใจ **ผลผลิต** ๑) ปริมาณขยะจากการดำเนินกิจกรรมทำความสะอาดชายหาดและกิจกรรมรณรงค์เก็บขยะใต้ทะเล สามารถเก็บขยะได้ทั้งหมด ๑,๙๐๕ กิโลกรัม ๒) กิจกรรมรณรงค์เก็บขยะใต้ทะเล สามารถเก็บขยะได้ทั้งหมด ๒๒๑ กิโลกรัม			✓	
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชุมพร **โครงการ วันเก็บขยะชายหาดสากล** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อลดปริมาณขยะชายฝั่งทะเล ไม่ให้มีผลกระทบกับแหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒) เพื่อป้องกันฟื้นฟูแหล่งระบบนิเวศทางทะเล ที่ได้รับความเสียหายจากขยะปกคลุม ๓) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน ชุมชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **กิจกรรม** ๑) จัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับภัยจากขยะ ๒) จัดกิจกรรมเก็บขยะชายฝั่งทะเล **ผลผลิต** ปริมาณขยะแนวชายฝั่งมีจำนวนลดลง โดยในปี ๒๕๖๑ เก็บขยะได้จำนวน ๑๒๐ กิโลกรัม	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะทะเลบริเวณอ่าวไทยและอันดามัน กำหนดมาตรการจัดการขยะทะเลในจังหวัดชายทะเล และทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ ๒๓ จังหวัดชายทะเล พร้อมทั้งบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนการทิ้งขยะลงทะเล รวมถึงกิจกรรมชายฝั่ง เช่น การทำประมง การท่องเที่ยว และการขนถ่ายสินค้ากลางทะเล เป็นต้น รวมทั้งบ้านเรือน และสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ริมลำน้ำ	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ บริหารจัดการขยะทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อการบริหารจัดการขยะทะเลในพื้นที่จังหวัดชายฝั่ง ในการลดผลกระทบที่เกิดต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล **กิจกรรม** ๑) เก็บขยะตกค้างในระบบนิเวศ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะที่จะส่งผลกระทบกับระบบนิเวศ ชายหาด ปะการัง และป่าชายเลน จำนวน ๔๘ พื้นที่ ๒) จัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมาย ๓) ดำเนินการพื้นที่นำร่องบริหารจัดการขยะทะเล **ผลผลิต** พื้นที่ชายฝั่งทะเล ๒๔ จังหวัด มีการบริหารจัดการขยะทะเล ลดผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง **๒) โครงการ การกำหนดมาตรการในการจัดการขยะทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อลดปริมาณขยะทะเลด้วยการดำเนินมาตรการในกลุ่มเป้าหมายพื้นที่ชายฝั่งทะเล **กิจกรรม** ปีงบประมาณ ๖๑ ได้จัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมาย ภายใต้โครงการบริหารจัดการขยะทะเล จำนวนทั้งสิ้น ๑๐ พื้นที่ ได้แก่ (๑) หาดแสงจันทร์ อ. เมือง จ. ระยอง (๒) สมาคมเรือประมงสมุทรปราการ จ. สมุทรปราการ (๓) กลุ่มประมงพื้นบ้าน จ. สมุทรสาคร (๔) หาดเจ้าสำราญ อ. เมือง จ. เพชรบุรี (๕) ตลาดชุมชนบ้านแหลมโพธิ์ อ. ไชยา จ. สุราษฎร์ธานี (๖) ชุมชนบ้านอ่าวทราย อ. เมือง จ. สงขลา (๗) ท่าเทียบจอดเรือประมงพื้นบ้าน อ. ปะนาเระ จ. ปัตตานี (๘) หมู่เกาะไข่ อ. เกาะยาว จ. พังงา (๙) เกาะเฮ อ. เมือง จ. ภูเก็ต และ (๑๐) บ้านเกาะมุกด์ อ. กันตัง จ. ตรัง ปีงบประมาณ ๖๒ ได้จัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมาย ๑๐ พื้นที่ ได้แก่ (๑) หาดแหลมเจริญ หาดแสงจันทร์ และหาดสุชาดา จ. ระยอง (๒) วัดขุนสมุทรจีน อ. พระสมุทรเจดีย์ จ. สมุทรปราการ (๓) ชุมชนชายฝั่งประมงพื้นบ้านเรือเล็ก อ. เมือง จ. สมุทรสาคร (๔) ชายหาดในเขตเทศบาลเมืองชะอำ อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี (๕) บ้านปากแดะ อ. กาญจนดิษฐ์ จ. สุราษฎร์ธานี (๖) คลองสำโรง บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษาฯ เทศบาลนครสงขลา อ. เมือง จ. สงขลา (๗) สถานประกอบการร้านค้า ชายหาดรูสะมิแล อ. เมือง จ. ปัตตานี (๘) ชุมชนชายฝั่ง (กลุ่มครัวเรือนและกลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน) หมู่ ๓ และ ๑๐ อ. คุระบุรี จ. พังงา (๙) เทศบาลตำบลรัษฎา อ. เมือง จ. ภูเก็ต และ (๑๐) เกาะสุกร อ. ปะเหลียน จ. ตรัง **ผลผลิต** ปีงบประมาณ ๖๑ สามารถกำจัดขยะได้เฉลี่ย ๒,๔๖๐.๓๑ กิโลกรัม/วัน ปีงบประมาณ ๖๒ สามารถกำจัดขยะได้เฉลี่ย ๑,๗๙๖.๕๔ กิโลกรัม/วัน		✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๓ **โครงการ จัดทำมาตรการลดปริมาณขยะทะเลในพื้นที่เป้าหมายตามหลักวิชาการ** **วัตถุประสงค์** เพื่อลดขยะที่เกิดจากแหล่งชุมชนชายฝั่ง ชายหาด เรือประมงพื้นบ้าน โดยการจัดทำมาตรการในพื้นที่เป้าหมาย **กิจกรรม** จัดทำมาตรการเพื่อลดขยะทะเลของผู้ประกอบการร้านค้าริมหาด เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ อ. เมืองเพชรบุรี จ. เพชรบุรี **ผลผลิต** สามารถลดจำนวนขยะพลาสติก โฟม ได้จำนวน ๑๒๔,๖๓๐ ชิ้น คิดเป็นน้ำหนัก ๕๗๑ กิโลกรัม		✓		
สร้างความรู้ ความเข้าใจในการลดขยะที่แหล่งกำเนิด สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนคัดแยกขยะ และลดการใช้พลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษี หรือค่าธรรมเนียมถุงพลาสติก ตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) การห้ามร้านค้าที่ตั้งในส่วนราชการใช้ถุงพลาสติก เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมเก็บขนและกำจัด โดยกำหนดตามปริมาณที่ทิ้ง เพื่อกระตุ้นให้ลดขยะที่แหล่งกำเนิดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง เป็นต้น	**กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตราด นครปฐม สำนักงานศึกษาธิการภาค ๔ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี สมุทรปราการ สุรินทร์ อ่างทอง ลำปาง ตรัง และยโสธร** **โครงการ กิจกรรม ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก** **วัตถุประสงค์** ๑) ส่งเสริมห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ ตลาดสดทั่วประเทศ ในการร่วมลดใช้ถุงพลาสติกหูหิ้วและงดใช้โฟมบรรจุอาหาร รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ผู้บริโภค เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้บรรจุภัณฑ์หรือภาชนะที่ใช้ซ้ำได้ ๒) สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ มีการลดการพลาสติก โฟม และมีการแยกขยะ **กิจกรรม** ๑) รณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติก เพื่อลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว ลดใช้โฟม ๒) มีการแจกถุงผ้าให้กับประชาชน ๓) การนำภาชนะที่ใช้ซ้ำมาใช้แทนแก้วพลาสติก **ผลผลิต** ในพื้นที่ตลาดสดเทศบาลและเอกชน และพื้นที่ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ซูเปอร์มาเก็ต และร้านสะดวกซื้อ ที่เป็นภาคีเครือข่ายภาคเอกชน สามารถลดปริมาณการใช้ถุงพลาสติกหูหิ้ว สะสมตั้งแต่เริ่มโครงการวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๒ ได้ทั้งสิ้น ๒,๑๐๗ ล้านใบ และมีการนำถุงผ้ากลับมาจ่ายตลาด โดย ทสจ. นครปฐม มีปริมาณถุงพลาสติกหูหิ้ว ก่อนรณรงค์ฯ มีจำนวน ๔๓๐,๖๕๐ ใบต่อเดือน ปริมาณถุงพลาสติกหูหิ้ว หลังรณรงค์ฯ มีจำนวน ๓๑๓,๒๐๐ ใบต่อเดือน ลดลง ๑๑๗,๔๕๐ ใบต่อเดือน คิดเป็นปริมาณถุงพลาสติกหูหิ้วลดลงเฉลี่ยสะสมร้อยละ ๑๗.๐๙ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการมีการลดการใช้พลาสติกและกล่องโฟม		✓	✓	✓
	สำนักวิจัยวิยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย **โครงการ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและขยะพลาสติกในชุมชนเพื่อการบูรณาการอย่างยั่งยืน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจัดตั้งศูนย์ต้นแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีฝึกอบรมการเรียนรู้การคัดแยกขยะพลาสติกเพื่อเพิ่มมูลค่าขยะพลาสติกเหลือทิ้งอย่างครบวงจรในระดับหน่วยงานท้องถิ่นการบริหารจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม ๒) เพื่อบริหารจัดการขยะชุมชนและน้ำเสียที่เกิดจากขยะให้เกิดประโยชน์โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มและพลังงานทดแทนชีวภาพ **กิจกรรม** ๑) การฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และงานวิจัยที่แล้วเสร็จ เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนด้วยหลักการ 3Rs	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะจากต้นทางเกิดความตระหนักในการใช้ทรัพยากร ๓) เพื่อให้ชุมชนได้นำแนวคิดและความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อนำขยะชุมชนกลับมาใช้ใหม่และสร้างมูลค่าเพิ่มพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์ชุมชนจากขยะหรือของเหลือทิ้งภาคการเกษตร เช่น ถังหมักก๊าซชีวภาพระดับครัวเรือน ถ่านหอม 3 in 1 จากขยะเปลือกผลไม้ ชอล์คไล่มดจากเปลือกไข่ และปุ๋ยมูลไส้เดือน เป็นต้น ๔) สร้างเป็นต้นแบบเทคโนโลยีการจัดการขยะระดับชุมชนขนาดเล็กด้วยนวัตกรรม พัฒนาให้เกิดเป็นต้นแบบการจัดการขยะชุมชนด้วยนวัตกรรมอย่างครบวงจร เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถลดปัญหาขยะเก่าตกค้างสะสมรวมถึงขยะใหม่ให้เกิดการใช้ประโยชน์ เกิดรายได้และการจ้างงานอย่างเป็นรูปธรรม **ผลผลิต** ๑) ต้นแบบเทคโนโลยีการจัดการขยะและสร้างมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย ชุดคัดแยกขยะระบบกึ่งอัตโนมัติแบบเบ็ดเสร็จ ๒๐ ตันต่อวัน ชุดคัดแยกชนิดและสีพลาสติก และชุดผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ ๒) ต้นแบบนวัตกรรมผลิตภัณฑ์จากการใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการจ้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและสร้างรายได้ให้กับ อบต. ลดภาระของภาครัฐต่อการสนับสนุนนโยบายการจัดการขยะและเป็นการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ๓) รายงานการศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์และเพิ่มมูลค่าโครงการ และรายงานการประเมินความคุ้มค่าเชิงเศรษฐศาสตร์				
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๗ (สระบุรี) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย พระนครศรีอยุธยา ชลบุรี นครปฐม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม และ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว **โครงการ การส่งเสริม การลด คัดแยกขยะที่ต้นทาง และนำไปใช้ประโยชน์ (ZERO WASTE)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจ การจัดการขยะ การลดปริมาณขยะชุมชนตามหลักการ 3Rs โดยใช้สื่อและกิจกรรมที่เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ๒) เพื่อสร้างสังคมรีไซเคิลโดยผ่านเครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและในชุมชน รณรงค์ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างจิตสำนึกในการลด คัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่โดยใช้หลักการ 3Rs ๓) เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนประชาชนได้ทราบถึงแนวทางในการลดปริมาณขยะและการนำขยะ หรือของเหลือใช้ไปดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ก่อนนำไปกำจัด **กิจกรรม** ๑) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนและชุมชนปลอดขยะ ๒) ประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการฯ ๓) ชุมชนและโรงเรียนที่สนใจส่งผลงานเข้าร่วมโครงการฯ ๔) แต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินโครงการโรงเรียนและชุมชนปลอดขยะ ๕) ประชุมคณะกรรมการตัดสินโครงการโรงเรียนและชุมชนปลอดขยะ	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๖) รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน **ผลผลิต** กลุ่มเป้าหมายชุมชนและโรงเรียน มีการจัดการขยะมูลฝอยและมีการนำขยะมูลฝอยชุมชนไปใช้ประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการมีการลดและคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง				
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๖ (นนทบุรี) ๗ (สระบุรี) ๑๓ (ชลบุรี) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย เชียงราย นครปฐม พระนครศรีอยุธยา และชลบุรี **โครงการ เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean & Green City)** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้จังหวัดมีการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ให้เป็นระบบแบบแผน มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล **กิจกรรม** ๑) สำรวจและประเมินสถานภาพการดำเนินงานสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และขยะมูลฝอยตกค้าง รวมทั้งจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ๒) สนับสนุน อปท. ดำเนินงานแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างและขยะมูลฝอยชุมชน ให้ได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ **ผลผลิต** มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีขึ้น มีการจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และทางจังหวัดมีฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นปัจจุบัน	✓	✓		
	สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร **โครงการ วนเพื่อการลดขยะอย่างยั่งยืนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร** **วัตถุประสงค์** รับบริจาคพลาสติกชนิดอ่อน ถุงและฟิล์มพลาสติกที่ใช้แล้ว เช่น ถุงน้ำแข็ง ฟิล์มหุ้มขวดน้ำ ถุงขนมปัง ถุงหูหิ้ว เป็นต้น นำมารีไซเคิลเป็นเม็ดพลาสติกและนำไปผลิตเป็นถุงใช้ซ้ำ (ถุงวน) เป็นการใช้พลาสติกให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกที่จะออกสู่สิ่งแวดล้อม และลดปริมาณขยะทั่วไปที่เข้าสู่ระบบกำจัด **กิจกรรม** ๑) การอบรมชี้แจงการดำเนินโครงการให้แก่สำนักงานเขตและหน่วยงานต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ๒) หน่วยงานดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน และประชาชนในพื้นที่เขต ๓) จัดจุดรับพลาสติกตามโครงการฯ จำนวน ๕๓ จุด ทั่วกรุงเทพมหานคร ๔) รวบรวมพลาสติกที่ได้ส่งให้กับบริษัท ทีพีบีไอ จำกัด (มหาชน) เพื่อนำไปรีไซเคิลเป็นเม็ดพลาสติกและนำไปผลิตเป็นถุงใช้ซ้ำ (ถุงวน) **ผลผลิต** ขยะพลาสติกถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น เป็นการใช้พลาสติกให้เกิดประโยชน์สูงสุด				✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เผยแพร่ข้อมูลปริมาณขยะทะเลของประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้และรับผิดชอบร่วมกัน และกำหนดมาตรการจัดการขยะทะเลในจังหวัดชายทะเล โดยให้จังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดนำร่องในการทำ Roadmap จัดการขยะทะเลรายจังหวัด และสนับสนุนเรื่องการตลาด การประชาสัมพันธ์ ให้กับภาคเอกชนในการนำขยะทะเล อาทิ ขวดพลาสติกมาผลิตเป็นสินค้า	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** **๑) โครงการ บริหารจัดการขยะทะเล** **วัตถุประสงค์** เพื่อเป็นการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบนิเวศและทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง รวมทั้งเป็นการสร้างความตระหนักและส่งเสริมเครือข่ายประชาชน ในการให้ความรู้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในการจัดการขยะทะเลอย่างเป็นรูปธรรมและมีความยั่งยืน โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป **กิจกรรม** ๑) จัดเก็บขยะตกค้างในระบบนิเวศที่สำคัญอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในระบบนิเวศชายหาด ปะการัง และป่าชายเลน เพื่อลดปริมาณขยะที่เกิดในทะเลและชายฝั่ง ๒) จัดทำมาตรการที่เหมาะสม และนำมาตรการลดปริมาณขยะดังกล่าวไปใช้ โดยเฉพาะมาตรการลดการใช้ถุงพลาสติก เลิกใช้โฟมบรรจุอาหาร ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจังหวัดชายฝั่งทะเล ๓) ดำเนินงานทางวิชาการในการสำรวจและศึกษาข้อมูลปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์ขยะทะเล สาเหตุและผลกระทบต่อระบบนิเวศและทรัพยากร โดยเฉพาะสัตว์ทะเลหายาก รวมทั้งงานวิจัยด้านไมโครพลาสติก นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเพิ่มเติม ในการจัดเก็บขยะทะเลที่ต้นทางและปลายทางโดยใช้นวัตกรรมทุ่นกักขยะและเรือเก็บขยะอีกด้วย **ผลผลิต** ดำเนินการจัดเก็บขยะในพื้นที่ ๒๔ จังหวัดชายฝั่งทะเล รวม ๑๘๕ ครั้ง ๑๑๔ พื้นที่ สามารถลดปริมาณขยะทะเลจากการรวบรวมขยะได้ทั้งสิ้น ๑,๓๙๘,๓๒๙ ชิ้น น้ำหนักรวม ๑๐๑,๘๘๑.๔๖ กิโลกรัม หรือคิดเป็น ๑๐๑.๘๘ ตัน **๒) โครงการ เก็บขยะชายหาดสากล** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** ดำเนินกิจกรรมเก็บขยะชายหาดสากล (International Coastal Cleanup – ICC) พร้อมกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลกช่วงวันเสาร์ที่สามของเดือน กันยายนของทุกปี **ผลผลิต** โดยในปี ๒๕๖๒ ได้ดำเนินการในช่วงวันที่ ๑๓ - ๒๔ กันยายน ๒๕๖๒ ใน ๒๖ พื้นที่ชายฝั่งทะเล สามารถเก็บรวบรวมขยะตกค้างในทะเลและชายฝั่งได้ทั้งสิ้น ๒๕๐,๐๒๐ ชิ้น น้ำหนักรวม ๑๑,๖๘๕ กิโลกรัม หรือคิดเป็น ๑๑.๖๙ ตัน โดย ๓ อันดับขยะที่ตกค้างที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขวดเครื่องดื่มพลาสติก (ร้อยละ ๑๖) ถุงก๊อปแก๊ป (ร้อยละ ๑๓) และถุงพลาสติกอื่นๆ (ร้อยละ ๙) ตามลำดับ			✓	
ควรมีการดำเนินงานตามแผนแม่บทการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ได้แก่ การเสริมสร้างสมรรถนะให้กับบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อ การกำหนดรูปแบบการจัดการมูลฝอย	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร** ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ สัมมนา “สถานบริการการสาธารณสุขในกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๒”** **วัตถุประสงค์** เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้และแนวทางในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้กับสถานบริการการสาธารณสุขทุกขนาด และทุกประเภท ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
ติดเชื้อที่เหมาะสม ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการกำจัดให้เป็นมาตรฐานที่ถูกต้องและมีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม การสนับสนุนมีการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อสร้างเครือข่ายในการเก็บรวบรวม จัดเก็บ บำบัดหรือกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น	**กิจกรรม** จัดสัมมนาในรูปแบบสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยมีหัวข้อการสัมมนา ประกอบด้วย นโยบายและสถานการณ์การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๒ **ผลผลิต** สถานบริการการสาธารณสุขมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง เกี่ยวกับแนวทางการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ **๒) โครงการ ฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจจะเกิดมูลฝอยติดเชื้อ** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจจะเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อตามหลักสูตรและระยะเวลาตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักสูตรการฝึกอบรมการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจจะเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อให้กับพนักงานบริษัท กรุงเทพธนาคม จำกัด ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้อย่างปลอดภัย **กิจกรรม** จัดฝึกอบรมพนักงานของบริษัท กรุงเทพธนาคม จำกัด จำนวน ๑๒๐ คน โดยมีเนื้อหาการอบรมตามหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจจะเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อตามหลักสูตรและระยะเวลาที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข **ผลผลิต** พนักงานของบริษัท กรุงเทพธนาคม จำกัด ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันและระงับการแพร่เชื้อหรืออันตรายที่อาจจะเกิดจากมูลฝอยติดเชื้อที่กฎหมายกำหนดและมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่ถูกต้องและปลอดภัย				
การส่งเสริมนโยบายการผลิตไฟฟ้าจากขยะในการสร้างกลไกอัตราราคารับซื้อไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงขยะ (ทั้งที่เป็นประเภทขยะชุมชนและขยะอุตสาหกรรม) โดยคำนึงถึงผู้ผลิตไฟฟ้าขนาดเล็กมาก (Very Small Power Producer: VSPP) และการส่งเสริมการลงทุนสำหรับเอกชนที่ลงทุนในกิจการการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากขยะมูลฝอย	**สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน** **โครงการ** ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในแบบ SPP Hybrid Firm **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** ๑) ทำประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเรื่อง ประกาศเชิญชวนการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก โครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในแบบ SPP Hybrid Firm พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ และ ๓ ๒) ออกประกาศผลการคัดเลือกโครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในแบบ SPP Hybrid Firm มีโครงการที่ผ่านการประเมินข้อเสนอ ด้านราคาและเป็นผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้ลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้า จำนวน ๑๗ โครงการ โดยมีปริมาณเสนอขายรวมทั้งสิ้น ๓๐๐ เมกะวัตต์ คิดเป็นกำลังผลิตติดตั้งรวม ๔๓๔.๖๐ เมกะวัตต์ **ผลผลิต** –	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
มีการผลักดันให้มีการใช้ระบบเอกสารกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) โดยกำหนดเป็นกฎหมายบังคับใช้ และมีการกำกับดูแลให้มีการบังคับใช้ระบบการติดตามตรวจสอบการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ	**กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข** **โครงการ พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการมูลฝอยตามกฎหมายสาธารณสุข** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนการบริหารจัดการมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานและกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ๒) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายระดับอนุบัญญัติด้านการจัดการมูลฝอยให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ๓) เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางวิชาการในการจัดการมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** พัฒนาระบบกำกับติดตามการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) ปัจจุบันสถานบริการสาธารณสุขใช้บริการบริษัทเอกชนในการขนส่งเพื่อนำไปกำจัดนอกสถานบริการสาธารณสุขมากกว่าร้อยละ ๙๐ กรมอนามัย ได้เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้พัฒนาระบบกำกับติดตามการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบออนไลน์ขึ้น (http://envmanifest.anamai.moph.go.th/) เพื่อใช้ในการควบคุมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อทั้งระบบ ซึ่งระบบสามารถแสดงข้อมูลปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นและที่ได้รับการกำจัด รวมทั้งหน่วยงานที่เข้ามารับทำการเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ให้กับแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับติดตามการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ **ผลผลิต** มูลฝอยติดเชื้อได้รับการกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการและไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ				
การจัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานครให้มีเขตละ ๑ ศูนย์ เป็นอย่างน้อย รวมทั้งในจังหวัดต่างๆ ให้มีอย่างน้อย ๑ ศูนย์ เพื่อเป็นการนำร่อง และสนับสนุนให้ผู้ผลิตออกแบบสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สะอาดปราศจากสารเคมีอันตรายที่มีอายุยาวนานขึ้นสามารถรีไซเคิลได้ง่ายและปลอดภัย	**กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง** **โครงการ การจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว** **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการกำจัดและรีไซเคิลแบตเตอรี่อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** อยู่ในระหว่างขั้นตอนการศึกษาการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการบริหารจัดการแบตเตอรี่ใช้แล้ว **ผลผลิต** ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำจัดหรือรีไซเคิลแบตเตอรี่ที่เป็นมาตรฐานมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กรมควบคุมมลพิษ **โครงการ -** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** ให้ผู้บริการเครือข่ายและผู้จำหน่ายโทรศัพท์มือถือและผู้ให้บริการจัดการของเสียอันตราย รับคืนโทรศัพท์มือถือจากประชาชน หน่วยงาน องค์กรต่างๆ นำกลับไปรีไซเคิล เป็นการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการกากของเสียอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสร้างให้เกิดความคุ้มค่าต่อการใช้ทรัพยากร รายได้จากการรีไซเคิลจะมอบให้มูลนิธิหรือองค์กรเพื่อการกุศล **ผลผลิต** สามารถเก็บรวบรวมซากมือถือเก่าได้ ๓๑๕ ตันต่อปี หรือ ๑,๗๔๖,๐๐๐ เครื่อง	✓			
เพิ่มศักยภาพในการจัดการเหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยด้านมลพิษที่เกิดจากสารเคมีและวัตถุอันตรายต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรม อาทิ การสร้างแผนปฏิบัติการเหตุฉุกเฉิน และอุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย โดยบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน ตลอดจนการฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการฯ เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับเหตุฉุกเฉินและอุบัติภัยได้อย่างทันท่วงที	**กรมควบคุมมลพิษ** **โครงการ -** **วัตถุประสงค์** - **กิจกรรม** ๑) จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒) จัดทำคู่มือแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีระดับจังหวัด ๓) จัดทำคู่มือการปกป้องประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล **ผลผลิต** ๑) แผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีและวัตถุอันตราย รองรับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒) คู่มือแผนปฏิบัติการฉุกเฉินจากสารเคมีระดับจังหวัด ๓) คู่มือการปกป้องประชาชนจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีรั่วไหล	✓	✓		
ให้ความสำคัญกับการพิจารณาขึ้นทะเบียนกลุ่มวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีความปลอดภัย โดยพิจารณากลุ่มที่มีความเป็นพิษน้อยเป็นลำดับสำคัญ	**สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร** **โครงการ** - **วัตถุประสงค์** เพื่อได้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่มีความปลอดภัยสูงต่อเกษตรกร **กิจกรรม** - **ผลผลิต** จำนวนทะเบียนวัตถุอันตรายกลุ่มที่มีความเป็นพิษน้อยเพิ่มขึ้น		✓		
จัดหาแนวทางและมาตรการที่เป็นรูปธรรมทางกฎหมายและมาตรการจูงใจที่จะนำไปสู่การลดการปลดปล่อยมลพิษตกค้างยาวนานจากกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมและกิจกรรมต่างๆ	**สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม** **โครงการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และระบบกำจัดสารเคมีเป็นพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมจากภาคเกษตรกรรม** **วัตถุประสงค์** วิจัยเพื่อพัฒนาระบบกำจัดสารเคมีเป็นพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมจากภาคเกษตรกรรม เช่น สารตกค้างจากยาของอุตสาหกรรมเกษตร จุลินทรีย์ดื้อยาจากอุตสาหกรรม ปศุสัตว์ สารปราบศัตรูพืชตกค้างและจากมลพิษตกค้างแหล่งน้ำการเกษตร เป็นต้น		✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม พัฒนาหัวเชื้อจุลินทรีย์และระบบร่วมกับการปลูกพืชคลุมดินเพื่อการบำบัดสารมลพิษตกค้างในกากชีวภาพในพื้นที่การเกษตร และใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ดักจับเพื่อการกำจัดสารมลพิษตกค้างในแหล่งน้ำการเกษตร **ผลผลิต** การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน “แนวทางการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชทางการเกษตร”				
	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง **โครงการ มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพ** **วัตถุประสงค์** เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายไม่ได้และเป็นขยะตกค้าง **กิจกรรม** กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล สามารถนำรายจ่ายค่าซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพตามประเภทที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด และได้การรับรองผลิตภัณฑ์ จากกระทรวงอุตสาหกรรม มาหักเป็นรายจ่ายได้อีกเป็นจำนวนร้อยละ ๒๕ เป็นเวลาสามรอบระยะเวลาบัญชีต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ สำหรับรายจ่ายที่ได้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้เองทางชีวภาพ) และเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจแก้และเสนอแล้ว ขณะนี้พระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าวอยู่ระหว่างรอประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา **ผลผลิต** คาดว่าจูงใจให้ภาคเอกชนใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพและช่วยลดงบประมาณของภาครัฐในการกำจัดขยะพลาสติกตกค้าง โดยคาดว่าผู้ประกอบการจะเปลี่ยนมาใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๐ ต่อปีของปริมาณพลาสติกทั้งหมดจำนวนปีละ ๔๓๑,๘๐๐ ตัน รวมถึงผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพแห่งภูมิภาคอาเซียน (Bio Hub of ASEAN)				
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
มีการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (R&D) เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการกำจัดขยะมูลฝอยและบำบัดของเสียอันตรายหรือเพิ่มประสิทธิภาพให้ดีขึ้น โดยไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชน และสามารถดำเนินการใช้ได้จริงเหมาะสมกับชนิดและปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ตั้งแต่การคัดแยกขยะด้วย	**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** **โครงการ การศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากแหล่งทิ้งขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์** **วัตถุประสงค์** เพื่อประเมินการแพร่กระจายและการปนเปื้อนของสารพิษอันตรายจากแหล่งทิ้งขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ และศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษจากขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ **กิจกรรม** ศึกษาเก็บข้อมูลสารพิษอันตราย ได้แก่ สารไดออกซิน สารโพลิไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน สารอินทรีย์ระเหยง่าย สารโลหะหนัก และสารปรอทที่แพร่กระจายออกจากแหล่งทิ้งขยะทั้งทางอากาศ ทางน้ำและดิน เปรียบเทียบระหว่างบ่อขยะชุมชนที่มีการจัดการแบบฝังกลบถูกหลักวิชาการ (sanitary landfill) กับบ่อขยะแบบเทกองกลางแจ้งแบบไม่มีการจัดการใดๆ อีกทั้งยังมีการเผาขยะที่กองอยู่ทั้งที่ตั้งใจ		✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เครื่องจักรอัตโนมัติ การใช้เทคโนโลยีการลดความชื้นในขยะที่มีความชื้นสูงและให้ความร้อนน้อย และเทคโนโลยีการแปลงขยะชุมชนและขยะอุตสาหกรรมที่ไม่อันตรายเป็นเชื้อเพลิงคุณภาพดีในการนำไปผลิตไฟฟ้า	และไม่ได้ตั้งใจ นอกจากนี้ ยังมีการหาค่าสัมประสิทธิ์การระเหยของสารพิษสู่อากาศจากบ่อขยะ และสัมประสิทธิ์การระบายสารพิษสู่อากาศจากบ่อขยะเมื่อมีการเผา เพื่อนำสัมประสิทธิ์ทั้งสองไปประเมินการแพร่กระจายของมลพิษจากบ่อขยะเชิงพื้นที่ด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ การเสนอแนะรูปแบบการจัดการขยะชุมชนและขยะอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนพัฒนาชุดข้อมูลช่วยตัดสินใจ (decision model) ให้ผู้บริหารในการพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมในการจัดการขยะแต่ละประเภทต่อไป **ผลผลิต** มีผลการศึกษาเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ให้เห็นว่า การจัดการขยะที่ไม่ถูกหลักวิชาการจะทำให้มีการและแพร่กระจายและการปนเปื้อนของสารพิษสู่สิ่งแวดล้อมในปริมาณสูง ทำให้ท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้เป็นข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่นำไปเผยแพร่สร้างความตระหนักให้แก่ท้องถิ่นในการบริหารจัดการแหล่งทิ้งขยะชุมชนและแหล่งทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความเหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะมูลฝอยและขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างเหมาะสม ทราบถึงการแพร่กระจายของสารพิษอันตรายจากบ่อขยะเปรียบเทียบระหว่างบ่อขยะที่มีการฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการกับบ่อขยะเทกองที่ไม่มีการจัดการ และชุดข้อมูลช่วยตัดสินใจ (decision model) สำหรับผู้บริหาร				
๙) สิ่งแวดล้อมชุมชน					
กฎหมาย นโยบาย					
ควรมีการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้ - การปฏิรูปด้านการผังเมือง ร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. .... - ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ.	**กรมโยธาธิการและผังเมือง** **โครงการ การวางและจัดทำผังเมืองรวมจังหวัด** **วัตุประสงค์** มีผังเมืองรวมระดับจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่เมืองและชนบท ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างเป็นระบบและอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ บทบาทของจังหวัด **กิจกรรม** - **ผลผลิต** กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัด (ปรับปรุงครั้งที่ ๑) ๗๓ จังหวัด	✓			
สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมภูมิทัศน์ หรือแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน บรรจุในแผนพัฒนาของท้องถิ่นในระยะ ๔ ปี และพัฒนาป่าในเมืองในพื้นที่ที่รับผิดชอบ มีการจัดทำแผนและงบประมาณอย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญต่อการดูแลรักษาแหล่งน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพไป	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม **โครงการ การสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการ ตามมาตรา ๒๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕** **วัตุประสงค์** เพื่อจัดสรรเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามมาตรา ๒๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
พร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่ดีของเมืองและเอื้อให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม	**กิจกรรม** กองทุนสิ่งแวดล้อม ได้ให้การสนับสนุนแก่หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ โดยให้การสนับสนุนแก่กลุ่มเป้าหมาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๖ โครงการ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒ โครงการ **ผลผลิต** -				
พัฒนามาตรฐานและรูปแบบของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองสีเขียว และขยายรูปแบบการพัฒนาเมืองที่มีการดำเนินการนำร่องอยู่แล้ว เช่น เมืองเชิงนิเวศ เมืองน่าอยู่ เมืองคาร์บอนต่ำ หรือเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เป็นต้น ให้มีความพร้อมและมีศักยภาพสู่มาตรฐานของเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการจัดทำรายการมาตรฐานตัวชี้วัดเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจัดทำทำเนียบเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย พร้อมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนของอาเซียน	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน** **วัตุประสงค์** เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางสำหรับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่ง เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชุมชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง **กิจกรรม** ๑) ศึกษา ค้นคว้า ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดประชุมหารือผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ๓) รวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดการพื้นที่สีเขียวจากเวทีการประชุมที่เกี่ยวข้อง ๔) จัดทำแนวทางและขั้นตอนการจัดทำ (ร่าง) แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ๕) จัดสัมมนาระดมความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน เพื่อขอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ตาม (ร่าง) แนวทางฯ ได้แก่ วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทาง มาตรการ หน่วยงานรับผิดชอบ รวมทั้งบทบาท และแนวทางการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป ๖) ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กร ชุมชนและประชาชน เพื่อตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการประเมินและจัดลำดับความสำคัญสภาพแวดล้อม (SWOT) ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ๗) นำเสนอ (ร่าง) แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ต่อคณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามลำดับ **ผลผลิต** แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน **๒) โครงการ การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน** **วัตุประสงค์** เพื่อจัดทำแนวทางการยกระดับขีดความสามารถของท้องถิ่น หน่วยงาน เครือข่ายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม จัดทำแนวทางการยกระดับขีดความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง พร้อมทั้งข้อกำหนดและมาตรการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดกา ร สิ่งแวดล้อมเมืองของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน **ผลผลิต** แนวทางการยกระดับขีดความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง พร้อมทั้งข้อกำหนดและมาตรการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง				
	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม **โครงการ เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน** **วัตุประสงค์** เพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองยั่งยืนและพัฒนายกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล **กิจกรรม** ดำเนินการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับ ให้มีศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยกระบวนงานขับเคลื่อนโครงการได้แบ่งออกเป็น ๓ กระบวนงาน ได้แก่ (๑) เสริมพลังภาคีอย่างมีส่วนร่วม (๒) พัฒนาเครื่องมือและกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (๓) ยกระดับเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนสู่ระดับอาเซียน **ผลผลิต** ๑) เครื่องมือสำหรับส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง ได้แก่ (๑)คู่มือการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (๒) ระบบการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ผ่านระบบออนไลน์ (๓) คู่มือสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประเมินเพื่อยกระดับเป็นพื้นที่ต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ ระดับประเทศและอาเซียน +๘ (๔) คู่มือการประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในพื้นที่เฉพาะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๒) เมืองต้นแบบสิ่งแวดล้อมยั่งยืนระดับประเทศ ๒๗๙ แห่ง ใน ๗๐ จังหวัด ๓) พื้นที่ต้นแบบและแหล่งเรียนรู้เมืองต้นแบบสิ่งแวดล้อมยั่งยืนอาเซียน จำนวน ๑๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๑๒ จังหวัด ๔) การบูรณาการเกณฑ์การประเมินเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนกับการประเมินประสิทธิภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๕) สื่อเพื่อการเรียนรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ แผ่นพับ หนังสือ วีดิทัศน์ สกู๊ปข่าว สื่อออนไลน์ และเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร และ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงราย ✓ ✓ ✓ **โครงการ Green Bangkok และ Green city** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว อย่างยั่งยืน ๒) สร้างเครือข่ายและกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ๓) เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร สำหรับใช้ในการวิเคราะห์และคาดการณ์การบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวของเมืองให้มีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** บูรณาการและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่ในการร่วมกันเพิ่มพื้นที่สีเขียว พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียว **ผลผลิต** กรุงเทพมหานคร (๑) เพิ่มอัตราส่วนพื้นที่สีเขียวต่อจำนวนประชากรให้ได้ ๑๐ ตร.ม./คน (๒) มีพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ในระยะเดิน ๔๐๐ ม. หรือ ๕ นาที ไม่น้อยกว่า ๕๐% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร (๓) พื้นที่ร่มไม้ (Urban Tree Canopy) ต่อพื้นที่เมืองเพิ่มขึ้นเป็น ๓๐% ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร ของ ทสจ. เชียงราย เกิดการพัฒนายกระดับ และการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมให้เป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในระดับจังหวัด และ เทศบาลตำบลเวียงเทิง ได้รับการพัฒนายกระดับสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน				
	สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ✓ ✓ **โครงการ เขตส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ ๗ ด้าน** **วัตุประสงค์** เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) Smart Environment (๒) Smart Energy (๓) Smart Mobility (๔) Smart Economy (๕) Smart Governance (๖) Smart People (๗) Smart Living **กิจกรรม** จัดทำหลักเกณฑ์การประเมินการพัฒนาเมืองอัจฉริยะทั้ง ๗ ด้าน รายละเอียดดังนี้ (๑) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) หมายถึง เมืองที่คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (๒) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Energy) หมายถึง เมืองที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างมูลค่าในระบบเศรษฐกิจ และบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (๓) ขนส่ง (Smart Mobility) หมายถึง เมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบจราจรและขนส่งอัจฉริยะ เพื่อขับเคลื่อนประเทศ (๔) Smart Economy หมายถึง เมืองที่สามารถบริหารจัดการด้านพลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๕) Smart Governance หมายถึง เมืองที่พัฒนาระบบบริการภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการของภาครัฐ โดยมุ่งเน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	(๖) Smart People หมายถึง เมืองที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนเปิดกว้างสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการมีส่วนร่วม (๗) Smart Living หมายถึง เมืองที่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก โดยคำนึงถึงหลักอารยสถาปัตย์ (Universal Design) ให้ประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัย และมีความสุขในการดำรงชีวิต **ผลผลิต** มีเมืองจำนวนทั้งสิ้น ๓๖ เมือง ได้ยื่นข้อเสนอการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยทุกเมืองจะเข้าสู่กระบวนการคัดกรองและพิจารณาเพื่อประกาศ การเป็นเมืองอัจฉริยะ				
	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๕ (ภูเก็ต) **โครงการ ส่งเสริมการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศให้เป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ๒) เพื่อให้ชุมชนต้นแบบมีกลไกติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม และดำเนินงานตามแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน **กิจกรรม** สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๕ ได้คัดเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลทับปริก อ. เมืองกระบี่ จ. กระบี่ เป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงโครงการฯ และแนวทางผสานความร่วมมือเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้าใจแนวทางการดำเนินโครงการ และเตรียมความพร้อมเพื่อยกระดับไปสู่การเป็นเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีการ (๑) ประเมินสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน (๒) ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลและคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศสู่เมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (๓) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๔) ประชุมหารือ ทำความเข้าใจอบรมพัฒนาศักยภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๕) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการดำเนินโครงการ **ผลผลิต** แผนสิ่งแวดล้อมชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลทับปริก			✓	
การบริหารจัดการ					
กำหนดและพัฒนาพื้นที่ป่าในเมืองในระดับจังหวัด ให้มีความสอดคล้องกับผังเมืองรวม โดยให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน สถานศึกษา และภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้ครอบคลุมพื้นที่ป่าธรรมชาติ พื้นที่ปลูกต้นไม้ พื้นที่พัฒนา ซึ่งมีไม้ยืนต้นเป็นองค์ประกอบ โดยกำหนดรูปแบบการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	**กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมป่าไม้ และ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** **โครงการ สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย** **วัตุประสงค์** ๑). เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เมือง ให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในพื้นที่ ๒) เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย และให้บริการแก่ประชาชนในเขตเมือง ๓) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าไม้ของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ๔) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ผืนป่าในเขตเมืองโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม **กิจกรรม** จัดทำโครงการป่าในเมือง “สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย” ทั้งหมด ๒๐ โครงการ ๑๖ จังหวัด เนื้อที่ ๑๗,๔๓๗ ไร่	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
โดยมีการตั้งคณะทำงานในระดับพื้นที่ เพื่อร่วมวางแผนการจัดการพื้นที่ การบำรุงรักษา การจัดกิจกรรม และการกระจายประโยชน์สู่ชุมชน จัดตั้งกองทุนในการพัฒนาพื้นที่ป่าในเมือง รวมทั้งพิจารณาจัดกิจกรรมพื้นที่ป่าในเมืองแต่ละพื้นที่โดยเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นๆ ของเมือง เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญ การศึกษาเรียนรู้ การท่องเที่ยว เศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น เพื่อเพิ่มคุณค่าให้ป่าในเมือง ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ	**ผลผลิต** มี “สวนป่าประชารัฐ เพื่อความสุขของคนไทย” ทั้งหมด ๒๐ โครงการ ๑๖ จังหวัด ได้แก่ ระยอง ตราด ฉะเชิงเทรา สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครราชสีมา สงขลา ปัตตานี ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูล และเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งเกิดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดำเนินกิจกรรมด้านสุขภาพ กิจกรรมนันทนาการอย่างต่อเนื่องมากขึ้น				
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ) ได้แก่ ตาก พิจิตร หนองคาย สุโขทัย ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา และสุพรรณบุรี **โครงการ ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน** **วัตุประสงค์** เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วม **กิจกรรม** ๑) จัดอบรมให้ความรู้ เรื่องการปลูก บำรุงรักษา และดูแลกล้าไม้ ๒) จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ในพื้นที่โครงการ **ผลผลิต** ทสจ.ตาก เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน เนื้อที่ ๔๐ ไร่ จำนวนต้นไม้ ๘,๐๐๐ ต้น ทสจ.พิจิตร เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน เนื้อที่ ๑๐ ไร่ จำนวนต้นไม้ ๒,๐๐๐ ต้น ทสจ.หนองคาย เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชน เนื้อที่ ๑๐ ไร่ จำนวนต้นไม้ ๒,๐๐๐ ต้น ทสจ.สุโขทัย มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น จากการปลูกต้นไม้ ๓,๐๐๐ ต้น ทสจ.ชลบุรี เพิ่มพื้นที่สีเขียวจำนวน ๑๒ ไร่ จำนวนต้นไม้ ๑,๐๐๐ ต้น ทสจ.พระนครศรีอยุธยา เพิ่มพื้นที่สีเขียวจำนวน ๑๕๖.๒๗ ไร่ จำนวนต้นไม้ ๑๒,๓๖๖ ต้น ทสจ.สุพรรณบุรี มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น จากการปลูกต้นไม้ จำนวน ๕ ไร่		✓	✓	
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ เพิ่มพื้นที่ป่า และพื้นที่สีเขียว ตามวาระจังหวัดสุโขทัย** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ให้มีพื้นที่ป่าไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของจังหวัดภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ๒) เพื่อผลิตไม้ใช้สอย ไม้เศรษฐกิจให้เพียงพอต่อความต้องการ ๓) เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพด้านป่าไม้ สร้างรายได้จากผลผลิตไม้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ๔) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการสร้างป่า อนุรักษ์ป่า และใช้ประโยชน์จากไม้ในป่าที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๕) เพื่อลดความเสี่ยงการลักลอบตัดไม้ในป่ามาใช้ประโยชน์ ในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย หรือเพื่อการค้า **มีกิจกรรม** จัดซื้อกล้าไม้โตเร็ว และกล้าไม้ชนิดมีค่าทางเศรษฐกิจที่แข็งแรงรวม ๘ ชนิด จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ กล้า ปลูก ๒๐๐ ต้น/ไร่ ในพื้นที่ ๗๐๐ ไร่ เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนและส่วนราชการต่างๆ ตามความต้องการ **ผลผลิต** จ. สุโขทัยมีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ๗๐๐ ไร่ **๒) โครงการ คืนผืนป่าให้แผ่นดิน** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ ให้มีพื้นที่ป่าไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของจังหวัดภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ๒) เพื่อผลิตไม้ใช้สอย ไม้เศรษฐกิจให้เพียงพอต่อความต้องการ ๓) เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพด้านป่าไม้ สร้างรายได้จากผลผลิตไม้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ๔) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการสร้างป่า อนุรักษ์ป่า และใช้ประโยชน์จากไม้ในป่าที่สร้างขึ้นด้วยตนเอง ๕) เพื่อลดความเสี่ยงการลักลอบตัดไม้ในป่ามาใช้ประโยชน์ ในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย หรือเพื่อการค้า **กิจกรรม** จัดซื้อกล้าไม้โตเร็ว และกล้าไม้ชนิดมีค่าทางเศรษฐกิจที่แข็งแรงรวม ๑๒ ชนิด จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ กล้า ปลูก ๒๐๐ ต้น/ไร่ ในพื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่ เพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชนและส่วนราชการต่างๆ ตามความต้องการโดยพิจารณาจากเอกสารสิทธิที่ดินและที่สาธารณประโยชน์ **ผลผลิต** จ. สุโขทัยมีพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น ๒,๕๐๐ ไร่				
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ) ได้แก่ สุโขทัย นครปฐม สุพรรณบุรี และนราธิวาส **โครงการ เพิ่มพื้นที่ป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียว เนื่องในวันสำคัญ เช่น วันต้นไม้ประจำปีของชาติ วันมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่สีเขียวของจังหวัด ๒) เพื่อเป็นการสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชน ให้เกิดความรัก ความหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ของชาติ **กิจกรรม** ทสจ. สุโขทัย ในปี ๖๐ ปลูกไม้โตเร็วและไม้เศรษฐกิจ ชนิดไม้ สัก ประดู่ แดง มะค่า พยุง ยางนา ขี้เหล็ก สะเดา มะกอก รวม ๙ ชนิด จำนวน ๔,๐๐๐ ต้น และแฝก จำนวน ๒๐,๐๐๐ กล้า คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ ๒๐ ไร่ และในปี ๖๑ ปลูกกล้าไม้ยางนา จำนวน ๒,๗๐๐ ต้น เนื้อที่ ๒๗ ไร่ ทสจ. นครปฐม ได้ปลูกต้นไม้ ได้แก่ ตะแบก จัน ปีบ โมกมัน มะค่าโมง เหลืองปรีดียาธร คูณ จำนวนต้นไม้ ๕๐๐ ต้น เนื้อที่ปลูก ๑๐ ไร่ ทสจ. สุพรรณบุรี ได้ปลูกต้นไม้ จำนวน ๖๕๐ ต้น ในพื้นที่ ๕ ไร่ และปลูกหญ้าแฝก ๑๐,๐๐๐ กล้า ทสจ. นราธิวาส ได้ปลูกต้นไม้ ได้แก่ รวงผึ้ง ราชพฤกษ์ พะยอม จำนวน ๑๕๐ ต้น **ผลผลิต** ทสจ.สุโขทัย เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับ จ. สุโขทัย ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๒๐ ไร่ ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๗ ไร่ ทสจ.นครปฐม มีเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับ จ. นครปฐม จำนวน ๑๐ ไร่ และมีอัตราการรอดของต้นไม้ร้อยละ ๑๐๐ ทสจ.สุพรรณบุรี มีเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับ จ. นครปฐม จำนวน ๕ ไร่ และมีหญ้าแฝกช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย **โครงการ ป้องกันและปราบปรามการตัดไม้ทำลายป่าระดับจังหวัด** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่สีเขียวของจังหวัด ๒) เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กร และภาคส่วนต่างๆ ในการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มที่สีเขียว รวมทั้งการประชาสัมพันธ์รณรงค์กระตุ้นจิตสำนึกแก่ประชาชนทุกภาคส่วน ๓) เพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายภาคประชาชน และประชาชนทั่วไป ในการกำหนดแนวทางดำเนินงาน สนับสนุนการดำเนินการ และจัดกิจกรรมส่งเสริมฟื้นฟู การปลูกป่า และขับเคลื่อนนำไปสู่การปฏิบัติ **กิจกรรม** ๑) ดำเนินการปลูกป่า ปลูกต้นไม้และเพิ่มพื้นที่สีเขียว ๒) ส่งเสริมและพัฒนาการปลูกไม้เศรษฐกิจ (สปศ.) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมเกษตรกรที่สนใจปลูกไม้เศรษฐกิจ ในพื้นที่ของตนเอง โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการ จำนวนเนื้อที่ ๑๖๐ ไร่ กล้าไม้ที่สนับสนุนเป็นไม้มีค่า ทางเศรษฐกิจ เช่น สัก ยางนา ประดู่ ฯลฯ จำนวน ๔๐,๐๐๐ กล้า ๓) กิจกรรมการส่งเสริมการปลูกไม้เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๒ เป็นกิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรที่สนใจปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการ จำนวนเนื้อที่ ๑๒๐ ไร่ กล้าไม้ที่สนับสนุนเป็นไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๒๔,๐๐๐ กล้า และสนับสนุนเงินทุนให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ปีที่ ๑ จำนวนไร่ละ ๑,๐๐๐ บาท ๔) ส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (พพศ.) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมเกษตรกรที่สนใจปลูกไม้เศรษฐกิจ ในพื้นที่ของตนเอง โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการ จำนวนเนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ กล้าไม้ที่สนับสนุนเป็นไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๔๐,๐๐๐ กล้า ๕) ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ปลูกไม้ยางพารา และพื้นที่เกษตรกรรม เป็นกิจกรรมที่เพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจในที่ดินของเอกชนที่ปลูกไม้ยางพาราและพื้นที่เกษตรกรรม โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีพื้นที่เกษตรกรรมที่มีเอกสารสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามกฎหมาย โดยมีเป้าหมายในการดำเนินการ จำนวน ๑๕๐ ไร่ กล้าไม้ที่สนับสนุน เป็นไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน ๘,๒๕๐ กล้า **ผลผลิต** พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมือง ใน จ. หนองคายเพิ่มขึ้น				
	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม **โครงการ การส่งเสริมการขับเคลื่อนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวภาคประชารัฐ** **วัตุประสงค์** เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยกระบวนการมีส่วนร่วมเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเพิ่มพื้นที่สีเขียว และสนับสนุนการดำเนินงานอนุรักษ์พันธุกรรมพืชท้องถิ่น **กิจกรรม** ๑) ประเมินพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน เพื่อส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เกณฑ์ประเมินพื้นที่สีเขียวในเมืองเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดเก็บข้อมูล เพิ่มพื้นที่สีเขียว				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) อบรมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๕๑ แห่ง เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน ๓) ส่งเสริมการเพาะชำกล้าไม้เพื่อปลูกป่านิเวศในเมืองและชุมชน พร้อมให้ความรู้ในการเพาะกล้าไม้ท้องถิ่นหลากหลายชนิด คละกัน ๑๐,๐๐๐ เมล็ดต่อแห่ง เช่น มะค่าโมง อินทนิล ประดู่ป่า ตะแบก พะยูง ขี้เหล็ก โมกมัน ราชพฤกษ์ (คูณ) ไผ่ลวก กฐินณรงค์ และกัลปพฤกษ์ และอื่นๆ อีกหลายชนิด เพื่อใช้สำหรับนำไปปลูกเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชนต่อไป ๔) ส่งเสริมการปลูกป่านิเวศ (Eco Forest) ในเมืองและชุมชน ๙ แห่ง ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและจัดการสิ่งแวดล้อมในศาสนสถาน (วัดและมัสยิด) มีศาสนสถานเข้าร่วมโครงการ ๑๒๐ แห่ง (วัด ๗๕ แห่ง และมัสยิด ๔๕ แห่ง) ๕) สนับสนุนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) ๔๙ แห่ง ดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ไร่/แห่ง และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ๗ แห่ง ดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน ไม่น้อยกว่า ๕ ไร่/แห่ง **ผลผลิต** ๑) จากการประเมินพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชน มีเทศบาลที่เข้าร่วมและรับการประเมิน ๑๓ แห่ง ผ่านเกณฑ์ประเมิน ๙ แห่ง มีพื้นที่สีเขียวในเมืองและชุมชนได้รับการสำรวจ ปลูกและดูแลรักษา รวม ๓,๗๔๘ ไร่ ๒) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าร่วมโครงการประเมินพื้นที่สีเขียวในเมือง จำนวน ๒๓ แห่ง ๓) มีประชาชนจำนวน ๑,๖๗๕ คน เข้าร่วมส่งเสริมการเพาะชำกล้าไม้เพื่อปลูกป่านิเวศในเมืองและชุมชน ๔) มีพื้นที่ป่านิเวศเพิ่มรวม ๑๑ ไร่ ๕) มีพื้นที่สีเขียวที่ปลูกเพิ่มขึ้น รวมจำนวน ๑๒,๖๐๖ ไร่				
	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ) ได้แก่ พิจิตร และหนองคาย **โครงการ เพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อพัฒนาสู่ชุมชนต้นแบบคาร์บอนต่ำ ภายใต้โครงการสร้างความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่เพื่อนรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ** **วัตุประสงค์** ๑) รณรงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยดำเนินการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชนเพื่อลดปริมาณก๊าซคาร์บอน ๒) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และพัฒนาการเป็นชุมชนต้นแบบคาร์บอนต่ำ **กิจกรรม** ๑) กิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อพัฒนาสู่ชุมชนต้นแบบคาร์บอนต่ำ โดยการประชุมชี้แจงโครงการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน และกำหนดกิจกรรมแนวทางการดำเนินการร่วมกัน ๒) กิจกรรมการอนุรักษ์ดินน้ำ และป่าไม้ในชุมชนเพื่อส่งเสริมการปลูกต้นไม้กินได้หรือไม้พื้นถิ่นในชุมชน และเพิ่มพื้นที่สีเขียวบริเวณพื้นที่สาธารณะประโยชน์ พื้นที่ รกร้าง เพื่อลดปริมาณคาร์บอนรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ โดยจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้และแจกจ่ายกล้าไม้ **ผลผลิต** ทสจ.พิจิตร เพิ่มพื้นที่สีเขียว จำนวน ๒,๐๐๐ ต้น	✓		✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ทสจ.หนองคาย มีเพิ่มพื้นที่สีเขียว จำนวน ๒๐ ไร่ ปลูกต้นไม้ จำนวน ๔,๐๐๐ ต้น				
ศึกษาและพัฒนาการใช้เทคโนโลยี พัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวทั่วประเทศ เพื่อการสำรวจรายงาน ตรวจสอบ และเฝ้าระวัง พื้นที่สีเขียวอย่างเป็นระบบ	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ **โครงการ การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคอาเซียน** **วัตุประสงค์** เพื่อพัฒนาเครื่องมือและกลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง **กิจกรรม** จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ของเทศบาลให้มีข้อมูลที่ทันสมัย ถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นที่ยอมรับ สะดวกและง่ายต่อการใช้งานและได้รับการเผยแพร่เพื่อการใช้ประโยชน์ พร้อมจัดทำคู่มือฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง และเผยแพร่ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ฯ **ผลผลิต** ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ในระดับเทศบาลเมือง พร้อมคู่มือฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ฯ		✓		
	สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร **โครงการ ฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อผลักดันให้เกิดการสำรวจพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้ครอบคลุมพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร **กิจกรรม** สำรวจและรวบรวมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร ตามโปรแกรมเพื่อการจัดการข้อมูลสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร **ผลผลิต** พื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น (จากการสำรวจในพื้นที่ ๕๐ เขต)				
เพิ่มความเข้มงวดตามกฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้มากขึ้น เนื่องจากยังพบป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมายอยู่ ส่งผลกระทบให้เกิดความเสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่อยู่อาศัยใกล้เคียง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	**กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น** **โครงการ -** **วัตุประสงค์** - **กิจกรรม** ๑) ได้ดำเนินการเร่งด่วน โดยการกำหนดให้ป้ายโฆษณาทุกประเภทมีเลขควบคุมเป็นระบบเดียว ๒) จัดให้มีช่องทางที่เหมาะสมสำหรับแจ้งเบาะแสป้ายโฆษณา หรือสิ่งอื่นใดที่รุกล้ำทางสาธารณะหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย **ผลผลิต** พื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น (จากการสำรวจในพื้นที่ ๕๐ เขต)			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
สร้างแรงจูงใจให้เอกชนเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์หรือการให้รางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ หรือโล่รางวัล	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ **โครงการ การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง เพื่อพิจารณาคัดเลือกเมืองที่มีศักยภาพ** **วัตุประสงค์** ๑) เพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ๒) เพื่อถ่ายทอดแนวทางมาตรการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ๓) เพื่อพิจารณาคัดเลือกเมืองที่มีศักยภาพนำเสนอเข้ารับรางวัลอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๔ **กิจกรรม** จัดทำแนวทางมาตรการ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อพิจารณาคัดเลือกเมืองที่มีศักยภาพนำเสนอเข้ารับรางวัลออาเซียน ด้านสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๖๔ **ผลผลิต** –				✓
๑๐) สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม					
การบริหารจัดการ					
ผลักดันให้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมเป็นไปอย่างยั่งยืน	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีการดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติอย่างยั่งยืน** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเป็นพื้นที่ต้นแบบ (Model) ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเภทน้ำตกอย่างมีส่วนร่วมบนฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่ยั่งยืน ๒) เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ๓ ฐานทรัพยากร (ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา) **กิจกรรม** ๑) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการในพื้นที่ สำหรับชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการมีส่วนร่วม ๒) การสำรวจพื้นที่ที่รวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ๓) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติของชุมชน พร้อมทั้ง แผนงาน/โครงการ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ตัวอย่างในเชิงพื้นที่โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ๔) จัดทำ (ร่าง) หลักสูตรท้องถิ่นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ ประเภทน้ำตก น้ำตกธารารักษ์ **ผลผลิต** ผังและแผนการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ อ. แม่สอด จ. ตาก โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบนฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่ยั่งยืน	✓		✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) โครงการ เงินอุดหนุนหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น ๗๖ จังหวัด **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ที่เป็นเครือข่ายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ของ สผ. ที่ตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี ดำเนินโครงการต่างๆ ตามบทบาทและภารกิจของหน่วยอนุรักษ์ฯ **กิจกรรม** ๑) จัดประชุมกลั่นกรองแผนงาน/โครงการ และพิจารณาสนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยอนุรักษ์ฯ เพื่อดำเนินโครงการต่างๆ โดยได้จัดสรรให้หน่วยอนุรักษ์ฯ ๔ แผนงาน ๒) หน่วยอนุรักษ์ฯ ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ โดยดำเนินงานในลักษณะคู่ขนานกับส่วนกลาง **ผลผลิต** เกิดการขับเคลื่อนงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมไปสู่ท้องถิ่น โดยมีหน่วยอนุรักษ์ฯ ทั้ง ๗๖ จังหวัด ดำเนินการรวมทั้งขยายเครือข่ายการดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนต่างๆ ทำให้ภาคส่วนท้องถิ่นและเครือข่าย รวมทั้งประชาชนทั่วไป ได้รับความรู้ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีการดูแล รักษา ให้คงสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของชุมชน ทั้งนี้ การผลักดันให้ภาคีเครือข่ายต่างๆ เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาสำหรับท้องถิ่น หรือเพื่อบรรจุเป็นหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับขับเคลื่อนงานอนุรักษ์ฯ ให้เกิดความต่อเนื่องยั่งยืนต่อไป				
	กรมศิลปากร **โครงการ การบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ตาม พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒** **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างและขยายผลเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจฯ ของกรมศิลปากรซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนกลาง ไปสู่หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบตามแผนปฏิบัติการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้การช่วยเหลือ คำปรึกษาและส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการโบราณคดีและการอนุรักษ์โบราณสถาน **กิจกรรม** อบรมผู้บริหารและช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาโบราณสถานที่อยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น **ผลผลิต** ผู้บริหารและช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและการดูแลรักษาโบราณสถานในพื้นที่ และมีความตระหนักรักและหวงแหนมรดกวัฒนธรรมที่อยู่ในพื้นที่		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์เพิ่มเติม จาก พ.ศ. ๒๕๓๒ ให้ครอบคลุมแหล่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน และครบทุกประเภท พร้อมดำเนินการประเมินตามเกณฑ์การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ให้ครอบคลุมทุกแหล่ง รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม และประยุกต์ พัฒนาระบบแจ้งเตือนเมื่อแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมถูกคุกคามจากภัยธรรมชาติและมนุษย์	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีการดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การปรับปรุงฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อปรับปรุงมาตรฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และข้อมูลมีความทันสมัย พร้อมทั้งมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติและฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมทั้งประเทศ **กิจกรรม** ปรับปรุงฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ บนเว็ปไซต์ http://naturalsite.onep.go.th/ ในการติดตามและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ **ผลผลิต** ระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ http://naturalsite.onep.go.th/ **๒) โครงการ จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ของประเทศ** **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้เป็นคลังข้อมูลระยะที่ ๒ ให้สามารถเรียกข้อมูลเชิงพื้นที่ และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเงื่อนไขตามที่กำหนดผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สำหรับประกอบการวางแผน และการตัดสินใจในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ในช่วงปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ สผ. จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ของประเทศ (และพัฒนาระบบฐานข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมเพื่อเป็นคลังข้อมูล ระยะที่ ๒ ในปี ๒๕๖๒) โดยระบบฐานข้อมูลสามารถแสดงผลข้อมูลที่เก็บไว้ในรูปแบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ แสดงพิกัด ตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งศิลปกรรมแยกตามประเภทที่ กำหนดไว้ (๗ ประเภท) ได้แก่ (๑) อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน สถานหลักเมือง (๒) วัด วัดร้าง ศาสนสถาน (๓) พิพิธภัณฑ์ สถาปัตยกรรม พระราชวัง (๔) แหล่งโบราณคดีทั้งที่ขุดแล้ว และยังไม่ได้ขุดค้น โบราณวัตถุ เตาเผาโบราณ (๕) ชุมชนโบราณ เมืองโบราณ อุทยานประวัติศาสตร์ (๖) เมืองเก่า เมืองประวัติศาสตร์ (๗) ย่านชุมชนเก่า อยู่ในรูปแบบของเว็บแอปพลิเคชั่น มีระบบข่าวสารและกิจกรรมเพื่อแสดงกิจกรรมต่างๆ สนับสนุนการประสานการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่กิจกรรมที่น่าสนใจแก่ผู้ใช้งานทั่วไป และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และระบบฐานข้อมูลและเว็บไซต์ของ สผ. ได้ นอกจากนี้ หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นทั้ง ๗๖ จังหวัด สามารถแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลแหล่งสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่ เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลมีข้อมูลครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งรายงานสถานการณ์แหล่งศิลปกรรมในสถานการณ์ปัจจุบันได้ในระบบดังกล่าว ระบบฐานข้อมูลแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ ดังนี้ http://culturalenvi.onep.go.th/ การพัฒนาระยะที่ ๒ สามารถเรียกใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีเงื่อนไขตามที่กำหนดผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และนำเสนอหรือแสดงข้อมูลทั้งบนจอคอมพิวเตอร์ ผลิตเป็นเอกสาร หรือสามารถแปลงข้อมูลไปสู่ระบบการทำงานโปรแกรมอื่นๆ ต่อไป **ผลผลิต** ระบบฐานข้อมูลแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ของประเทศ http://culturalenvi.onep.go.th/ โดยในช่วงปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ มีแหล่งศิลปกรรมในระบบฐานข้อมูลจำนวน ๕๐๐ แหล่ง		✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการ นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเมืองเก่าอย่างยั่งยืน **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลเมืองเก่า ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลและแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถติดตามการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ๑) จัดทำระบบฐานข้อมูลเมืองเก่า เพื่อแสดงข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ติดตามผลการดำเนินงานการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าให้ภาคีเครือข่าย และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งเกิดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่ามีสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น ๒) จัดประชุมประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ เรื่องการจัดทำระบบฐานข้อมูลและกรอบการออกแบบเว็บไซต์ ๓) การอบรมการใช้งานระบบฐานข้อมูลและการดูแลระบบ (Web Admin) **ผลผลิต** ๑) ระบบฐานข้อมูลเมืองเก่า ที่เชื่อมโยงข้อมูลกับระบบฐานข้อมูลและเว็บไซต์ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) คู่มือการใช้งานระบบฐานข้อมูลระดับผู้ดูแลระบบ (Web Admin) สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า				
	กรมศิลปากร **โครงการ สำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อปกป้องคุ้มครองโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีตามมาตรการทางกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฯ ๒) เพื่อนำเสนอประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน ๓) สำรวจและจัดทำรายงานตลอดจนข้อมูลเพื่อเตรียมการนำเสนอการประกาศขึ้นทะเบียนฯ ๔) สำรวจและจัดทำแผนผังโบราณสถานเพื่อเตรียมการนำเสนอประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถาน **กิจกรรม** ๑) ศึกษารวบรวมข้อมูลความสำคัญของโบราณสถาน แหล่งโบราณคดี ทั้งในด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ฯลฯ ๒) สำรวจจัดทำรายงาน รวบรวมข้อมูลโบราณสถานเพื่อเตรียมการนำเสนอประกาศขึ้นทะเบียน จำนวน ๔๐ แห่ง ๓) สำรวจจัดทำแผนผังโบราณสถานเพื่อเตรียมการประกาศขึ้นทะเบียนฯ จำนวน ๑๕ แห่ง **ผลผลิต** ๑) โบราณสถานและแหล่งโบราณคดีได้รับการดูแล ปกป้อง และคุ้มครองตามกฎหมาย ๒) มีข้อมูลโบราณสถานสำหรับการบริหารจัดการและการบริการ		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์เพิ่มเติม จาก พ.ศ. ๒๕๓๒ ให้ครอบคลุมแหล่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม	**กรมทรัพยากรธรณี** **โครงการ อนุรักษ์และจัดการแหล่งทรัพยากรธรณีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** **วัตถุประสงค์** ๑) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย จัดทำรายละเอียด และประเมินคุณค่าแหล่งธรณีวิทยาเพื่อคัดเลือกให้อยู่ในบัญชีรายชื่อแหล่งอนุรักษ์ทางธรณีวิทยา ๒) จัดทำปรับปรุงฐานข้อมูลของแหล่งธรณีวิทยา จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลกลางของประเทศ **กิจกรรม** ประมวลข้อมูลแหล่งธรณีวิทยาและประเมินคุณค่าแหล่งธรณีวิทยาและแหล่งอนุรักษ์วิทยา ในพื้นที่ทั่วประเทศและพื้นที่เป้าหมาย เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงบัญชีรายชื่อแหล่งธรณีวิทยาและแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา **ผลผลิต** ๑) บัญชีรายชื่อแหล่งธรณีวิทยาและ/หรือแหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา ๒) ข้อมูลผลการศึกษา สำรวจ ตรวจสอบ และประเมินแหล่งธรณีวิทยาทั่วประเทศ ๓) ระบบข้อมูลเพื่อการนำเสนอข้อมูลแหล่งธรณีวิทยา/แหล่งอนุรักษ์ธรณีวิทยา และการพัฒนา/ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้เป็นแบบเดียวกัน			✓	
สนับสนุนให้นักท่องเที่ยว และประชาชนที่อยู่อาศัยบริเวณรอบแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม **โครงการ อนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า : เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการเรียนรู้การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อจัดประชุมสัมมนาวิชาการ คณะอนุกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า สามารถนำแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ๒) เพื่อพัฒนาบุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าอย่างยั่งยืน ๓) เพื่อถอดบทเรียน กรณีศึกษาเมืองเก่า และจัดทำคู่มือการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า **กิจกรรม** ๑) การประชุมสัมมนาวิชาการ คณะอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า ๒) การฝึกอบรม/เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า จำนวน ๔ ครั้ง แบ่งเป็นเมืองเก่า ๔ กลุ่มตามภาค (๑) กลุ่มภาคเหนือ (๒) กลุ่มภาคกลางและตะวันออก (๓) กลุ่มภาคตะวันออกเฉลียงเหนือ และ (๔) กลุ่มภาคใต้ **ผลผลิต** ๑) รายงานผลการประชุมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการเรียนรู้การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า และรายงานผลการประชุมสัมมนาวิชาการ คณะอนุกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เอกสารถอดบทเรียนการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าในพื้นที่ กรณีศึกษาเมืองเก่า และคู่มือการดำเนินงานอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า ๓) เอกสารทะเบียนเครือข่ายการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า				
	กรมศิลปากร ได้ดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ กิจกรรมการรณรงค์ดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย** **วัตถุประสงค์** เพื่อดูแล รักษาและอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของมรดกวัฒนธรรม เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสวันอนุรักษ์มรดกไทย (พระราชอิสริยยศในขณะนั้น) **กิจกรรม** จัดกิจกรรมดูแล รักษา และทำความสะอาดแหล่งโบราณสถานแหล่งโบราณคดี และรณรงค์การดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวและประชาชน ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ทำความสะอาด กำจัดสิ่งสกปรกและวัชพืชในแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการพร้อมกัน ๗๗ จังหวัด โดยมีแหล่งที่เป็นจุดเน้นสำคัญ ๔ แห่ง/ภาค ดังนี้ ภาคกลางที่โบราณสถานปราสาทสด๊กก๊อกธม จ. สระแก้ว ภาคเหนือที่แหล่งโบราณสถานเวียงกุมกาม จ. เชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แหล่งโบราณสถานเมืองฟ้าแดดสงยาง จ. กาฬสินธุ์ ภาคใต้ที่แหล่งโบราณสถานวัดคูหา จ. สงขลา **ผลผลิต** แหล่งโบราณสถาน โบราณคดี ได้รับการดูแล รักษา อนุรักษ์และฟื้นฟู ให้สะอาดและสวยงามประชาชนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าและความสำคัญของมรดกศิลปวัฒนธรรมที่บรรพชนในอดีตได้สร้างสรรค์ไว้ **๒) โครงการ อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)** **วัตถุประสงค์** เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นเกิดความรู้สึกรัก หวงแหน และเห็นคุณค่าความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเพื่อแบ่งเบาภาระในการดูแลรักษาแหล่งโบราณคดี โบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้กับหน่วยงานของรัฐซึ่งมีบุคลากรจำกัด โดยอาศัยความร่วมมือของอาสาสมัครที่ผ่านการฝึกอบรมเป็นสำคัญ **กิจกรรม** ๑) อบรมจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ ๒) อบรมทบทวนความรู้ของอาสาสมัครที่เคยได้รับการจัดตั้งไว้แล้วในอดีตที่ผ่าน ๓) สนับสนุนการดำเนินงานด้านกิจกรรมของอาสาสมัครฯ ในพื้นที่ที่อาสาสมัครรับผิดชอบ เช่น การดูแลรักษาโบราณสถาน การกำจัดวัชพืชที่ปกคลุมโบราณสถาน **ผลผลิต** ประชาชนที่ได้รับการจัดตั้งเป็นอาสาสมัคร สามารถดูแลรักษามรดกวัฒนธรรมในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี สามารถแบ่งเบาภาระในการดูแลรักษาแหล่งโบราณคดี โบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ส่วนราชการดูแลได้ ประชาชนที่ได้รับการจัดตั้งเป็นอาสาสมัครจะมีความตระหนักถึงความเป็นเจ้าของมรดกวัฒนธรรมซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรักและห่วงแหนมรดกวัฒนธรรมในพื้นที่	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการ ดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ **วัตถุประสงค์** เพื่อให้พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้เกี่ยวข้องในวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ได้รับทราบและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้ดูแลทรัพย์สินอันเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติร่วมกับทางราชการตามแนวทางที่ถูกต้อง และเพื่อสนับสนุนส่งเสริมวัดให้มีการดำเนินการดูแลรักษาทรัพย์สินทางด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อวัดและชุมชนในภายหน้าต่อไป เช่น การจัดทำบัญชี การจัดทำประวัติ การจัดแสดง รวมทั้งการทำนุบำรุงที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นวัดตัวอย่างที่ดีแก่วัดอื่นๆ **กิจกรรม** อบรมถวายความรู้พระสังฆาธิการและฆราวาสให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเกี่ยวกับ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และข้อกำหนด กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล รักษา มรดกวัฒนธรรมที่อยู่ภายในวัด รวมทั้งวิธีการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติตามหลักวิชาการที่จะไม่สร้างความเสียหายให้กับมรดกวัฒนธรรม **ผลผลิต** พระสงฆ์และฆราวาส ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารและจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติที่มีอยู่ภายในวัด ได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ และตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการดูแลรักษาโบราณสถานที่อยู่ในความดูแล ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระในการปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้กับหน่วยงานราชการ รวมทั้งวิธีการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติตามหลักวิชาการ แล้วนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอด เผยแพร่ให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เกิดความรัก ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ				
	กรมทรัพยากรธรณี **โครงการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา** **วัตถุประสงค์** ๑) จัดทำแหล่งเรียนรู้ทางธรณีวิทยาให้มีความสมบูรณ์ทางวิชาการ ในพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีความโดดเด่นทางอุทยานธรณี โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญระดับประเทศ ๒) ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรณีวิทยาผ่านกลไกนิทรรศการระดับประเทศ **กิจกรรม** ๑) ผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวิชาการภายในพื้นที่ศักยภาพอุทยานธรณี ๘ แห่ง ๒) จัดงานมหกรรมเปิดโลกธรณีวิทยาเพื่อการท่องเที่ยว **ผลผลิต** แหล่งเรียนรู้ด้านธรณีวิทยได้รับการผลักดัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา		✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
๑๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ					
กฎหมาย นโยบาย					
ควรดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ • การปฏิรูปการดำเนินการด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมเมืองคาร์บอนต่ำ ดังนี้ – การปฏิรูปการดำเนินการภาคการเกษตร ได้แก่ (๑.) วิจัยและพัฒนาการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการน้ำในนาข้าว การเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อลดก๊าซมีเทน (๒.) วิจัยและพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์พืช/สัตว์น้ำ ให้ได้ผลผลิตสูง ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศ – การปฏิรูปการดำเนินการภาคการจัดการน้ำและภัยพิบัติ ได้แก่ (๑.) เร่งจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อผลกระทบและเสี่ยงต่ออุทกภัยและภัยแล้งให้ครอบคลุมทุกระดับ (๒.) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการเตรียมรับมือกับอุทกภัยที่มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ระบบนิเวศ และชุมชน	**สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยกองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ดำเนินการดังนี้ **๑) จัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓** **วัตถุประสงค์** เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานระยะยาวด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ซึ่งนำไปสู่การสร้างกลไกและเครื่องมือในการรับมือและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** แผนแม่บทฯ มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมีการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๙๓ เรื่องหลัก ได้แก่ (๑) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการ และได้เสนอแนวทางการดำเนินงาน ๓ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (๒) การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการเติบโตที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ และ (๓) การสร้างขีดความสามารถด้านการบริการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **ผลผลิต** – **๒) จัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (National Adaptation Plan: NAP)** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการประเด็นด้านการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **กิจกรรม** เกิดการขับเคลื่อนด้านการปรับตัวของประเทศอย่างบูรณาการและเป็นรูปธรรม โดยครอบคลุม ๖ สาขาสำคัญ ได้แก่ (๑) การจัดการน้ำ (๒) การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร (๓) การท่องเที่ยว (๔) สาธารณสุข (๕) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ (๖) การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ **ผลผลิต** -	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
• การปฏิรูปการดำเนินการภาคป่าไม้ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ: เร่งฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ • การปฏิรูปการดำเนินการภาคสาธารณสุข: พัฒนางานศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับผลกระทบจากปัจจัยทางภูมิอากาศต่อวัฏจักรชีวิตของแมลงและเชื้อโรคต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ ใน ๓ สาขาหลัก ได้แก่ พลังงานและขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรม และการจัดการของเสีย	**สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร** **โครงการ เสริมสร้างศักยภาพองค์กรเพื่อการดำเนินงานตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานครว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ (Project for Strengthening Institutional Capacity for the implementation of Bangkok Master Plan on Climate Change 2013 - 2023)** **วัตถุประสงค์** เพื่อส่งเสริมการดำเนินตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานครว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ ประกอบด้วยแผนการดำเนินงานครอบคลุม ๕ ด้าน (๑) การขนส่งที่ยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๒) การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้พลังงานทางเลือก (๓) การจัดการขยะและการบำบัดน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ (๔) การวางผังเมืองสีเขียว (๕) แนวทางปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **กิจกรรม** ปี ๒๕๖๐ ดำเนินการคัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญเร่งด่วน (Priority Project) สอดคล้องตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๑ จัดทำรายงานการทบทวนผลการดำเนินงานแบบองค์รวมตามแผนแม่บทกรุงเทพมหานคร (Comprehensive Review) **ผลผลิต** ๑) การเตรียมการในระดับสถาบันได้รับการปรับปรุงเพื่อการดำเนินงานตามแผนแม่บทอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ๒) การเพิ่มความสามารถในการวางแผนและการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญภายใต้แผนแม่บท ๓) การเพิ่มความสามารถในการควบคุมและประเมินผลเพื่อเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแม่บท		✓		
	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร **โครงการ การติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการในภาคการขนส่ง** **วัตถุประสงค์** เพื่อติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการในภาคการขนส่ง ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ **กิจกรรม** ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผลการคำนวณก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม			✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต ผลการดำเนินการติดตามประเมินผลปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่สามารถลดได้จากมาตรการในภาคการขนส่งรวม ๓ มาตรการ จำนวน ๒๑๒,๑๓๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO_2eq) ต่อปี โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ๑) มาตรการพัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ภายใต้แผนแม่บทในการพัฒนาระบบการขนส่งที่ยั่งยืนและลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางแบบเดิมที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลมาใช้รถไฟฟ้าได้เท่ากับ ๑๐๙,๑๐๕ tCO_2eq ๒) มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบิน โดยปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนระบบการบินให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้ใช้เชื้อเพลิงในเครื่องบินลดลงจากเดิม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถลดก๊าซเรือนกระจกจากเที่ยวบินภายในประเทศ (Domestic flight) ได้เท่ากับ ๗,๐๒๗ tCO_2eq ๓) มาตรการเก็บภาษีสรรพสามิตจากอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการติด Eco - sticker โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สามารถประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการดังกล่าวได้เท่ากับ ๙๖,๐๐๐ tCO_2eq				
การบริหารจัดการ					
ควรดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปประเทศด้านสิ่งแวดล้อม ของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ • การปฏิรูปการดำเนินการด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และแนวทางการดำเนินงานไปสู่สังคมเมืองคาร์บอนต่ำ ดังนี้ – การปฏิรูปการดำเนินการภาคการเกษตร ได้แก่ (๑.) วิจัยและพัฒนาการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการน้ำในนาข้าว การเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อลดก๊าซมีเทน (๒.) วิจัยและพัฒนาการปรับปรุงพันธุ์พืช/สัตว์น้ำ ให้ได้ผลผลิตสูง ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางภูมิอากาศ	**กรมป่าไม้** **โครงการ ศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์ (พื้นที่โครงการสวนกลางมหานครทั้งหมด)** **วัตถุประสงค์** ๑) อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวที่เป็นสวนดั้งเดิม และสภาพป่าไม้ดั้งเดิมของพื้นที่ไว้ ๒) ปลูกต้นไม้เสริม ทั้งต้นไม้ธรรมชาติและไม้ผล ในลักษณะป่าสวนที่คำนึงถึงโครงสร้าง และลักษณะป่าไม้เชิงนิเวศที่มีความหลากหลายทางธรรมชาติ ๓) เสริมสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสวนศรีนครเขื่อนขันธ์และภายในชุมชนโดยรอบกลุ่มเป้าหมาย ๔) เสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของนครเขื่อนขันธ์ **กิจกรรม** กรมป่าไม้ร่วมกับเครือข่ายการจัดการและฟื้นฟูอย่างยั่งยืนแห่งเอเชีย - แปซิฟิก (APFNet) ใช้เป็นพื้นที่สาธิตในการส่งเสริมการจัดการป่าไม้ในเมือง พื้นที่บริเวณดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของโครงการประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พื้นที่สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ บริเวณพื้นที่ศึกษาเรียนรู้การฟื้นฟูป่าเชิงนิเวศ เนื้อที่ ๑๔๘ ไร่ เดิมเคยเป็นที่อาศัยของชุมชน มีการทำเกษตรแบบยกร่องสวน ต่อมาทำสวนผลไม้บนคันคู ร่องสวนถูกแทนที่ด้วยไม้โตเร็ว วัชพืชและไม้ต่างถิ่นที่ถูกพัดมากับสายน้ำด้วยลักษณะพิเศษเฉพาะนี้ การปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศให้กลับมามีความสมบูรณ์ แต่ยังต้องคงไว้ซึ่งการเป็นสวนหลังบ้าน จึงจำเป็นที่จะต้องมีวิธีการฟื้นฟูป่าที่แตกต่างจากวิธีการฟื้นฟูป่าปกติ พื้นที่สีเขียวบางกระเจ้า เป็นพื้นที่สีเขียวที่มีความสำคัญทั้งในแง่พื้นที่อนุรักษ์เกษตรดั้งเดิมของพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระย า นอกจากนี้ระบบนิเวศยังมีความหลากหลาย เนื่องจากได้รับอิทธิพลทั้งน้ำจืด (จากแม่น้ำเจ้าพระยา) และจากน้ำเค็มจากอ่าวไทย จนมีการกล่าวว่า	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
– การปฏิรูปการดำเนินการภาคการจัดการน้ำและภัยพิบัติ ได้แก่ (๑.) เร่งจัดทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่มีความเปราะบางต่อผลกระทบและเสี่ยงต่ออุทกภัยและภัยแล้งให้ครอบคลุมทุกระดับ (๒.) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการเตรียมรับมือกับอุทกภัยที่มีความสอดคล้อง และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ระบบนิเวศ และชุมชน • การปฏิรูปการดำเนินการภาคป่าไม้ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ: เร่งฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม โดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ • การปฏิรูปการดำเนินการภาคสาธารณสุข: พัฒนางานศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับผลกระทบจากปัจจัยทางภูมิอากาศต่อวัฏจักรชีวิตของแมลงและเชื้อโรคต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ระบบนิเวศของพื้นที่สีเขียวที่บางกระเจ้าเป็นระบบนิเวศ “ป่าสามน้ำ” คือ ระบบนิเวศป่าน้ำจืด ระบบนิเวศป่าน้ำกร่อย และระบบบิเวศป่าน้ำเค็ม ซึ่งมีพืชพรรณที่สำรวจได้ในบางกะเจ้ากว่า ๑๑๐ ชนิด นอกจากนี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารียังให้ความสนพระทัยและเสด็จพระราชดำเนินมายังโครงการสวนกลางมหานครหลายครั้ง พร้อมทั้งมีพระราชดำริให้กรมป่าไม้ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หรือการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้า อ. พระประแดง จ. สมุทรปราการ ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างยั่งยืนต่อไป **ผลผลิต** การปลูกฟื้นฟูที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศดั้งเดิม รวมถึงต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น มุ่งเน้นฟื้นฟูให้ระบบนิเวศดั้งเดิมของพื้นที่กลับคืนมา ทั้งในแง่ของโครงสร้างของป่า ผลผลิต และความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ เมื่อเวลาผ่านไปกระบวนการทางนิเวศแบบดั้งเดิมจะกลับมาอีกครั้ง ในพื้นที่ศึกษาเรียนรู้การฟื้นฟูป่าเชิงนิเวศดั้งเดิมของคุ้งบางกะเจ้ามาไว้ที่นี้ ประกอบไปด้วยป่า ๓ ชนิด				
	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ ฟื้นฟู บูรณะแหล่งน้ำเดิมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเป็นการฟื้นฟู บูรณะ พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย โดยการขุดลอกปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขินในพื้นที่ประสบภัยแล้ง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำในฤดูน้ำหลาก สามารถใช้ป้องกันการเกิดอุทกภัยได้อีกทางหนึ่ง และสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้มีการกระจายการจ้างงานในพื้นที่ที่ดำเนินการ ๒) เพื่อเป็นการป้องกันการบุกรุกลำน้ำสาธารณะ ๓) เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ **กิจกรรม** ๑) เป็นการปรับปรุง ฟื้นฟูแหล่งน้ำเดิมที่ตื้นเขิน โดยการขุดลอกเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำ	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เป็นงานก่อสร้างโครงการขนาดเล็กที่ใช้เงินลงทุนไม่มากโดยมุ่งเน้นการกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง และรองรับปริมาณน้ำหลากในฤดูฝน เช่น อ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ บึง แก้มลิง สระเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ **ผลผลิต** ปี ๒๕๖๐ ได้ดำเนินการ ๑๙ แห่ง เพิ่มปริมาตรเก็บกัก ๒.๔๑๙๕ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๒๗,๙๕๓ ไร่ และประชาชนได้รับประโยชน์ ๘,๓๗๐ ครัวเรือน ปี ๒๕๖๑ ได้ดำเนินการ ๔๔ แห่ง เพิ่มปริมาตรเก็บกัก ๖.๙๐๒๔ ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ ๘๖,๕๒๓ ไร่ และประชาชนได้รับประโยชน์ ๑๗,๕๗๘ ครัวเรือน **๒) โครงการ ป้องกันและลดผลกระทบจากน้ำท่วม น้ำป่าไหลหลาก และโคลนถล่มโดยใช้โครงสร้าง** **วัตถุประสงค์** เพื่อป้องกันและลดผลกระทบให้แก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยจากน้ำท่วม น้ำป่าไหลหลาก และโคลนถล่มโดยการก่อสร้างโครงสร้างขนาดเล็กที่เหมาะสมด้านวิศวกรรม **กิจกรรม** ๑) เริ่มต้นการใช้มาตรการด้านโครงสร้างเพื่อลดความเสี่ยง ร่วมกับมาตรการแบบไม่ใช้โครงสร้าง ๒) เป็นงานก่อสร้างโครงการขนาดเล็กที่ใช้เงินลงทุนไม่มาก โดยมุ่งเน้นที่จะป้องกันเฉพาะที่ เช่น แนวคันดินป้องกันน้ำท่วม การป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง บ่อดักตะกอน การขยายช่องเปิดของระบบระบายน้ำของสะพาน ท่อเหลี่ยม ท่อกลมให้มีประสิทธิภาพในการระบายน้ำให้ดีขึ้น การปรับปรุงลำน้ำ ลำคลอง ลำห้วย คูส่งน้ำ ลำเหมือง เพื่อควบคุมความเร็วและทิศทางการไหล **ผลผลิต** ปี ๒๕๖๐ ดำเนินการรวม ๒๒ แห่ง พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔,๒๗๗ ไร่ และประชาชนได้รับประโยชน์ ๕,๖๙๒ ครัวเรือน ปี ๒๕๖๑ ดำเนินการรวม ๒๓ แห่ง พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔,๑๙๔ ไร่ และประชาชนได้รับประโยชน์ ๒,๗๔๓ ครัวเรือน				
ควรดำเนินการเร่งรัดดำเนินการเพื่อจัดทำแผนการสร้างขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓	**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** มีการดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การจัดแสดงนิทรรศการและกิจกรรมคู่ขนาน (Side Event) ผลการดำเนินงานของประเทศไทยในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๔ (COP24)** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานของประเทศไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการร่วมกับประชาคมโลก ๒) เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระหว่างนักวิชาการประเทศไทยและนักวิชาการต่างประเทศ ๓) เพื่อสร้างโอกาสในการแสวงหาความร่วมมือการดำเนินงานกับภาคีเครือข่ายระหว่างประเทศ ในการขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย **กิจกรรม** ดำเนินการจัดนิทรรศการ และการเสวนา (side event) ณ Thai Pavilion ระหว่างการประชุมรัฐภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครั้งที่ ๒๔ ณ เมืองคาโตวีเซ สาธารณรัฐโปแลนด์ ผลการดำเนินงานตลอดระยะเวลาการจัดแสดง			✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	นิทรรศการ และการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของไทยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ ได้สร้างโอกาสให้แก่หน่วยงานที่เข้าร่วม เกิดการแลกเปลี่ยนและร่วมมือกับภาคีเครือข่ายระหว่างประเทศในการดำเนินงานในอนาคตเป็นอย่างมาก **ผลผลิต** กลุ่มเป้าหมายมีพื้นที่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลความรู้และประสบการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และต่อยอดการดำเนินงานของแต่ละภาคีในอนาคต **๒) โครงการ การจัดทำแผนการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ๒) เพื่อเป็นแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศตามบริบทของประเทศไทย ๓) เพื่อจัดทำแผนการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย **กิจกรรม** ๑) รวบรวมและทบทวนข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลที่มีการศึกษาก่อนหน้า ตลอดจนแผนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ๒) หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถที่มีการดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนความต้องการของหน่วยงานที่จะยกระดับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ๓) วิเคราะห์ช่องว่างและความต้องการของหน่วยงานเพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการจัดทำแผนการเสริมสร้างขีดความสา มารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ๔) จัดประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ๒ ครั้ง รับฟังความคิดเห็นต่อแนวทางและข้อเสนอแนะการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ๕) จัดทำแผนการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย **ผลผลิต** (ร่าง) แผนการเสริมสร้างขีดความสามารถการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๓) โครงการ การจัดทำ Platform เบื้องต้นเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนและเสริมศักยภาพการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนา Platform เบื้องต้นในการบูรณาการข้อมูลการดำเนินการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดก๊าซเรือนกระจก เชื่อมโยงการเป็นภาคีร่วมพัฒนา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันของพื้นที่ **กิจกรรม** ๑) จัดทำ Platform เบื้องต้น เพื่อการบูรณาการข้อมูลการดำเนินการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดก๊าซเรือนกระจก ที่มีการแสดงผลได้อย่างเหมาะสม และสื่อถึงการส่งเสริมความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๒) จัดทำ Platform เบื้องต้น ให้เป็นช่องทางเชื่อมโยงการเป็นภาคีร่วมพัฒนา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันของพื้นที่ โดยมีระบบบริหารจัดการ การลงทะเบียน การนำเข้าข้อมูลและเอกสาร และการดึงข้อมูลและเอกสารออกมาใช้งาน **ผลผลิต** มีพื้นที่ออนไลน์ คือ Platform เบื้องต้นในการบูรณาการข้อมูลการดำเนินการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดก๊าซเรือนกระจก เชื่อมโยงการเป็นภาคีร่วมพัฒนา และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกันของพื้นที่ ซึ่งจะสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเสริมศักยภาพการดำเนินการที่เหมาะสมกับประเด็นและบริบทของพื้นที่ ตามภารกิจของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น				
ควรใช้เทคโนโลยีในการสำรวจ รายงาน ติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังภัยพิบัติธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมถึงการเผยแพร่ทางวิชาการ การถ่ายทอด และเผยแพร่ข้อมูลให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ● สำรวจและประเมินรอยเลื่อนที่มีพลัง การติดตั้งเครื่องวัดคลื่นสั่นสะเทือนพื้นดินเพื่อการศึกษาวิจัย ประเมินภัยพิบัติแผ่นดินไหว การสำรวจวิจัยหลุมยุบ การจำแนกเขตหมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่ม และการทำแผนที่หมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่ม ทั้งนี้ เพื่อให้มีฐานความรู้ในการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการวางแผนการจัดการและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย การวางผังเมืองและชุมชน การวางโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การอนุรักษ์ทางธรณีวิทยา และการท่องเที่ยวทางธรณีวิทยา	**กรมอุตุนิยมวิทยา** มีการดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ อุตุนิยมวิทยาพบผู้ประสบภัยจากสภาวะอากาศ** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อสำรวจจำนวนของผู้ประสบภัยจากสภาวะอากาศในพื้นที่ที่ได้รับการแจ้งเตือนภัย ๒) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และความคาดหวังของผู้ประสบภัยจากสภาวะอากาศที่มีต่อการเตือนภัยของกรมอุตุนิยมวิทยา ๓) เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบทางลบที่มีต่อการให้บริการด้านการพยากรณ์อากาศและเตือนภัยที่เกิดจากธรรมชาติของกรมอุตุนิยมวิทยา ๔) เพื่อปรับปรุงรูปแบบและช่องทางการเผยแพร่ประกาศเตือนภัยตลอดจนการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจดังกล่าวของกรมอุตุนิยมวิทยาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๕) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและขยายเครือข่ายผู้รับบริการของกรมอุตุนิยมวิทยา **กิจกรรม** รับฟังความคิดเห็น ความต้องการ ความคาดหวังของผู้ประสบภัยจากสภาวะอากาศที่มีต่อการเตือนภัยจากสภาวะอากาศผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการด้านอุตุนิยมวิทยาและการเตือนภัยจากสภาวะอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา **ผลผลิต** การปรับปรุงข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและการเตือนภัยจากสภาวะอากาศ เพื่อประชาชน ภาครัฐและเอกชน ได้รับข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและการเตือนภัยจากสภาวะอากาศ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทันเหตุการณ์	✓	✓	✓	✓

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
● วางแผนการจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย โดยการจัดทำมาตรการ และแนวทางการแก้ปัญหาพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย การตรวจสอบพื้นที่เกิดธรณีพิบัติภัย และการเสริมบทบาทประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการลดผลกระทบจากธรณีพิบัติภัย เช่น การสร้างมวลชนสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน การประชุมรับฟังความคิดเห็น การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย และการอบรมหลักสูตรเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย เป็นต้น รวมถึง การซ้อมทบทวนแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่มในจังหวัดที่ได้จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่มไปแล้วนานเกินกว่า ๑ ปี และการประสานแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย เช่น การประกาศแจ้งเตือนภัยดินถล่มให้แก่อาสาสมัครเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่ม เป็นต้น	**๒) โครงการ ปรับปรุงสถานีตรวจวัดแผ่นดินไหวระยะที่ ๑ และ ๒** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาระบบตรวจ เฝ้าระวังแผ่นดินไหวและสึนามิให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และมีมาตรฐานสามารถสนับสนุนการป้องกัน และบรรเทาภัยพิบัติแผ่นดินไหวและสึนามิที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ๒) เพื่อบูรณาการระบบตรวจแผ่นดินไหวอัตโนมัติเดิมที่ติดตั้ง ตั้งแต่ช่วงปี ๒๕๔๘ พร้อมปรับปรุงและเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานตรวจวัด วิเคราะห์ เฝ้าระวังทั้งแผ่นดินไหวและสึนามิให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อความปลอดภัยของประชาชนซึ่งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงทั้งบนบก ชายฝั่ง รวมทั้งเกาะในทะเล หรือพื้นที่อื่นที่ได้รับผลกระทบ ๓) เพื่อแจ้งข่าวและบริการข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนทั่วไปกับหน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในท้องถิ่นบริเวณพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวต่างๆ และส่วนกลางที่ได้รับผลกระทบ ๔) เพื่อขยายพื้นที่การแจ้งข่าวแผ่นดินไหวและสึนามิ ทั้งสองฝั่งทะเลอันดามันและทะเลจีนใต้ ๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำฐานข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูลแผ่นดินไหวในประเทศ และนอกประเทศด้วยความรวดเร็วและถูกต้องยิ่งขึ้น ๖) เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลอัตราเร่งของพื้นดินระดับประเทศให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น วิศวกร หน่วยงานด้านกฎหมายควบคุมอาคาร นักศึกษา นักวิจัย สำหรับการศึกษาวิจัยและใช้ข้อมูลได้ตามความต้องการของภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ ๗) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชน นักท่องเที่ยวจำนวนหลายล้านคนทั้งในพื้นที่เสี่ยงภัย และทั่วไปเกี่ยวกับความปลอดภัยในการดำรงชีพที่ภาครัฐมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการตรวจเฝ้าระวังแผ่นดินไหวและสึนามิสำหรับรายงานและแจ้งเตือนภัยอย่างมีมาตรฐานสากล ๘) เพื่อสำรวจ และขอใช้พื้นที่จากหน่วยงานภายในและภายนอกสำหรับการคัดเลือกติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดแผ่นดินไหวสำหรับโครงการฯ **กิจกรรม** ปรับปรุงระบบตรวจวัดแผ่นดินไหว ได้แก่ เครื่องมือตรวจวัดแผ่นดินไหว เครื่องมือตรวจวัดอัตราเร่ง เครื่องมือตรวจวัดการเคลื่อนที่ของเปลือกโลก โปรแกรมการวิเคราะห์แผ่นดินไหว ระบบฐานข้อมูลแผ่นดินไหว และบูรณาการข้อมูลแผ่นดินไหวทุกระบบเข้าด้วยกันเพื่อการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านแผ่นดินไหวของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านแผ่นดินไหว ได้แก่ กรมทรัพยากรธรณี กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา และสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัยเพื่อให้ระบบตรวจวัดแผ่นดินไหวของประเทศไทยทันสมัย มีมาตรฐานเดียวกัน สามารถเฝ้าระวัง วิเคราะห์และเตือนภัยแผ่นดินไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์ **ผลผลิต** ๑) เพิ่มความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงสึนามิ โดยใช้ข้อมูลความเร็วของพื้นที่ดินย่านความถี่จากการตรวจวัดของสถานีตรวจแผ่นดินไหวบริเวณจังหวัดต่างๆ ทำให้สามารถกำหนดวิเคราะห์ศูนย์กลางแผ่นดินไหวปานกลางและแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ที่อยู่ห่างไกลในทะเล และอาจก่อให้เกิดสึนามิ โดยสามารถรายงานแจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ทั้งสองฝั่งอ่าวไทยและอันดามันได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องและทันเหตุการณ์				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒) เพิ่มความปลอดภัยให้แก่ประชาชนใกล้แหล่งกำเนิดแผ่นดินไหว โดยเพิ่มสถานีการตรวจวัดความสั่นสะเทือนย่านความถี่สูง ใกล้รอยเลื่อนมีพลังซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดบนบก โดยสามารถศึกษาพฤติกรรมการสั่นสะเทือนแผ่นดินไหวขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ ศึกษาลักษณะการเคลื่อนตัว แนวโน้มการเกิดแผ่นดินไหวใหญ่ในอนาคต ทำให้สามารถเตรียมจัดการเกี่ยวกับภัยแผ่นดินไหวในบริเวณนั้นได้อย่างเหมาะสมทันท่วงที ๓) ผลการตรวจอัตราเร่งของพื้นดินจากสถานีตรวจวัดที่ติดตั้งใหม่สามารถนำไปกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหว เป็นประโยชน์ในการกำหนดผังเมือง กำหนดที่อยู่อาศัยบริเวณที่มีความเสี่ยงภัยน้อย กำหนดพื้นที่อุตสาหกรรม ที่ตั้งของโครงสร้างขนาดใหญ่ เช่น เขื่อน โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ นิคมอุตสาหกรรม นอกจากนั้นผลการตรวจเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการออกแบบสิ่งก่อสร้างต้านหรือลดผลกระทบจากแผ่นดินไหวและสึนามิ ตามความเหมาะสมความรุนแรงและความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมแต่ละพื้นที่ ๔) ลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมากในพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวและพื้นที่เสี่ยงสึนามิ ๕) เกิดการประสานงาน สนับสนุนเพิ่มขึ้นของการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติแผ่นดินไหวและสึนามิ ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยและลดอันตราย ๖) ประชาชนได้รับการบริการข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ การแจ้งข่าวสาร หรือได้รับคำเตือนรวดเร็วขึ้นและสร้างข้อมูล สามารถสนับสนุนการวิจัยต่างๆ ในด้านแผ่นดินไหว สึนามิ ด้านธรณีวิทยา วิศวกรรม และการจัดการภัยพิบัติ การพยากรณ์ และเตือนภัยพิบัติของประเทศไทย **๓) โครงการ การให้บริการข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหว** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้บริการข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหวผ่าน API **กิจกรรม** เป็นการให้บริการข้อมูลอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินไหวผ่าน API ให้กับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน **ผลผลิต** http://data.tmd.go.th				
	สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม **โครงการ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเปลี่ยแปลงภูมิอากาศ** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลภูมิอากาศเชิงพิกัดรายละเอียดสูงโดยพัฒนาจากฐานข้อมูลภูมิอากาศจากการตรวจวัด ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาและข้อมูลภูมิอากาศเชิงพิกัดรายละเอียดต่ำ ในรูปแบบของผลผลิตเชิงอนุพันธ์ด้านภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของไทย และต้นแบบของการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตร ป่าไม้และแหล่งน้ำ รวมทั้งการแพร่กระจายของมลพิษทางอากาศในเขตอุตสาหกรรม รวมถึงเทคโนโลยีที่ใช้ประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่อการเกษตร ทรัพยากรน้ำ และป่าไม้ในประเทศ	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	กิจกรรม ๑) ศึกษาสภาพอากาศ ภูมิอากาศ สารแขวนลอยในอากาศ สิ่งปกคลุมผิวพื้น และความสัมพันธ์ระหว่างกันสำหรับเมืองใหญ่ ๒) ทำความเข้าใจถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการปล่อยมลพิษ การใช้พลังงาน และคุณภาพอากาศ รวมถึงการพัฒนาตัวชี้วัดความยั่งยืนสำหรับชุมชนเมือง ที่สามารถนำไปสู่การใช้งานได้จริง ในมิติของ Life Cycle Prospective โดยพัฒนาชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการพยากรณ์สภาพอากาศโดยแบบจำลอง ๓) พัฒนาระบบแจ้งระดับขั้นอันตรายของไฟป่าสำหรับประเทศไทยและพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง เพื่อสนับสนุนการจัดการและควบคุมไฟป่า ๔) จัดทำเอกสารข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเรื่องการจัดการโซนในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม/เมืองในภาคตะวันออกของไทย **ผลผลิต** ๑) องค์ความรู้ตีพิมพ์ในวารสารต่างประเทศจำนวน ๔๐ เรื่อง ตีพิมพ์ในประเทศ ๔ เรื่อง และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญรองรับการแก้ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำนวน ๒๓ คน ๒) แบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อการประเมินข้อมูลอุตุนิยมวิทยา อุทกธรณีวิทยา ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ๓) ระบบการคาดการณ์ด้านการปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ และผลกระทบต่อการเพาะปลูก และการจัดการมลพิษทางอากาศ ๔) เทคโนโลยีด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๕) แผนที่พื้นที่ป่าที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลง/ความแปรปรวนของภูมิอากาศ				
	กรมทรัพยากรธรณี **โครงการ จัดการธรณีพิบัติภัยดินถล่ม** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการธรณีพิบัติภัยรองรับสถานการณ์ธรณีพิบัติภัยได้ทันที ๒) เพื่อประเมินสถานภาพพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย กำหนดขอบเขตพื้นที่เฝ้าระวัง รวมทั้งเครือข่าย ๓) เพื่อติดตามประเมินสถานการณ์การเกิดดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก และประกาศให้เครือข่ายทำการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัย ซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย รวมทั้งพัฒนาระบบพยากรณ์เฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า ๔) เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการเกิดดินถล่ม คาบอุบัติซ้ำของดินถล่ม และประเมินพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวต่อการเกิดดินถล่ม **กิจกรรม** ๑) จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน ๒) สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยดินถล่ม ๒.๑) สร้างเครือข่ายที่ครอบคลุมทั้งระบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ๒.๒) เสริมสร้างประสิทธิภาพการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้แก่ เครือข่าย เพื่อกำหนดแผน มาตรการ แนวทาง ข้อกำหนดในการลดผลกระทบธรณีพิบัติภัยในชุมชน และดำเนินการซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย	✓	✓		

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	๒.๓) ศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่มีโอกาสเกิดธรณีพิบัติภัยดินถล่ม ๒.๔) จัดทำศูนย์เรียนรู้ธรณีพิบัติภัยรายภาคโดยมีการพัฒนาระบบพยากรณ์และการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า **ผลผลิต** ๑) ระบบศูนย์ปฏิบัติการธรณีพิบัติภัย ๑ ระบบ ๒) ชุดข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนในระบบภูมิสารสนเทศครอบคลุมพื้นที่เสี่ยงภัย ๓) แผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย และเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยครอบคลุมทั้งระบบต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ๔) การประกาศให้เครือข่ายซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย ๕) แผนที่พื้นที่อ่อนไหวต่อการเกิดพิบัติภัยดินถล่ม ๖) รายงานการสำรวจคาบอุบัติซ้ำการเกิดธรณีพิบัติภัยดินถล่ม				
	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการดำเนินโครงการ ดังนี้ **๑) โครงการ การจัดทำคู่มือประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับพื้นที่** **วัตถุประสงค์** ๑) เพื่อส่งเสริมให้การประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยในระดับพื้นที่มีมาตรฐาน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ๒) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงฯ ในระดับพื้นที่มีความเข้าใจในกระบวนการประเมินความเสี่ยงฯ และปัจจัยที่เกี่ยวกับความเสี่ยงฯ ตามหลักสากล และสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ **กิจกรรม** จัดตั้งคณะทำงานจัดทำคู่มือการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับพื้นที่เพื่อเป็นกลไกในการจัดทำคู่มือการประเมินความเสี่ยงฯ และนำคู่มือดังกล่าวไปทดสอบในพื้นที่นำร่อง โดยให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทดลองประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยในพื้นที่จริง **ผลผลิต** คู่มือการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยระดับพื้นที่ **๒) โครงการ เสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้ชุมชน/หมู่บ้านในพื้นที่เสี่ยงภัยมีความพร้อมในการจัดการสาธารณภัยของชุมชน/หมู่บ้านอย่างเป็นระบบ โดยชุมชน/หมู่บ้านคิดเอง ทำเอง และใช้ทรัพยากรของชุมชน/หมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ชุมชน/หมู่บ้านเป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการด้านสาธารณภัย โดยคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านสามารถที่จะป้องกันและลดความสูญเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดเครือข่ายในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับชุมชน/หมู่บ้าน **กิจกรรม** ๑) จัดฝึกอบรมในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย และดินโคลนถล่ม โดยดำเนินคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย เตรียมพื้นที่ในการดำเนินการโครงการโดยประสานงานกับคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตามให้คำแนะนำแก่ชุมชนในการจัดทำ	✓	✓	✓	

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน/หมู่บ้าน จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชน/หมู่บ้าน การเฝ้าระวังและการเตือนภัย การฝึกซ้อมแผนอพยพประชาชน ประสานอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านให้มีกิจกรรมด้านการเตรียมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การฝึกทักษะ การจัดฝึกซ้อมแผนฯ เพื่ออพยพประชาชนขับเคลื่อนแผนฯ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน รวมทั้งติดตามและรายงานความก้าวหน้าของชุมชน/หมู่บ้านในการดำเนินตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของชุมชน/หมู่บ้าน ๒) ติดตามแผนการฝึกอบรมของจังหวัดพื้นที่รับผิดชอบ สนับสนุนการดำเนินงานตามที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยจังหวัดร้องขอ รวมทั้งกำกับการดำเนินโครงการฯ ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบในการจัดฝึกอบรม การจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยชุมชน/หมู่บ้าน และการฝึกซ้อมแผนอพยพประชาชน **ผลผลิต** มีชุมชน/หมู่บ้านที่ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๓๔,๔๒๐ ชุมชน/หมู่บ้าน **๓) โครงการ ฝึกอบรมเครือข่ายอาสาสมัครเตือนภัย “มิสเตอร์เตือนภัย”** **วัตถุประสงค์** เพื่อคัดเลือกประชาชนจำนวน ๒ คน/หมู่บ้าน ดำเนินการฝึกอบรมและมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครเตือนภัย “มิสเตอร์เตือนภัย” ในการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ ตรวจวัดระดับน้ำ ปริมาณน้ำฝน และใช้เครื่องมือสื่อสารแจ้งเตือนภัยได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ได้รับความรู้ในการเฝ้าระวัง และแจ้งเตือนภัย สามารถปฏิบัติตามแผนอพยพประชาชนจากพื้นที่เสี่ยงภัยไปยังสถานที่ปลอดภัยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธภาพ และเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนในการเผชิญเหตุและสามารถลดความสูญเสียจากภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ **กิจกรรม** ๑) จัดฝึกอบรมในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย และดินโคลนถล่ม ประกอบด้วยการบรรยายหัวข้อ การเฝ้าระวังภัยธรรมชาติ การติดตามพยากรณ์อากาศ การสังเกตการณ์การเกิดดินโคลนถล่ม และบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเตือนภัย “มิสเตอร์เตือนภัย” สาธิต และการฝึกปฏิบัติแจ้งเตือนภัยและการใช้อุปกรณ์แจ้งเตือนภัย เฝ้าระวังและการฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือวัดปริมาณน้ำฝน ๒) จังหวัดแต่งตั้งผู้ผ่านการอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครเตือนภัย “มิสเตอร์เตือนภัย” ประจำหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ ตรวจวัดระดับน้ำ ปริมาณน้ำฝน แจ้งเตือนภัยให้แก่ประชาชน และรายงานผลการดำเนินงานให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยทราบ **ผลผลิต** มีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน ๒,๔๐๐ คน **๔) โครงการ สร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติ** **วัตถุประสงค์** เพื่อสร้างและพัฒนาศักยภาพสมาชิกเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติให้ได้รับองค์ความรู้สถานการณ์ภัยธรรมชาติและวิธีการแจ้งเตือนภัย เป็นผู้เชื่อมโยงและประสานความสัมพันธ์ในการสร้างเครือข่ายให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจของกรมป้องกันและบรรเทา				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	สาธาณภัย ในการให้ข้อมูลและการแจ้งเตือนภัยสู่ประชาชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์เตือนภัยในพื้นที่ เฝ้าระวังเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และรายงานสถานการณ์ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธาณภัยทราบได้อย่างทันท่วงที **กิจกรรม** ๑) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธาณภัย เขต ๑ - ๑๘ ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดในเขตรับผิดชอบ ประกอบด้วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กลุ่มสมาชิกเครือข่ายวิทยุสื่อสาร กลุ่มสมาชิก มูลนิธิ ชมรม ผู้นำชุมชนต่างๆ และประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมฝึกอบรมการเป็นเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติ เพื่อปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวัง รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่ และกระจายข่าวสารการแจ้งเตือนภัยให้แก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้มีความรวดเร็วและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ๒) การอบรมประกอบด้วยการบรรยายหัวข้อ บทบาท หน้าที่ ขั้นตอนการปฏิบัติงานของสมาชิกเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยพิบัติ การสาธิต และฝึกปฏิบัติ ระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า และการใช้อุปกรณ์แจ้งเตือนภัยในพื้นที่ และตามแนววิถีชาวบ้าน การคาดการณ์สถานการณ์เตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ สถานการณ์สภาพอากาศ คาดการณ์ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ สถานการณ์น้ำ และ Smart Virtual Practice ปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในยุค ๔.๐ เพื่อเตือนภัยล่วงหน้า โดยการใช้โปรแกรมประยุกต์ (Application) **ผลผลิต** มีผู้ผ่านการฝึกอบรม จำนวน ๓,๐๘๓ คน				
ควรจัดทำข้อมูลองค์ความรู้ที่ถูกต้องและรอบด้านเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อผนวกในหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับชั้น	**กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม** **โครงการ การจัดทำคู่มือ Climate Change Education** **วัตถุประสงค์** เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลักดันให้มีการสอดแทรกเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลงในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสม **กิจกรรม** ๑) จัดทำกรอบแนวคิดการพัฒนางาน Climate Change Education สำหรับประเทศไทย ๒) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาคู่มือการเรียนรู้ Climate Change Education ๓) จัดทำต้นฉบับ คู่มือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **ผลผลิต** คู่มือกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		✓	✓	✓
	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ **โครงการ เผยแพร่ความรู้ เสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการรับรองวันเยาวชนอาเซียนเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ (ASEAN Declaration on the Adoption of the ASEAN Youth in Climate Action and Disaster Resilience Day)** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ในประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติและปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการรับรองวันเยาวชนอาเซียนเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ **กิจกรรม** เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ความรู้เกี่ยวกับปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการรับรองวันเยาวชนอาเซียนเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อประชาสัมพันธ์				

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	ผลผลิต เยาวชนมีความตระหนักรู้ ความรู้ความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ความรู้เกี่ยวกับปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการรับรองวันเยาวชนอาเซียนเพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง				
การสนับสนุน (เทคโนโลยี ศึกษา วิจัย ฯลฯ)					
ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกในกลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มผู้บริโภคทั้งประชาชนทั่วไปในเขตเมือง รวมถึงในพื้นที่เกษตรกรรม โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และรับผิดชอบร่วมกันกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภค	**การเคหะแห่งชาติ** **โครงการ "Accelerating Construction of Energy Efficient Green Housing Units, Thailand"** **วัตถุประสงค์** ๑) ส่งเสริมการก่อสร้างบ้านประหยัดพลังงานในประเทศไทย ๒) ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาพรวมประเทศ **กิจกรรม** ๑) การสร้างมาตรฐานและฉลากสำหรับบ้านประหยัดพลังงาน ๒) การศึกษา กลยุทธ์/กลไกทางการเงินสู่บ้านประหยัดพลังงาน ๓) สร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพสำหรับการส่งเสริมบ้านประหยัดพลังงาน **ผลผลิต** ลดการปล่อยก๊าซ GHG ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัย ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมทางการเงิน บริษัทก่อสร้าง/ผู้รับเหมา มีทางเลือกในการใช้วัสดุก่อสร้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น และเกิดความต้องการบ้านเขียวในตลาดเพิ่มมากขึ้น				
	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม **โครงการ สนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมมุ่งสู่อุตสาหกรรมสีเขียวโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคาร์บอนต่ำ** **วัตถุประสงค์** ลดการปลดปล่อยแก๊สเรือนกระจกให้ได้ ๕๐,๐๐๐ ตันCO_2/ปี **กิจกรรม** จัดกิจกรรมอบรมสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในสถานประกอบการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการใช้เทคโนโลยีเพื่อประหยัดพลังงาน พัฒนาผู้ให้บริการในการให้คำปรึกษาแนะนำในการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดคาร์บอน **ผลผลิต** -		✓	✓	✓
	กรมทรัพย์สินทางปัญญา **โครงการ มาตรการกำกับติดตามการใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง** **วัตถุประสงค์** รณรงค์สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรร่วมกันลดการใช้พลังงาน **กิจกรรม** ๑) กำหนดเวลา ปิด - เปิดเครื่องปรับอากาศ ๒) การถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าเมื่อไม่ใช้งาน ๓) การตรวจเช็คสภาพรถยนต์ให้พร้อมใช้งาน **ผลผลิต** ผู้เข้าร่วมมาตรการสามารถช่วยลดการใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำมันเชื้อเพลิง	✓			

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ที่เกี่ยวข้อง	การดำเนินงานของหน่วยงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓
	การไฟฟ้านครหลวง **โครงการ พัฒนาสู่องค์กรคาร์บอนต่ำ** **วัตถุประสงค์** เพื่อให้การไฟฟ้านครหลวงเป็นองค์กรที่มีส่วนรวมในการผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและสากล เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสากล (SDG) 13 “ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น” ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ไฟฟ้าในองค์กร เช่น ปรับปรุงอุปกรณ์ไฟฟ้า และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ไฟฟ้าร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น กิจกรรมล้างเครื่องปรับอากาศประชาชน และโครงการส่งเสริมการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคาร เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงสะสมอย่างน้อย ๗๐,๐๐๐ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ในช่วงระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ **กิจกรรม** ปี ๒๕๖๐ มีเป้าหมายที่จะลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๑๐,๐๐๐ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และมีผลการดำเนินงานเท่ากับ ๑๘,๑๖๕.๖๒ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า จาก ๔ โครงการ ดังนี้ (๑) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคาร (MEA Energy Saving Building) โดยดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ เพื่อส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ไฟฟ้าร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (๒) กิจกรรมล้างเครื่องปรับอากาศประชาชนจำนวน ๒๕,๐๐๐ เครื่อง (๓) กิจกรรมปรับเปลี่ยน chiller ณ ที่ทำการ กฟน. โดยติดตั้งเครื่องทำน้ำเย็นประสิทธิภาพสูงสำหรับระบบปรับอากาศส่วนกลาง (chiller) ณ ที่ทำการ กฟน. ๑๐ เครื่อง (๔) กิจกรรมลดการรั่วไหลของก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ ภายในอุปกรณ์ของสถานีไฟฟ้า กฟน. ปี ๒๕๖๑ มีเป้าหมายที่จะลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๒๐,๐๐๐ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และมีผลการดำเนินงานเท่ากับ ๓๑,๔๘๑.๐๘ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า จาก ๔ โครงการ ดังนี้ (๑) โครงการส่งเสริมการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคาร (MEA Energy Saving Building) โดยดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ เพื่อส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ไฟฟ้าร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (๒) กิจกรรมล้างเครื่องปรับอากาศประชาชนจำนวน ๒๕,๖๖๕ เครื่อง (๓) กิจกรรมปรับเปลี่ยน chiller ณ ที่ทำการ กฟน. โดยติดตั้งเครื่องทำน้ำเย็นประสิทธิภาพสูงสำหรับระบบปรับอากาศส่วนกลาง (chiller) ณ ที่ทำการ กฟน. ๑๐ เครื่อง (๔) กิจกรรมลดการรั่วไหลของก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ ภายในอุปกรณ์ของสถานีไฟฟ้า กฟน. **ผลผลิต** ผลการดำเนินงานกิจกรรมดังกล่าว สามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสะสมตั้งแต่ ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ได้เท่ากับ ๖๑,๙๕๒.๙๙ ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า				

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

๑๑๘/๑ อาคารทิปโก้ ๒ ถนนพระรามที่ ๖

แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐

www.onep.go.th